Herkese **LOST IN TRANSLATION** filminin büyük boy afişi

sinema

EMMUZ 2004 SAYI: 6 5.000.000 TL.

MERKEZ
ISSN 1304-

Yeni sezonda izleyeceğimiz filmler

Ayın yeni DVD'leri

Gus Van Sant'in Altın Palmiyeli filmi: "Elephant"

Kıyamet filmleri dosyası

Modern sinema ustası: Michelangelo Antonioni

Güç sorumluluktur

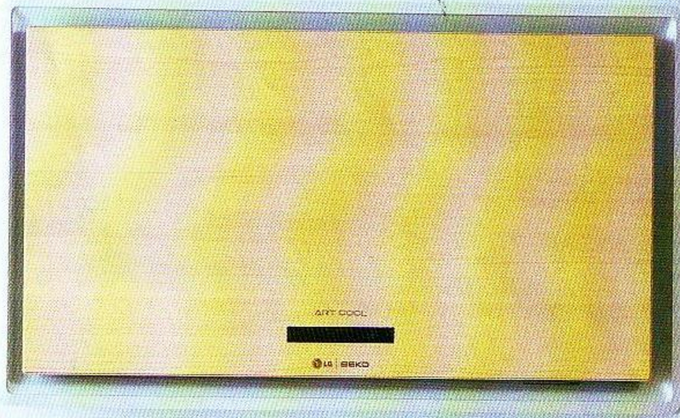
Örümcek-Adam 2

9 771304 569005 07
K.K.T.C. FİYATI: 6.000.000 TL.

ABSOLUT HITCHCOCK.

Göz alıcı serinlik.

Şimdi serinlemek bu kadar güzel. LG-Beko Artcool.

Bekohizmetmerkezi 444 1 404 www.beko.com.tr

LG | BEKO
KLİMA

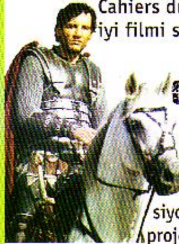
içindekiler

Temmuz 2004

gündem

dosyalar

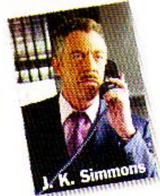

ayın filmleri

her ay

Armağanlar
Büyük boy afiş: "Bir Konuşabilse"
Koleksiyon kartı: "Yüzüklerin Efendisi : Kralın Dönüşü"
Afişetler: "Takvim Kızları", "Mambo Italiano", "Kıyamet Melekleri", "Kadın Avcıları"

sinema

MERKEZ

İmtiyaz Sahibi
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş. adına
Turgay Ciner

Genel Müdür
Mehmet E. Demirel

Genel Yayın Yönetmeni
Mehmet Açar
macar@merkezdergi.com.tr

Kreatif Yönetmen
Hasan Fehmi Bayramoğlu

Görsel Yönetmen
Murat Bayar

Yazı İşleri
Senem Erdine
serdine@merkezdergi.com.tr
Engin Ertan
eertan@merkezdergi.com.tr
Nergis Öztürk
Burçin S. Yalçın
sinema@merkezdergi.com.tr

Sorumlu Yazıişleri Müdürü
Yusuf Yazıcıoğlu

Yönetim
Genel Müdür Yardımcıları:
Tülay Tosun (Satış - Pazarlama)
Mustafa Y. Çiftçi (Mali - İdari)
Mahmut Övür (Yayınlar)

Üretim: **Gamze Cin Demir**
Tanıtım Tasarım: **Naci Yavuz**
Teknik: **Engin Altuntaş**
Ofset Hazırlık: **Akif Özkaya**

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA

Genel Müdür
Rana Karlıdağ
Genel Müdür Yardımcıları
Erhan Özdemir
(Finans ve Operasyon)
Serap Yakın *(Satış)*
Yonca Ertürk
(Pazarlama ve Araştırma)
Reklam Gurup Koordinatörü
Hakan Yonsul
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü
Elif Tetikbaş
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

Merkez Dergi Tel: (0212) 426 64 94
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Merkez Dergi Grubu Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, **No:** 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
İdare Merkezi: Barbaros Bulvarı, Cam Han, **No:** 125, 80700 Beşiktaş İstanbul
Ankara Bürosu: (0312) 468 50 50

Dağıtım
Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)

Baskı:
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş. Tel: (0216) 585 91 05

İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
İşletme Koordinatörü: Kazım Varol
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

SONY

WALKMAN

Sony CD Walkman D-NE700

- Etkileyici ince tasarım • MP3 çalabilme özelliği
- Atrac 3 plus ses formatı desteği • 3 renkli bilgi ekranı
- Yüksek ses kalitesi • Uzaktan kumanda
- Sonic Stage yazılımıyla bir CD'ye maksimum 490 şarkı kaydedebilme özelliği

Atrac3plus

MP3 çalma özelliğine sahip CD Walkman ile müziğiniz, hatta müzik arşiviniz hep yanınızda. Hemen Sony Eurasia Yetkili Satış Noktaları'ndan birine uğrayın, hem Sony CD Walkman'lerin üstün özellikleriyle hem de uygun fiyat ve size özel ödeme seçenekleriyle tanışın. Ayrıntılı bilgi ve Sony Eurasia Yetkili Satış Noktaları'nın listesi www.sony.com.tr adresinde ve Sony Müşteri Bilgi Merkezi'nde...

Sony ürünleri, Sony Eurasia güvencesi altındadır. Türk garanti kartlı Sony Eurasia ürünleri 2 yıl, televizyonları 2+1* yıl, video kamera kafaları 3 yıl garantilidir. Sony Eurasia, bir Sony Corporation Japan kuruluşudur.

*+1 yıl garanti kapsamında yapılan işçilik ve yedek parça maliyetlerini kapsar; cihaz değişimini içermez.

Sony Eurasia Pazarlama A.Ş. Müşteri Bilgi Merkezi (0216) 531 98 50 www.sony.com.tr

CAZİBE KANUNLARI
LAWS OF ATTRACTION

Yönetmen: Peter Howitt. Oyuncular: Pierce Brosnan, Julianne Moore, Michael Sheen, Parker Posey, Frances Fisher, Nora Dunn, Heather Ann Nurnberg, Johnny Myers. Senaryo: Aline Brosh McKenna, Robert Harling. Görüntü Yönetmeni: Adrian Biddle. Müzik: Ed Shearmur. Kurgu: Tony Lawson. Yapım Tasarımcısı: Charles Wood. Yapımcı: Julie Durk, David T. Friendly, Beau St. Clair, Marc Turtletaub. Süre: 87 dk. Yapım: ABD-Almanya. Dağıtımcı: Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 9 Temmuz.

"Cazibe Kanunları"

New York'un en başarılı iki boşanma avukatından biri çekici Daniel Rafferty (Pierce Brosnan) ise, diğeri de sevimli mi sevimli Audrey Woods'dur (Julianne Moore). İkisi bugüne dek sık sık aynı davanın farklı taraflarında karşı karşıya gelmiştir. Fakat hiçbir şekilde ikisi arasında bir samimiyet bugüne dek gelişmemiştir. Karşı karşıya geldikleri son davadan sonra ikisi beraber birkaç kadeh birşeyler içmeye karar verirler. Fakat kendilerini kaybedip sarhoş olunca geceyi yatakta beraber geçirirler. Bu, ikisini evliliğe götürür. Bu iki yaman avukat aynı evlilik çatısı altında müvekkillerinin yaşadığı sorunları yaşamadan geçinmeye çalışırken yeni bir davada tekrar karşı karşıya gelirler. Çapkın rock yıldızı Thorne Jamison (Martin Sheen) karısı Sara'dan (Parker Posey) boşanmaya çalışmaktadır. Basının da yakından takip ettiği bu dava Daniel ile Audrey'nin evliliklerindeki ilk çatırtı olarak kendisini gösterecektir.

NOTLAR İngiliz yönetmen Peter Howitt "Sliding Doors / Rastlantının Böylesi", "AntiTrust" ve "Johnny English" gibi birbirine hiç benzemeyen üç filmden sonra bu romantik komediyi çekti. Başroldeki iki yetenekli oyuncusuyla dikkat çeken film; türü seven sinemaseverler için ayın en cazip seçeneklerden.

"Örümcek-Adam 2"

ÖRÜMCEK-ADAM 2
SPIDER-MAN 2

Yönetmen: Sam Raimi. Oyuncular: Tobey Maguire, Kirsten Dunst, Alfred Molina, James Franco, Elizabeth Banks, Bruce Campbell, Rosemary Harris, J.K. Simmons, Vanessa Ferlito, Ted Raimi, Bill Nunn. Senaryo: Alvin Sargent (Stan Lee ve Steve Ditko'nun çizgi romanından). Görüntü Yönetmeni: Bill Pope, Anette Haellmigk. Müzik: Danny Elfman. Kurgu: Bob Murawski. Yapım Tasarımcısı: Neil Spisak. Yapımcı: Avi Arad, Laura Ziskin. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 2 Temmuz.

Aşkı Mary Jane Watson'dan (Kirsten Dunst) ayrılalı iki yıl olan Peter Parker (Tobey Maguire) kendi yolunda yürümeye devam etmektedir. Örümcek-Adam olarak yerine getirmesi gereken sorumluluklar vardır ve bunlarla başetmek zorundadır. Aynı zamanda bir kolej öğrencisi olarak da sorumluluklarını unutmamaktadır. Bir yandan Mary Jane'i de unutmakta sıkıntı çeken Peter yaşadığı gizli hayatı geride bırakıp ona aşkını ilan etmek için de yanıp tutuşmaktadır. Mary Jane ise o sıralar oyunculuk kariyeri için ilk adımları atmıştır ve zaten yeni bir erkekle de çıkmaktadır. Ayrıca Peter'ın en iyi arkadaşı Harry Osborn (James Franco) da babasının ölümünden Örümcek-Adam'ı sorumlu tutmaktadır ve bu yüzden her ne kadar haberdar olmasa da Peter'ın alt kimliğini düşmanı bellemiştir. Bu nedenler Peter'ın yavaş yavaş kostümünden soğumasına neden olsa da karşısına çıkacak Dr. Otto Octavius (Alfred Molina) yüzünden genç adam yeniden "Spidey" olmak zorunda kalacaktır.

NOTLAR Henüz bobinlerde fragmanları dönerken bile sinema seyircilerini heyecana gark eden ikinci film 200 milyon dolara yakın bir bütçeyle çekildi ve yönetmen olarak yine Sam Raimi imzasıyla vizyona çıkıyor. Ağlarını sinemalarımıza dünyayla aynı anda fırlatacak olan filmde Spidey bu kez çizgi romanın en sevilen kötü adamlarından Dr. Oktopus'la güreşecek. Öte yandan, tıpkı ikinci film gibi üçüncü filmin temelleri de bir önceki film henüz gösterime girmeden atıldı; Raimi ve Maguire üçüncü parça için de çalışmayı kabul etti.

MAHREM ŞEYLER
CHOSES SECRETES

Yönetmen: Jean-Claude Brisseau. Oyuncular: Coralie Revel, Sabrina Seyvecou, Roger Mirmont, Fabrice Deville, Blandine Bury, Olivier Soler, Viviane Théophildès. Senaryo: Jean-Claude Brisseau. Görüntü Yönetmeni: Wilfrid Sempé. Müzik: Julian Civagne. Kurgu: María Luisa García. Yapım Tasarımcısı: María Luisa García. Yapımcı: Jean-François Geneix, Jean-Claude Brisseau. Süre: 115 dk. Yapım: Fransa. Dağıtımcı: 1Film. Gösterim Tarihi: 23 Temmuz.

Paris'in göbeğinde yaşayan striptizci Nathalie (Coralie Revel) ve barmen Sandrine (Sabrina Seyvecou), sadece erkeklere yaşam hakkı tanıyan modern hayatın acımasızlığıyla yüzyüzedirler. Sürekli kaybeden taraf olmaktan sıkılan iki kadın para, güç ve kariyer sahibi olmak için birbirlerine destek olmaya karar verirler. Hedefleri doğrultusunda yapmaları gereken doğru ya da yanlış her şeyi yapmaya hazır olan iki kadının arasında önüne geçilemez bir cinsel çekim oluşur. Cinselliklerinin sınırlarını test eden ikili bu düzen içinde hayatta kalmak için ellerindeki

silahı, seksi kullanmaya karar verirler. Erkeklerin iktidarı elinde tuttukları düzende Sandrine ve Nathalie dişiliklerini kullanarak hayal edemeyecekleri kadar yukarıya çıkarlar.

NOTLAR 2002 yapımı bu Fransız filmi o yıl ülkenin köklü ve saygın sinema dergisi Cahiers du Cinema tarafından yılın en iyi filmi seçilmişti. Dünya çapında birçok festivali dolaşan ve ABD'de de birçok kenti az sayıda kopyayla ziyaret eden film neredeyse erotik bir başyapıt olarak görülüyor.

"Mahrem Şeyler"

FİL
ELEPHANT

Yönetmen: Gus Van Sant. Oyuncular: Alex Frost, Eric Deulen, John Robinson, Elias McConnell, Jordan Taylor, Carrie Finklea, Nicole George, Brittany Mountain, Alicia Miles, Kristen Hicks, Nathan Tyson. Senaryo: Gus Van Sant. Görüntü Yönetmeni: Harris Savides. Kurgu: Gus Van Sant. Sanat Yönetmeni: Benjamin Hayden. Yapımcı: Dany Wolf. Süre: 81 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: PRA Films. Gösterim Tarihi: 16 Temmuz.

"Fil"

Liseli John McFarland (John Robinson) öfkeli bir biçimde babasına arabadan çıkmasını söyler. Babası her zamanki gibi yine sarhoştur ve John bundan dolayı okula geç kalacaktır. Eli (Elias McConnell) okula giderken yolda ilgisini çeken iki sevgilinin fotoğraflarını çekmek üzere duraklar. Michelle (Kristen Hicks) ise bir cimnastik salonunda vakit geçirirken Nathan (Nathan Tyson) da bir grup güzel kızın hayranlık dolu bakışları arasında kız arkadaşı Carrie'yle (Carrie Finklea) buluşmaya gitmektedir. Acadia (Alicia Miles) ise arkadaşı John'u bulmak üzere sınıftan çıkar ve onu gözü yaşlı bir şekilde bulur. Her ne kadar John birşeyi olmadığını söylese de babasıyla yaşadığı şeyler delikanlının canını sıkmıştır. Çok geçmeden John bir grup gencin kavgaya tutuştuğunu görür. Meselenin ne olduğunu öğrenmek üzere yanlarına gittiğinde defolması gerektiği, yoksa başının belaya gireceği cevabını alır.

NOTLAR Gus Van Sant'in "Uzak"ı sollayıp Altın Palmiye'ye ulaşan yeni filmi gecikmeli de olsa yaz salonlarımızı şenlendiriyor. Palmiye'nin yanında birçok ödülü de avuçlayan filmi Van Sant büyük ölçüde doğaçlamayla, 3 milyon dolara çekti. Columbine Lisesi'ndeki katliamın arka planını anlatmaya soyunan filmi "kısa süresine rağmen" uzun bulan eleştirmenler olduysa da genelde okyanusun uzak yakası da, tıpkı Avrupalılar gibi, filme ilişkin beğenisini ortaya koymuştu.

NEFES ALIYORUM
RESPIRO

Yönetmen: Emanuele Crialese. Oyuncular: Valeria Golino, Vincenzo Amato, Fracesco Casisa, Veronica D'Agostino, Filippo Pucillo, Muzzi Loffredo, Elio Germano, Avy Marciano. Senaryo: Emanuele Crialese. Görüntü Yönetmeni: Fabio Zamarion. Müzik: John Surman. Kurgu: Didier Ranz. Sanat Yönetmeni: Beatrice Scarpato. Yapımcı: Dominic Process. Süre: 90 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 2 Temmuz.

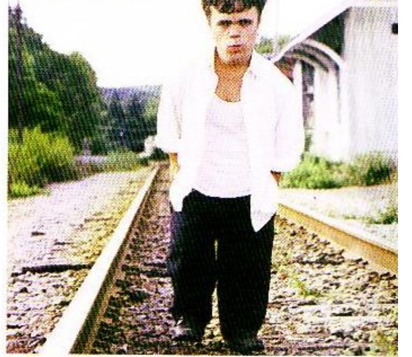

"Nefes Alıyorum"

Grazia (Valeria Golino) bütün gün etrafındaki kadınlarla birlikte balık temizlemekten artık sıkılmıştır. Balıkçılık yapan kocası Pietro (Vincenzo Amato) o gün günlük avına çıkmış, yevmiyelerini çıkarmaya uğraşmaktadır. İkisinin iki oğulları vardır. Büyük oğulları Pasquale (Francesco Casisa) ve onun küçüğü Filippo (Filippo Pucillo)... Grazia zaman zaman dengesiz davranışlar gösterebilen bir kadındır. Bazen üstsüz yüzer, bazen civardaki balıkçılarla cilveleşir... Bu yüzden kasabada artık ailesinin onu Milano'daki bir kliniğe psikiyatrik tedaviye göndereceği söylentisi yayılmıştır. Grazia'nın artık tek çaresi vardır: kasabadan kaçmak...

NOTLAR 2002 yapımı bu film Avrupa'nın birçok festivalinin ödülünü kapan bir ortak yapım. Filmin başrolü: uluslararası arenada tanınan ve arasıra ABD'de de çalışan, Ferzan Özpetek'in "Harem Suare"sinde de izlediğimiz İtalyan aktris Valeria Golino'nun.

HAYATIN İÇİNDEN
THE STATION AGENT

Yönetmen: Thomas McCarthy. Oyuncular: Peter Dinklage, Paul Benjamin, Patricia Clarkson, Michelle Williams, Josh Pais, Richard Kind, Bobby Cannavale, Raven Goodwin. Senaryo: Thomas McCarthy. Görüntü Yönetmeni: Oliver Bokelberg. Müzik: Stephen Trask. Kurgu: Tom McArdle. Yapım Tasarımcısı: John Paino. Yapımcı: Robert May, Kathryn Zucker, Mary Jane Skalski. Süre: 88 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: PRA Films. Gösterim Tarihi: 23 Temmuz.

"Hayatın içinden"

Finbar McBride (Peter Dinklage) artık yalnız kalmak istemektedir. Ama cüce olarak doğmuş bir adamdır ve o boyuyla kalabalık içinde kaybolması neredeyse imkansız gibidir. Her gittiği yerde fiziksel durumundan ötürü etrafındaki herkesin dikkatini çekmektedir. Onun ise tek bir tutkusu vardır: trenler... Kendisini bir istasyonda etrafından iyi-kötü tecrit etmeyi başarmış olsa da artık bu huzuru bozulmak üzeredir. Çünkü New Jersey'deki bu küçük kasabadaki istasyon ajanlarca istila edilecektir. Bunun üzerine o da yakındaki bir mahallenin yolunu tutar. Bir arkadaşı onu orta yaşlı bir sanatçı olan Olivia Harris'le (Patricia Clarkson) tanıştırır. Olivia oğlunu yeni kaybetmiş, bu yüzden kocasından da ayrılmıştır ve tüm bunların acısını içine gömmek için hâlâ çaba sarfetmektedir. Hemen yan tarafındaki sosisli sandviç büfesini işleten Joe Oramas'la (Bobby Cannavale) da tanışmalarıyla çok garip bir üçlü dostluk meydana gelir.

NOTLAR Aktörlükten gelen ve ilk yönetmenlik denemesini bu filmle gerçekleştiren Thomas McCarthy başrolü daha önce birçok bağımsız sinema filminde yeralmış, 1.37m boyundaki yetenekli oyuncu Peter Dinklage'e vermiş. Patricia Clarkson'ın en iyi yardımcı kadın →

oyuncu dalındaki Oscar adaylığıyla da adını duyuran film, geçen yılın en başarılı bağımsız yapımlarından da biriydi. Newsday'in sinema yazarı John Anderson filmle ilgili şöyle yazmış: "Bu film eleştirmenlerin sık sık küçük bir film dedikleri türden. (Kusura bakmayın gene oldu) Ve bu genellikle bütçe ile anlatılanların söz konusu edildiği bir şeydir. (Yönetmen Tom) McCarthy'nin bu çok insancıl filminin konuları insanlar ve onların ilişki ihtiyaçları. Ve yapmaya kalkıştığı veya filminin bunu ne derece iyi yaptığı konusunda herhangi bir şekilde yetersiz de değil."

"Kötü Kızlar"

KÖTÜ KIZLAR
MEAN GIRLS

Yönetmen: Mark S. Waters. Oyuncular: Lindsay Lohan, Rachel McAdams, Lacey Chabert, Amanda Seyfried, Tina Fey, Lizzy Caplan, Tim Meadows, Ana Gasteyer, Daniel Franzese, Jonathan Benneth. Senaryo: Tina Fey (Rosalind Wiseman'ın Queen Bees and Wannabes adlı kitabından). Görüntü Yönetmeni: Daryn Okada. Kurgu: Wendy Greene Bricmont. Yapım Tasarımcısı: Cary White. Yapımcı: Lorne Michaels. Süre: 97 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 16 Temmuz.

15 yaşında bir genç kız olan Cady Heron'un (Lindsay Lohan) çocukluk yılları Afrika'nın ücra köşelerinde geçmiştir. Yaşadığı yerlerde okul olmadığı için eğitimini zoolog olan anne-babasından ev ortamında almıştır. Lise çağına geldiğinde ailesinin Amerika'ya dönme kararı alması üzerine Cady kendisini Illionis eyaletindeki bir lisede bulur. Bu okulda o güne kadar hiç görmediği çok çeşitli öğrenci tiplemeleriyle karşı karşıya gelmenin şaşkınlığı içindedir. Lisenin kendine özgü ortamında Cady'ye ilk sahip çıkanlar Janis (Lizzy Kaplan) ile Damien (Daniel Franzese) olur. Daha sonra Regina George (Rachel McAdams) adlı kızın başını çektiği The Plastics adlı üç kişilik kızlar çetesinin üyeleri onunla ilgilenir. Bunlar okulun en zengin ve en popüler kızlarıdır. Cady başlangıçta onlara minnet duyar. Bir süre sonra ise bu kızlar tarafından manipüle edildiğinin farkına varır. The Plastics adlı kızlar çetesinin üyeleri okulda adeta terör estirmekte ve kendi koydukları yasalara göre davranarak şiddet uygulamaktadır. Çok geçmeden Cady de bu şiddet ortamından nasibini alacaktır. Regina ile arasının bozulmasını ateşleyen olay ise, okuldaki erkek öğrenciler arasında beğendiği Aaron (Jonathan Benneth) adlı gençle çıkmaya başlaması olur. Bu genç, Regina'nın eski erkek arkadaşı olduğu için Regina ve çetesinin Cady'ye savaş ilan etmesi uzun sürmez. O andan itibaren Cady'nin Afrika ormanlarında bile karşılaşmadığı çok şiddetli bir intikam eylemine maruz kalması kaçınılmaz olacaktır.

NOTLAR Geride bıraktığımız ilkbahar aylarında Paramount'un yüzünü gişede fazlasıyla güldüren bu gençlik komedisi eleştiri bakımından da son derece talihli bir süreç yaşamıştı. "Zekice", "eğlenceli" veya "kıpır kıpır" gibi nitelemeler alan film yıldızı parlamakta olan iki starleti, "Çılgın Cuma"nın Lindsay Lohan'ı ile "Ateşli Piliç"in Rachel McAdams'ını yan yana getiriyor. İlgili yaş grubunun fazlasıyla keyif alabileceği bir seyirlik duruyor önümüzde.

ÖLÜM PROVASI
ÔDISHON

Yönetmen: Takashi Miike. Oyuncular: Ryo Ishibashi, Eihi Shiina, Tetsu Sawaki, Jun Kunimura, Miyuki Matsuda, Toshie Negishi, Ren Osugi, Ken Mitsuishi. Senaryo: Daisuke Tengan (Ryu Murakami'nin romanından). Görüntü Yönetmeni: Hideo Yamamato. Müzik: Kōji Endō. Kurgu: Yasushi Shimamura. Yapım Tasarımcısı: Tatsuo Ozeki. Yapımcı: Satoshi Fukushima, Akemi Suyama. Süre: 115 dk. Yapım: Japonya-Güney Kore. Dağıtımcı: 1Film. Gösterim Tarihi: 2 Temmuz.

Bir şirkette yöneticilik yapan Shigeharu Aoyama (Ryo Ishibashi) karısının ölümünden yedi yıl sonra bir kadın rolü için yapılan deneme çekimlerini izlemek üzere davet alır. Çekimler sırasında Yamazaki Asami (Eini Shiina) isimli, bale eğitimi almış, genç ve çekici bir kadına gözü takılır. Çekimler için en sona kalan genç kız günün sonunda Aoyama'yla tanışır ve ona telefon numarasını verir. Çok geçmeden de Aoyama onu akşam yemeğine götürür. Fakat tekrar aramakta tereddüt eder çünkü genç kadının onu fazlasıyla istekli bulacağından korkar.

NOTLAR Takashi Miike'nin bu ay sinemalarımıza gelecek iki korku filminden biri bu 2000 yapımı film.

"Ölüm Provası"

ÖFKE
FUREUR

Yönetmen: Karim Dridi. Oyuncular: Samuel Le Bihan, Nan Yu, Yann Trégouët, Bounsy Luang Phinith, Samart Payakarun, Jo Prestia, Stéphane Ferrara, Christian Mazucchini. Senaryo: Karim Dridi. Görüntü Yönetmeni: Eric Guichard. Müzik: Jean-Christophe Camps, Jah Wobble. Kurgu: Lise Beaulieu. Yapım Tasarımcısı: Yanne Mercier. Yapımcı: Alain Rozanès. Süre: 105 dk. Yapım: Fransa. Dağıtımcı: New Films. Gösterim Tarihi: 16 Temmuz.

"Öfke"

Raphaël Ramirez (Samuel Le Bihan) eski bir şampiyon boksördür ve artık erkek kardeşi Manu'yu (Yann Trégouët) himayesi altına almış durumdadır. Raphaël'in eski bir rakibi olan Tony (Bounsy Luang Phinith) uzun zaman sonra nişanlısı Chinh'le (Nan Yu) birlikte, evlenmek üzere

kente dönmüştür. Chinh ile Raphaël karşılaşınca aralarında bir kıvılcım doğar ve beraber vakit geçirmeye başlarlar. Aralarındaki durum giderek koşulları zorlayıcı bir hâle bürünürken Tony ve Chinh'in etrafındaki Çinli korumalar da durumdan şüphelenmeye başlar. Tam da o sırada Chinh'in erkek kardeşi Noï (Samart Payakarun) Fransa'ya çalışma izni almak için gelmiştir. Ama bunun için önce kızkardeşinin düğününün gerçekleşmesi gerekmektedir, ki Raphaël ile Chinh arasındaki ilişki yavaş yavaş buna engel olacak gibi görünmektedir.

NOTLAR "Kurtların Kardeşliği" ve "Seviyor, Sevmiyor" gibi Fransız filmlerinde seyretme fırsatı bulduğumuz Samuel Le Bihan filmin başrolünde. Yönetmen Karim Dridi aynı zamanda senaryoyu da yazmış.

gitmişlerdir. Fakat kamplarına gelen yaralar içindeki yabancıyla parti ölümcül bir hale dönüşür. Korkuyla havaya ateş açan gençler yabancının birdenbire ağaçlar arasında kaybolduğuna şahit olurlar. Hepsi paniğe kapılmasına rağmen tehlike geçer. Grubun tansiyonu daha sonra kızlardan birinin et yiyen bir virüs kaptığını farketmeleriyle iyice artar. Arkadaşları gözlerinin önünde daha da kötüleşmeye başlayınca kendilerini kurtarmak amacıyla onu bir kulübeye kapatırlar. Tecrit edilmiş hâlde bir sonrakinin kim olacağını bilmeden göremedikleri düşmana karşı korku içinde beklemektedirler. Yöredeki insanlar kulübede neler olduğunu anladıklarında enfeksiyonun kasabaya bulaşmaması için ölümcül bir kovalamaca başlayacaktır. Sonuçta gruptakiler ya ölecek ya da hayatta kalmak için öldüreceklerdir...

"Deliler Evi"

"Dehşetin Gözleri"

DEHŞETİN GÖZLERİ
CABIN FEVER

Yönetmen: Eli Roth. Oyuncular: Rider Strong, Jordan Ladd, James DeBello, Cerina Vincent, Joey Kern, Hal Courtney, Matthews Helms. Senaryo: Eli Roth, Randy Pearlstein. Görüntü Yönetmeni: Scott Kevan. Müzik: Angelo Badalamenti, Nathan Barr. Kurgu: Ryan Folsey. Yapım Tasarımcısı: Franco-Giacomo Carbone. Yapımcı: Evan Astrowsky, Eli Roth, Sam Froelich, Lauren Moews. Süre: 94 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 9 Temmuz.

Sonunda kolej bitmiş ve beş arkadaş iş hayatına atılmadan önce birkaç gün doğanın ve arkadaşlıklarının tadını çıkarmak için ormandaki eve tatile

NOTLAR Belirli bir yıldızdan yoksun oyuncu kadrosuna rağmen 2003'ün en kârlı korku filmlerinden biri haline gelen "Dehşetin Gözleri" genç yönetmen Eli Roth'un da ilk uzun metrajı. Filmin "doğa üstünden ve ucuz korku efektlerinden uzak duran iyi bir korku filmi" olduğu ifade ediliyor genellikle.

DELİLER EVİ
DOM DURAKOV

Yönetmen: Andrey Konchalovsky. Oyuncular: Yuliya Vysotskaya, Yelena Fomina, Sultan Islamov, Stanislav Varskki, Yelena Fomina, Marina Politsejmako, Rasmi Dzhabrailov, Vladimir Fyodorov, Bryan Adams. Senaryo: Andrey Konchalovsky. Görüntü Yönetmeni: Sergey Kozlov. Müzik: Eduard Artemyev. Kurgu: Olga Grinshpun. Yapım Tasarımcısı: Lyubov Skorina. Yapımcı: Felix Kleiman, Andrey Konchalovsky. Süre: 104 dk. Yapım: Rusya-Fransa. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 23 Temmuz.

Zhanna (Yuliya Sysotskaya) Çeçen sınırına yakın bir akıl hastanesinde yatan ve akordeon çalabilme yeteneğine sahip bir hastadır. Çeşit çeşit akıl hastasının barındığı hastanenin etrafına bir gün Ruslar bomba yağdırmaya başlayınca bir grup Çeçen milis, hastaneyi ele geçirip bombalardan saklanmak için orayı sığınak olarak kullanmaya başlar. Milislerden Ahmet (Sultan Islamov) ile Zhanna arasında çok geçmeden bir yakınlaşma başgösterir. Hatta Zhanna erkek arkadaşı Bryan Adams'ı (Bryan Adams) Ahmet için terkeder. Böylece bu müşkül durum içerisinden umutsuz bir aşk filizlenir.

NOTLAR Bir dönem Hollywood'da da çalışmış Rus sinemasının tecrübeli yönetmeni Andrey Konchalovsky 2002 yapımı bu yeni filmiyle yakın dönem Çeçen savaşını fon alıyor. Zaman zaman Milos Forman'ın "Guguk Kuşu"na benzeyen yanları olduğu söylenen film ayın ödüllü Avrupa yapımlarından biri.

JEEPERS CREEPERS II

Yönetmen: Victor Salva. Oyuncular: Ray Wise, Jonathan Breck, Nicki Lynn Aycox, Billy Aaron Brown, Josh Hammond, Tom Tarantini, Justin Long. Senaryo: Victor Salva. Görüntü Yönetmeni: Don E. FauntLeRoy. Müzik: Bennett Salvay. Kurgu: Ed Marx. Yapım Tasarımcısı: Peter Jamison. Yapımcı: Tom Luse. Süre: 104 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 23 Temmuz.

Bir şampiyonluk maçından dönen lise basketbol takımı; ponpon kızları ve koçlarıyla birlikte otobüsle evlerine gitmektedir. East 9 Otobanı'nda ilerlerken aniden başlarına bir bela musallat olur. Bu tuhaf bir yaratıktır ve açlığını gidermeye çalışmaktadır. Gece yaklaştıkça bu kanatlı yaratığın otobüsteki insanlar üzerinde yarattığı terör de giderek artmaya başlar. Bu sırada otobüstekiler de karşı karşıya kaldıkları bu kanatlı terörle mücadele edebilmenin yollarını aramaya başlarlar. Fakat bu sandıkları kadar kolay olmayacaktır.

NOTLAR İlk filmin dünya çapında

gişe başarısına ulaşması, ülkemizde ise yazın gösterime girmesine rağmen tatmin edici bir seyirci rakamı elde etmesinin ardından yönetmen Victor Salva ikinci filmi de tanınmış herhangi bir oyuncuya yer vermeden çekti. Ülkemize ABD'den bir yıl gecikmeyle gelen ikinci film de yapımcılarının yüzünü güldürdü. Korku filmi düşkünlerine ve ilk filmi izlemeye değer bulmuş olanlara...

"Jeepers Creepers II"

CEVAPSIZ ARAMA CHAKUSHIN ARI

Yönetmen: Takashi Miike. Oyuncular: Kazue Fukiishi, Atsushi Ida, Renji Ishibashi, Goro Kishitani, Yutaka Matsushige, Anna Nagata, Kô Shibasaki, Mariko Tsutsui, Shin'ichi Tsutsumi. Senaryo: Miwako Daira (Yasushi Akimoto'nun kitabından). Görüntü Yönetmeni: Hideo Yamamato. Müzik: Kôji Endô. Kurgu: Yasushi Shimamura. Yapım Tasarımcısı: Hisao Inagaki. Yapımcı: Naoki Sato, Fumio Inoue. Süre: 112 dk. Yapım: Japonya. Dağıtımcı: Pinema Film. Gösterim Tarihi: 23 Temmuz.

"Cevapsız Arama"

Yüksekokul öğrencisi Nakamura Yumi (Kô Shibasaki) bir grup arkadaşıyla içki içmek için dışarı çıkmıştır. Arkadaşı Yoko'nun (Anna Nagata) cep telefonuna daha önce hiç duymadığı bir zil sesinde çağrı gelir. Telefonda "Bir cevapsız arama" yazmaktadır. Mesaja baktıklarında görürler ki mesaj sadece onun kendi cep telefonundan gelmekle kalmıyor, aynı zamanda tıpkı Yoko'nun sesine benzeyen korkunç bir çığlık da içermekte. En önemlisi de tarihinin üç gün sonrası olmasıdır. Üç gün sonra, tam o vakitte, tam o çığlıkla Yoko demiryolu köprüsünde can verir. Birkaç gün sonra, partideki diğer gençlerden Kenji (Atsushi Ida) kendi numarasından gelen bir çağrı alır, hem de gelecekten gelen bir çağrı. Bu mesajda da tüyler ürperten bir çığlık vardır. O da o saatte, aynı çığlığı atarak ölür. Ardından Yumi'nin en iyi arkadaşı Natsumi (Kazue Fukiishi) aynı şeyleri yaşar. Fakat bu kez aldığı mesajda birinin elini ve dehşete düşmüş halini gösteren bir video vardır. Sonunun geldiğini anlayan Natsumi parçalara ayrılır. Sıra yavaş yavaş Yumi'ye gelmektedir.

NOTLAR Üretken Japon yönetmen Takashi Miike ülkemizde daha ziyade festivaller sayesinde birçok filmi hemencecik kült mertebesine yükseltilmiş bir isim. Farklı türlerde dolaşan Miike filmografisinde birçok türde film bulmak mümkün. 2003'te çektiği bu korku filmi "Ölüm Provası"yla birlikte aynı zamanda yönetmenin ülkemizde ticari gösterime girecek ilk filmi olacak.

IL CARTAIO

Yönetmen: Dario Argento. Oyuncular: Liam Cunningham, Stefania Rocca, Claudio Santamaria, Fiore Argento, Mia Benedetta, Cosimo Fusco, Claudio Razzenga. Senaryo: Franco Ferrini, Dario Argento. Görüntü Yönetmeni: Benoit Debie. Müzik: Claudio Simonetti. Kurgu: Walter Fasano. Yapım Tasarımcısı: Antonello Geleng. Yapımcı: Claudio Argento. Süre: 96 dk. Yapım: İtalya. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 23 Temmuz.

Kendisine "iskambil oyuncusu" adını takan ve bir türlü durdurulamayan

"Il Cartaio"

seri cinayetler işleyen bir katil, genç kurbanlarını kaçırıp ölene dek tutsak etmektedir. Bu zalim katil internet üzerinden bir video poker oynamaktadır. Karşısındaki diğer oyuncu ise polisin ta kendisidir. Kaçırdığı genç kadınların hayatını kurtarmak için elinden geleni yapan polis, ne yazık ki bu acımasız katili ele geçirememekte, pokeri kötü oynayarak istemeden de olsa kurbanların ölümüne neden olmaktadır. Genç polis dedektifi Anna (Stefania Rocca), bu davayı çözmek üzere görevlendirilir. Amacı katilin dünyasına girebilmek ve zavallı rehineleri kurtarmaktır. Suçlunun peşine düştüğünde onun tarafından kurulan bir tuzağın içinde bulur kendisini ve kaçmaya çalışır. Fakat kendi hayatı için kumar oynamalı ve kazanmalıdır. Dakikalar sayılıdır...

NOTLAR İtalyan korku ustası Dario Argento'nun filmlerinin salonlarımızı selamlaması artık geleneksel bir hâl alacak gibi görünüyor. 2001 yapımı "Uykusuz"dan sonra bu film de sinemalarımızda. Ülkesi İtalya'da geçtiğimiz Ocak'ta gösterime giren filmin başrolündeki Stefania Rocca'yı son olarak İtalyan romantik komedisi "Casomai / Benimle Evlenir misin?"de seyretmiştik. Argento usulü seri cinayetlere ilgi duyan veya onunla tanışmak isteyenler için ya da daha genel olarak korku filmi sevenlere...

AŞKLA SEKS
SEXO CON AMOR

Yönetmen: Boris Quercia. Oyuncular: Sigrid Alegría, Álvaro Rudolphy, Patricio Contreras, María Izquierdo, Boris Quercia, Cecilia Amenábar, Francisco Pérez-Bannen, Javiera Díaz de Valdés, Loreto Valenzuela, Carolina Oliva. Senaryo: Boris Quercia. Görüntü Yönetmeni: Antonio Quercia. Kurgu: Danielle Fillios. Sanat Yönetmeni: Rodrigo Bazaes. Yapım: Şili. Dağıtımcı: Barbar Film. Gösterim Tarihi: 2 Temmuz.

Álvaro (Álvaro Rudolphy) hamile karısını her fırsatta aldatmaktadır. Ona göre aşk aşktır, seks sekstir, yaşanması gereken bir şey varsa mutlaka yaşanmalıdır. Emilio (Boris Quercia) ise karısını sevmesine ve ona sadık kalmasına rağmen cinsel hayatında aradığı mutluluğu bulamamıştır. O da o yaz tatil için evlerine kalmaya gelen karısının kuzeniyle bir kaçamak yaşayacaktır. Seks konusunda dersler veren ve kitaplar yazan profesor Jorge (Patricio Contreras) kendi cinsel hayatındaki düzeni bir türlü kuramamıştır. Kaçamaklarını artık görmezden gelemeyen karısı tarafından kapının önüne konan Jorge, aşk yaşadığı kadın tarafından da terk edilince iyice yalnız kalır.

NOTLAR Salonlarımızda görmeye alışık olmadığımız bir ülkeden, Şili'den gelen bu 2003 yapımı film özellikle uzak diyarlardan nadir düşen komedilere ilgi duyan sinemaseverlerin kaçırmaması gereken bir çalışma.

"Aşkla Seks"

HAZİRAN SÜRPRİZİ

KALBİM BAŞKA YERDE
IL CUORE ALTROVE

Yönetmen: Pupi Avati. Oyuncular: Neri Marcoré, Giancarlo Giannini, Vanessa Incontrada, Nino D'Angelo, Cesare Cremonini, Giulio Bosetti. Senaryo: Pupi Avati. Görüntü Yönetmeni: Pasquale Rachini. Müzik: Riz Ortolani. Kurgu: Francesco Beluccini, Amedeo Salfa. Yapım Tasarımcısı: Simona Migliotti. Yapımcı: Antonio Avati. Süre: 107 dk. Yapım: İtalya. Dağıtımcı: EPS Filmcilik. Gösterim Tarihi: 11 Haziran.

35 yaşında, kendini akademik dünyaya adamış, çekingen ve beceriksiz Nello (Neri Marcoré), Bologna'ya öğretmenlik yapmaya gönderilir. Hemen kendisine bir pansiyon bulur, fakat odasını biriyle paylaşmak zorundadır. Ders verme konusunda ne kadar yetenekliyse, eş arama konusunda ise o derece beceriksizdir. Bir gün davet edildiği bir çay partisinde şehrin en güzel ve en açık fikirli genç bayanı olan Angela'yla (Vanessa Incontrada) tanışır. Böylece bu dürüst ve tecrübesiz adam ile bir kazada görme duyusunu kaybetmiş bu göz kamaştırıcı kadın arasında alışılmışın dışında bir ilişki başlar.

NOTLAR Geçen yıl Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışan, yılların tecrübesi Pupi Avati'nin yönettiği bu İtalyan yapıtı tam anlamıyla romantik seyircilere hitap ediyor.

bu yaz, extra ferah...

Yeni Mikro Draje Çiklet

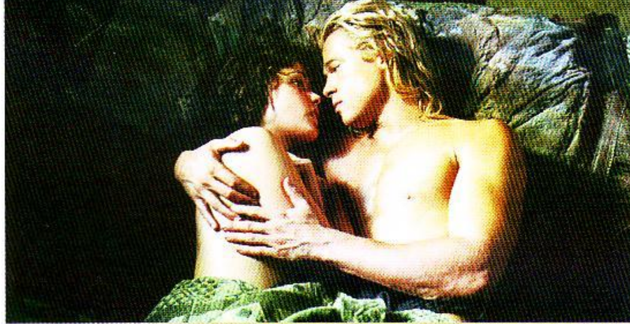

Delete extra Lime Mint

bOX Office

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@superonline.com

TÜRKİYE box office — 07 Mayıs - 10 Haziran 2004

Filmin Adı		Hafta Sayısı	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Truva	Warner Bros.	4	1.373.064	1.373.064
2. Yarından Sonra	Özen Film	2	370.661	370.661
3. Van Helsing	UIP	5	327.281	327.281
4. Harry Potter ve Azkaban Tutsağı	WarnerBros.	1	246.082	246.082
5. Tutku: Hz. İsa'nın Çilesi	Özen Film	9	131.650	577.995
6. 50 İlk Öpücük	Warner Bros.	6	71.249	129.399
7. 21 Gram	UIP	3	55.606	55.606
8. Peter Pan	Warner Bros.	7	41.575	105.476
9. Hidalgo	UIP	6	36.590	75.704
10. Prens ve Ben	Warner Bros.	2	33.592	33.592

ABD box office — 07 Mayıs - 10 Haziran 2004

Filmin Adı		Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Shrek 2	DreamWorks	3	330.1	330.1
2. Yarından Sonra	20th CenturyFox	2	138.6	138.6
3. Harry Potter ve Azkaban Tutsağı	WarnerBros.	1	123.1	123.1
4. Truva	WarnerBros.	4	122.1	122.1
5. Van Helsing	Universal	5	115.7	115.7
6. Mean Girls	Paramount	6	51.4	79.8
7. Man on Fire	20th CenturyFox	7	27.7	75.8
8. Raising Helen	BuenaVista	2	27.5	27.5
9. 13 Going on 30	Sony	7	18.4	55.4
10. New York Minute	WarnerBros.	5	13.6	13.6

Rakamlar Milyon Dolardır.

...1 Yıl önce — 2003
16 Mayıs - 12 Haziran
1. Matrix Reloaded
2. O Şimdi Asker
3. Ömercip
4. X-Men 2
5. Yeni Evli

...2 Yıl önce — 2002
07 - 27 Haziran
1. Örümcek Adam
2. Panik Odası
3. Elim Belim Bağlı
4. Şeref ve Cesaret
5. Star Wars Bölüm: 2

...3 Yıl önce — 2001
01 - 28 Haziran
1. Pearl Harbor
2. Mumya Geri Dönüyor
3. Şeytan
4. Kasım'da Aşk Başkadır
5. 15 Dakika

FRANSA box office — 05 Mayıs - 15 Haziran 2004

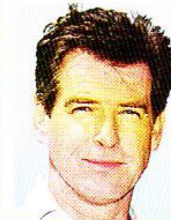
Filmin Adı		Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Harry Potter ve Azkaban Tutsağı	Warner Bros.	2	27.8	27.8
2. Truva	Warner Bros.	5	16.3	16.3
3. Yarından Sonra	20th CenturyFox	3	12.1	12.1
4. Les Choristes	Pathe	8	10.9	41.5
5. Kill Bill: Vol. 2	TFM Dist.	5	8.4	8.4
6. Bad Education	Pathe	5	6.1	6.1
7. Mariages	Pan Europeenne	8	5.9	12.7
8. Van Helsing	UIP	1	5.1	9.9
9. People	SND	4	5.1	5.1
10. Two Brothers	Pathe	10	3.8	22.3

Rakamlar Milyon Dolardır.

Türk yönetmenler

Geçen ay yayınlanan ve bir belge niteliğinde olan son 10 yılın Türk Sineması adlı yazmış olduğum dosya için sizlerden övgü dolu çok güzel mesajlar aldım. Bundan dolayı sizlere çok teşekkür ederim. O yazıya koymayı düşündüğüm, ama daha sonra vazgeçtiğim Türk Sineması'nın en çok seyircili yönetmenler listesini bu ay buradan yayınlıyorum. Geçen ayki dosyayla bağlantı kurarak oluşturduğum bu dosya yine aynı döneme ait filmlerin seyirci rakamlarına göre düzenlenmiştir.

Sıra	Yönetmen	Film Sayısı	Toplam Seyirci Sayısı
1	Yılmaz Erdoğan, Ö. Faruk Sorak	1	3.308.120
2	Mustafa Altıoklar	4	3.085.075
3	Sinan Çetin	3	2.706.460
4	Yavuz Turgul	1	2.571.133
5	Gani Müjde	1	2.472.162
6	Abdullah Oğuz	1	1.783.936
7	Ömer Vargı	2	1.501.179
8	Zeki Ökten	3	1.418.457
9	Osman Sınav	1	1.052.907
10	Ziya Öztan	2	954.066
11	Zeki Alasya	2	912.196
12	Tunç Başaran	3	877.114
13	Levent Kırca	2	861.965
14	Ömer Uğur	1	756.526
15	Ali Özgentürk	3	503.353
16	Şerif Gören	1	459.078
17	Ferzan Özpetek	2	424.586
18	Faruk Aksoy	1	401.673
19	Reis Çelik	2	394.459
20	Yusuf Kurçenli	2	371.561

Pierce Brosnan
Cazibe Kuralları

2002 Başka Gün Öl	429.950
2001 Panama Terzisi	92.495
2000 Dünya Yetmez	395.667
1999 İkili Oyun	211.955
1997 Yarın Asla Ölmez	317.217

Glenn Close
Stepford Kadınları

2003 Le Boşanma	15.157
2001 102 Dalmaçyalı	86.531
1997 Hava Kuvvetleri Bir	250.326
1997 Çılgın Marslılar	67.261
1997 101 Dalmaçyalı	198.583

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın

	Mehmet Açar	Tunca Arslan	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Atilla Dorsay	Engin Ertan	Murat Özer	Kaya Özkaracalar	Uygar Şirin	Yeşim Tabak	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel
21 Gram	★★½	★★★★	★★★★★	★★★	★★★★	★★½	★★★★½	★★★★	★★★★★	★★	★★★½	★★★½	★★★★½	★★★★	★★★
Bir Konuşabilse...	★★★★		★★★★★	★★★	★★★½	★★★★★	★★★★½		★★★★★	★★★	★★½	★★★½	★★★½	★★★★	★★★½
Girdap		★½	★	★★					★½			★½			
Gizli Pencere	★★★		★½	★★★	★★★		★★★	★★½	★½		★★½	★★★½	★★★	★★★	
Harry Potter ve Azkaban Tutsağı	★★★½	★★	★★★★	★★★½	★★★½		★★½	★★★★½	★★★½		★★½	★★★★	★★★	★★★	
İnci Küpeli Kız	★★★	★★★	★★★	★★★★	★★★½				★★★½	★★★	★★★★	★★★★★	★★★½	★★★½	★★½
Kadın Avcıları	★★★	★★	★★	★★½	★★★	★★½	★★★	★★★	★★	★★½	★★★	★★★★	★★½	★★★½	★★★
Kalbim Başka Yerde			★★	★★	★★★						★	★★★½			
Kayıp Hayaller	★★½	★★½		★½	★★					★	★½	★★★	★★½	★½	
Kelebek Etkisi	★★★			★★	★★½			★★½	★★	★★½	★★½	★★★	★★	★★½	★★★½
Nazi Hırsızları		★★		★★★		★★				★★		★★★			
Prens ve Ben	★★½	★		★½	★★		★½				★★	★½	★★½	★★★	
Romans 2: Cehennemin Anatomisi	★★★	★★				★				★	★	★★★	★★	★½	
RRRrrrr!!!		★½		★	★					★	★	★½	★★½		
Ruhların Kaçışı	★★★★★	★★½	★★★★★	★★★★	★★★½	★★★★★	★★★★		★★★★★		★★★★½	★★★★★	★★★	★★★★½	★★★★½
Son Kale Çanakkale				★★★											
Truva	★★★	★★★	★★	★★½	★★★½	★★½	★★★½		★★	★★★	★★½	★★★	★★★	★★★½	★★½
Tutku Esirleri	★★★	★★		★		★★★½	★★★½		★★½	★★★	★★	★★★	★★½	★★★½	★★★★★
Tutku: Hz. İsa'nın Çilesi	★★	★★★	★½	★★	★★★½	★	★★½	★★★	★★½	★½	★½	★★★	★★★½	★★½	
Tünel		★★		★★		★★★						★★★	★★★		
Van Helsing	★★★½	★½		★★★½	★★★½	★★½	★★½	★★½	★★★½	★★½	★★	★★★★	★★★	★★½	
Wilbur Ölmek İstiyor		★★★		★★★	★★★½	★★★			★★½	★★½	★★★½	★★★½	★★★½	★★★	★★½
Yarından Sonra	★★★	★½	★½	★	★★★	★★★	★★★		★★½	★★★★	★★★	★★★★	★★★	★★★	★½

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

Harry Potter ve Azkaban Tutsağı

Kahramanlar büyüyor...

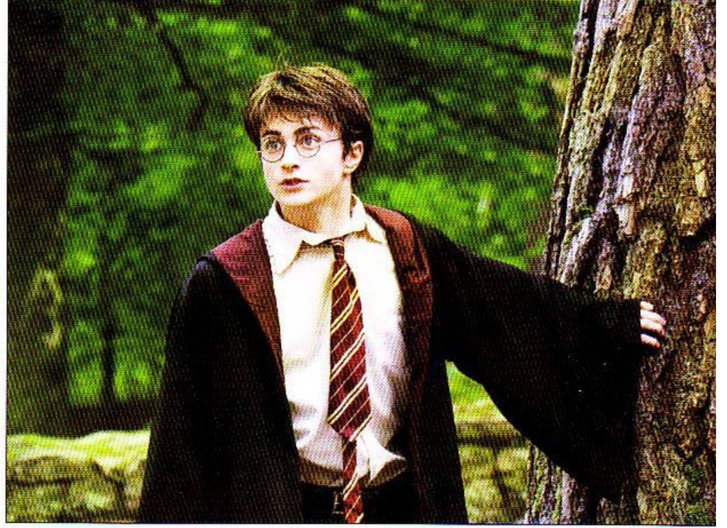
Sevin Okyay

Harry Potter büyüyor. Kahraman olarak da, yaklaşım olarak da. İlk iki filmini Chris Columbus'un yönettiği Harry Potter dizisinin üçüncü filmi "Harry Potter and the Prisoner of Azkaban / Azkaban Tutsağı"nın Alfonso Cuarón'a yaptırılması, bunun kanıtı. Columbus, görsel olarak ilk iki kitabın hakkını vermiş sayılabilir (ana karakterlerden bazılarının kastingi, hep tartışma konusu olarak kalacak) ama, onun filmleri gerçek bir filmden çok, özel efektlerle desteklenmiş, beyazperdeye aktarılmış "okuma"lara benziyordu. Harry'nin başına gelen her şeyi filme sığdırma gayretiyle, olaylar nefes almaya fırsat bırakmadan birbirini izlemiş, işin duygusal yanı, kitabın altmetni hayli havada kalmıştı. Cuarón ise, özel efektlerle aksiyonu biraz geri plana itip, karakterlerin duygusal dünyası üzerinde durmuş. Tabii, bu konuda Columbus'tan daha avantajlı. Çünkü kahramanlar büyüdükçe, duygusal dünyaları da zenginleşiyor. Ayrıca, Harry ile birlikte Potter seyircilerinin yaş ortalaması da gittikçe yükseldiği için, serinin daha karanlık yanlarının filmlere dahil edilmesi de kolaylaşıyor. "Harry Potter ve Azkaban Tutsağı" A.B.D.'de PG-13 reytingi aldı, yani, aileler, filmde 13 yaşın altındaki çocukları rahatsız edebilecek bazı şeyler olduğu konusunda ciddi şekilde uyarılıyor.

Oysa, Cuarón'un filmine daha karanlık bir hava hakim olsa da, kitapların insanı derinden sarsabilen "kötülük" duygusu aynı ölçüde hissedilmiyor. Bunda, başlangıçta seçilmesinin bir nimet olduğunu düşündüğümüz Gary Oldman'ın (istediği zaman çok iyi oynar), Harry dizisine besbelli bir "altın madeni" gözüyle bakıyor olmasının da rolü var. Oldman, Rawling'in en esrarengiz, derin karakterlerinden Sirius Black'i anlamamış, anlatmak zahmetine de katlanmamış. Öyle, ortadan bir oyunla oynuyor. Bir başka önemli karakterde, Lupin'de, David Thewlis daha iyi ama o da fiziki olarak, bizim tahayyül ettiğimiz Lupin'e benzemekten uzak. Emma Thompson'ın Miss Trelawney'si de çok oturmamış bir kompozisyon. Sybill Trelawney abartılı bir karakter olsa da, Emma Thompson'ın sadece "ebleh dörtgöz" diye nitelendirebileceğimiz tiplemesi, onu yansıtmaktan uzak. Buna karşılık, ölen Richard Harris'in cüppesine bürünmüş Michael Gambon'ın Dumbledore'u, diziyi başından beri izleyen çocukları yadırgatmayacak kadar aşina.

Çocuklara gelince, dedik ya, büyüyorlar. Harry kazık gibi oldu, leylek misali onun tepesinden bakması gereken Ron kısa kaldı. Hermione öyle güzelleşti ki, dördüncü kitapta onun sınıf balosuna tamamen değişmiş, güzelleşmiş olarak gelip arkadaşlarının hayretten hayrete düşüreceği bölümde, bilmiyorum ne yapacaklar. Yapımcılar, seyircilerinin de büyüdüğünün bilincinde olsa gerek (oysa arkadan gelen yeni bir Harry kuşağı da var), gene de zaman zaman küçük çocukları kolluyorlar. Yoksa, Ruh Emiciler kadar müthiş bir yaratıma imza atmış bir ekibin bu kadar, tabir caizse "dandik" bir kurtadam yapacağına inanmıyorum. Olsa olsa, küçük çocuklar korkmasın diyedir. İyi de, sonuçta kimse korkmuyor. Ama Ruh Emiciler sahiden de tam düşündüğümüz gibi, alt-Gullum sınıfından nefis birer özel efekt ürünü.

Alfonso Cuarón ("Great Expectations / Büyük Umutlar", "A Little Princess / Küçük Prenses", "Y Tu Mama Tambien / Anam da"), Columbus'tan farklı bir yönetmen. Geçiş sürecinin ne olduğunu biliyor, insanın içine düşebileceği karanlığın derinliğini de. Ne yazık ki, "Azkaban Tutsağı"nda ilkinin üstesinden gelmiş olsa da, ikincisini Peter Pettigrew'nun temsil düzeyinde bırakmış. Sirius'un geniş potansiyelli "kötülük"ünün, Harry'nin ailesiyle olan bağlarının daha da korkutucu hale getirdiği ihanetin ve bunların Harry için ne ifade ettiğinin peşini kovalamamış. Rawling'in "karanlık"ı, Cuarón'un pek itibar etmediği anlaşılan Quidditch'in formaları, atmosferi, grenler ve griler arasında kaybolup gitmiş.

Harry hayranları olarak Cuarón'a en çok kesintiler yüzünden kızmamız gerekir. Ben bu kesmeleri belli bir mantık izleyerek, sinematik gerekçelerle yaptığını düşünüyorum. Ama, örneğin Quidditch'in kuşa döndürülmesi, Ateşoku'nun ne olduğunun bile anlaşılmaması bahtsız seçimler olmuş. Cuarón'un kendisi için bahtsız değil elbette. Böyle bir dizide zırt pırt yönetmen değiştirmenin iyi tarafı, daha iyi bir yönetmen bulma ihtimali ise (ki, Cuarón' Columbus'tan iyi bir yönetmen, hatta Harry filmleri için bile); kötü tarafı da yeni yönetmenlerin dizinin dünyasına dalmamaları, yaptıklarının sonuçlarını da düşünmemeleri. Hadi, bundan sonraki filmlerde Quidditch'in taşıyacağı önemi düşünmedi diyelim (aslında her kitapta önemi vardır ya), dördüncü kitabın / filmin en önemli karakterlerinden biri, en yürek burkucu olayının kahramanı Cedric'i nasıl ihmal eder? O sözümona gösterdiği maç, aslında Harry'lerin Cedric'in binasının takımını yendiği maçtı. Cho'yu ortaya çıkarmayı da dördüncü kitabın yönetmeni Mike Newell'a bırakmış. Oysa Cho, Harry'nin büyüdüğünün önemli bir işaretidir. Ecel ile Ruh Emiciler de, bu maçlarda gayet iyi kullanılır. McGonagall'ın okuldaki denge açısından en az Dumbledore kadar önemli karakterine de yazık olmuş diyeceğim ama, ortada Dumbledore de yok sayılır zaten.

Cuarón, Harry cahili olarak geldiği bu âlemde bombardımana tutulup "Potterize" olduğunu söylüyor. Yüzeysel anlamda, herhalde. Çünkü bu dünyayı sahiden derinlemesine anlamamış. Kavradığı düzeyden bakıldığında ise, bize "gölge"lerine rağmen berrak, tempolu, karakterlerinin ilişkilerine daha fazla eğilinmiş, gecenin karanlığı ile doğal mekânlardan daha fazla yararlanılmış, daha farklı bir Harry Potter dünyası sunmuş. Eh, öbür ikisi ile mukayese edersek, belki de nankörlük etmemekte fayda var.

Harry Potter and the Prisoner of Azkaban

✪✪✪

Yönetmen: Alfonso Cuarón. **Oyuncular:** Daniel Radcliffe, Emma Watson, Rupert Grint, Robbie Coltrane, Gary Oldman, Michael Gambon, Alan Rickman, Maggie Smith, David Thewlis, Emma Thompson, Julie Walters, Julie Christie, Tom Felton, Fiona Shaw, Timothy Spall, Richard Griffiths, Pam Ferris, Robert Hardy. **Senaryo:** Steve Kloves (J.K. Rowlings'in aynı adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Michael Seresin. Müzik: John Williams. **Kurgu:** Steven Weisberg, William Kruzykowski. **Yapım Tasarımcısı:** Stuart Craig. **Yapımcı:** David Heyman. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Warner Bros. **Gösterim Tarihi:** 4 Haziran.

Kadın Avcıları

Soygun filmi parodisi

Burçin S. Yalçın

Coenler nice görkemli methiyenin dahi güdük kalacağı işler beceriyorlar. Hayranlarını başta işkillendiren şu can sıkıcı yeniden çevrim meselesinin içinden yine kendi yöntemleriyle sıyrılmayı başarıyorlar. Sinema tarihindeki önemli bir kara komediyi ele alıp ortaya kendi "Kadın Avcıları"nı çıkarıyorlar. Kendi mekanlarını, kendi karakterlerini, kendi mizah anlayışlarını, kendi zaman(sızlık)larını ve kendi sinemalarını yaratıyorlar.

Henüz büyük şehirde geçen bir Coen hikayesi yok. "Kadın Avcıları" da buna istisna değil. Yine ABD kırsalındayız; güneyde... Banliyö yaşantısı tüm sessizliğiyle akıp giderken bir eve odaklanıyoruz. Kapı çalınıyor ve... Profesör G.H. Dorr (Hanks) orada bitiveriyor. Kapıyı açan ise yaşlı bir siyah teyze: Bayan Munson (Irma P. Hall)... Profesörün niyeti "salaklar takımı"yla birlikte bu inançlı kadının evinin altından bir tünel kazarak yakındaki kumarhaneyi soymak. Kadın ise daha saf niyetli: (sözde) kilise müziği de yapan ve pek sevimli üyeleri olan bu orkestraya barınacak ve prova yapacak bir çatı tedarik etmek... İkisinin kapı eşiğindeki sohbetlerinden sonra öykü lafı hiç dolandırmadan, olduğu gibi içine alıyor bizi, Coen dünyasının içine...

Çok ayrıntılı nitelikler barındıran karakterler yaratmak yerine daha ziyade tiplemeler üzerinden derdini anlatan Coenler için "Kadın Avcıları" her zamanki aptal kırsal insanını yaratmaya vesile oluyor. Genelde bir karakterin sahip olabileceği çok yönlü nitelikleri verseler verseler baş karakterlerine veren Kardeşler bu rolü bu kez Profesör'e değil de evin sahibesi yaşlı hanıma veriyorlar. Öyküdeki diğer kişilerin neredeyse hepsi birer tipleme. Profesörü bile çok zorlanmadan bu nitelemeden nasiplendirebiliriz.

Derin Amerika'daki bu derin olmayan karakterler Coenler'e ülkenin de iyi-kötü bir panoramasını sunma fırsatı veriyor. Çoklu etnik yapıları, siyasi planları ve aptalca fikirleriyle orada öylece birtakım şeylerle uğraşan, inançlarından kafalarını kaldırıp dünyada neler olup bittiğine asla aldırmayacak, zeki olduğuna inandıkları bir liderin peşinden giden, ama kendi zekalarını yukarı çekmeyi akıl edemeyen, tek boyutlu insanlardan oluşan bir topluluk... Kendisine nasıl anlatılırsa sistemi öyle anlayan, ama mantığı üzerine fazlaca kafa yorma gereği duymayan insanlar (Profesör'ün Bayan Munson'a kumarhaneyi soyma mantığını sigortacılık üzerinden açıklamaya ve eylemlerini böylece aklamaya çalışması öyle saçma ki; tıpkı duvardaki portrenin yüz ifadesinin zırt-pırt değişmesi gibi)...

Böyle bir topluluğu bir kara mizah atmosferinin ortasına bırakmak çok faydalı. Ağlanacak hâllere bakılıp gülünmesi açısından özellikle... Profesör Dorr'un ağzından dökülen ağdalı ve uzun tümceler biraraya getirdiği o salak grup üyeleriyle nasıl hiç bağdaşmıyorsa, Bay Munson'un duvardaki portresinin yüz ifadesinin hikayenin akışına göre şekil değiştirmesi de o ölçüde Coen mizahı aslında. Filmin açılış planları olan ve köprüye her gelişimizde de kendini gösteren o dışavurumcu kamera açıları ya da ülkenin tamamen zıt bireylerini temsil eden Gawain MacSam (Marlon Wayans) ile Garth Pancake'in (J.K. Simmons) siyah hakları ve ırkçılık üzerine döktürdükleri o nefis diyaloglar da buna dahil. Tabii General'in (Tzi Ma) film boyunca ağzını pek nadir açması da...

Eğer filmde otomobil gibi birkaç çağdaş araç görmesek öykünün geçtiği zamanın en basitinden bir tahminle 1930'lar olduğunu iddia edebiliriz ama aslında "Kadın Avcıları"na baştan sona kesif bir zamansızlık duygusu hakim. İzleyiciyi dar mekana sıkıştırıp ona zamanı unutturmak zaten Coenler'in hep yaptıkları bir şey ama bu kez daha da ileri gidiyorlar. Böylece, tamamen Bayan Munson'un evi-kumarhane-köprü üçgenine sıkışan izleyicinin kafasında bu hikayenin zenginleşmesi için zemin hazırlamış oluyorlar.

Genelde Coen sinematografisi diye fazlasıyla öne çıkarılabilecek bir kavram yok çünkü sinemalarının iskeleti esasen sağlam senaryolar üzerine inşa ediliyor. Mekanı öyle bir düzenliyor, karakter ve tiplerine de öyle bir ayar çekiyorlar ki açıkçası kamera, ışık veya renkler bir yerden sonra öykünün hizmetine giriyor. Onların filmlerinde ağzı açık bırakacak kamera oyunları veya görkemli kamera hareketleri pek bulamayız. "Orada Olmayan Adam"daki gibi filmi laboratuarda siyah-beyazlaştırmadıkları ya da "Büyük Lebowski"de olduğu gibi kameraya yoğun görevler yüklemedikleri zaman, "Kadın Avcıları"nda olduğu gibi, sinematografi öykünün emrine amade bir hâle bürünüyor. General'in gece öldüğü sahnede olduğu gibi...

Yaptıkları zaman zaman parodi gibi de görünmeyebilir. Öyküleri genelde kara filmle akraba ve türün parodisine soyundukları da çok sık görülür aslında. Fakat bunu da en bilinen yöntemlere başvurmaktan imtina ederek yaptıkları için karşımıza alıştığımız parodiler de çıkarmazlar. Parodi genelde entelektüel zeminden pek beslenmez; daha ziyade popüler olanla bağı güçlüdür; ama Coen'ler ne yapıp edip parodiyi de daha entelektüel topraklara çekmeyi başarıyorlar.

"Kadın Avcıları"na bakın: sonu başından belli bu öykünün bir soygun filmi parodisi olmadığını söyleyebilir misiniz?

The Ladykillers

✪✪✪◡

Yönetmen: Joel Coen, Ethan Coen. **Oyuncular:** Tom Hanks, Marlon Wayans, J.K. Simmons, Tzi Ma, Irma P. Hall, Ryan Hurst, Diane Delano, George Wallace, John McConnell, Jason Weaver, Stephen Root. **Senaryo:** Joel Coen, Ethan Coen. **Görüntü Yönetmeni:** Roger Deakins. **Müzik:** Carter Burwell. **Kurgu:** Joel Coen, Ethan Coen (Roderick Jaynes adıyla). **Yapım Tasarımcısı:** Dennis Gassner. **Yapımcı:** Joel Coen, Ethan Coen, Barry Sonnenfeld, Barry Josephson, Tom Jacobson. **Süre:** 104 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** UIP. **Gösterim Tarihi:** 11 Haziran.

Gizli Pencere

Sonu başından belli, sığ bir bulmaca.

Uygar Şirin

Kitapları dünyanın dört bir yanında peynir ekmek gibi satılıyor. Yazdığı romanlar ve öyküler, aralarında De Palma, Kubrick, Cronenberg, Carpenter, Reiner, Romero, Darabont gibi isimlerin de bulunduğu yönetmenler tarafından sinemaya aktarıldı. Kendi kulvarının en yetkin yazarlarından biri olarak kabul ediliyor. Bunlar Stephen King'in birkaç özelliği.

Benim için bütün bunlardan daha önemli olan ise Stephen King'in, "bir insan neden yazar?" gibi temel sorulardan "yazar" ve "okur" kimliklerine kadar, yazma ve okuma eylemleriyle ilgili bir dizi meseleye kafayı takmış olması.

King birçok romanının kahramanına meslek olarak yazarlığı uygun gördü. Başta "Misery" olmak üzere birkaç romanını ise tümüyle bu sorular üzerine kurdu. Ayrıca birkaç yıl önce yayımlanan "On Writing" (Yazmak Üzerine) adlı kitapta, yazarlığının ve yazdıklarının arkasında neler olduğunu anlattı, "iyi yazmak" hakkındaki fikirlerini aktardı.

"Gizli Pencere" de Stephen King'in "yazı"yı başrole koyduğu eserlerinden biri. King'in "Four Past Midnight" adlı kitabında (Türkiye'de "Geceyarısını İki Geçe" ve "Geceyarısını Dört Geçe" adlarıyla iki ayrı kitap olarak basıldı; herhalde kitabın özgün hali bize kalın geliyordu) yer alan bu "novella", yayımlandıktan 13 yıl sonra Hollywood'un kalburüstü senaristlerinden David Koepp'in senaryosu ve yönetmenliğiyle filme çekildi.

King'in kitaplarının sinema uyarlamalarına bakacak olursak, belki her edebiyat uyarlaması için yapılabilecek bir tespiti, King özelinde yapabiliriz: İyi bir Stephen King kitabı adam gibi uyarlanırsa iyi film olur. "Carrie"den "Dolores Claiborne"a "Christine"den "Misery"ye kadar birçok filmi kanıt gösterebiliriz.

Stephen King kitabından uyarlanmış kötü bir filmle karşı karşıyaysak, yukarıda saydığımız iki şarttan biri gerçekleşmemiş demektir: Ya bizzat kaynak alınan King kitabı iyi değildir (üstad fazlasıyla üretken olduğu için, bol miktarda uyduruk kitabın altında da imzası vardır) ya da kitap iyidir ama sinemaya iyi aktarılmamıştır.

"Gizli Pencere' bütün bu kategoriler içinde hangisine giriyor" derseniz hemen fikrimi söyleyeyim: İyi bir film değil. Bunun sebebi de kitap değil uyarlama.

King'in eseri, özgün adıyla "Gizli Pencere, Gizli Bahçe" ("her yazar gizli bir pencereden gördüğü gizli bir bahçeyi anlatır"), King külliyatı içinde rahatlıkla "başyapıtları" başlığı altına koyulabilir. Koepp'in eseri "Gizli Pencere" ise, uygun sözcüğü aramak için fazla uğraşmadan söylersek, vasatın altında bir film.

Gelelim bu eşitsizliğin sebeplerine... "Gizli Pencere, Gizli Bahçe" iki kanaldan akan bir kitap. Birincisi, altı ay önce karısını bir otel odasında adamın tekiyle sevişirken yakaladıktan sonra dağılan ünlü yazar Mort Rainey'nin ve onu, bir hikayesini çalıp ufak değişiklikler yaptıktan sonra kendi imzasıyla yayımlamakla, kısacası intihalle suçlayan John Shooter'ın hikayesi. Rainey'nin tek kozu çalmakla suçlandığı hikayenin, 1983 yılında kitaplaştırılmasına rağmen, ilk olarak 1980'de bir dergide yayımlanmış olması. Durumdan habersiz olan Shooter hikayeyi 1982'de yazdığını söyleyince faka basıyor. Ama Rainey'ye güvenmiyor ve bahsettiği dergiyi üç gün içinde bulup getirmesini istiyor, aksi halde onu cezalandıracağını söylüyor. Bu kanal kitabın gerilim hattını oluşturuyor.

İkinci kanalda ise, King'in, Rainey aracılığıyla sorduğu "insan ne zaman, neden yazar?", "yazmak hangi sıkıntılardan doğar, hangi yaralara ilaç olur?", "yazar yazacağı şeyleri nereden bulur?", "aslında her yazı, yazarın, evrensel fikir bankasından yaptığı bir hırsızlık mıdır?" benzeri sorular var. Bunlar hem kitabın lezzetini artırıyor hem de öyküye derinlik kazandırıyor.

Öte yandan, King'in kaleme aldığı Mort Rainey karakteri, kendisiyle ciddi sorunları olan, bunların bir kısmından haberdar olmakla birlikte bir kısmını da derinlere iten, öfkesiyle, korkaklığıyla, sahtekarlığıyla didişip duran, mükemmel olmaktan çok uzak bir "kahraman". Bu da kitabın bir başka artısı.

Koepp'in yaptığı uyarlamanın derdi, bu artıların tümünü yok etmiş olması. Koepp'in Mort Rainey'si, karısı tarafından aldatılan, Missisipili bir manyak tarafından taciz edilen, tek kusuru yazamamak olan mağdur bir yazar. Rainey'nin, hikayenin kendisine ait olduğunu kanıtlamak için çektikleri, bir yan öğe haline getirilmiş ve filmin "gerilim" sıfatını hak edecek hali kalmamış. Kitabın omurgasını oluşturan "yazma" teması ise özenle ayıklanıp atılmış.

Geriye kalan şey, ürkütmeyen bir gerilim, sığ mı sığ bir öykü, sonu başından belli bir bulmaca.

King'in kitabı bir "işin aslı nedir?" öyküsünden çok daha fazlasını sunuyordu, bu yüzden finalinin nasıl olduğu da çok önemli değildi. (Buna rağmen, okura iki kez tokat atan, enfes bir sonu vardır.) Koepp ise, öykünün elini kolunu bağlayıp tüm yükü finale yüklediği yetmiyormuş gibi, King'inkiyle kıyaslanınca hayli cılız kalan bir finalle noktayı koymuş.

King'in, penceresinden bakınca gördüğü bahçe hem ışıl ışıl hem karanlık; seyrine doyum olmuyor. Koepp'in penceresinden bakınca gördüğü bahçenin, onun yanında esamesi okunmaz.

Secret Window

Yönetmen: David Koepp. **Oyuncular:** Johnny Depp, John Turturro, Maria Bello, Timothy Hutton, Charles Dutton, Len Cariou, Joan Heney, John Dunn-Hill, Vlasta Vrana, Matt Holland, Gillian Ferrabee. **Senaryo:** David Koepp (Stephen King'in Four Past Midnight: Secret Window, Secret Garden adlı novella'sından). **Görüntü Yönetmeni:** Fred Murphy. **Müzik:** Philip Glass, Jeff Zanelli. **Kurgu:** Jill Savitt. **Yapım Tasarımcısı:** Howard Cummings. **Yapımcı:** Gavin Polone. **Süre:** 96 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Warner Bros. **Gösterim Tarihi:** 11 Haziran.

uygarsirin@yahoo.com

Sinema'daki bir ilan her ay 204.000* kez seyrediliyor.

* Biak Dergi Okurluk Araştırması'na göre, Sinema dergisinde bir reklamın bir ay boyunca okur tarafından görülme sayısıdır. QRS: BİAK 7.-10. Dönem, 24 Temmuz 2002-21 Mart 2003

MERKEZ DERGİ GRU

Viktor Navorski'ye son çağrı!

Steven Spielberg, "Er Ryan'ı Kurtarmak" ve "Sıkıysa Yakala"dan sonra üçüncü kez Tom Hanks'le biraraya geliyor. New York havaalanında sıkışıp kalan bir göçmenin hikayesini anlatan filmde Catherine Zeta-Jones da bir uçuş görevlisini canlandırıyor.

PEK YAKINDA

İranlı mülteci Merhan Nasseri 1988'de pasaportunu ve Birleşmiş Milletler mülteci sertifikasını çaldırdığı için İngiltere'ye kabul edilmez. Paris'teki Charles de Gaulle havaalanına dönünce de Fransız yetkililer havaalanından ayrılmasına izin vermez. Ama aynı zamanda ülkesine dönmesi veya Fransa'ya girmesi de yasaktır. Hiçbir ülkeye tabiiyeti olmayan adam havaalanının 1 numaralı terminalinde yaşamını idame ettirirken merak edenlere de hikayesini anlatır. Bu gerçek hikaye Jeff Nathanson ve Sacha Gervasi'nin yazdığı senaryoyla ve Steven Spielberg'in yönetimiyle sinemaya uyarlanıyor. Doğu Avrupa göçmeni haline getirilen baş karakter Viktor Navorski'yi Tom Hanks canlandırıyor. Catherine Zeta-Jones, Stanley Tucci ve Chi McBride da havaalanında Navorski'yle yolu kesişecek diğer karakterleri oynayacaklar (Viktor, Zeta-Jones'un karakteri uçuş görevlisi Amelia'ya âşık oluyor). 18 Haziran'da ABD'de gösterime girecek filmin 61. Venedik Film Festivali'nin açılışını da yapacağı açıklandı. Film proje aşamasındayken Hanks'in rolü için Bernie Mac düşünülmüştü.

RESIDENT EVIL: APOCALYPSE

Alice, Raccoon City diyarlarında

Umbrella Şirketi'nin ihmalkarlığıyla yayılan "ölümcül" virüs ikinci filmde etkisini artırıyor. "Resident Evil"ın ticari başarısı bu devam filminde tekrar edebilecek mi? Öncelikle bilgisayar oyununun başrol kızı Jill Valentine'ın devam filminde ortaya çıktığını müjdeleyelim. Natasha Henstridge'e önerilen bu rolü oyuncu yoğun programı nedeniyle reddedince oyunun fanatikleri için büyük önem arzeden Jill karakteri İngiliz aktris Sienna Guillory'nin oldu. Alice rolündeki Milla Jovovich ise ilk filme oranla temposunu biraz artıracak çünkü karakterinin yetenekleri bu filmde hikaye icabı gelişiyor. Paul W.S. Anderson da filmin yönetmenliğini yıllardır filmlerin kamera departmanında asistan kameraman, kamera operatörü, ikinci birim görüntü yönetmeni ve yönetmen asistanı olarak faaliyet göstermiş Alexander Witt'e devretti (Witt en son "Karayip Korsanları: Siyah İnci'nin Laneti" ve "Hidalgo"da çalışmıştı). 50 milyon dolarlık bir bütçe tahsis edilen filmin ABD gösterimi 10 Eylül'de başlayacak. Oded Fehr, Thomas Kretschmann, Jared Harris, Sandrine Holt, Mike Epps, Sophie Vavasseur ve Zack Ward filmin oyuncu kadrosundaki diğer isimler. Alice'i ilk filmde bıraktığımız yerden alıyoruz. Genç kadın Umbrella Şirketi'nin biyogenetik deneylerine maruz kalmış ve insanüstü yetenekler kazanmıştır. Öte yandan Raccoon City giderek bir ölüler şehrine dönüşmektedir ve hem Alice hem de hayatta kalmayı başaran bir avuç insan bir kurtuluş yolu bulmaya çalışmaktadır. Hepsinin yolu Şirket'in yeni marifeti Nemesis'le kesişir.

I, ROBOT

Asimov'un robotları Proyas'ın kollarında

"The Crow" ve "Dark City"yle kendisini bir anda iki kült filmin sahibi olarak bulan Alex Proyas yeni filmini Isaac Asimov'un aynı adlı kitabından uyarladı. Jeff Vintar ve Akiva Goldsman kitabı uyarlayan senaryo yazarları. 2035'te robotlar insanların yaşamında önemli bir yer tutar hale gelmiştir. Sahipleri olan insanlara hizmet etmektedirler. Chicago polis dedektifi Del Spooner, Lance Robertson adında bir işadamının yürüttüğü U.S. Robotics şirketinde işlenen bir cinayetin izini sürmektedir. Kurban Dr. Miles Hogenmiller'dır; tüm şüpheler ise doktorun robot yardımcısı Sonny'yi işaret etmektedir. Halbuki Robotics yasalarına göre böyle birşey imkansızdır çünkü robotlar asla öldürmeye programlanmazlar. Üstelik bir robotun bu kuralı yıkması sözkonusuysa diğer robotların da bunu bilince dökmesi mümkün müdür? Filmde Del Spooner rolünde Will Smith'i izleyeceğiz. Bridget Moynahan, Bruce Greenwood, Alan Tudyk, James Cromwell, Shia LaBeouf ve Chi McBride da diğer oyuncular. Film ABD'de 16 Temmuz'da salonlara gelecek.

Son yıllarda projelerini titizlikle seçen Will Smith başrolde.

Alex Proyas'ın Asimov'u nasıl yorumladığı merak konusu.

İnekler kendi çaplarında "görevimiz tehlike"yi çeviriyorlar.

HOME ON THE RANGE

İneklerin düş yaşamı

Sinemalarımız önümüzdeki aylarda western soslu yeni bir Walt Disney animasyonunu ağırlayacak. John Sanford ve Will Finn'in yönettiği film bir grup ahır hayvanının maceralarını anlatıyor. Güzel güzel otlayıp, sütlerini verip, etrafta möleyip dolaşan üç ineğin huzuru çiftliklerine gelen bir tahliye kararıyla bozulur. Bunun üzerine üçü yuvalarına sahip çıkmaya ve çiftliği kurtarma sorumluluğunu üzerlerine almaya karar verirler. Fakat tahliyeyi engellemek için gerekli parayı üç inek nereden bulabilir ki? Komik öyküsüne rağmen film geçtiğimiz nisanda gösterime girdiği ABD sinemalarında beklediği ilgiyi göremedi ve 110 milyon dolarlık bütçesiyle Disney'in yaşadığı hayalkırıklıklarından biri oldu. Roseanne Barr, Steve Buscemi, Judi Dench, Cuba Gooding Jr., Estelle Harris, Randy Quaid, Jennifer Tilly, Joe Flaherty, Charles Dennis bir çiftlik dolusu hayvanı seslendirecek isimler. Öte yandan bu film Walt Disney'in yıllardır geleneksel biçimde ürettiği son animasyon olacak. 1937 tarihli "Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler"den beri tam 44 uzun metraj animasyonu elle çizerek oluşturan Disney gelecekteki tüm animasyonlarını CGI yöntemiyle çekecek.

Film Disney'in geleneksel biçimde ürettiği son animasyon olacak.

THE LIFE AQUATIC

Deniz üstünde 20.000 fersah

"Rushmore" ve "Tenenbaum Ailesi" gibi iki komediyle büyük stüdyoların güvenini kazanan yönetmen Wes Anderson yeni projesini tamamlamak üzere. Aralık 2004'te ABD sinemalarında gösterime girecek film Steve Zissou (Bill Murray) adlı Avrupalı bir okyanus bilimcisinin maceralarını anlatacak. Anderson'ın favori oyuncuları Owen Wilson ve Anjelica Huston'ın yanısıra filmde Cate Blanchett, Willem Dafoe, Michael Gambon, Jeff Goldblum ve Noah Taylor'ı da seyredeceğiz (Blanchett'ın rolü için önce Gwyneth Paltrow, sonra Nicole Kidman, en son da Julianne Moore düşünülmüştü). Filmin çekimleri İtalya'da ve 25 milyon dolar bütçeyle gerçekleştirildi.

İkinci baharını yaşayan Bill Murray filmin başrolünde.

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

BROKEBACK MOUNTAIN

Ang Lee, "Hulk"tan sonraki projesinin çekimlerine haziran ayında başlıyor. Film 1963'ün yazında Wyoming'de tanışan biri rodeocu, diğeri çiftlik seyisi iki kovboy arasındaki aşkı anlatıyor. Başrollerde Heath Ledger ve Jake Gyllenhaal var. Ayrıca Anne Hathaway, Randy Quaid, Michelle Williams ve Scott Michael Campbell da oyuncu kadrosunda. E. Annie Proulx'un bir öyküsünden uyarlanan senaryonun yazarları daha önce sıradışı westernlere de imza atmış Larry McMurtry ve Diana Ossana.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi.

CHE

Daha önce Terrence Malick'in yöneteceği söylenen Güney Amerikalı efsanevi devrimci Che Guevara'nın hikayesi için Steven Soderbergh'in adı geçmeye başladı. Çekimlerin başlamasına henüz çok var ama Malick başka bir proje için yönetmenlikten çekildi ve şu an yalnızca filmin senaryo yazarı olarak görünüyor. Filmde Che'yi Benicio Del Toro canlandıracak. Ayrıca Javier Bardem, Benjamin Bratt, Ryan Gosling ve Franka Potente de projede. Öngörülen bütçe 40 milyon dolar.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi.

CHARLIE AND THE CHOCOLATE FACTORY

Tim Burton kendisine yine fantastik bir hikaye bulmuş gibi görünüyor. Çikolataya düşkün ve fakat ailesi çok fakir olan genç bir adam dev bir çikolata fabrikasında bedava gezi kazanır. Fakat fabrikaya ziyareti umduğu gibi olmayacaktır. Senaryoyu Roald Dahl'ın aynı adlı romanından, "Big Fish"i de yazan John August uyarladı. Çekimleri yeni başlayan filmin başrolünde Burton'ın favorisi Johnny Depp var.
Gösterim Tarihi: Temmuz 2005.

ALATRISTE

Viggo Mortensen "Van Helsing"de Drakula'nın gelinlerinden Elena Anaya'yla birlikte bu Arturo Pérez-Reverte uyarlamasında yeralıyor. Film 16. yüzyılda imparatorluklar arasındaki savaşlarda kahramanlıklar elde eden İspanyol bir paralı asker, Kaptan Alatriste hakkında. Filmin Ocak 2005'te başlaması planlanan çekimleri tamamen İspanya'da gerçekleştirilecek. Yönetmeni ise senaryo yazarlığından gelen İspanyol Agustín Díaz Yanes.
Gösterim Tarihi: 2005.

A DOLL'S HOUSE

Bergman'ın meşhur aktrisi Liv Ullman arasıra kamera arkasına geçip yönetmenlik yapıyor. Bu Henrik Ibsen uyarlaması da onlardan biri. Kate Winslet, John Cusack, Stellan Skarsgård ve Tim Roth'un yeraldığı projeyle bir aralar Cate Blanchett ve Kevin Spacey de ilgilenmişti. Norveç'te çekilecek filmin bütçesi 10 milyon dolar.
Gösterim Tarihi: Aralık 2005.

PAPA

1959'da Küba devrimi fonunda babasını arayan bir gazeteci, karşısında körkütük sarhoş Hemingway'i bulur. Portekiz'de çekilecek filmde Hemingway'i Anthony Hopkins canlandırıyor. Yönetmenliğini Adrian Noble'ın üstlendiği filmde Meg Ryan da rol alıyor.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinleşmedi.

MISSION: IMPOSSIBLE 3

Yönetmenlik koltuğuna 35 yaşındaki Joe Carnahan'ın oturduğu filmin oyuncu kadrosu şekillenmeye başladı (Başlarda David Fincher'ın yöneteceği açıklanmıştı). Önümüzdeki ağustosta çekimlerine başlanacak filmde Tom Cruise yine Ethan Hunt'ı, Ving Rhames de Luther Strickell'i canlandıracak. Kenneth Branagh ve Carrie-Ann Moss'un yanısıra kadroya son zamanların gözde bir aktrisi de yeni dahil oldu: Scarlett Johansson...
Gösterim Tarihi: Mayıs 2005.

Bir sinema duayeni

Sinema hayatına yönetmen yardımcısı olarak adım atan, daha sonra 1959 yılında yapımcılığa başlayan, Türkiye'nin ilk video şirketi Ulusal Video'nun sahibi ve TÜRVAK'ın kurucusu olan Türker İnanoğlu, bu kez de Giovanni Scognamillo'nun kaleme aldığı "Bay Sinema"yla karşımızda.

"1957 yılında tesadüfen tanıştılar. Sonra büyük bir aşk yaşadılar. Çeşitlendi, büyüdü, gelişti, değişim geçirdi bu aşk. Ama ikisinin arasındaki büyü hep sürdü. Türker İnanoğlu, sinemayla yaşadığı aşktan hiç vazgeçmedi. Sinema da ondan vazgeçmedi." Doğan Kitap, işte bu sözlerle anlatıyor, sinema ile Türker İnanoğlu arasındaki bağı. Giovanni Scognamillo'nun yazdığı "Bay Sinema", bir taraftan, sinemayla iç içe geçen bir hayatın iniş çıkışlarını, coşkularını, heyecanlarını, üzüntülerini, başarılarını, kaygılarını, mutluluklarını; diğer taraftan da Türk Sinema Tarihinin önemli bir dönemini gözler önüne seriyor. Kitap boyunca, Türk Sinemasına emek vermiş birçok oyuncuyla, yönetmenle, senaristle ve kameramanla karşılaşıyorsunuz. Bol resimli ve bol belgeli olarak hazırlanan bu kitap, okurlarının karşısına, beş yıllık bir yazım sürecinden sonra çıkmış. Daha önce, "Türk Sinemasında Altı Yönetmen", "Türk Sinemasında Kadın ve Cinsiyet", "Batı Sinemasında Türkiye ve Türkler", "Yeşilçam'dan Önce", "Yeşilçam'dan Sonra", "Dünya Sinema Sanayii", "Türk Sinema Tarihi" ve "Fantastik Türk Sineması" gibi kitaplara da imza atan Giovanni Scognamillo için, en yakın dostlarından birinin hayatını anlattığı "Bay Sinema" oldukça özel bir çalışma. Scognamillo, Türker İnanoğlu kimdir, sorusunu kitabın girişinde kısaca şöyle cevaplıyor; "İnanoğlu, bugün faaliyet gösteren şirketlerinde ve sinemalarında beş yüzün üzerinde kişiyi istihdam eden mesleki faaliyetini hiç kesmeden, aralıksız devam ettiren en eski film yapımcısıdır ve mesleğinin bir duayenidir."

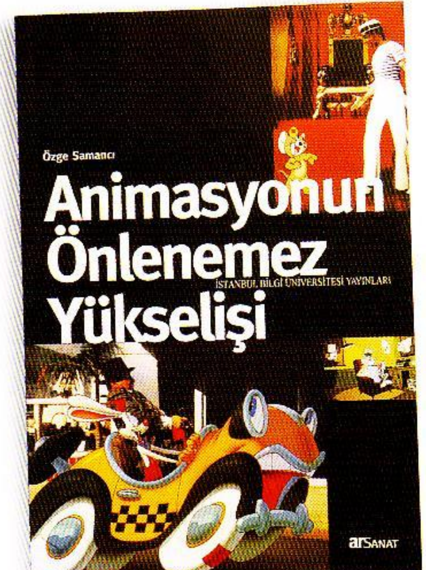
Kitabın sonunda yer alan, "Türker İnanoğlu'nun Gözüyle Türk Sinemasına İz Bırakan 100 Önemli Sanatçı" bölümünde bulunan en önemli 10 kadın ve erkek oyuncu şöyle...

TÜRKER İNANOĞLU'NA GÖRE

En Önemli 10 Kadın Oyuncu	En Önemli 10 Erkek Oyuncu
Cahide Sonku 1916 - 1981	Muzaffer Tema 1919
Sezer Sezin 1929	Eşref Kolçak 1927
Muhterem Nur 1932	Ayhan Işık 1929 - 1979
Belgin Doruk 1936 - 1995	Fikret Hakan 1934
Fatma Girik 1942	Göksel Arsoy 1936
Filiz Akın 1943	Yılmaz Güney 1934 - 1984
Türkan Şoray 1945	Cüneyt Arkın 1937
Hülya Koçyiğit 1947	Kartal Tibet 1938
Gülsen Bubikoğlu 1954	Kadir İnanır 1948
Hülya Avşar 1963	Tarık Akan 1948

Animasyon sinemasının dünü, bugünü...

Leman Dergisinde çizer olan Özge Samancı'nın ilk kitabı "Animasyonun Önlenemez Yükselişi", İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınlarından çıktı.

Özge Samancı, 29 yaşında bir çizer. Eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Matematik Bölümü'nde tamamlamış. Yüksek lisansını, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sinema Televizyon Bölümü'nde yapmış. Bilgi Üniversitesi'nde bir süre eğitim görevlisi olarak çalıştıktan sonra Ohio Üniversitesi'ne doktora yapmaya gitmiş. Bugüne kadar Milliyet Sanat, Leman ve Altyazı dergilerinde çizmiş. "Animasyonun Önlenemez Yükselişi" , film araştırmaları ile ilgili yüksek lisans tezinin, akademik okuyucuların dışındaki kitlenin de okuyabileceği şekilde düzenlenmesi için yeniden gözden geçirilmesiyle oluşmuş. Kitabın içeriği genel olarak, animasyon sinemasının öncülerinden, gelişim sürecinden ve tarihinden oluşuyor. 'Live action' (canlı sinema) görsel anlatıyı sunmak için kullanılan, hareketli görüntünün algılanabilmesi, görüntünün devamlılığı ilkesine dayanan ortamlardan biri. Animasyon sineması ise tıpkı "live action" gibi görsel bir anlatı sunmak için kullanılan diğer bir ortam. Ancak animasyon sinemasında, hareketin görünür olmasını sağlayan çerçeveler dizisini oluşturmak için mutlaka bir kameraya ihtiyaç duyulmaz," diyor Özge Samancı. Bir animasyon ortamından sözetmek için, neden "çizgi film" ve "canlandırma sineması" terimlerini tercih etmediğini ise kitabın giriş bölümünde söyle açıklıyor; " 'Çizgi film' , animasyon sinemasının sadece sınırlı bir kısmını kapsayabilen bir sözcük. Temeli çizgiye dayanan iki boyutlu animasyonu kastediyor. Terimin seslendiği kitle ise çocuklar. 'Live action' ile animasyon arasında var olan hiyerarşinin diğer bir kolu da 'çizgi film' sözcüğünde karşılığını buluyor. Animasyon sinemasının çocuklara, 'live action' sinemanınsa yetişkinlere yönelik olduğuna dair yerleşik bir kanı var. Oysa bu çalışma, günümüzde animasyon sinemasının seyirci kitlesinin, çocuklardan yetişkinlere kaymış olduğunu öne sürüyor. Animasyon sinemasından 'çizgi film' diye bahsetmek, öne sürülen bu iddia ile çelişeceği için tercih edilmedi. 'Canlandırma sineması' tanımı ise, animasyon sinemasına karşılık olarak kullanıldığı gibi, bir kullanım biçimi daha var: Belgesel, haber ya da televizyon şovlarında sözle izahatı zor olan karmaşık suç girişimi ya da eylemlerinin, oyunculuğa fazla önem verilmeden çekilmesi durumunda da 'canlandırma' sözü kullanılıyor."

Filmlerin yarısında çıkma hakkı

"Bir filmin ortasında sinemadan çıkmak kötü bir şey değilken, ayıp/günah/suç değilken, aksine herkesin en doğal hakkıyken, neden çıkmıyorsunuz?" UYGAR ŞIRIN

"Hiç, bir filmin ortasında sinemadan çıktığın oldu mu?" Kritik bir soru! Her sinemaseverin er geç cevaplaması gereken bir soru.

Verilebilecek cevapların sayısı da fazla değil: "Evet, oldu." veya "Hayır, hiç olmadı" veya "Ben prensip olarak, bir filmin ortasında sinemadan çıkmam."

İlk iki seçeneği tercih edenlere söyleyecek sözüm yok. Benim derdim "prensip olarak çıkmam"cılarla.

Kendilerine sormak istiyorum: Neden? Bir filmin ortasında sinemadan çıkmak kötü bir şey değilken, ayıp/günah/suç değilken, aksine herkesin en doğal hakkıyken, neden çıkmıyorsunuz?

Bu soruya şöyle yanıt veriyorlar (özellikle de röportajlarda): "Filmin ortasında salondan çıkmayı, sinema sanatına/o filme emeği geçenlere saygısızlık olarak görüyorum."

Şimdi... Burada bir duralım

Sinemaseverliğin içinde, her "sever"liğin içinde olduğu gibi, bir miktar manyaklık vardır. Dozu ve şekli kişiden kişiye değişir.

Lisedeyken, İstanbul Film Festivali'ne rezervasyon formu teslim etmek için rezervasyon başlamadan önceki gece Atatürk Kültür Merkezi'nin önünde sabahlardık. Şimdi bu normal bir şey mi? Hadi diyelim o zaman gençtik ve insan gençken tanım itibarıyla manyak olur. Peki şuna ne demeli: Bugün, yani artık 30 yaşı hafifçe aşmışken, bir sinemaya gittiğimde, çok merak ettiğim, gösterime girmesini sabırsızlıkla beklediğim bir filmin fragmanı gösterilirse başımı öne eğiyorum ve o fragmanı seyretmiyorum. Sebep? Çünkü, o filmin bir karesini bile önceden görmek istemiyorum. Aman sihiri bozulmasın, aman sürprizi kaçmasın! Bu, manyaklık değil de nedir?

Filmin yarısında çıkmama prensibine, işte bu manyaklık kontenjanından saygı gösterilebilir. "Ben bir filmi sonuna kadar seyretmezsem rahat etmem" diyenlere, "peki" demek yeterli. Yalnız, "sanata saygı" gerekçesi ileri sürülüyorsa iş değişir. Orası biraz tuhaf.

Bir şarkıyı sevmezsen durdurursun, ileri alırsın ya da radyonun kanalını değiştirirsin. Bir kitap "bir türlü gitmiyorsa" bırakır, bir kenara koyarsın. Kimsenin "asla bir şarkıyı ortasında bırakmam, müzisyene saygısızlıktır" veya "ölürüm de bir kitabı yarısında bırakmam, edebiyata ayıptır" dediğini duymadım. Fakat sıra sinemaya gelince bu sözler sarf edilebiliyor. Sanırım bunun sebebi, film izlemenin, müzik dinleme ya da kitap okumanın aksine, törensel bir yanı olmasında. Film belli bir saatte başlar, herkes o saatte o salona gelir, herkesin kendine ait yeri vardır, oturulur, susulur, ışıklar söner vs... Bu hava, ve dolayısıyla sinemasever denen insan türünün sinema salonlarına bir mabet gözüyle bakması durumu farklılaştırıyor. Ama sonuçta bütün bunlar, bir filmi, bir şarkıdan ya da kitaptan ayrı yere koymaz. Teybi kapatıyorsan, kitabı rafa kaldırıyorsan, filmden de çıkarsın.

Tabii, "prensip olarak çıkmam" diyenlerin kurduğu mantık aslında başka bir yere işaret ediyor; asıl mesele sinemanın kutsallaştırılmasında.

Kabaca şöyle özetleyebiliriz: Beyazperdede yüce ve saygıdeğer bir "şey" var, karşısında ise zavallı, değersiz seyirci. Sayın sinemacılar lütfetmiş, binbir zahmete girip film çekmişler; seyirci de haddini bilsin, terbiyesizlik etmesin, susup otursun. Film bitince gider paşa paşa. Sinema salonuna baktığında ast-üst ilişkisi gören bir zihniyettir bu.

Oysa tam tersi, gerçek sinemacı, elinden film çekmekten başka bir şey gelmediği için, film çekmezse rahat edemeyeceği için, hikayesini/derdini sinema yoluyla anlatmak zorunda hissettiği için sinema yapar. Çaresizdir. Lütufta bulunmak bir yana, eli kolu bağlıdır. Meziyeti, aklını ve kalbini çıkarıp herkesin gözünün önüne koymasıdır.

Seyirci de kalkar, zamanını ayırır, parasını ayırır, salona gider, resmi tamamlar. Sinemacının hikayesini dinlemeye, derdine ortak olmaya gelmiştir.

Sinemacı ve seyirci, biraraya gelerek birbirlerine anlam kazandırırlar. İlişkileri hiyerarşik değil eşittir. Kaldı ki, seyirciyle sinema arasında asıl hüküm süren duygu saygı değil sevgi... (Sinemacılara saygı duyabiliriz, o ayrı bir konu.)

Sinema "büyüğümüz" değil, arkadaşımız, sevgilimiz. Öyle olmasa, bazen uğruna bir şeyleri (zamanımızı, paramızı, uykumuzu, eşimizi dostumuzu) feda ederken bazen de kızar, küser, hatta küfreder, hatta kıskanır mıydık?

İlla sinemaya saygı göstermek için yanıp tutuşuyorsak, korsana yüz vermeyiz, bir sinema salonuna gideriz, biletimizi alırız, oturur, edebimizle film seyrederiz.

Sinemaya duyduğumuz saygıyı, bu basit hareketlerle ölçebiliriz. Yoksa filmin kaçıncı dakikasına kadar salonda kaldığımızla değil.

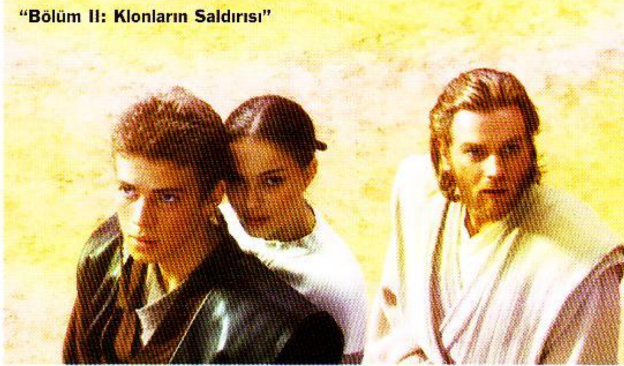
Diyeceğim o ki, içinizde "yapsam mı, yapsam mı" diye düşünenler, "eller duyar söz olur" diye korkanlar, sinemaseverliğin şanına yakıştıramayanlar filan varsa, bir an önce bunlardan kurtulun. Bir filmi sevmediyseniz, ölesiye sıkıldıysanız, birkaç dakika daha o sinema salonunda durduğunuzda boğulacağınızı düşünüyorsanız (olabilir, normaldir), hiç düşünmeyin, hemen salondan çıkın. Gönül rahatlığıyla çıkın.

Tek bir ricam olacak: Yeriniz sıra başında veya salonun kuş uçmaz kervan geçmez köşelerinden birinde değilse lütfen "on dakika ara"yı bekleyin ki, diğer seyirciler rahatsız olmasın.

 Hazırlayan: Okan Arpaç

Ayın televizyon filmlerinden seçmeler

"Bölüm II: Klonların Saldırısı"

Star Wars - 5 Film Birden
Sinemayı seven herkesin öyle ya da böyle bir şekilde izlediği, hiç değilse adını duyduğu efsane film "Star Wars" ve ardından çekilen 4 film, bu ay toplu gösteri olarak ekranda. 1977 yılında başlayan "Star Wars" efsanesi, günümüze dek çekilen 5 filmle devam etti. Şu sıralar çekilen ve 2005'te sinemalarımıza gelecek olan 6. filmle öykü tamamlanıyor. 6 parçadan oluşan öykü, Fox film şirketinin çekinceleri yüzünden, 1977 yılında "ortadan" başladı. Bu 6 hikayenin en hareketli ve seyirciye en çok çekici geleceği düşünülen bölümünün, 4. öykü olduğuna karar verildi. Buna rağmen Fox yöneticileri, George Lucas'ın bu projesine hiç sıcak bakmadılar. 11 milyon dolar gibi son derece cüz'i bir bütçeyle çekilen "Star Wars", tüm dünyada olağanüstü bir ilgi görüp, bilimkurgu türünde çığır açtığı gibi, maliyetinin onlarca katı bir gişe hasılatı elde etti ve Fox şirketini iflastan kurtardı. 1977'deki ilk filmden sonra, öyküye 5. ve 6. parçalarla devam edildi ve 1980'de "The Empire Strikes Back", 1983'te ise "Return of the Jedi" çekildi. Aradan 16 yıl geçtikten sonra, George Lucas efsaneye yeniden el atarak, geciken bir randevuyu gerçekleştirdi ve 1977'de çekilemeyen ilk 3 hikaye, filme alındı. 1999'da "Star Wars: Episode I - Phantom Menace", 2002'de ise "Star Wars: Episode II - Attack of the Clones" beyazperdeye taşındı. 2005'te ise serinin tek eksik parçası, yani 3. öykü sinemalarda olacak. Bu arada 1999'da George Lucas, ilk üç filmi dijital ortamda yeniledi, yeni efektler ekledi ve bu filmler sinemalarda yeniden gösterildi. Bu ay, yenilenmiş üç filmi ve son çekilen iki bölümü ekranda ilk kez izleyeceğiz. **Her Cuma PrimeMax**

Korkunun Son Ustası: Hideo Nakata
Son dönemde tam anlamıyla atağa kalkan Uzakdoğu/Japon sinemasının "yeni" temsilcilerinden olup, özellikle Hollywood tarafından da yeniden çevrimi yapılan "Ringu" (Halka) filmleriyle tanınan ve korku türüne yeni bir soluk getiren Hideo Nakata, üç filmiyle birden karşımızda. Kendisine şöhret kapılarını açan, ünü Japonya sınırlarını aşan "Ringu" ve "Ringu 2", seyreden kişiyi ölüme kadar götüren bir video kasedin yol açtığı dehşeti anlatıyor. Önceki yıl Hollywood'da, kanımca orijinalinden de başarılı bir "remake"inin yapıldığı "Ringu", Japonya'da bugüne dek en çok gişe hasılatı yapan film aynı zamanda... Bu ay "Ringu"ların yanısıra, Hideo Nakata'nın 2002 yapımı bir başka önemli yapıtı; "Karanlık Sular" (Dark Water) da ekrana geliyor. Bu yılki "SİYAD-Yılın En İyi Filmleri" değerlendirmesinde 11. sırada yer alan bu önemli yapıtı, tüm sinemaseverler görmeli.
31 Cumartesi PrimeMax

Aşık Shakespeare
Oscar Akademisi'nin anlamsız sürprizlerinden biri olarak, "Er Ryan'ı Kurtarmak" ve "İnce Kırmızı Hat" gibi başyapıt düzeyindeki filmlerin arasından sıyrılıp, herkesi şaşırtarak En İyi Film Oscar'ını alan, 7 Oscar'lı, bol diyaloglu bir dönem filmi. Shakespeare'in gençlik döneminde yaşadığı bir aşkı ve eserlerini yaratma sürecini konu alan 1998 yapımı "Shakespeare in Love"da, Joseph Fiennes, Gwyneth Paltrow, Geoffrey Rush (Shine'ın Oscar'lı aktörü) başrollerde.
7 Çarşamba TRT 1

"Tenenbaum Ailesi"

Wes Anderson Filmleri
Kendine özgü bir mizah anlayışıyla çektiği filmlerinde dingin bir anlatım benimseyen, çizdiği karakterlerin tam da ruhlarına dokunacağımızı sandığımız anda, "Acaba karikatür mü?" şüphesine kapıldığımız bir sinemanın yaratıcısı Wes Anderson. Şu ana kadar çektiği 3 filmiyle belli bir üslup tutturan Anderson, ilk olarak dikkatleri "Bottle Rocket" adlı kısa filmle çekti. Bu filmin uzun metraj versiyonunu çektikten sonra, sinemalarımıza gelen ilk filmi "Rushmore" (bizde "Çılgın Liseliler" gibi alakasız bir isimle oynadı) ile geniş bir hayran kitlesi edindi. Nihayet 2001'de "The Royal Tenenbaums" (Tenenbaum Ailesi) ile de yerini sağlamlaştırdı. Bill Murray'la bu son iki filminde çalışan Anderson, "Tenenbaum"da onun yanısıra, Gene Hackman, Anjelica Huston, Gwyneth Paltrow, Ben Stiller gibi star oyuncuları biraraya getirdi. Bu ay Wes Anderson'ın iki filmini birden ilk kez TV'de izleyeceğiz.
13 Salı / 18 Pazar MovieMax

Geç Saatler
Çağımızın en büyük yönetmenlerinden, çağdaş Amerikan sinemasının usta yönetmeni Martin Scorsese'den, bir solukta izlenen, ilginç bir çalışma. New York sokaklarında bir gece geçiren Paul'un yaşadıklarını takip ettiğimiz film, Şerif Gören'in "Beyoğlu'nun Arka Yakası" (1986) filmine de ilham kaynağı olmuştu. Griffin Dunne ve Rosanna Arquette'in rol aldıkları "After Hours" (1985), Cannes'da Scorsese'ye ödül getirdi.
28 Çarşamba cnbc-e

Ölümsüz
"Altıncı His"le yönetmenlik kariyerinin şu ana kadarki en iyi ürününü veren M. Night Shyamalan'ın bir sonraki filmi. Bir kazadan sonra, kaderiyle ilgili çok tuhaf şeyler keşfeden bir adamın neredeyse gerçeküstü sayılabilecek öyküsü bu... Bruce Willis ve Samuel L. Jackson'ın alıp götürdükleri "Unbreakable" (2000), "Altıncı His" kadar çarpıcı olmasa da, bizce Shyamalan'ın bir sonraki filmi "İşaretler"den daha iyi bir yapım. **2 Cuma MovieMax**

En Büyük Korku
Jack Ryan fırtınası devam ediyor... Daha önce "Kızıl Ekim"de Alec Baldwin'in, "Tehlikeli Oyunlar" ve "Açık Tehlike"de ise Harrison Ford'un canlandırdığı CIA analisti Jack Ryan karakteri, bu filmde Ben Affleck'te vücut buluyor. Rusya başkanının ölmesi ve Amerika'da bir şehre nükleer bomba atılması üzerine başlayan nefes kesen aksiyonu anlatan "The Sum of All Fears" (2002), "Düşler Tarlası" filmiyle tanınan Phil Alden Robinson'ın imzasını taşıyor. Büyük bütçeli megahitte Ben Affleck'e Morgan Freeman eşlik ediyor.
27 Salı MovieMax

Kumun Altında
Kocasının bir sahilde ortadan kaybolması üzerine, giderek akıl sağlığı bozulan bir kadının enteresan hikayesine tanıklık edeceğimiz bir François Ozon filmi. 1980'lerin sonlarından beri yönetmenlik yapan ama özellikle son dönemde "8 Kadın" ve "Havuz" filmleriyle ülkemizde de hayran kitlesini genişleten Ozon, "Sous le Sable"de (2000) başrolü Charlotte Rampling'e vermiş.
12 Pazartesi PrimeMax

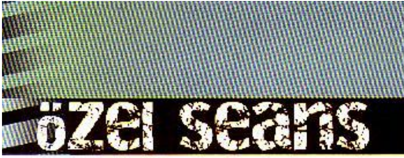
Hindistan'a Bir Geçit
"Dr. Jivago", "İrlandalı Kız", "Arabistanlı Larence" gibi dev yapıtların yönetmeni David Lean'in ölümünden önce çektiği son epik. Hindistan'da, İngiliz kolonisi altında geçen destansı E. M. Forster romanından uyarlanan "A Passage to India" (1984), En İyi Film dahil 11 dalda aday olduğu Oscar'lardan ikisini almıştı. Judy Davis ve Alec Guinness filmin ağır topları...
14 Çarşamba cnbc-e

Sinema ve Edebiyat
Rekin Teksoy'un sunduğu kuşakta ilk hafta Mark Rydell'ın yönettiği "Nehir" (The River, 1984) var. Çiftçi bir ailenin doğal afetlerle ve insanlarla olan mücadelesini anlatan filmde Mel Gibson'la Sissy Spacek var. İkinci sırada, çalışmalarını halen sürdüren, İtalyan sinemasının ustalarından Ettore Scola imzalı "La Cena - Le Dîner" (1998) var. Bir İtalyan restoranında geçen ve orta sınıftan insanların öykülerini anlatan film, Scola'nın geçmiş dönemdeki parlak çalışmaları denli olmasa da, ilgiye değer bir çalışma sonuçta. En azından Fanny Ardant ve Vittorio Gassman'ın varlığı yeter. Son sırada ise, bir Jane Austen uyarlaması var; "Emma" (1996). Gwyneth Paltrow ve Greta Scacchi'nin oynadığı film, müzikleriyle Oscar almıştı. **Her Pazar TRT 2**

Yüksek Topuklar
İspanyol sinemasının çılgın, aykırı yönetmeni Pedro Almodóvar'ın en sevilen filmlerinden biri; "Tacones Lejanos" (1991), bir anne, kızı ve bir erkek arasında yaşanan ilişkileri ve cinayete kadar uzanan olayları konu alıyor. Victoria Abril ve Marisa Paredes'in rol aldıkları, Altın Küre'ye aday olan film, Almodóvar'ın o kendine özgü "kitsch" lezzeti tatmak ve olmadık anlarda yarattığı en olmadık insanlık hallerine tanıklık etmek için iyi bir fırsat.
26 Pazartesi PrimeMax

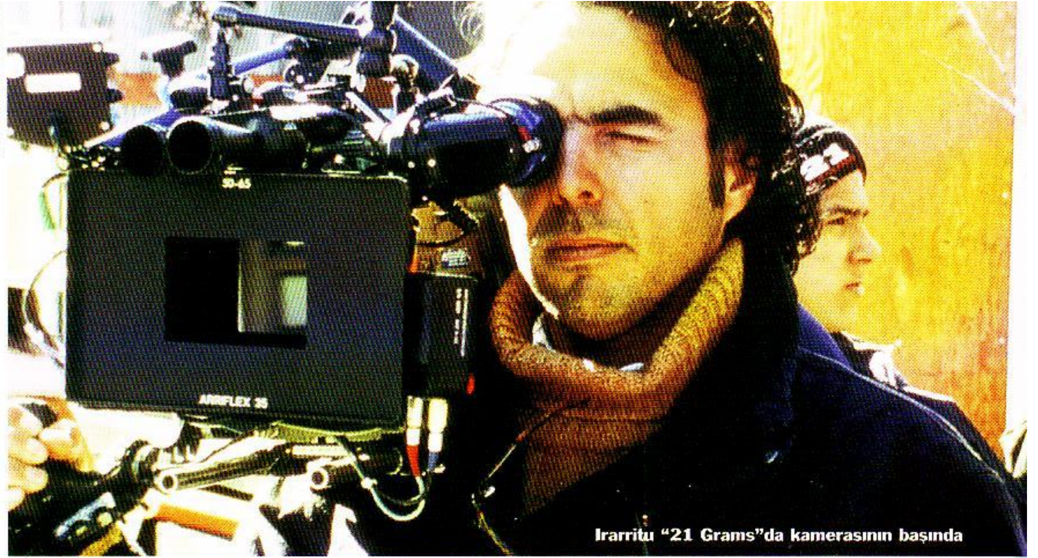
Sinema Büyüsü TRT 2

Atilla Dorsay ve Alin Taşçıyan'ın birlikte sundukları kuşakta bu ay, sinema tarihinin unutulmaz korku klasikleri ekrana geliyor. İlk sırada, sessiz sinema döneminden gelen çok büyük bir klasik var; **"Operadaki Hayalet"** (The Phantom of the Opera, 1925). Gaston Leroux'nun ünlü romanından yapılan uyarlama, siyah beyaz olmakla beraber, kısmen "iki renkli" bölümlere de sahip. Paris Opera binasında dehşet saçan bir "hayalet"in, aslında aşka ve tutkuya dayalı öyküsünü anlatan yapıt, bir dönemin ünlü oyuncusu Lon Chaney'le tanıştırıyor bizleri... İkinci sıradaki film de, yine sinema tarihine damgasını vuran bir başyapıt: **"Frankenstein"** (1931). Mary Shelley'in romanından uyarlanan, Boris Karloff'un rol aldığı film, Dr. Frankenstein tarafından farklı ceset parçaları birleştirilerek yaratılan "gerçek bir android"in hikayesi bu... Üçüncü haftanın filmi **"Yaşayan Ölülerin Gecesi"** (Night of the Living Dead, 1968). George A. Romero'nun çok küçük bir bütçeyle çektiği ama bir anda kült filme dönüşen, bugün bile **"tazeliğini"** koruyan yapıt, radyasyondan etkilenerek mezarlarından kalkan ölülerin, insanları yemelerini unutulmaz bir anlatımla perdeye taşıyor. Devamı da çekilen (en sonuncusu olan "Ölülerin Şafağı", birkaç ay önce sinemalarımızda gösterildi), kaçınılmayacak bir klasik. Bir sonraki hafta ise zombi filmlerine bu kez İtalyan sinemasından bir örnek geliyor: **"Yürüyen Ölüler Şehri"** (Incubo Sulla Città Contaminata, 1980). Çok parlak olmayan ama türün meraklılarına seslenen filmde Mel Ferrer'i başrolde izliyoruz. Son sıradaysa, yine bir roman uyarlaması olan **"Kızıl Ev"** (The Red House, 1947) var. Edward G. Robinson'ın başrolde olduğu bu keşfedilmemiş gerilim klasiğinde, Kızıl Ev'in korkunç sırrını birlikte öğreneceğiz. **Her Cumartesi TRT 2**

"Paramparça Aşklar Köpekler"le kazandığı büyük başarıyı "21 Gram" ile daha da ileri bir noktaya taşıyan Meksikalı genç yönetmen Alejandro Gonzalez Inarritu'nun, her iki filmine de yakından baktığımızda kendine has bir model geliştirmeye çalıştığını görüyoruz.

KEREM AKÇA

Irarritu "21 Grams"da kamerasının başında

John Cassavetes'in veliahtı

2000 yılında kendi ülkesi Meksika'da çektigi "Amores Perros" ile yılın en çok ödül alan filmlerinden birine imza attı Alejandro Gonzalez Innaritu. Güney (Latin) Amerika sinemasının tanınmasında önemli bir yere sahip olan bu filmiyle adını duyurdu. Ardından ABD'ye transfer oldu. 2001'de Bmw Films'in yapımcılığını yaptıgı "BMW" ile ilgili 8 kısa filmden oluşan "The Hire" adlı projenin "Powder Keg" adlı filmini çekti (Guy Ritchie, Wong Kar-Wai gibi isimlerin de katıldığı proje). 2002'de 11'09"01 projesine de bir kısa filmiyle katkıda bulunan yönetmen, 2005'de de "Paris, Je T'aime / Paris Seni Seviyorum" adlı bir baska projeye daha tek filmiyle dahil olacak (Tom Tykwer, Jean-Luc Godard gibi yönetmenlerin bulunduğu bir proje). Bu tür projelerde bu kadar çok yer almasının sebebi ise elbette kısa filmlere ilgisi. Reklam yönetmenliğinden gelen Innaritu, "Amores Perros / Paramparça Asklar Köpekler"i 3 kısa film olarak çekmeyi düşünüyordu. Ancak sonradan senaryo yazan Guillermo Ariaga ile beraber, hikayeler iç içe geçerse her seyin daha anlamlı olacağını düşündüler ve uzun metraj çekmeye karar verdiler.

2003 yılında çektigi "21 Grams" ile de günümüz Amerikan bağımsız sineması bünyesinde kendisine şimdiden yer edinen yönetmen, bu yerini uzun süre koruyacağa benziyor.

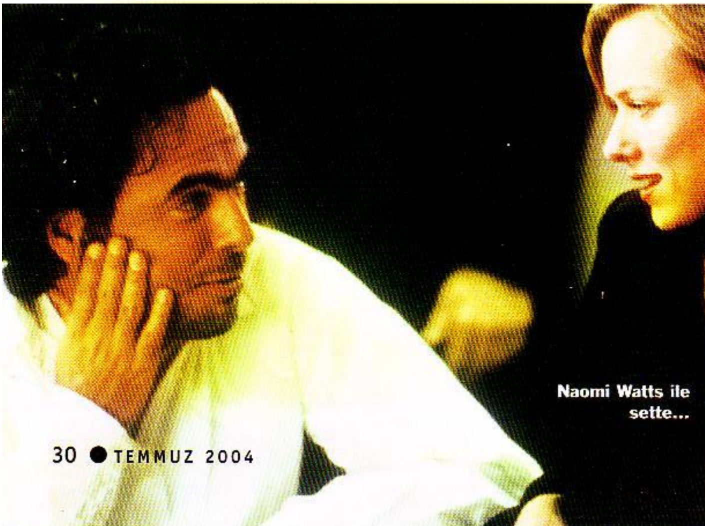
Inarritu'nun esin kaynaklarının basında Amerikan Bağımsız Sineması'nın öncü isimlerinden olan John Cassavetes yer alıyor. Cassavetes'in kendine özgü "karakter dramaları", daha sonra birçok bagımsız yönetmenin temel aldıgı modeller haline geldi. Hatta A sınıf stüdyo filmlerine dahi sıcradı. Ancak Cassavetes'in modelini tam anlamıyla otantik, bozulmamıs haliyle vermeye calısan bir yönetmen çıkmadı. Çünkü kontrolsüz kamera kullanımı ve "jumpcut"lardan oluşan serbest kurgusunu kullanmaya cesaret edebilecek pek fazla isim çıkmadı. Ta ki "Dogma Manifestosu" dünya sinemasını etkisi altına alıncaya dek. Fransız Yeni Dalgası'ndan ve Amerikan Bağımsız Sineması'ndan etkilendiği açık seçik ortada olan Dogma, bu iki akımın görsel yapılarını DV (Dijital Video) bünyesinde bulusturdu. Ancak dramatik olarak yapılan sey Cassavetes'in "karakter draması" idi. Dogma, DV teknolojisiyle bulustu ve el kamerasıyla çekilen "jumpcut"ların (sıçramalı kurgu) yoğunlukta olduğu, karakterlere odaklanan ve genellikle doğaçlamaya basvurulan "karakter dramaları" yeniden doğmaya basladı.

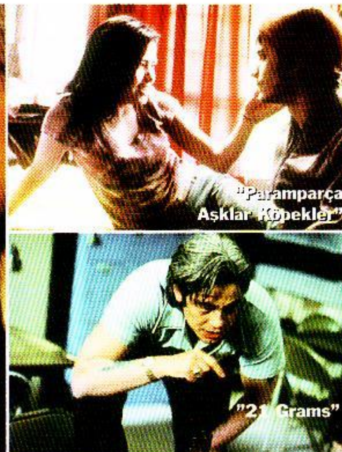
Bunları uygulayanlardan biri de Alejandro Gonzalez Innaritu... ABD'ye yakın bir cografyada doğduğu için Amerikan Bağımsız Sineması içine dahil edilmesi, hiç de zor olmadı. Ancak Innaritu kadar Cassavetes'inkine yakın "karakter draması"na yelken açan bir baska yönetmen günümüzde zor bulunur. Nitekim çok kısa bir sürede Amerikan Bağımsız sineması için aranan taze kanlardan biri haline geldi. Innaritu'nun ABD'ye transferinde, Stüdyo Sistemi'nin bağımsız sinemaya destek vermesinin de büyük etkisi var. Son birkaç yılda, Amerikan Bağımsız Sineması büyük maddi destek görür hale geldi. Çünkü büyük sirketler 90'ların sonuna doğru sadece bağımsız filmlerin yapımcılığını üstlenen alt firmalar kurmaya basladılar. Bu alt firmalar son yıllarda daha da çoğaldı. Örneğin Columbia Pictures, Sony Pictures Classics'i; Paramount Pictures, Paramount Classics'i; 20th Century Fox, Fox Searclight'ı; Universal Pictures, Focus Features'ı elinin altında tutuyor ve şirketler sürekli film üretiyor. Böylelikle hem "bağımsız sinema" yapmak isteyenler iş bulmakta zorlanmıyor hem de bağımsız filmler genis dağıtım olanaklarına kavuşuyorlar. Amerikan sinemasının genel olarak gelişimine katkıda bulunan bu sistem, Innaritu'ya da yaradı. "21 Grams", Focus Features'un yapımcılığını üstlenip Universal Pictures'ın dağıttığı bir film olarak 20 milyon dolarlık bir bütçeyle gerçekleştirildi. Aynı sirketin "Lost in Translation", "Far From Heaven" gibi filmleri yaptığını da belirtelim.

Tekrar Innaritu'nun modeline gelirsek... Cassavetes'in "karakter draması"nın temelini alan yönetmen, onu günümüz sinemasına uyarlıyor. Tarantino'nun ilk iki filminden sonra moda haline gelen "hikaye kurgusu lineer olmayan film modeli"ni alıyor ve bunu, rengiyle oynanmıs (parlak renklerin atılıp solgun renklerin kullanıldıgı), ısık kullanımı üstünde uzun uğras verilmiş görüntü yönetimiyle birlestiriyor. Ortaya çıkan model belki de postmodern bir film modeli.

"Paramparça Asklar Köpekler"de hikaye kurgusu, kilit bir olay ve bu olayın arkasındaki 3 hikayenin lineer olarak ard arda dizilmesiyle kurulurken; "21 Grams"da tamamen parçalanmıs bir hikaye kurgusu çıkıyor karsımıza. Bunun da nedeni, "Hayattan ağır yara almıs karakterlerin" ruh hallerinin olaylar karsısında nasıl bir hale geldiğini tasvir etmek. Yani, karakterlerin hayatlarındaki duygusal çöküslerle birlikte nasıl farklı yönlere gittiklerini resmetmek.

Inarritu'nun kendi film modelini "21 Grams" ile geliştirdiğini söyleyebiliriz. İki filminde de hayat mücadelesinden ağır yara almış 3 karakterin çöküslerine yer veriyor yönetmen. "Paramparça..."da Meksika toplumunun portresini sınıf ayrımı yapmaksızın çizen Innaritu; "21 Grams"da Amerikan orta sınıf ailesini, muhafakazar yönüyle, yalnızlığıyla, kapitalist sisteme bağlılıyla resmediyor. Zaten filmlerinin ana temaları arasında da "toplumun dayattığı yalnızlık" ve "hayattaki duygusal inis çıkıslar"ı saymak mümkün. Ayrıca yönetmenin "tesadüfler"i de hikayesinin önemli bir yerine yerlestirdiğini; iki filminde de karakterleri bir "kaza"nın biraraya getirdiğini söyleyelim.

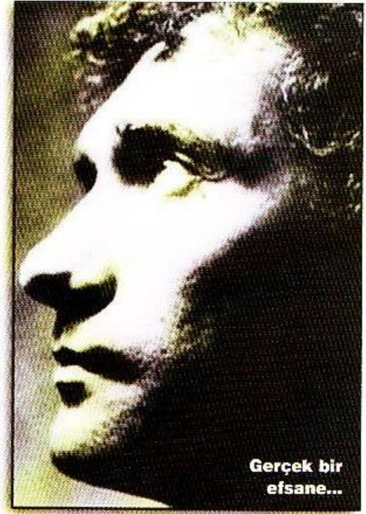

Naomi Watts ile sette...

"Paramparça Aşklar Köpekler"

"21 Grams"

PINAR TINAZ GÜRMEN pgurmen@superonline.com

Yılmaz Güney

Gerçek bir efsane...

Kimdir?
Sinemamızın önemli isimlerinden, yönetmen, yapımcı, senaryo yazarı ve oyuncu Yılmaz Güney, 1931 yılında Adana'da dünyaya geldi. Asıl adı Yılmaz Pütün olan sanatçı, Adana Lisesi'nin ardından İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde bir süre eğitim gördü.

Sinemadan önce ne yapıyordu?
Güney, sinema dünyasına girmeden önce pek çok işte çalıştı. Pamuk toplayıcılığı, arabacılık, bağ bekçiliği, muhasebecilik yaptı. Adana'daki film işletmelerinde çeşitli görevler üstlendi. Yazdığı öyküler 1955 - 1960 yılları arasında Pazar Postası, Yeni Ufuklar gibi dergilerde yayınlandı.

Sinemaya nasıl girdi?
Genç ve yetenekli sanatçılara sunduğu imkanlar ile sinema tarihimizde farklı bir yeri olan Atıf Yılmaz, Güney'in sinemaya girişinde de önemli bir rol oynadı. Sanatçı, 1958 yapımı filmi "Bu Vatanın Çocukları"nda Güney'e senaryo ve reji grubunda görev verdi. Yılmaz Güney özellikle yazarlık konusundaki yeteneği ile kısa zamanda sivrildi. "Karacaoğlan'ın Kara Sevdası", "Alageyik" gibi sinemamızın önemli yapıtlarında senaryo yazarı olarak çalıştı. Aynı dönemde ezik görüntüsünün ardında oldukça güçlü bir karakter barındıran mert Anadolu delikanlısı tiplemesi ile, oyuncu olarak da büyük ilgi gördü. Kendisi ile özdeşleşen "Çirkin Kral" lakabını da aynı dönemde alan sanatçı, 1966 yılında "At, Avrat, Silah" adlı filmle yönetmenliğe geçti. Ayrıca 1968'de Güney Film şirketini kurarak yapımcılık çalışmalarına da başladı.

İlk filmi
Güney'in yönetmenliğe adım attığı ilk film, 1966 yapımı "At, Avrat, Silah" oldu. Güney'in Nebahat Çehre ile başrolü paylaştığı filmde, erkek gibi büyütülen bir kız; Alicik ile kimsesiz kalmış bir delikanlı olan Yusufçuk'un aşkı konu ediliyordu.

İlk önemli çıkışı
Yılmaz Güney'in yönetmen olarak dikkatleri üzerine çektiği ilk önemli yapıtı 1969 yapımı "Seyyit Han" oldu. Film, Seyyit ve komşu köyde yaşayan Keje arasındaki dramatik aşk hikayesini ele alıyor, destansı bir anlatım biçimi geliştiriyordu. Kemal Tahir, filmi izledikten sonra "Seyyit Han" ve Yılmaz Güney hakkındaki düşüncelerini söyle dile getirmişti; "'Seyyit Han', dünyanın aradığı halk sineması koşullarına son derece uygundur. Söz gelişi aralıksız kurşun yemesine rağmen kahramanın ayakta kalması, hatta sendelememesi, hayatın gerçeğiyle, sinemanın gerçeği arasındaki büyük farkı en iyi belirleyen sahnedir. Yılmaz Güney gerçekten halktan yetişmiş, halkın bir şeyi nasıl görmek istediğini belki derin ilmiyle değil, yaşantısı ile bilen bir halk sanatçısıdır. Böyle sanatçılardan benim bir aydın olarak öğrenecek çok şeyim olduğuna inanıyorum."

Sinemasının genel özellikleri
Yılmaz Güney, sinema hayatının ilk döneminde sert ama duygusal halk kahramanlarını canlandırdığı, bir dizi macera filminde oyuncu olarak yer aldı. ("Koçero"1964 Ümit Utku, "Konyakçı" 1965 Tunç Başaran, "Çirkin Kral" 1966 Yılmaz Atadeniz gibi...) Alışılmışın dışındaki fiziksel görünümü ve farklı oyunculuk anlayışı ile az konuşan, gizemli ve mert karakterler yaratarak, kısa zamanda yıldızlaştı. Nitelik olarak fazlaca dikkat çekmeyen bu filmler sayesinde, istediği projelere yönelme fırsatını yakaladı. Yönetmenliğini üstlendiği filmlerde, özellikle karşıtların biraraya gelişini kullanarak gerçekçi bir üslup geliştirmeye çalıştı. Bu gerçekçiliğin yanısıra, son derece şiirsel bir anlatıma da sahip olan filmlerinin çoğunda çarpıcı resimsel düzenlemeler dikkati çekti. Güney'in filmleri, konuların halkın yaşamından, karşılaştığı güçlüklerden, kısacası gerçek hayattan alıyordu. Bu nedenle halkla kurdukları özdeşleşme oldukça sağlamdı. Yılmaz Güney, karıştığı bir cinayet olayı nedeniyle bir süre ceza evinde yattı ancak bu şartlar altında da üretmeye devam etti. Yazdığı senaryolar, Zeki Ökten ve Şerif Gören tarafından filme alındı ve Güney'in yurt dışında ün kazanmasına neden olan "Sürü", "Yol", "Düşman" gibi filmler bu şekilde doğdu. Güney sözkonusu filmlerin yönetmeni değildi ancak, senaryolarını dekupajlı olarak yazıyor ve yönetmen arkadaşları da onun öngördüğü biçimsel özelliklere ellerinden geldiğince uymaya çalışıyorlardı. Bu nedenle filmlerin kazandığı başarının büyük ölçüde Yılmaz Güney'e mal edilmesi olağandı. Güney son filmi "Duvar"ı Fransa'da gerçekleştirdi. Ancak eleştirmenlerce fazla karamsar ve gerçeklerden uzak bulunan yapıtı, beklenen ilgiyi görmedi.

Önemli filmleri
"Seyyit Han" (1969), "Bir Çirkin Adam" (1969), "Umut" (1970), "Yarın Son Gündür" (1971), "Acı" (1971), "Umutsuzlar" (1971), "Ağıt" (1971), "Baba" (1971), "Arkadaş" (1971), "Duvar"(1983)

En çok çalıştığı oyuncular
Güney, yönetmenliğini yaptığı hemen her filmde başrolü de kendisi üstlendi. Sıklıkla çalıştığı oyuncular arasında ise, Nebahat Çehre, Danyal Topatan, Hayati Hamzaoğlu, Bilal İnci, Tuncel Kurtiz ve Erol Taş bulunuyordu. Ayrıca Fatma Girik, Orhan Günşıray, Filiz Akın, Fikret Hakan ve Melike Demirağ gibi oyuncular ile sayıca az da olsa, verimli çalışmalar yaptı.

En çok çalıştığı görüntü yönetmenleri
Gani Turanlı, Ali Yaver, Kaya Ererez ve Cengiz Batuhan.

Ödülleri:
Yönetmenin 1969 yapımı filmi "Seyyit Han" 1. Adana Film Festivali'nde en iyi 3. film olmasının yanısıra Güney'e en iyi oyuncu ödülünü de getirdi. 1970'de "Bir Çirkin Adam" 7. Antalya Film Festivali'nde en iyi film ve en iyi erkek oyuncu ödüllerinin sahibi oldu. Aynı yıl, Güney'in önemli çalışmalarından biri olan "Umut", 2. Adana Film Festivali'nde en iyi film, senaryo ve erkek oyuncu ödüllerini kazandı. Ayrıca Grenoble Film Şenliği'nde jüri özel ödülünün de sahibi oldu. 1971 yılında "Acı" adlı filmi ile, 3. Adana Film Festivali'nde en iyi 2. film ve en iyi erkek oyuncu ödüllerini kazanan Güney, aynı festival dahilinde "Ağıt" adlı çalışması ile en iyi film, yönetmen ve senaryo yazarı, "Umutsuzlar" filmi ile en iyi 3. film ödüllerini de aldı. "Ağıt" ayrıca Venedik Film Festivali'nde en iyi on film arasına girdi. Sanatçı, 1972 yılında "Baba" filmi ile 4.Adana Film Festivali'nde en iyi film ve oyuncu ödüllerini aldı. Ancak bir gün sonra bu ödüller geri çekildi. Sözkonusu olay halkın ve basının tepkisine yol açtıysa da sonuç değişmedi. Yılmaz Güney, Şerif Gören'in yönettiği 1975 yapımı "Endişe" ile 12. Antalya Film Festivali'nde en iyi senarist ödülünün sahibi oldu. Ayrıca "Endişe" en iyi film seçildi. Aynı festival dahilinde yönetmenin "Arkadaş" adlı çalışması en iyi 2. film ödülünü kazandı. "Arkadaş", Yarımca Sanat Festivali'nde de en iyi film ilan edildi. Yönetmenliğini Atıf Yılmaz'ın üstlendiği, Yılmaz Güney'in senaryosunu hazırladığı 1975 yapımı "Zavallılar", 12. Antalya Film Festivali'nde en iyi 3. film seçildi. 1979'da, yine senaryosunu Yılmaz Güney'in yazdığı, Zeki Ökten tarafından perdeye aktarılan "Sürü", 29. Berlin Film Festivali'nde uluslararası Protestan film jürisi ve Katolik film organizasyonu ödüllerini, 32. Locarno Film Festivali'nde ise en iyi film ödülünü aldı. Ayrıca festival jürisi tarafından Güney'e özel bir ödül verildi. "Sürü" ayrıca Belçika Kraliyet Film Arşivi uluslararası seçkin filmler yarışmasında büyük ödülün, 1979 Londra Film Festivali'nde ve Belçika'da düzenlenen 10. Uluslararası Antwerp Film Festivali'nde en iyi film ödüllerinin de sahibi oldu. 1980 yılında, Zeki Ökten'in yönettiği "Düşman" ile Yılmaz Güney, 30.Berlin Film Festivali'nde en iyi senaryo ödülüne layık görüldü. Film ayrıca jüri özel ödülünü ve Katolik kilisesi büyük ödülünü de kazandı. 1982'de ise Şerif Gören yönetimindeki "Yol", Cannes Film Şenliği'nde büyük ödül olan Altın Palmiye'yi, Costa Gavras'ın "Missing/Kayıp" adlı filmi ile paylaştı. Senaryosunu Güney'in hazırlamış olduğu film ayrıca, Fransız film eleştirmenleri tarafından verilen özel ödülün de sahibi oldu.

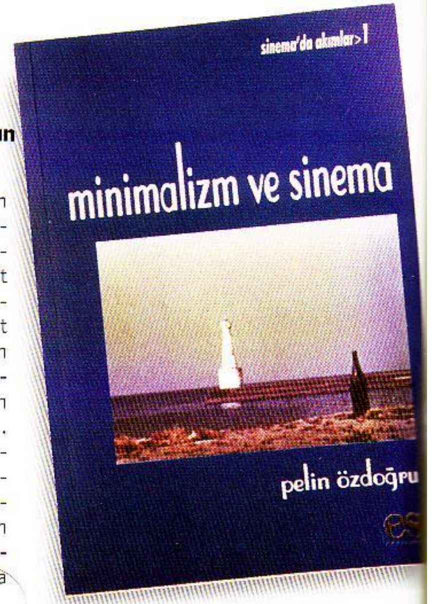
Yılmaz Güney'in ardından
Türk sinemasına senarist, oyuncu, yönetmen ve yapımcı olarak 20 yılı aşkın bir süre hizmet vermiş olan Yılmaz Güney, 1984 yılında mide kanserine yenik düşerek, aramızdan ayrıldı. Kendisine has üslubu, edebi ve görsel alanlardaki farklı yaklaşımlarıyla sinemamızı yurt dışında da başarıyla temsil eden sanatçı, Paris'te Pere Lachaise mezarlığında yatıyor...

Seçkin bir sadecilik

Es Yayınları'nın Sinemada Akımlar serisinin ilk kitabı çıktı. Sinema yazarı Pelin Özdoğru'nun kaleme aldığı "Minimalizm ve Sinema" genelde kıyıda kalan bir akımı irdeliyor.

Son yıllarda İstanbul Film Festivali'ndeki Bresson ve Ozu toplu gösterimlerinin yanına Nuri Bilge Ceylan ve Zeki Demirkubuz sinemalarının yurtdısında kazandıgı kritik ödülleri de eklersek minimalizmin Türkiye'deki sinemaseverin de ilgi ve tartısma alanına girdigini çekinmeden söyleyebiliriz. Zaman zaman Sinema dergisinde yazıları da yayımlanan Pelin Özdoğru'nun "Minimalizm ve Sinema" isimli çalısmasının yayımı bu açıdan daha dogru bir zamanlamaya denk düsüyor. Özdoğru kitaba yazdığı İlksöz'de minimalizmin dingin atmosferinin Zen kültürüne koşut bir içerik sundugundan sözediyor ve ilk bölümlerde de sinema tarihinin tarihsel köklerine egiliyor. Genel olarak dünya sinemasının tarihsel bir dökümünü yapmayı da ihmal etmiyor. Ardından sanatta ve sinemada avant-garde'izme degindikten sonra minimalizme dalıyor. 1960'larla birlikte sanatta yeniden hakimiyet kuran gerçekçilik minimalizmin hammaddesini olusturuyor ve doğmasına yardımcı oluyor. Sonraki sayfalarda minimalizme tepki gösteren sanatsal egilimleri görüyoruz. Müzik ve tiyatro gibi baska sanatlar bünyesindeki minimalizmi inceledikten sonra sinemadaki minimalizm irdeleniyor. Kitabın son bölümü sinema tarihindeki usta minimalist yönetmenlere mekan açıyor: Yasujiro Ozu, Robert Bresson, Satyajit Ray, Abbas Kiarostami, Muhsin Makhmalbaf, Jon Jost, Hou Hsiao-Hsien, Tsai Ming-Liang, Darejan Omirbaev ve Nuri Bilge Ceylan'a... Ayrıca filmlerini minimalist biçimlerde üreten Dardenne ve Kaurismaki kardeslerin yanısıra Jim Jarmusch, Cafer Panahi, Bahman Gobadi ile James Benning'in isimleri de kitapta kendilerine kısaca yer buluyor.

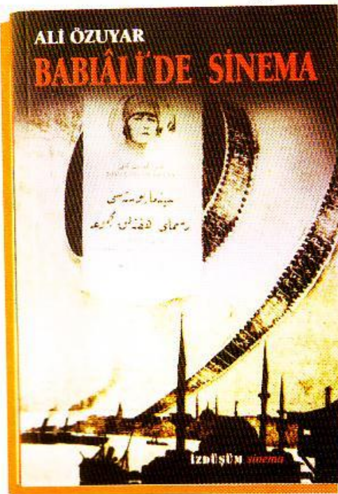

Geçmiş zaman olur ki...

Ali Özuyar'ın, farklı makaleleri biraraya getirerek hazırladığı "Babıali'de Sinema", özellikle Türk Sinema Tarihi ile ilgilenenler için ilgi çekici bir kitap.

1996'da Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Cografya Fakültesi'nin Tarih Bölümünden mezun olan Ali Özuyar, bugüne kadar birçok gazete ve dergide Türk Sinemasının ilk dönemi üzerine makaleler yazdı. Bir dönem kısa filmle de uğraşan Özuyar'ın ilk kitabı, "Sinemanın Osmanlıca Serüveni" 1999 yılında yayımlandı. İkinci kitabı olan "Babıali'de Sinema", geçtiğimiz aylarda İzdüsüm Yayınları'ndan çıktı. Kitap, farklı makalelerin biraraya gelmesinden olusuyor ve kitapta, Müslüman Kadınlara Uygulanan Sinema Yasağı, Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Sinema, Sessiz Sinemanın Anadolu Yılları, Osmanlıca Sinema Yayınları gibi baslıklar bulunuyor. Genel olarak, Osmanlı'da sinemanın ilk yılları, Osmanlı Devletinin sinemaya yaklasımı, Cumhuriyet'in ilk yıllarında ülkemizdeki sinema faaliyetleri ve Ermenilerin Türkler aleyhinde yapmıs oldukları filmler, belgelere dayanarak ele alınmıs. Sinemanın, tarih boyunca bir propaganda aracı olarak kullanılmasına da deginen Özuyar, kitabın önsözünde, sinemanın, böyle bir araca nasıl dönüstüğüyle ilgili sunları söylüyor; "Sinemanın kitleler üzerindeki etkisi, siyasi çevrelerde, bu yeni icadın önemli bir propaganda aracı olabileceği düsüncesini de yarattı. Bu düsüncenin ortaya çıkmasıyladır ki devletler sinemaya önem vermeye basladılar. Sinema, basta Almanya, Fransa, Rusya ve Osmanlı'da olmak üzere I. Dünya Savası'nda önemli bir rol oynadı. Osmanlı Devletinin de içinde bulunduğu İttifak Devletleri, sinemayı bir propaganda aracı olarak kullandılar ve kamuoylarını uzun süre savasın kendi lehlerinde sürmekte olduğuna inandırdılar. Sinema I. Dünya Savası'ndan sonra da bazı milletler için önemli bir propaganda aracı olmaya devam etti."

ışıkla karanlık arasında

Lütfi Akad

Bir ustanın 57 yıllık sinema serüveni...

Türk sinema tarihine damga vuran isimlerden biri olan Lütfü Ö. Akad, anılarını "Işıkla Karanlık Arasında" adlı kitapta topladı. Türk sinema tarihiyle ilgilenenler için çok değerli bir kaynak olacak bu kitap, eksikliğini hissettiğimiz "hatırat" türündeki büyük boşluğu biraz olsun dolduracak.

"Bellek denen seksen altı yıllık o tıkış tıkış istiften, sinema ile ilgili silinmemiş im'leri ayıklayıp yazmaya çalışacağım. Bunlardan bir sonuç çıkarmak, bir yoruma varmak işim olmayacak. Söyleyebileceğim tek şey şu: 'İşte elli yedi yıllık sinema serüvenimin, yaşamımda ışıkla karanlık arasında bıraktığı izlenimler bunlar.' "

Türk sinemasının en önemli yönetmenlerinden biri olan Lütfü Akad, 1916 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi'ni ve İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu Maliye Bölümü'nü bitirdi. Yönetmen koltuğuna ilk kez 1949 yılında çektiği "Vurun Kahpeye" ile oturdu. 1952 yılında yönettiği "Namina" ile, tiyatrovari dekor geleneğini yıkıp kamerayı ilk defa sokağa indiren yönetmen oldu. "Gelin", "Düğün", "Diyet" gibi pek çok klasik yarattı. En son 1974 yılında çektiği "Diyet"ten beri sinema filmi yönetmeyen Akad, uzun süredir Mimar Sinan Üniversitesi'nde sinema dersleri veriyor. Şimdi, 57 yıllık sinema serüvenini, "Işıkla Karanlık Arasında" adlı kitabında yazıya döktü. Kitap, Nisan ayında Kültür Yayınları'ndan çıktı.

Kitapta, bir sinema ustasının anılarının yanı sıra, sinemamızın tarihini de yakından görme şansını yakalıyoruz. Yeni bir filme her başlayışında duyduğu heyecanı ve kaygıyı şöyle anlatıyor Lütfü Akad, "Akşama doğru, her şey durulunca, kendimle konuşacak duruma gelince, neler olduğunu anlamaya başlıyorum. Her filme başlarken o küçük tedirginlikler, çekim başlayıncaya kadar her gün şaşmadan avuçlarımın hafifçe terlemesi gibi belirtilerin altında yatan aslında üstü örtülü derin korkudur."

"Berlin Üzerinde Gökyüzü"

Wim Wenders'in Berlin'de dolaşan iki meleği anlattığı 1987 yapımı lirik destanı, muazzam görüntüleriyle hipnotize edici bir etkiye sahip. ALKAN AVCIOĞLU

Nedir?
Sadece ilk dönemki yol filmleriyle bile sinema tarihinden ismi kazınamaz bir hale gelen Wenders'in 1987 tarihli bu filmi, varoluş, zaman, ölüm ve Berlin üzerine bir düşünce egzersizi gibiydi. Bu egzersizi benzersiz kılan ve Cannes'da En İyi Yönetmenlik ödülünü getiren özellikler ise yönetmenin sinemasal etkiyi maksimize eden sinema diliydi. Metinsel okumalar veya filmin edebi yönü bir kenara bırakılsa bile ortada tadına doyum olmayan bir sinemasal şölen kalıyordu.

Konusu
Film, iki dünya arasında kalan ve şehirde görünmeyen hayaletler gibi dolaşan iki meleğin, Damiel ve Cassiel'in hikayesini anlatır. Her ikisi de insani duyulardan ve zevklerden yoksun bir şekilde, derin bir kasvetle insanların yaşamını izler, onların düşüncelerini okur. Damiel ve Cassiel'in gözünden gördüğümüz Berlin ve modern toplumdaki bireylerin ikilemleri de bir noktada konunun egemenliğini ele geçirir. Daha sonra Damiel, sirkte gördüğü bir trapezciye aşık olacak ve sonsuzluğu reddedip insana dönüşmeyi tercih edecektir.

Özellikleri
Wenders, en iyi yaptığı işlerden biri olarak, insanlarla iletişim kurmaktan yoksun olan bu iki meleğin yalnızlığını ve yaşamla aralarındaki izolasyonu kusursuz bir şekilde perdeye yansıtır. Daha önceki filmleri gibi melodram disiplinlerinden itina ile uzak durarak, atmosferini ağır ağır oluşturarak yapar bu işi. Bu noktada Wenders dikkatleri, tıpkı Antonioni, Bresson, Resnais ve Tarkovski gibi, modern toplumda yok olan insani değerlere yöneltir ve görüntülerde asal önemi "zaman"a verir. Bu "zaman" demin değindiğimiz Amerikan melodram disiplinindeki sinema gramerine göre değersiz ve yok sayılacak türden bir zamandır. Gündelik yaşamın ölü boşluklarını ve melankoliyi daha doğru yoldan oluşturabilecek türden bir zaman. Bu anlayış, Wenders'in gençliğinden kalan Amerikan pop kültürü fetişizmi ve sinefil ruhuyla kaynaşır. Wenders'i bu isimlerden ayıran özellik "Berlin Üzerinde Gökyüzü"nde daha net bir şekilde ortaya çıkar. Antonioni burjuvazideki ahlaki değerlerin boşluğunu anlatmış, Bunuel burjuvaziye ve dinsel kurumlara kafa tutmuş, Tarkovsky insanın içindeki sevgiye, Bergman ise insanın iç dünyasına odaklanmıştır.

Wenders ise adeta "kayboluş"un kendisiyle ilgilenmiştir. Yol filmlerine olan düşkünlüğü de buradan kaynaklanır.
"Berlin Üzerinde Gökyüzü"nün "Alice Kentlerde" (1973) ve "Zamanın Akışında" (1975) gibi bir başyapıt olarak anılmamasının temel nedeni, tercihini "daha şiirsel olmak"tan yana kullanmasıdır. Fakat yine de stil öğesi bu filmde de kendini hissettirir. Cocteau'nun "Beauty and the Beast"inde de parmak ısırtmış olan Henri Alekan'ın nefes kesen siyah beyaz görüntü çalışması ise, Peter Handke ve Wenders'in yazdıklarına hayat veren asıl unsur olsa gerek. Kameranın varlığı, film defalarca izlendiğinde bile etkisini yitirmemesini sağlıyor.

Öncesi ve sonrası
Yönetmen, "Paris, Texas"tan sonraki filmi için Almanya'ya döndü. Berlin'in bölünmüşlüğünü herhangi bir filminin parçası yapmak isteyen Wenders, Paris'te hayatının en yalnız yıllarını geçirdiği zamanların hatırasıyla bir şehri izlemenin mükemmel bir örneğini yarattı. Berlin'in iki bölümünün tek ortak parçası gökyüzü olduğu için filmine bu ismini seçti. Fakat filmin ismi İngilizce'ye "Wings of Desire"(Arzunun Kanatları) diye çevrilmişti. Film Wenders'a Cannes'da En İyi Yönetmenlik ödülünü kazandırdı. Yönetmen, 1993'te filmin devamı niteliğinde "Faraway, So Close"u çekti.

Kimleri etkiledi?
Filmin "City of Angels" adında vasatı aşamayan bir Hollywood versiyonu çekildi. Ayrıca Mike Figgis (The Loss of Sexual Innocence), Richard Linklater (Slacker), Tom Tykwer (Heaven), Mark & Michael Polish (Northfork) filmden aldıkları ilhamı kullananlardan.

Ne derler?
Filmin sübjektif bakış açısı yaratabilen kamera açılarına, hareketlerine verdiği önemin artık bir efsane olduğunu.

Hafızalara kazınan karakter
Tabii ki herkesin filmde ne aradığını sorduğu, kendisini oynayan Peter Falk. Peter Falk'ın karakterinin varlığı filme gerçekten yaşam veriyor. Wenders başından beri eski bir meleği oynaması için insanlar tarafından tanınan bir karakter düşünüyormuş fakat çekimler başlayana kadar aradığını bulamamış. Çekimler başladığında yönetmen asistanı Claire Denis böyle bir karakterin gerektiği konusunda ısrar etmiş ve Peter Falk'ı önermiş. Columbo dizisinden herkesin tanıdığı Falk'ı kafasındaki role biçilmiş kaftan gören Wenders, Falk ile telefondan görüşmüş. Wenders, karakter konusunda tek sayfalık bir senaryo bile olmadığını söylemiş, fakat önceleri Cassavates ile beraber çalışan Peter Falk zaten senaryosuz çalışmayı daha çok sevdiğini söylemiş. Sonuç: Falk'ın doğaçlamalarından, şapka denediği sahne gerçekten keyif verici.

Yönetmen
14 Ağustos 1945 doğumlu olan Wenders gençliğinin büyük kısmını savaş sonrası Batı Almanya'sında geçirdi. Paris'e giden ve Film Akademisine girmeye çalışan Wenders, iki yerden kabul edilmedi. Bir sinematekte çalışmaya başladı ve kendi deyişiyle burada binden fazla film seyretti. Almanya'ya döndüğünde Münih Üniversitesi'nde Sinema ve Televizyon okurken film çekim denemelerine başlayacaktı. Mezuniyet tezi olarak gerçekleştirdiği ilk uzun metrajlı filmi "Kentte Yaz"da (1970) bile Wenders'in serinkanlı stili, kısa diyalogları ve anlatım araçlarına verdiği önem hissediliyordu. "Görme"ye dayanan değişik bir sinema dili arayışında olduğu 70'li yılların ilk yarısında "Alice Kentlerde" ve "Zamanın Akışında" gibi muazzam başyapıtlar yarattı. 1984'te Altın Palmiye'ye ulaşan "Paris, Texas"ı bir kuşak için "hayat yıkan filmler" listesinin başlarında yer alıyordu. 90'larda eski sinemasal başarısını yineleyemese de "Sırlar Oteli / The Million Dollar Hotel" ve "Buena Vista Social Club" gibi filmleriyle genç kuşak tarafından da tanınmayı başardı.

Son söz
Sanki film değil, yaşayan bir şey...

"21 Gram"

"Kill Bill"

1. Kill Bill (Quentin Tarantino)
2. 21 Gram (Alejandro González Iñárritu)
3. Bebekler (Takeshi Kitano)
4. Duvara Karşı (Fatih Akın)
5. Tanrı Kent (Fernando Meirelles)
6. Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü (Peter Jackson)
7. Donnie Darko (Richard Kelly)
8. Belleville'de Randevu (Sylvain Chomet)
9. Dogville (Lars von Trier)
10. 25. Saat (Spike Lee)
11. Karanlık Sular (Hideo Nakata)
12. Barbarların İstilası (Denys Arcand)
13. Kurdun Günü (Michael Haneke)
14. The Matrix Revolutions (Andy ve Larry Wachowski)
15. Gizemli Nehir (Clint Eastwood)
16. Afili Delikanlı (Ken Loach)
17. 28 Gün Sonra (Danny Boyle)
18. Kumun Altında (François Ozon)
19. İnci Küpeli Kız (Peter Webber)
20. Havuz (François Ozon)

Değerlendirmeye katılan SİYAD üyeleri:

Murat Özer, Uğur Vardan, Tunca Arslan, Atilla Dorsay, Necati Sönmez, Sungu Çapan, Sevin Okyay, Mehmet Açar, Coşkun Çokyiğit, Ali Ulvi Uyanık, Uygar Şirin, Cumhur Canbazoğlu, Alin Taşçıyan, Okan Arpaç, Burak Göral, Kutlukhan Kutlu, Tuna Erdem, Cem Altınsaray, Ercüment Dursun, Tül Akbal, Necla Algan, Burçin Yalçın, Nihal Bengisu, Erol Bilem, Rıza Kıraç, Rahmi Çakmak, Zahit Atam, Deniz Yavuz, Esin Küçüktepepınar, Aslı Selcuk, Yeşim Tabak, Engin Ertan, Ferhan Baran, Özgür Seyben...

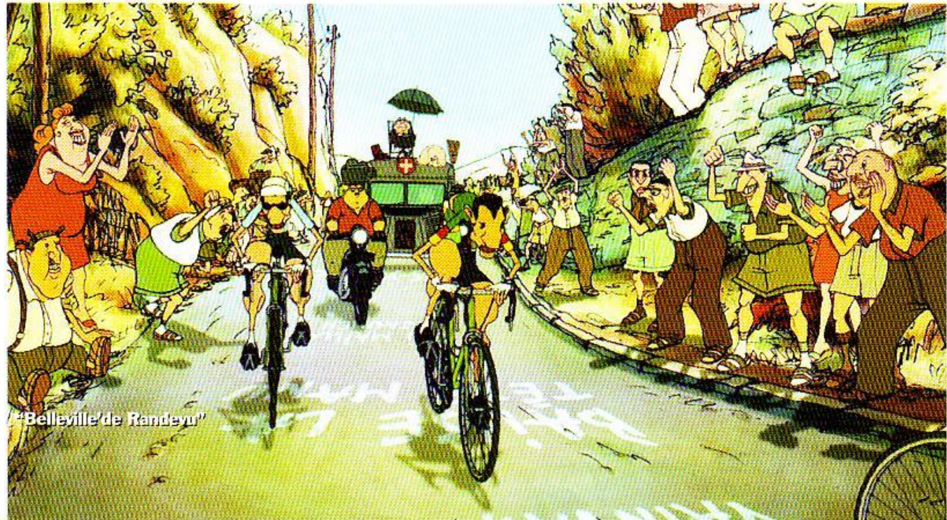
SİYAD "Kill Bill" dedi

Sinema Yazarları Derneği'nde yapılan oylama sonucunda, geçtiğimiz yaz başından itibaren bir yıl boyunca gösterime giren yaklaşık 200 yabancı filmin en iyisi "Kill Bill" oldu. 34 sinema yazarının oylarıyla belirlenen listede sürpriz filmler de mevcut.

Sinema Yazarları Derneği (SİYAD) mevsim sonu geleneksel seçimlerini yaptı. Her yaz başında toplanan dernek mevsimin en iyi 20 filmini seçiyor. 31 Mayıs 2003 - 31 Mayıs 2004 tarihleri arasında gösterime giren filmlerden seçilen 20 filmin başında elinde kılıcıyla Quentin Tarantino oturuyor. Henüz proje aşamasından itibaren yakın takibe alınan film, montajı ve dağıtımı sırasında da çok konuşulmuştu. Son dakikada yapımcı şirket Miramax'ın Tarantino'dan filmi kısaltmasını istemesi yönetmenden ters tepmiş, sonuçta film iki ayrı "cilt" halinde vizyona sokulmuştu. Bu yüzden filmin Türkiye dağıtım haklarında ortaya çıkan hukuki sorunlar ilk filmi birkaç ay rötarla seyretmemize neden olmuştu. Fakat SİYAD tercihini "Kill Bill"in aslında tek bir film olduğundan yana kullandı ve iki ayrı cildi bir tuttu. Dolayısıyla "Kill Bill" tek bir film olarak listenin tepesine yerleşti.

Derneğin puanlama sistemine de kısaca değinmekte fayda var: her sinema yazarı kendisine 10 filmlik bir liste hazırladı ve bu listeyi sıraladı. Listelerdeki filmler birinciden itibaren sırayla 10, 9, 8...ve 1 puan verilerek değerlendirildi. Sonuçta aşağıdaki liste oluştu. 3. ve 4. olarak sıralanan "Bebekler" ve "Duvara Karşı"nın aynı puana sahip olduğunu ve "Bebekler"in alfabetik sıraya göre üste alındığını ekleyelim. Listede gördüğünüz filmler 11 Haziran 2004 - 01 Temmuz 2004 tarihleri arasında İstanbul Beyoğlu Beyoğlu sinemasında sinemaseverlerle buluştu.

"Belleville'de Randevu"

Türkler Karlovy Vary'de misafir

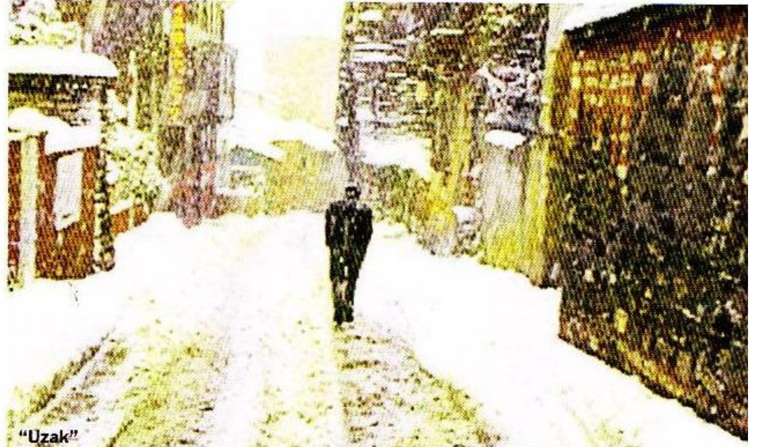
Ankara Sinema Derneği'nin geçen yıl yaptığı anket sonucu belirlenen Türk Sineması'nın En İyi 10 Filmi, 2-10 Temmuz 2004 tarihlerinde gerçekleştirilecek 39. Karlovy Vary Film Festivali'nde gösterilecek.

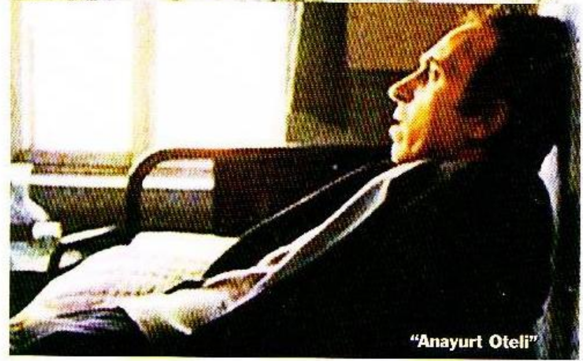
Kalabalık bir anket sonucu belirlenen Türk sinema tarihinin en iyi 10 filmi; "Yol" (Şerif Gören-1982), "Umut" (Yılmaz Güney-1970), "Sürü" (Zeki Ökten-1979), "Muhsin Bey" (Yavuz Turgul-1987), "Masumiyet" (Zeki Demirkubuz-1997), "Selvi Boylum Al Yazmalım" (Atıf Yılmaz-1977), "Anayurt Oteli" (Ömer Kavur-1986), "Susuz Yaz" (Metin Erksan-1964), "Gelin" (Lütfi Akad-1973) ve "Uzak" (Nuri Bilge Ceylan-2002) Çek Cumhuriyeti'ndeki Karlovy Vary Film Festivali'nde gösterilecek.

En İyi 10 Türk Filmi projesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı, KODAK ve Fono Film katkılarıyla Ankara Sinema Derneği tarafından gerçekleştiriliyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın maddi katkıda bulunduğu projeyi Kodak film sağlayarak, Fono Film de kopyaları basarak destekliyor. Proje kapsamındaki filmlerin İngilizce altyazıları da gözden geçirildi. En İyi 10 Türk filminin yurtdışındaki tanıtımı için İngilizce olarak bir broşür hazırlandı ve bir afiş bastırıldı.

1946'dan beri düzenlenen ve dünyanın en eski festivallerinden biri olan Karlovy Vary Film Festivali Orta ve Doğu Avrupa'nın en önemli sinema olayı olarak nitelendiriliyor. Her yıl yaklaşık 700 gazeteci ve 10.000 sinemacıyı konuk eden festival, 130.000 kişi tarafından izleniyor. 230'un üzerinde yeni filmin izleyicilere sunulacağı 39. Karlovy Vary Film Festivali'nin Retrospektifler bölümünde bu yıl En İyi 10 Türk Filmi'nin yanısıra ikisi de 15 yıl önce yaşama veda eden ve yaşasalardı 75'inci yaşlarını kutlayacak olan John Cassavetes ve Sergio Leone için özel gösterimler yer alıyor.

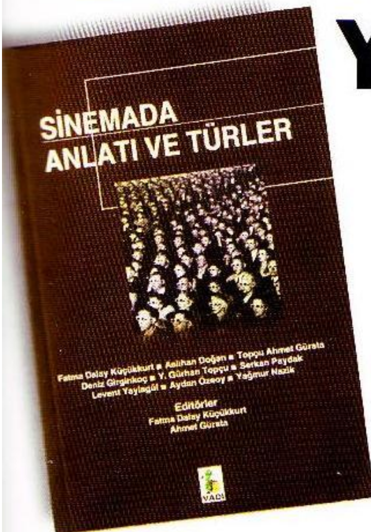

"Uzak"

"Anayurt Oteli"

Yepyeni bir derleme kitap

"Birarada durabilmenin gücünü farkeden" yazarlardan; kara filmden, Türk sinemasında düşünce akımlarına kadar uzanan oldukça güzel, has sinemaseverler için kaynak kitap niteliğinde bir derleme...

Ömer Lütfü Akad'a ithaf edilen, "Sinemada Anlatı ve Türler" adlı kitabın editörlüğünü yapan Fatma Dalay Küçükkurt ve Ahmet Gürata, kitabın içeriğinden sözederken şunları söylüyorlar; " 'Sinemada Anlatı ve Türler' adlı derleme kitaptaki bölümler, gerek sinema eğitimi alan öğrenciler, gerekse sinemaya ilgi duyan okurlar için biraraya getirildi. Dünya ve Türkiye sinemasından seçilen filmler, farklı türler ve kavramlarla ele alınırken, bu farklılıkların film öyküsünün sunuş biçimini belirlemedeki rolü incelenmeye çalışıldı."

Kitap, Fatma Dalay Küçükkurt, Aslıhan Doğan Topçu, Ahmet Gürata, Deniz Girginkoç, Y. Gürhan Topcu, Serkan Paydak, Levent Yaylagül, Aydan Özsoy ve Yağmur Nazik olmak üzere toplam dokuz kişinin hazırladığı, dokuz ayrı bölümden oluşuyor. Vadi Yayınları'ndan çıkan kitaptaki birkaç başlık ise şöyle; Film Anlatısının 'Çatışma' ve 'Gerilim' Oluşturacak Biçimde Yapılandırılması, Öznel Zamanın İzinde: Postmodern Zamanlar ve Görüş Noktası, Karanlığın Kızları: Korku Sineması ve Kadın, 1960'lar Dönemi Aile Melodramlarında Kadın ve Erkek İmgesi. Kitabın yazarlarından biri olan Serkan Paydak, Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi son sınıf öğrencisi. Diğer yazarların altısı çeşitli üniversitelerde doktora çalışmalarına devam ediyorlar.

Ahmet Gürata ise Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarımı Bölümü'nde yüksek lisans yaptıktan sonra, Londra Üniversitesi Kültürel Araştırmalar alanında doktorasını tamamlamış. Ekipteki yazarların bir kısmı, kendilerini, sinema ile ilgili kitap yazma işine yönlendiren kişinin Prof. Dr. Kezban Güleryüz olduğunu söylüyorlar. Güleryüz, bir dönem, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde, Radyo Televizyon ve Sinema Bölüm Başkanlığı yapmış. Ve o dönemki ısrarlarıyla, oldukça yararlı bir sinema kitabının oluşumuna vesile olmuş.

Atilla Dorsay
at.dorsay@superonline.com

Şenlikli, dedikodulu, sürprizli bir festival

57. Cannes festivali, yine hayli olaylı, şenlikli, sürprizli biçimde geçip gitti. Ardında özellikle katılanlar için bol anı, izlenim, dedikodu ve de elbette aylar boyu sözü edilip görülecek, tartışılacak filmler bırakarak...

"Shrek 2"

Geçen yılın çok tartışmalı yarışma bölümü çok kimseyi memnun bırakmamış, hatta sonunda özellikle başta Variety yazarları birçok Amerikalı eleştirmenin ağır eleştirileri, nerdeyse ABD ile Fransa'yı bu kez bir sanat platformunda karşı-karşıya getirip bırakmıştı. Bu yıl bir anlamda onarım yılı oldu. Onarılan yalnızca Fransa-Amerika ilişkileri değildi kuşkusuz... Aynı zamanda Cannes'ın dünya sinemasının kalbinin gerçek anlamda attığı bir sanat platformu olma ününün sanki yeniden tazelenmesiydi.

Bu bağlamda, yarışmadaki 19 film hayli yüksek düzeyde sayılabilirdi. En çok ilgi çekenler, çok bilinen sinemalar olmadı. Özellikle Amerika sineması... İlk bölümü de Cannes'da yarışan "Shrek"in ikinci bölümü yine hayli üstün düzeyde bir canlandırma sineması örneğiydi ve Cannes'a tam bir çıkarma yapan inanılmaz seslendirme starlarının da katkısıyla ilgiyle izlendi. Joel Coen'in bizde "Kadın Avcıları" adıyla gösterilen "The Ladykillers"inin ise Coen kardeşlerden beklendiği kadar iyi olmadığını sanırım okudunuz veya bizzat gözlemlediniz.

Belgesel ve canlandırma

Jonathan Nossiter'in son anda yarışmaya alınan "Mondovino"su Michael Moore'un "Fahrenheit 4/11"iyle birleşerek yarışmadaki dört Amerikan filminden ikisinin belgesel olması sonucunu doğurmuş oldu. Doğrusu tarih düşülecek ilginç bir nokta... Bunlara "Shrek-2"yle birlikte yarışmadaki ikinci canlandırma sineması örneği olan Japon filmi "Masumiyet" eklenirse, bu yıl ikişer belgesel ve canlandırma ile Cannes programının şimdiye dek hep ikinci plana itilen bu türlere artık ciddiyetle yaklaştığı ve onlarak saygınlık kazandırmanın peşinde olduğu söylenebilir. Buna karşı çıkacak hiçbir ciddi sinemasever olduğunu da düşünmüyorum. Belki bu tür filmler gelecek yıllarda daha da çoğalacak ve Cannes bu alanda gerçek bir öncülük etmiş olacak.

Bu filmlere değinmişken, dünya üzerindeki şarap üretimi ve bu alanda son yıllarda hızlanan Fransa-Amerika (Caliornia) rekabeti üzerine bir belgesel olan "Mondovino" doğrusu beni pek açmadı. Belki şarap konusuna özel bir ilgi duyanlar farklı düşünebilir. "Fahrenheit 4/11" ise çok değişik bir yerde duruyordu. Bol bol yazıldı çizildi ve çok şey söylendi, bu film üzerine...Sanırım çok yakında bizde de gösterilecek. Ama gerçekten heyecan verici ve dünya siyasetini etkileyebilecek bir film olan "Fahrenheit 4/11"i kendi adıma çok önemli buluyor ve savunuyorum. Elbette belgeseli hep ikinci sınıf bir tür sayanlar ya da Michael Moore'u tam bir soytarı olarak görenler bu görüşe katılmayabilir. Ama belgesel sinemaya çoktandır unuttuğu bir işlev, misyon ve saygınlık getiren bu çabayı ve aldığı ödülü yürekten destekliyorum.

Fransız sinemasının iyi yılı

ABD'nin geleneksel olarak hemen ardından gelen Fransız sineması iyi bir yılındaydı. Kendi adıma "Demonlover"ından nefret ettiğim Olivier Assayas, yeni filmi "Clean"le çok iyi yürüyen bir tür modern kara film yapmış ve bu duyarlı, yer yer çağdaş melodram tadı taşıyan filmdeki kusursuz kadın portresinde de eski sevgilisi olan Çinli yıldız Maggie Cheung'ü olabildiğince yükseltmişti. Tony Gatlif'in yeni yol ve müzik filmi "Exils- Sürgünler"i temel olarak eski filmlerinden çok farklı bulmadım. Bu açıdan, bu filme bayıldığı söylenen jüri başkanı Tarantino'nun etkisiyle bu Roman kökenli sanatçıya en iyi yönetmen ödülünün sunulması, bana hiç anlamlı gelmedi. Belki Tarantino, Gatlif'in cilalı ve çekici sinemasını yeni keşfediyordu ve ondan etkilenmişti. Diğer Fransız filmi olan ve son yıllarda yazar, yönetmen ve oyuncu karpuzlarını aynı koltukta birleştirerek olumlu işler ortaya koyan Agnes Joui'nin "Comme Une Image- Bir Görüntü Gibi" filmi, uzaktan tüm Fransız filmlerinin en iyisiydi. Parlak senaryosunu canlı kişiliklerin oynadığı bir günümüz Fransız orta-sınıflar kesidine dönüştürebilen bu sıcak film, Rohmer'den Sautet'ye klasik Fransız filmleri tadında hoş bir deneyimdi.

Diğer Avrupa filmleri

Avrupa'nın diğer ülkeleri çok parlak değildi. Yıllardır sürdürdüğü bitkisel hayattan çıkmaya çalışan birzamanların parlak İtalyan sineması, Paolo Sorrentino imzalı "Aşkın Sonuçları" filmiyle bunu yapacak gibi görünmüyordu. Hernekadar bu filmin sağlam senaryosu ve çok iyi oyuncu kadrosu yer yer beklenmedik sürprizler yaratır gibi olsa da... Pedro Almodovar'ın yarışma-dışı olarak festivali açan son filmi "Kötü Eğitim"i kendi adıma çok parlak bulmadım. Yönetmenin bu kez sanki "gay" yanını en küçük bir denetime uğratmadan özgür bırakan meydan okuyucu tavrı, bu "kadınsız" ve benmerkezci filme sanki hoş olmayan bir tad ekliyor ve klasik Almodovar duyarlılığı ve inceliği sanki bu nahoş sosla bozuluyordu. Diğer İspanyol filmi olan "La Nina Santa- Kutsal Genç Kız" ise aşırı incelikli olmaya çalışırken seyircisini uzaklaştıran mesafeli bir dinsel eğitim eleştirisi ve Katolik ruhu irdelemesi olarak, belki yine de kısmen ilginç sayılabilirdi.

İngiliz sinemasının yaptığı "Peter Sellers'in Hayatı ve Ölümü" bu olağanüstü oyuncunun yaşamından verdiği kesitlerle, bir sinemasever olarak beni heyecanlandırdı. Ama film aynı zamanda ağır biçimde eleştirildi: özellikle Sellers'i sonuç olarak hep kötü yanlarıyla, egoizmi ve bencilliği, güvensizlik ve sevgisizliğiyle göstermesi açısından... Sanırım bu eleştirilerde de haklılık payı vardı. Alman filmi "The Edukators - Öğretmenler"i göremedim, ama oldukça kötü eleştiriler aldığını söylemeliyim.

Emir Kusturica'nın dönüş filmi olan "Hayat Bir Mucizedir" ise yine bildiğiniz gibiydi. Yani, gerçek bir görsellik ustası olan bu yeni ve çağdaş Fellini, yine alabildiğine coşkulu, barok, "kitsch"e kayan bir sinema yapıyor, mizahından duygusallığına herşeyi aşırı dozlara ulaşıyor ve film insanı gerçekten yoruyordu. Ayrıca "Yeraltı" filminden sonra Sırp-yandaşı taraflı bir filmle Bosna savaşına eğilmekle suçlanan yönetmen, bu kez "yansız" kalmaya çalışırken yine dürüst olamıyor ve Bosna konusunda "herkes, her halk aynı ölçüde suçludur" saptamasıyla çevir kazı yanmasın olayı yaratıyordu. Cannes'dan ödülsüz dönen "Hayat Bir Mucizedir" kuşku yok ki görülmeye değer bir film. Ama çok başarılı bir film değil.

Uzak-doğu mucizesi

Geldik uzak ülkelere...Brezilyalı Walter Salles'in Latin Amerikalı devrimci Che Guevara'nın gençlik yıllarını anlatan ve onun notlarından uyarlanan "Motosiklet Günlüğü" ilk bakışta etkileyici ve sürükleyici bir yol filmiydi. İnsana Latin Amerika gerçekleri üzerine çok şey de öğreten... Ama biraz düşünceden sonra, filmin tüm hoşluğunun aslında herkesin, hepimizin Che'yi bilip sevmemizden kaynaklandığı ve bunun dışında filmin efsaneye ve de sinema sanatına çok şey katmadığını görmemek elde değildi. Asıl sürpiz ise uzak-doğu ülkelerinden geldi denebilir. Japon filmi "Nobody Knows - Kimseler Bilmiyor", "Ölümden Sonra"yla edindiği kült-yönetmen statüsünü "Uzaklık"la sürdüren Kore-Eda Hirokazu'nun son filmiydi. Yönetmen yine uzun (140 dakika) bir filmin içinde, annelerinin de bir apartıman katında bırakıp gittiği dört çocuğun tek başlarına ayakta kalma serüvenini anlatıyordu. Bir sefalet edebiyatı yerine gizemli ve ince bir psikolojiye dayalı bir anlatım seçen yönetmen, filmini ağır temposuna karşın baştan sona ilgiyle izletiyordu.

Atakta olan Kore sinemasından gelen iki filmden biri olan Hong Sangsoo imzalı "Kadın Erkeğin Geleceğidir", kendine özgü hayranları olan bu sanatçıyı sevenleri belki yine memnun etti, ama bana hitap eden bir film olmadı bu... Hiçbir yere varmayan bir kadın-erkek ilişkileri öyküsü, hiçbir anlam taşımayan konuşmalar, boşluk içinde hayatlar ve arayış içinde çırpınan genç ruhlar... Tüm bunlar, bu modern Japon Antonioni'sinin filminde belki ilginç bir çağdaş Kore toplumu manzarası yaratıyor, ama bizler gibi çok farklı bir uygarlıktan gelenlere birşey vermiyordu. Diğer Kore filmi "Old Boy - Yaşlı Çocuk" ise, aslında "Tarantino'dan daha Tarantino olan" (!) hikayesi ve anlatımıyla yine bana seslenen bir film değilse de, doğrusu bu filme bayıldım. Çünkü müthiş bir dinamizmi, dur-durak bilmeyen bir temposu, özgün bir mizahı ve kolay unutulmayacak sahneleri vardı: gözümüzün önünde bir ahtapotu diri diri yutan adam gibi...Park Chan-Wook imzalı bu çılgın film, sanırım kısa zamanda kültleşecek.

"2046": belki de bir başyapıt...

Ve de merakla beklenen film "2046". "Chunking Express", "Düşmüş Melekler", "Mutlu Beraberlik", "Aşk Zamanı" gibi filmlerle tutkulu bir hayran kitlesi edinmiş olan Hong Kong'lu usta Wong Kar-Wai'ın dört yıldır şantiyede olan ve merakla beklenen son filmi, Cannes'a tam bir gizem halesi içinde geldi: son günlerdeki gösterimi son anda ertelendi, yönetmenin son dakikaya kadar filme sahne ekleyip çıkardığı söylendi. Ve sonunda hem beklentileri doğrulayan, hem de boşa çıkaran bir film oldu bu... Son derece kişisel, hastalıklı denecek kadar romantik, tül arkasından izlenir gibi izlenen bir erkek ve birkaç kadın ilişkileri öyküsü...Ama, aynı zamanda, sanırım isteyerek karışık biçimde bırakılmış, gizemini açığa vurmaya tenezzül etmeyen mesafeli bir yapıt... Kuşku yok ki sinemada kendine özgü bir doruk noktası, olasılıkla bir başyapıt. Ama belki tadına varılması için biraz sindirilmesi gereken, belki birden fazla izlenince değeri anlaşılacak bir bulmaca-film... Cannes'dan eli boş döndü, ama bu sinema tarihine geçmeyecek demek değil. Hele yönetmeni kendince "bitmemiş" bulduğu filmi, Cannes'ın stresinden uzak, sonsal bir biçime ulaştıracak zamana kavuştuğuna göre...

Yarışmada bir de Tayland filmi vardı. "Blisfully Yours" adlı filmiyle dünyayı dolaşan Apichatpong Weerasethakul imzalı "Tropikal Hastalık". İlki gibi yine yavaş, ama giderek büyüleyici bir atmosfere ulaşan, taşıyan bu tropikal dekorlu öykü, sakin bir doğanın içinde birbirlerini seven iki genç adam, sonra birinin ortadan kaybolması ve diğerinin orman içinde, efsaneye göre "bir kaplana dönüşen" sevgilisini araması üzerine kuruluydu. Tedirgin edici, ağır, ama şiir yüklü bir kıvama ulaşan yadırgatıcı bir film...

Resmi bölümde yarışma-dışı olarak gösterilen filmler ise çok farklıydı. "Kill Bill-2'den "Truva"ya, "Ölümün Şafağı" adı korku filminden "Uçan Hançerler Evi" adlı Çin aksiyonuna (Zhang Yimou imzalı döğüş balesi ve masal filmi), son Jean-Luc Godard filmi "Bizim Müziğimiz"den son Abbas Kiarostami filmi "Beş"e, "Salvator Allende" adlı belgeselden "Breaking News" adlı Hong Kong polisiyesine, "Bad Santa" adlı Amerikan komedisinden "De-Lovely" adlı Amerikan müzikaline (besteci Cole Porter'in hayatı) ve "Güneşin Kapısı" adlı dev (4 saat 40 dakikalık) Mısır filmine.. Ama bunlar ve yan bölümlerdeki ilginç filmler için ayrı bir yazı gerekiyor.

Tony Gatlif'e en iyi yönetmen ödülünü kazandıran "Exils - Sürgünler"

Jürü Büyük Ödülü "Yaşlı Çocuk"'a gitti.

Japon filmi "Kimseler Bilmiyor"'da en iyi erkek oyuncu ödülünü kazanan Yagira Yuuya

"Kadın Erkeğin Geleceğidir"

Cannes 2004 ödülleri:

Altın Palmiye: "Fahrenheit 9/11"- Michael Moore- ABD

Jüri Büyük Ödülü: "Yaşlı Çocuk"- Park Chan-Wook- Kore

En iyi yönetmen: "Sürgünler"le Tony Gatlif -Fransa-

En iyi senaryo: "Bir Görüntü Gibi" ile Agnes Jaoui/ Jean-Pierre Bacri- Fransa

En iyi kadın oyuncu: Maggie Cheung- "Clean"- Fransa

En iyi erkek oyuncu: Yagira Yuuya- "Nobody Knows"- Japonya

Jüri özel ödülü: "Tropikal Hastalık"- A. Weerasethakul- Tayland

Jüri özel ödülü: Irma P. Hall- "The Ladykillers"- ABD

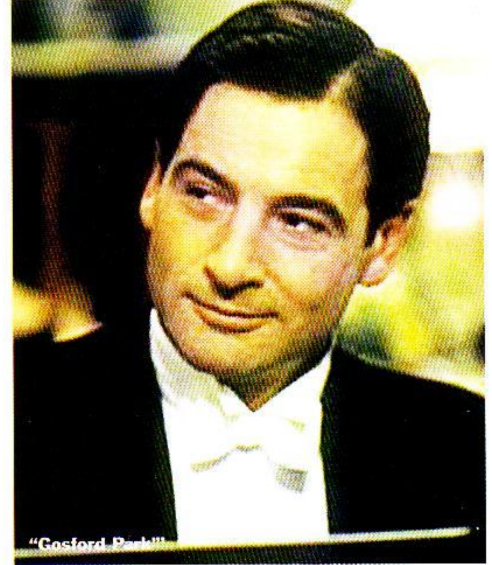
sevin okyay

Jeremy Northam

düşünen kadının "pin-up"ı

"Finsbury Park'ta bir dairesi, Norfolk kıyısına beş kilometre mesafede bir evi var. Orada balık ve deniz mahsulü yemekleri yapmayı severmiş. Bütün o "koca" rollerine inat, bekâr. Uzun süren ilişkileri olmuş, hepsi sona ermiş. Belki, iş icabı çok seyahat ettiği için."

Uzun boylu, esmer, yakışıklı.... Jeremy Northam, pespembe aşk romanlarının ya da romantik çizgi romanların kahramanlarına benziyor. Jönprömiyeliğe soyunan aktör elbette yakışıklı olacak ama onda biraz karanlık, biraz tehlikeli bir hal de var. Örneğin, Heathcliffe gibi. Ama Northam'ın ikinci filmi olan "Wuthering Heights"da Heathcliffe rolü meşhur Ralph Fiennes'e nasip olmuş, onun payına ise Earnshaw düşmüştü. Gene de, İngiliz usulü kostüme filmlerden nasibini aldı. Hatta o filmlerdeki karakterlerin en beğenilen yaratıcılarından biri oldu. Soğukkanlı duruşu, kusursuz İngiliz telaffuzu, kimi zaman kurnaz kimi zaman da hüzünlü ya da hülyalı olabilen bakışlarıyla, Jeremy Northam "Düşünen Kadın'ın Pin-up'ı" ilan edildi.
Daha çok belli bir kitleye hitap eden jönprömiyelik bir yana, onda tarihi tiplere, müsamere çağrışımlı bir "eski kılıklar giymiş adamlar" temsilini aşacak şekilde hayat verme yeteneği var. Belki Northam'ın kendisinin de, tıpkı o karakterler gibi temkinli, suskun, kendinden söz etmeyen, her şeyi içinde saklama yanlısı biri oluşunun da bunda payı vardır. Belki, Cambridge'de öğretim görevlisi bir anneyle babaya; ev ekonomisi öğretmeni anne ile İbsen uzmanı / çevirmeni, tiyatro ve edebiyat hocası babaya sahip olmanın da faydasını görmüştür. Babası John, 82 yaşında olmasına rağmen, halen İbsen çevirileri yapıyor.
Jeremy tiyatroyla ilk kez, ailesi Cambridge'den Bristol'a taşındıktan sonra ilgilendi. Yerel bir tiyatroda sahne arkasında çalışmaya başladı. Londra Üniversitesi'nde İngiliz dili ve edebiyatı okurken de, gönlünde yatanın tiyatro olduğunu farketti. Bristol Old Vic Tiyatro Okulu'nda oyunculuk dersi almaya başladı, şarkıcı garson olarak çalıştı, TV'de oynadı. Derken eline, bugün bile hatırladıkça tüylerini ürperten, büyük bir şans geçti. Bir "Hamlet" prodüksiyonunda Prens'i oynayan Daniel Day-Lewis, ölmüş babasının hayaletini gördüğü iddiasıyla sahnede fenalaşıp oyunu yarıda bırakınca, Osric rolüne hazırlanan genç Jeremy, Hamlet oldu. "Adım ilan edilince yerlerinden kalkıp gidenlerin manzarası gözümün önünde, koltukların çarpma seslerini şimdi bile duyuyorum" diyor. O gecenin ardından 30 kez "Hamlet" oynadı, iyi eleştiriler aldı. Bu vesileyle de, Ulusal Kraliyet Tiyatrosu'nun "Voysey Inheritance"ında Edward Voysey'i oynama fırsatı geçti eline. Bu oyundaki rolüyle, umut veren oyunculara özgü Olivier Ödülü'nü alınca yolu daha da açıldı.
Mahut "Wuthering Heights" ve Kanada yapımı "Voices"ın ardından, Los Angeles'a gitti. Beş günde keşfedildi ve "The Net"te (1995) Sandra Bullock'un karşısında oynadı. Bu filmdeki karakteri Jack Devlin de, onun karizmatik kötü adamlarından ilki oldu. Üstelik de, jöndamla yatan, sıradışı bir kötü adam. "Carrington"da kısa bir rolün ardından da (farkındaysanız, dönem filmlerini üçlemiş oluyor), gene dikkat çeken bir başka tarihi şahsiyeti, "Emma"daki Knightley'i oynadı. Austen'in romanının 1996 tarihli bu uyarlamasında (yönetmen, Douglas MacGrath), karşısında gene bir hanım star, Gwyneth Paltrow vardı. Hem eleştirmenlerden övgü aldı, hem de "düşünen kadın"lar ilk kez onunla ciddi biçimde ilgilenmeye başladılar.

"Gosford Park"

"Amistad"ın ardından, "Mimic"te bambaşka bir dünyaya dalarak Mira Sorvino'nun kocası, ardından da "The Misadventures of Margaret"te Parker Posey'nin kocası oldu. Sonra geçmişin görkemine geri döndü, David Mamet'in Terence Rattigan uyarlaması "The Winslow Boy" ile Oliver Parker'ın, aynı adlı Oscar Wilde oyunundan beyazperdeye aktardığı "An Ideal Husband"da oynadı. Açıkçası, centilmen kahraman meselesini ince bir sanata dönüştürdü. Neyse ki, arada ötekiler de var. Örneğin küçük bir Texas kasabasında, Steve Zahn'ın eşcinsel sevgilisi olan bir soyguncuyu oynadığı "Happy, Texas" gibi.
İyi bir öğrenci olmamış hiç, ama iyi bir sporcuymuş. Okuldayken, spora düşkün klasik tembel öğrenci kompozisyonu çiziyormuş demek. Çocuklarının hepsinin ikişer müzik enstrümanı çalmasını isteyen ailesinin teşviki sonucu piyano, keman ve viola çalmayı öğrenmiş. Robert Altman'ın "Gosford Park"ından anladığımız kadarıyla, güzel bir sesi var. Buna karşılık, yazma yeteneği yokmuş hiç. Ayda yılda bir niyetlenecek olsa, boş sayfalarla karşılıklı bakışırlarmış. Finsbury Park'ta bir dairesi, Norfolk kıyısına beş kilometre mesafede bir evi var. Orada balık ve deniz mahsulü yemekleri yapmayı severmiş. Bütün o "koca" rollerine inat, bekâr. Uzun süren ilişkileri olmuş, hepsi sona ermiş. Belki, iş icabı çok seyahat ettiği için. Belki de, kendi kendine yeten, sessiz bir adam olduğu için. Söyleşi yapmayı, özel hayatını dışarı sızdırmayı sevmiyor. Şimdiye kadar bunda başarılı da olmuş ama, bakalım gerçekten James Bond 007 mirasına konarsa onca ilgiyle nasıl başa çıkacak?

"The Statement", Temmuz'da gösterimde.

Alfred Molina

bukalemun misali

"Sinemanın en yetkin aktörlerinden biri. Molina, birbirinden tamamen farklı kişiliklere kılını bile kıpırdatmadan bürünüyor. Hakkıyla takdir edildiğini söylemek ise güç. O kılıktan kılığa girerken, insanlar ne kadar iyi bir aktör olduğunun farkında değilmiş gibi davranıyorlar."

Doğum itibariyle İngiliz ama esmer, boylu yapısına, hüzünlü gözlerine bakınca biraz şüpheye kapılıyor insan. Yerinde bir şüphe, çünkü Alfred Molina Londra'da doğmuş olsa da, İspanyol bir garsonla, İtalyan bir evkadınının oğlu. Müzik ve Tiyatro okudu, sonra da sokak köşelerinde performanslar sunan bir komedi ekibinde çalışmaya başladı. Fazla sürmedi ama, Royal Shakespeare Company'ye geçti. Onu ilk kez, "Raiders of the Lost Ark"da, Harrison Ford'u kadim bir tapınakta öldü sanıp bırakan hilekâr Güney Amerikalı rehber olarak gördük. Haftada 2,500 dolar ücret alıyordu. O gün bugündür sinemanın en yetkin aktörlerinden biri. Molina, birbirinden tamamen farklı kişiliklere kılını bile kıpırdatmadan bürünüyor. Hakkıyla takdir edildiğini söylemek ise güç. O kılıktan kılığa girerken, insanlar ne kadar iyi bir aktör olduğunun farkında değilmiş gibi davranıyorlar.

Stephen Frears'in "Prick up Your Ears"inde, Gary Oldman'ın oynadığı oyun yazarı Joe Orton'un sevgilisi ve sonunda katili olan Kenneth Halliwell rolünü üstlendi. Görmüşseniz de (ki, zayıf ihtimal) tanımamışınızdır. Kel, düpedüz deli Halliwell'de hem korkutucu, hem de içler acısı bir karakter çizmişti. "Not Without My Daughter"da Amerikalı bir kadının (Sally Field) zorba İranlı kocası olarak da aynı derecede korkutucuydu. "Chocolat"da ise, küçük, sakin bir kasabanın tutucu belediye başkanı sıfatıyla, Johnny Depp ve Juliette Binoche'un yaratıcı ve özgür ruhlarını zincire vurmaya çalışıyordu.

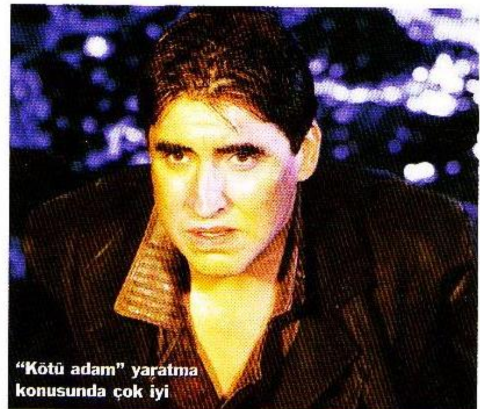
Daha sempatik karakterleri oynadığı filmler de var: "Enchanted April", "Species" ve Miami'de kendine yeni bir hayat kurmak isteyen Kübalı bir göçmen olduğu "The Perez Family" gibi. Ama, esas akıldan çıkmaz rollerinin muhtelif deliler olduğu da bir gerçek. Örneğin, Paul Thomas Anderson'ın "Boogie Nights"ındaki playboy gibi. Yönetmenin "Magnolia"sında da onunla birlikte çalıştı. Belki tersi daha doğrudur. Anderson, oyuncusundan o kadar memnun kaldı ki, bir sonraki filmde de onu kadrosuna aldı. "Spider-Man"in devam filmi, "Spider-Man 2"de ise Molina'yı kötü kalpli Doktor Octopus / Ahtapot olarak izleyeceğiz.

Ancak, Molina sadece beyazperdede değil, sahne ve ekranda da kendini kanıtlamış bir aktör. Los Angeles'te Shakesepeare dersleri veriyor, Tony adayı oldu, tiyatro ödülleri aldı, sinemadan da önce sahnede kendini gösterdi: "Night of the Iguana" ve "Speed the Plow" gibi. Hayatını da bir oyuncuyla paylaşıyor. Karısı, İngiliz aktris Jill Gascoine.

Tiyatronun faydasını gördüğü kesin. Molina kelimenin gerçek anlamıyla bir "karakter aktörü", kalıptan kalıba girmenin ustası. Bu başarısını, "Frida"daki Diego Rivera rolüyle de kanıtlamıştı. Önce ressam hakkındaki belgeleri incelemiş, kitaplar okumuş. Hayatı hakkında mümkün mertebe bilgi edinmeye çalışmış. Genelde böyle hakiki hayat karakterleri hakkında bilgi toplamak neredeyse casusluk gerektirdiği halde, Rivera konusunda zorluk çekmemiş. Diego'nun çok ilginç bir tip olduğunu düşünüyor, bunca çelişkiyle dolu birini canlandırma fırsatı her zaman ele geçmiyormuş. "Devrinde ona canavar gözüyle bakmışlar" diyor. "Ama şimdiyle kıyaslayınca normal geliyor." Zaten bir karakteri oynamak için ille de onu sevmek ya da onaylamak gerekmiyor. Molina, devasa Diego'yu oynamak için kilo almış, sonra onları çabucak vermek zorunda kalmış ama şikayeti yok. Sadece parasını almak için çalışan oyunculardan biri değil. İyi çalışma koşulları, uyumlu bir ekip çalışması onu mutlu ediyor. Karakterinin dişe dokunur bir karakter olması da...

Bir Shakespeare oyuncusu olarak, sahne ile perde arasında bir tercih yapmıyor. Önemli olan malzemenin, hikâyenin kendisi. Filmde ve sahnede oynamak ona göre aynı şey. "Muslukçu olmak gibi. Duşu da, musluğu da tamir etmek için aynı âlet kutusuna sahipsin. Temelde aynı şey, sadece ufak farklılıklar var." "Raiders of the Lost Ark"dan bu yana onun açısından değişen şey, sinema hakkında daha fazla şey öğrenmek olmuş. Artık kameraların nasıl çalıştığını biliyor, filmin teknik yanlarından haberdar. İşi de kolaylaşmış ama, "Bu beni daha iyi oyuncu yapmaz" diye düşünüyor. İngiliz, İtalyan, İspanyol kökeni, şivelerle aksanlarda da doğal bir avantaja sahip olmasını sağlıyor. Yalnızca kendi ailesi nedeniyle değil, göçmen olarak yedi düvelden insanın oturduğu mahallelerde yaşadıkları için. Lafın kısası, Alfred Molina insanlık durumuna her haliyle aşina. Karakterleri ister komik, ister kara ruhlu olsun...

"Örümcek-Adam 2", 2 Temmuz'da gösterimde.

"Kötü adam" yaratma konusunda çok iyi

J. K. Simmons

şarkıcılıktan beyazperdeye...

Bu ay, dünyayla aynı anda ülkemizde de gösterime girecek olan "Spider Man 2"de, Peter Parker'ın örümcek düşmanı gazete patronu rolünde izleyeceğimiz Jonathan Kimble Simmons, bugüne kadar, televizyon dizileri ve filmleri de dahil olmak üzere, altmışa yakın projede rol almış.

"Spider-Man 2"de, J. Jonah Jameson rolünde.

Oyunculuk hayatına başlamadan önce, Montana Üniversitesi'nde müzik diploması olan bir şarkıcıydı. 1970'lerin sonunda tiyatroya döndü ve 1983'te New York'a taşınmadan önce birçok yerel oyunda rol aldı. Broadway ve Off-Broadway'deki şovlarda göründü ve bazı televizyon projelerine katıldı. 1978-1980 yıllarında Bigfork Montana'da, Bigfork Yaz Tiyatrosunda oynamaya başladı. 1981'de Seattle Washington'da "Fantasticks"de El Gallo'yu oynadı. 1984 yılında "Doonesbury" müzikalindeki Roland ve B.D. rolleriyle turneye çıktı. Seattle Repertuar tiyatrosunun bir üyesi oldu. 1986'da "Popeye Doyle"la (NBC) televizyona ilk adımını attı. Broodway'de, 1987 yılında "Birds of Paradise" müzikalinde, 1990 yılında ise "A Change in The Heir"de rol aldı. Cathy Rigby'nin başrolde olduğu "Peter Pan"da, Kaptan Hook/Bay Darling'i oynadı. 1992 - 1995 yılları arasında, şov bitene kadar, "Guys and Dolls" müzikalinde Benny Southstreet'i oynadı.

Simmons, çeşitli film fırsatlarında yakaladığı küçük ekran ünlerinin ardından 1997'de "Jackal"da küçük bir rol almayı başardı ve 1998 Seattle Film Festivalinde ikinci olan Frank Todaro'nun, küçük bütçeli komedisi "Above Freezig"de başrol oynadı. Ayrıca Simmons, 1997'de, televizyonda yayınlanan, "Law and Order" serisinde Manhattan bölge ofisinin danışman psikiyatristi Dr. Emil Skoda rolüyle ününü arttırdı. Dr. Emil Skoda karakteri, canlandırdığı en etkili karakterlerden biridir. 1999'da, bir beysbol draması olan ve Sam Raimi tarafından yönetilen "For Love of The Game" gibi önemli filmlerde boy göstermeye başladı. Yönetmen, sonraki filmi olan, 2000 yapımı "The Gift - Üçüncü Göz"de de Simmons'u seçti. Başarısız bir komedi filmi olan "The Mexican"da, Ted Scolum rolündeydi. Ayrıca 2000 yılında "Autumn in New York"da, Dr. Tom Grandy rolünde izlediğimiz Simmons, "Spider Man"de üçüncü kez Raimi'yle çalışmaya başladı. 2002 yılında, "Path to War" ve "Homeward Bound" olmak üzere iki farklı televizyon projesinde çalışan oyuncu, aynı yıl Nisan ayında UofM'den başarı ödülü aldı. Wortinghon Ohio'da otururken, Ohio Eyalet Üniversitesinde görev yaptı. Ohio'da hala büyük bir hayran kitlesi var. Geçtiğimiz ay gösterime giren, yönetmenliğini Joe Johnston'ın yaptığı, başrolde Viggo Mortensen'ın rol aldığı "Hidalgo"da, Buffalo Bill Cody rolünde karşımıza çıkan Simmons, yine geçtiğimiz ay gösterime giren ve başrolünde Tom Hanks'in rol aldığı, Coen Kardeşlerin yeni filmi "Ladykillers"da ise, Garth Pancake karakteri ile yardımcı oyuncu rolünü üstlendi. Simmons'ın bu ay gösterime girecek olan "Spider Man 2"de rol alması ise işten bile değildi. Peter Parker'ın çalıştığı gazetenin patronu J. Jonah Jameson rolünde izleyeceğimiz J. K. Simmons; şu an, çekimleri devam eden bir televizyon projesinde, "The Dale Earnhardt Story"de, Ralph Earnhardt rolünü üstlenmiş durumda. Simmons, bir çocuk babası. Oyuncunun Elizabeth Simmons O'Neill adında bir kızkardeşi ve David adında, kilise şarkıcısı olan bir erkek kardeşi var.

"Örümcek-Adam 2", 2 Temmuz'da gösterimde.

James Franco

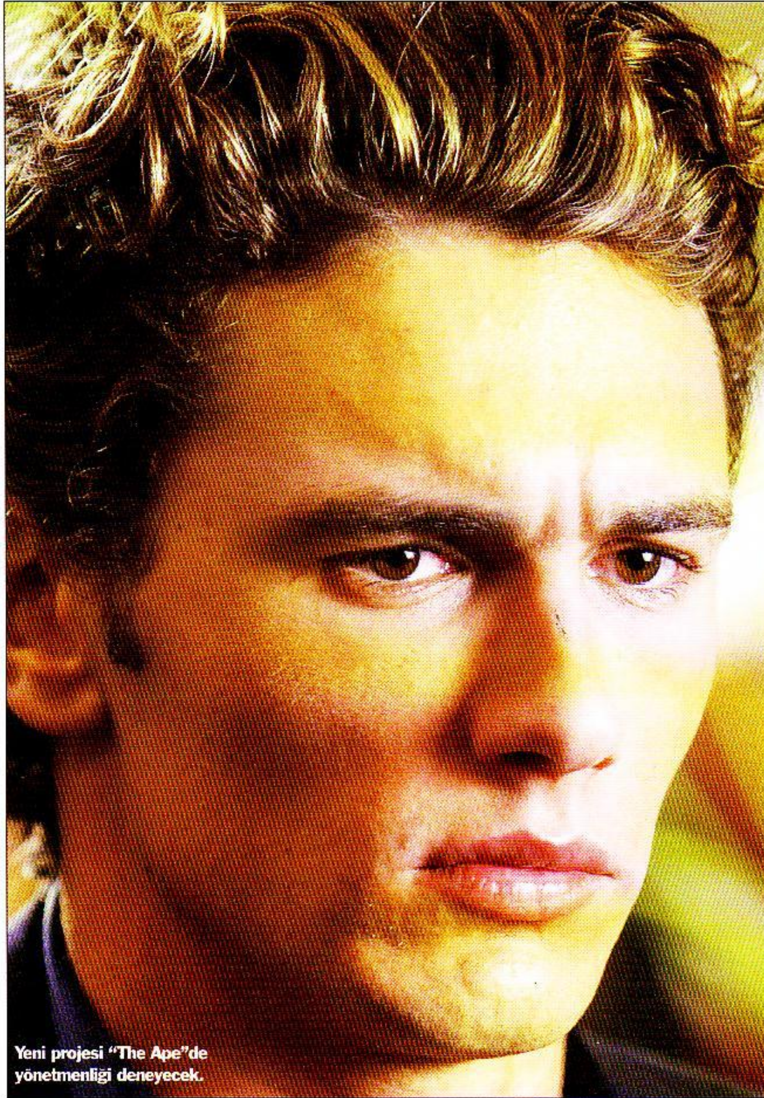
"Örümcek-Adam 2"de Harry Osborn'u oynayan genç aktör aslında seçmelere Örümcek-Adam olmak için katılmış. Lise yıllarında resimle de uğraşan genç aktör, ABD'de James Dean'i oynadığı bir TV dizisiyle tanınmış.

DERLEYEN: ECE GAMZE ATICI

robert de niro'nun gözdesi

James Dean çağrışımları ve Örümcek-Adam'daki rolü ile akıllara gelen James Edward Franco, 1978 yılında California'da dünyaya geldi. Çocukluğunda oyunculukla ilgili hayalleri olduğunu anımsaması, 1996'da liseden mezun olup üniversitede İngiliz dili okumaya başlamasına denk düşüyor. Tiyatro kulübüne, hayatı boyunca peşini bırakmayan utangaçlığını üzerinden atma bahanesiyle katılmış. Oyunculukla ilgilendiğinden daha uzun bir süredir resimle ilgilenen Franco'nun, kendisini resim atölyesinde bulması da, kafasını dinleyebileceği bir yer aramasıyla gerçekleşmiş. Lise yıllarında okuldan daha çok ziyaret ettiği resim atölyesi de, belli ki, resmin hayatında bir hobiden daha çok yer kaplamasına neden olmuş. Benzer bir şekilde tiyatro kulübü de, tahmin ettiğinden daha cazip gelmiş oyuncuya ve oyunculuğu hayatının bir parçası haline getirebilmek için de, Robert Carnegie's Playhouse West'te 15 aylık yoğun bir programa katılmış. Neyse ki yola çıkış nedeni olan utangaçlığını yenmeye başlamış yavaş yavaş. Hollywood ile ilgili hayaller kurmaya başlaması ile "To Serve and Protect" (1999) adlı dizide rol alması arasında çok uzun bir süre olduğu söylenemez. Hemen ardından rol aldığı gençlik dizisi "Freaks and Geeks" , Amerika'da özellikle genç izleyiciler tarafından tanınmasına neden oldu. Yine aynı yıl Drew Barrymore'un oynadığı "Never Been Kissed"de rol aldı. İlk başrolünü ise 2000'de Cyrano de Bergerac'ın modernize edilmiş versiyonlarından biri olan "Whatever It Takes"deki Chris Campbell rolü ile aldı ve film esnasında, rol arkadaşı Marla Sokoloff ile birlikte olmaya başladı. James Dean'i canlandırdığı TV dizisi "James Dean" ile dikkatleri üzerine çekti. Hatta, "City by The Sea"deki (2002) rolü almasının sebebi, Robert de Niro'nun James Dean'deki performansını izleyip filmde yer almasını bizzat istemesi ve lobi faaliyetleri yapmış olması. Aynı rol ile 2002 Altın Küre ödüllerinde televizyon dizisi alanında en iyi erkek oyuncu ödülünü kazandı. Örümcek-Adam'da (2002) Peter Parker rolüne niyetlenen ve seçmelerden Harry Osborn olarak çıkan Franco böylece kariyerindeki en önemli adımlardan birini de atmış oldu. Oyuncu, eski bir jigoloyu canlandırdığı "Sonny"de (2002), tekrar başrol olarak çıktı karşımıza. Sıkı bir Benicio Del Toro hayranı olan Franco, çok da eskiye dayanmayan oyunculuk kariyerinde, onun gibi farklı roller canlandırmaktan hoşlandığını belli ediyor. 2003'de bir grup kötü öğrencinin konu edildiği "Mean People Suck"ta Casey rolünü canlandıran Franco, aynı yıl "The Car Kid" ve "The Company" gibi, hayatında çok büyük değişikliklere neden olamayan filmlerde rol aldı. James Dean'i canlandırırken hissettiği baskının bir benzerini de, Harry Osborn rolü için hissetmiş Franco. Çünkü birbirinden farklı ve her biri birbirinden yüksek olan beklentiler ile karşı karşıya olduğunun farkındaymış. Franco, tam da bu tür analizler yaparken "Örümcek-Adam" ikinci kez çalmış kapısını. Rolünün içine girmekten ve rolü için çalışmaktan çok keyif aldığını söyleyen Franco'nun, "Örümcek-Adam" için epeyce çizgi roman okuması gerekmiş. Franco, şu sıralar post prodüksiyon aşamasında olan "The Ape" (2004) ile sadece oyuncu olarak değil yapımcı, yönetmen ve senarist olarak izleyicinin karşısına çıkmaya hazırlanıyor. Gelecek projeleri arasında Benjamin Bratt ile rol aldığı, II. Dünya Savaşı'na dair gerçek bir öykünün canlandırıldığı "The Great Raid" ya da aktörün resme düşkünlüğünü çağrıştıran "Paint" sayılabilir.

"Örümcek-Adam 2", 2 Temmuz'da gösterimde.

Yeni projesi "The Ape"de yönetmenliği deneyecek.

Parker Posey

"indie" kızı

1997 yılında Sundance Film Festivali'ne katılan üç filmin başrolünde olması ona "Bağımsızların Kraliçesi" gibi bir ünvan getirmişti. Posey de bunun altında kalmadı. Stüdyolara teslim olmadan, bağımsızlara ihanet etmeden meslek yaşamını sürdürüyor.

DERLEYEN: ENGIN PALABIYIK

Ses getiren bağımsız yapımların oyuncusu olarak tanınan Parker Posey, New York Eyalet Üniversitesi'nde tiyatro ve drama eğitimini tamamlar tamamlamaz en çok seyredilen pembe dizilerden biri olan "As The World Turns"ün iki sezonunda küçük bir rolde görünerek atılır oyunculuk kariyerine. Matthew McConaughey, Renee Zellwegger, Ben Affleck ve Joey Lauren Adams gibi sonraları Hollywood'da adlarından söz ettiren isimlerin de rol aldığı 1993 tarihli Richard Linklater filmi "Dazed and Confused" ile de beyaz perdedeki ilk önemli rolü gelir. Kült mertebesesine erişen bu filmin ardından "Joey Breaker" (1993), "Mixed Nuts" (1994) gibi birçok küçük çaplı filmde, "The Doom Generation" (1995), "Frisk" (1995) ve "Basqiuat" (1996) gibi beğenilen bağımsız yapımlarda görünen Posey, daha sonra pek çok kez birlikte çalışacağı Hal Hartley'le de bu yıllarda tanışarak, yönetmenin "Flirt" (1993) ve "Amateur" (1994) adlı filmlerinde rol alır.

Yine bu sıralar seçmelerine katıldığı "Reality Bites", "Speed" ve "Jerry Maguire" gibi başarılı filmlerdeki roller sırasıyla Janeane Garofalo, Sandra Bullock ve Renee Zellwegger gibi isimlere gidince, kısa çekim sürelerini ve hareketli ortamlarını tercih ettiği bağımsız filmlere bağlı kalmayı tercih eder Posey.

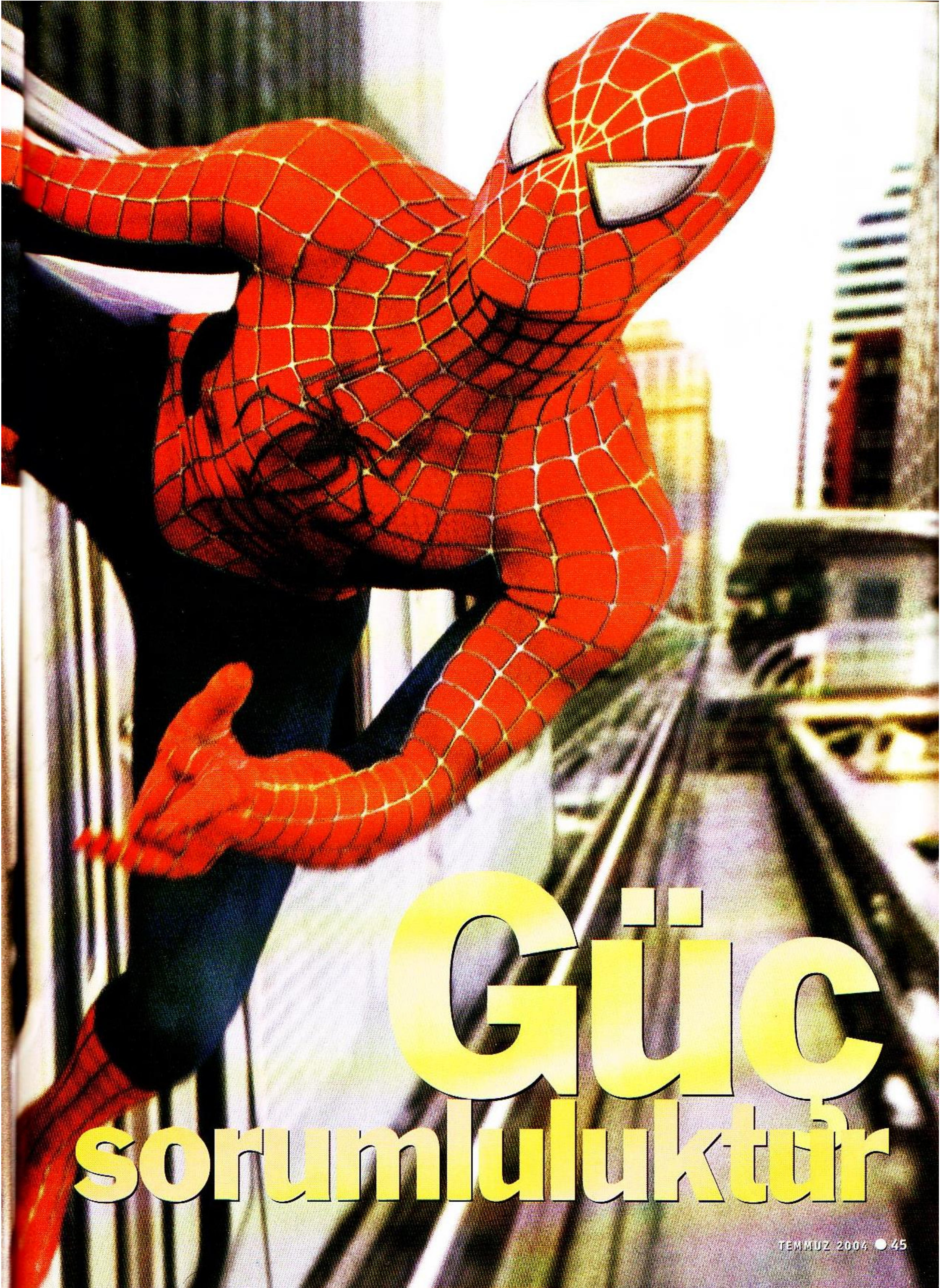
"Party Girl" ve "The Daytrippers" ile birlikte 1996'yı aktris için önemli yapan yapımlardan biri, "This is Spinal Tap"in yönetmeni Christopher Guest'in kalabalık kadrolu "Waiting For Guffman"ı olur. İyi eleştiriler alan bu filmler sayesinde bağımsızlar dünyasında gittikçe nam salmaya başlayan Posey için asıl çıkışını yapacağı yıl 1997 olacaktır. Başrolünde olduğu üç filmin Sundance'de gösterime girmesi, Parker'ın Entertainment Weekly ve Time dergilerince "Bağımsızlar Kraliçesi" olarak adlandırılmasına yeter de artar. Oyunculuklarıyla dikkat çeken "Drunks" ve Toni Collette, Lisa Kudrow gibi isimlerle öne çıkan "Clockwatchers" beğenilirler ama asıl dikkati çeken "The House of Yes" olur. Bizde de gösterime giren bu karanlık komedideki Jackie O portesiyle festivalin en iyi kadın oyuncu ödülünü evine götürür Posey.

Hemen ardından Richard Linklater'ın "SubUrbia"sı (1997) ve diğer bir Hal Hartley filmi "Henry Fool"da (1997) küçük roller alır. Fransa, Kanada, İtalya ve İngiltere'de kimi yabancı filmlerde rol alarak dünyayı gezme fırsatını bulduktan sonra Tom Hanks'in kız arkadaşı rolünde göründüğü "You've Got Mail" (1998) ile "faturalarını öder." "Çığlık 3" (2000) ile gişe yapan filmlere geri dönen aktris, Christopher Guest'in "Best in Show"u ile eleştirmenlere göz kırptıktan sonra pek beğenilmeyen "Josie and the Pussycats"de (2001) kötü kadını oynar. AFM Uluslararası Bağımsız Filmler Festivali'nde görme fırsatı bulduğumuz "The Anniversary Party"nin (2001) beğenilen kalabalık kadrosunun bir üyesi olduktan sonra, ona Bağımsız Ruh Ödülleri'nden en iyi kadın oyuncu adaylığı getiren "Personal Velocity" (2002) gelir. İki sene önce İstanbul Film Festivali'nde izleyici ödülünü kazanan filmdeki performansıyla kariyerinin en iyi dramatik oyunculuklarından birini verir Posey. Cameron Diaz'lı "The Sweetest Thing"deki (2002) çılgına dönen gelini oynadıktan sonra televizyon için çevrilen "Hell on Heels" (2002) ile Altın Küre'ye aday gösterilir. Arada bol bol sahne tozu yutan, "Will & Grace" gibi popüler sit-com'larda konuk oyuncu olarak görünen Posey, geçtiğimiz yıl yine bir Christopher Guest filmi olan "A Mighty Wind" ile beyaz perdedeydi. Aktris için bundan sonra vampir avcısı filmi Blade'in devamı olan "Blade 3: Trinity" ve hem yeteneğini hem güzelliğini bizlerden esirgemeyeceğini tahmin ettiğimiz kim bilir kaç tane bağımsız film var...

Posey, "The Laws of Attraction"da...

"The Laws of Attraction", 9 Temmuz'da gösterimde.

Çizgi roman tarihinin en iddiasız süper kahramanlarından biri olmasına rağmen bu yaz bütün dünyayı etkisi altına alması beklenen Örümcek Adam, devam filmiyle hayranlarının karşısında. İlk filmin başarısını tekrarladığı takdirde "Harry Potter" ve "Shrek 2" gibi sezonun büyüklerini geride bırakacağına kesin gözüyle bakılan devam filmi, ilk filmin kadrosunu biraraya getiriyor. Hayranların iki yıldır sabırsızlıkla beklediği "ÖRÜMCEK-ADAM 2"de (Sipider-Man 2) kahramanımız bir yandan kendi varoluşsal sorunlarını halletmeye çalışırken bir yandan da çizgi romandan tanıdığımız yeni düşmanı Dr. Ahtapot'u etkisiz hale getirebilmek için gücünün sınırlarını zorluyor. DERLEYEN: SENEM ERDİNE

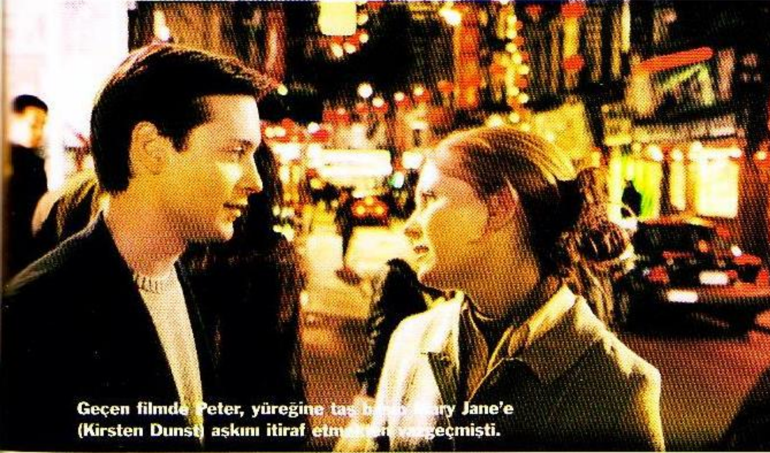
Güç sorumluluktur

"Örümcek-Adam 2"

"Örümcek-Adam bize ahlak dersi vermez. Doğru olanı yapar."
Sam Raimi

TO
Broadway

May Teyze biraz eğleniyor.

Geçen filmde Peter, yüreğine taş basıp Mary Jane'e (Kirsten Dunst) aşkını itiraf etmekten vazgeçmişti.

Peter'ın gazetedeki patronu Jonah Jameson'ın oğlu John (Daniel Gillies), Mary Jane'in yeni sevgilisi.

Çizgi roman okurlarıyla buluşmasının 40. yıldönümünde büyük bir prodüksiyonla ilk kez sinemaseverlerin karşısına çıktı Örümcek Adam. 2002'de gösterime giren film, 820 milyon dolara ulaşan dünya hasılatıyla bütün zamanların en iyi gişe yapan filmleri arasına girdi. İlk uyarlamanın beklenenin üzerine çıkan gişe başarısı ve hayranlarla eleştirmenlerden aldığı olumlu tepkiler Sony Pictures'ı bir hayli cesaretlendirmiş olmalı ki, devam filminin bütçesini 200 milyon dolar gibi rekor bir rakama yükselterek, kimilerine göre New Line'ın "Yüzüklerin Efendisi" üçlemesine yatırım yapmasından beri görülmemiş bir riske girmekten çekinmedi. Ancak filmin gösteriminden önce devam filmiyle ilgili bilgi vermek üzere basının karşısına çıkan yapımcılar, işin ne şansa ne de Örümcek-Adam'ın kemikleşmiş hayran kitlesinin filme göstereceği ilgiye bırakılmadığını açıkça ifade ediyorlardı. Bu açıklamalardan yola çıkarak devam filminin seyirciye vaat ettiklerini özetleyelim önce. Bir kere yükseklik korkusu olanlar daha fazla heyecan yaşayacak gibi görünüyor, çünkü Örümcek-Adam'ın New York semalarında dolaştığı aksiyon sahnelerinin geliştirilip çeşitlendirildiği, New York caddeleri üzerinde süzülen kahramanımızın ve onu izleyen kameraların eskisinden çok daha hızlı hareket ettiği söyleniyor. İkinci olarak, önceki filmde karakterleri tanıtmaya harcanan zamanın devam filminde hikayeyi derinleştirmekte kullanıldığı, bunun da ikinci filme büyük bir avantaj sağladığı ileri sürülüyor. Yapımcı Avi Arad, "Peter Parker iki yaş büyüdü" demiş. "Aşkın, dostluğun ve yalnızlığın getirdikleriyle baş etmeye uğraşıyor. Dolayısıyla yine çok eğlenceli ama aynı zamanda hüzünlü bir film izleyeceğiz."

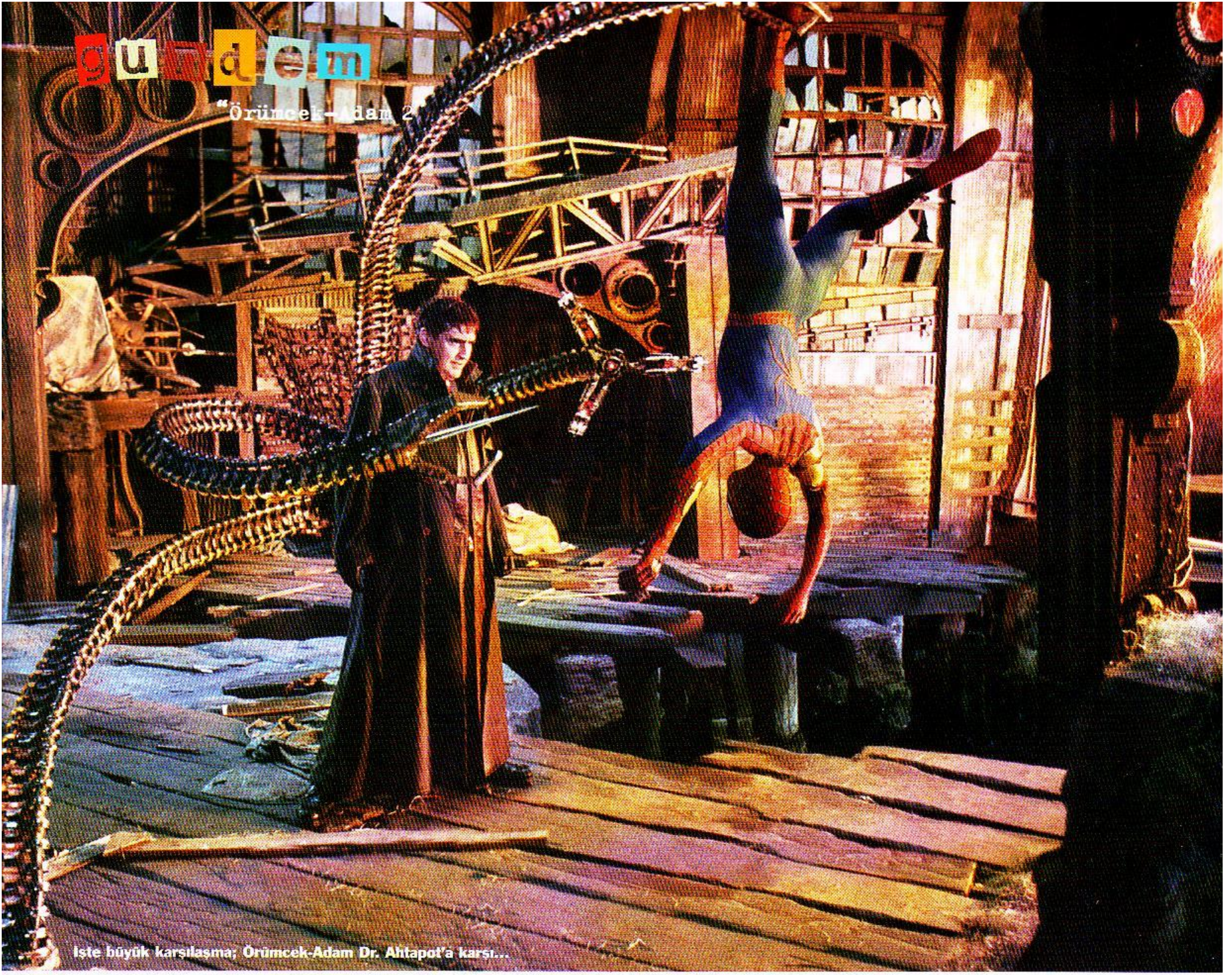
"Peter Parker, aşkın, dostluğun ve yalnızlığın getirdikleriyle başetmeye uğraşıyor. Yine çok eğlenceli ama aynı zamanda hüzünlü bir film izleyeceğiz." Avi Arad

Çizgi romanın ayrılmaz bir parçası olan ancak 11 Eylül'ün yaralarının sarılmakta olduğu bir dönemde gösterime giden ilk filmde mamul nedenlerle yeterince yer bulamayan New York kentinin devam filminde çok daha iyi değerlendirildiği söyleniyorİş. Ve tabii bir de Örümcek-Adam'ın yeni düşmanı Dr. Otto Octavius var. Hayranlar arasında Dr. Ahtapot olarak da tanınan Dr. Octavius, çizgi romanın en popüler kötü karakterlerinden biridir bilirsiniz. Sırtından çıkan uzun ve güçlü kollarıyla yarı insan yarı ahtapot bir yaratığı andıran, Alfred Molina'nın canlandırdığı Dr. Ahtapot'un da çok ilgi görmesi bekleniyor. Hikayenin çizgi romandaki gelişimine göre Örümcek-Adam'ın karşısına çıkması gereken ilk büyük düşman oydu aslında. Hatta iki yıl önce gösterime giren filmde onu görememek bazı hayranlarda ciddi bir hayalkırıklığı yaratmıştı. Örümcek'in ilk filmdeki düşmanı Yeşil Cin'in kostümünü komik bulanların eleştirileri biraz da bu hayal kırıklığından kaynaklanıyordu belki. Buna rağmen devam filminde bir kez daha orijinal hikayeden uzaklaşmayı göze alan yönetmen Sam Raimi, bu sefer de Peter Parker ile Octavius'u çizgi romandakinden farklı olarak Peter'ın okulunda tanıştırıyormuş. Hayranları öfkelendirmekten korkmuyor musunuz diye sorulduğunda "Eskiden onları öfkelendirmemek için başımı internet'ten kaldıramıyordum" diye cevap veriyor. "Sürekli notlar alıyor, onları memnun edeceğim diye Örümcek-Adam'ı tıpkı çizgi romandakine benzetmeye çalışıyordum, ama sonra bana doğru gelen hikayeyi bulup hayranların da bu hikayeyle bağ kurabilmelerini ummanın daha doğru olduğuna karar verdim. Marvel çizerleriyle yazarları yıllardır harika işler çıkardılar; biliyorum çünkü ben de serinin büyük bir hayranıyım. Örümcek-Adam çizgi romanda çok iyi tarif edilmiş bir karakterdir. Bütün hikayelerin çıkış noktasında da çok net olarak tarif edilmiş olan bu karakter vardır. Bu yüzden zor olan yeni bir hikaye bulmak değil, ilk filmde kurduğumuz hikayeyi izleyen mantıklı bir süreç yaratmak ve karakterlerin gelişimini en doğru şekilde ortaya koyan hikayeyi bulmaktı."

Devam filminin yazar kadrosunda ilk filmin senaryo yazarı David Koepp yer almıyor bu kez. Pulitzer ödüllü yazar Michael Chabon, "Shangai Noon" filminin yazarları Alfred Gough ve Miles Millar, "Ordinary People" ⇨

Örümcek-Adam'ın büyük aşkı devam filminde yeni bir iş ve yeni bir aşkla hayatına devam ediyor.

İşte büyük karşılaşma; Örümcek-Adam Dr. Ahtapot'a karşı...

"Toplumsal sorumluluklarıyla kişisel arzuları arasında bir seçim yapmakta zorlanan Peter Parker'ın içine düştüğü ikilem bu bölümde daha fazla öne çıkıyor." Sam Raimi

ve "Unfaithful" filmlerinin yazarı Alvin Sargent'tan oluşan bir yazar kadrosuyla yönetmen ve yapımcıların da katıldığı bir ekibin ortaya çıkardığı yeni hikayeden bahsedelim şimdi de biraz. İlk filmin sonunda Peter Parker (Tobey Maguire), büyük aşkı Mary Jane'i (Kirsten Dunst) tehlikelerden korumak için onun hayatından çıkmış, insan üstü yeteneklere sahip bir kahraman olmanın sorumluluklarını üstlenerek hayatına Örümcek-Adam olarak devam etmeye karar vermişti hatırlarsanız. Aradan iki yıl geçer. Peter'ın Mary Jane'e duyduğu aşk, gizli kimliğinden tamamen vazgeçip sevdiği kadına aşkına ilan etme arzusuyla mücadele ettiği bu yıllar boyunca daha da güçlenmiştir. Mary Jane ise hayatına devam etmektedir. Oyunculuğa soyunarak yeni bir meslek edinmiştir. Üstelik hayatında yeni bir erkek vardır. Bu arada Peter'ın, en iyi dostu Harry Osborn'la (James Franco) ilişkisinde de birtakım problemler vardır, çünkü Harry, babasının ölümünden sorumlu tuttuğu Örümcek-Adam'a giderek daha büyük bir kin gütmektedir. Örümcek-Adam olmanın sorumluluklarını yerine getirmekle, kişisel isteklerinin peşinden gitmek arasında bocalayan Peter Parker'ın hayatı, bu maceradaki düşmanı Dr. Otto Octavius'un (Alfred Molina) devreye girmesiyle birlikte iyice karışır.

Devam filminde yeniden yönetmenliği üstelenen Sam Raimi ilk filmle iyi eleştiriler almıştı. "Örümcek-Adam"dan önce, 80'lerde çekmeye başladığı ve zaman içinde bir kült klasiğe dönüşen "Evil Dead" serisi, 1998 yapımı "A Simple Plan" ve 2000 yapımı "The Gift" gibi türler konusundaki yeteneğini sergileyen filmleriyle tanınan Raimi, iki yıldır Örümcek-Adam projesini başarıya götüren yönetmen olarak Hollywood'da herkese nasip olmayan bir saygınlık kazanmış durumda. Bunu nasıl değerlendireceğini zaman gösterecek ama şimdilik Sony Pictures'ın gidebildiği yere kadar götürmek istediği "Örümcek-Adam" serisinin yönetmeni olarak yoluna devam etmek niyetinde gibi görünüyor. Zira aynı kadroyla hayata geçirilmesi planlanan üçüncü devam filminin yönetmenliğini üstlenmek üzere imzayı atmış bulunuyor.

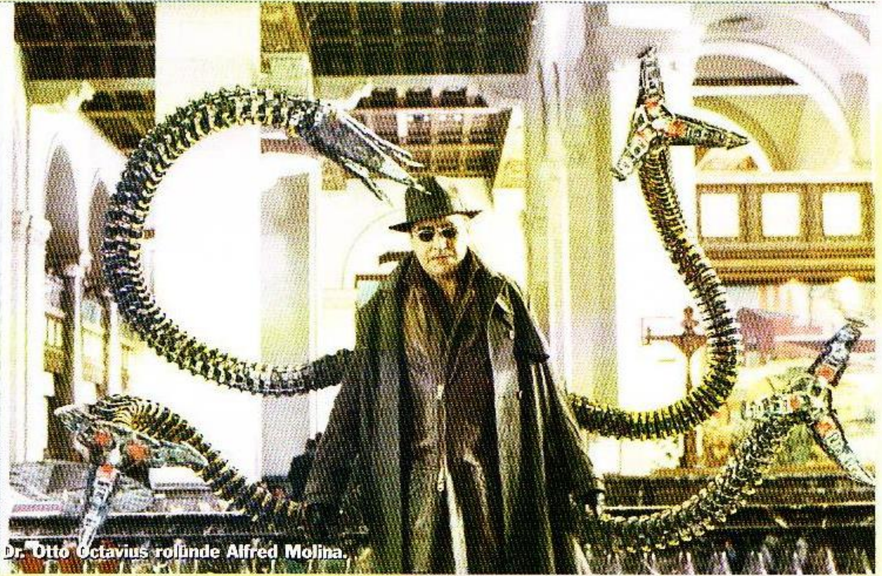
Raimi'nin çocukluğundan beri fanatik bir Örümcek-Adam hayranı olduğu biliniyor artık. Tıpkı diğer hayranları gibi o da Örümcek'i diğer bütün süper kahramanlardan ayrı bir yere koyuyor. İlk filmin başarısını da büyük oranda Örümcek-Adam'ın, onu çizgi roman dünyasındaki benzerlerinden ayıran kişiliğine bağlıyor. "Örümcek-Adam bize ahlak dersi vermez, neyin doğru olduğunu davranışlarıyla gösterir" diyor yönetmen. "Onun için kahramandır zaten. Doğru olanı yapar. Çizgi romanın en etkileyici yanı budur. İlk filmin başarısı beni çok heyecanlandırmış ve şaşırtmıştı doğrusu. Seyirci Örümcek-Adam'la çok insani bir bağ kurdu diye düşünüyorum. İkinci filme gelince hedefimin birincisinden daha iyi bir film çekmek olmadığını söyleyebilirim. İlk filmde hem benim hem de insanların bu kadar ilgisini çeken şeylerin neler olduğunu yeniden düşündüm sadece ve devam filminde bunları geliştirip derinleştirmeye çalıştım. Seyirci Peter Parker'ı seviyor. Sorumluluklarıyla arzuları arasında bir çıkış bulmak için verdiği mücadeleyi seviyor. Mary Jane'le aralarındaki aşka bayılıyor. Onun için ikinci filmde

bu temaları derinleştirmek, zenginleştirmek ve olgunlaştırmak için çalıştım."

Bu arada bir de Örümcek-Adam'ın yeni macerası için etkileyici bir düşman bulmak gerekiyordu tabii. Filmi sabırsızlıkla bekleyen seyircinin en çok merak ettiği şeylerden biri de buydu zaten. Artık kim olduğu biliniyor ama Alfred Molina'nın performansı ve özel efektlerin de desteğiyle ortaya nasıl bir şey çıkacağını merak ediyoruz hala. Sam Raimi, Örümcek-Adam'ın yeni düşmanını seçerken yapımcı Avi Arad ve Laura Ziskin'le birlikte çizgi romanı baştan sona gözden geçirmiş. "Yeşil Cin'den sonraki en popüler düşman Dr. Ahtapot'tu" diyor. "Görsel olarak benim de en çok hoşuma gidenlerden biriydi zaten. Örümcek gibi o da duvarlara tırmanabilir, ayrıca muhteşem bir görünümü vardır. Sinemasal açıdan da çok hoş olanaklar sunuyordu. Kendisi de dev bir örümcek olan kahramanımızın karşısına dört koluyla dev bir örümceği andıran bu yaratığı koymak iyi bir fikirdi mesela. Felsefi açılımları da olabilirdi. Bu macerada toplumsal sorumluluklarıyla kişisel arzuları arasında bir seçim yapmakta zorlanan Peter Parker'ın içine düştüğü ikilem daha fazla öne çıkıyor biliyorsunuz. Karşısına koyduğumuz düşmanın hayata bakışı, bu çelişkiyi daha da keskinleştirecekti."

Peter'ın gözünde Dr. Octavius, onun hayatında bir türlü kuramadığı dengeyi kurmuş bir adamdır, çünkü bilim alanında çalışarak yeteneklerini insanlığın hizmetine sunmuş, bütün hayatını füzyonu bir enerji kaynağı olarak kullanmanın yolunu bulmaya adamış tır ama bunun için kişisel mutluluğunu feda etmemiştir. Karısı Rosie'yle mutlu bir hayatı vardır. Peter'ı onunla, yakın arkadaşı Harry Osborn tanıştırır. Bir sonraki fen ödevinin konusu olan araştırmaların sahibi olan bilim adamıyla tanışmak Peter'ı çok heyecanlandırır. Dr. Octavius da, ona gençliğini hatırlatan, bilim aşkıyla dolu bu zeki delikanlıdan etkilenir. Octavius evindeki laboratuvarda karısı Rosie'nin (Donna Murphy) desteğiyle füzyon teorisi üzerinde çalışmaya devam etmektedir, ancak deneylerinden birinde işler ters gidince tuhaf bir dönüşüm geçirir ve Örümcek-Adam'a bile meydan okuyabilecek güçte korkunç bir yaratığa dönüşür.

Dr. Octavius'u, en son Jim Jarmusch'un bu yılki İstanbul Film Festivali'nde gösterilen filmi "Kahve ve Sigara"'nın en eğlenceli bölümlerinden birinde izlediğimiz İngiliz oyuncu Alfred Molina canlandırıyor. Yalnızca oyunculuk yeteneği değil kostüm tasarımcılarıyla özel efekt uzmanlarının yoğun mesaisini gerektiren bir rolle ilk kez kamera karşısına geçen aktör, Dr. Ahtapot karakterinin yaratım sürecinden çok etkilendiğini ve bu çalışmanın kendisi için çok öğretici olduğunu söylemiş bir röportajında. Çekimler sırasında, Dr. Ahtapot'un sırtın-

Dr. Otto Octavius rolünde Alfred Molina.

Bu maceradaki düşmanlar

Dr Ahtapot

Gerçek adı: Otto Octavius
Oyuncu: Alfred Molina

Çizgi roman hayranlarının üçüncü sayıdan beri tanıdığı Dr. Ahtapot, çoğumuzun bildiği gibi serinin en popüler kötü karakterlerinden biridir. Sam Raimi onu daha ilk filmde Örümcek-Adam'ın karşısına çıkarmak niyetindeymiş aslında ama sonra Yeşil Cin'e öncelik vermeye ve Dr. Ahtapot'u devam filmlerine saklamaya karar vermiş. Ve işte şimdi ikinci devam filminde Örümcek-Adam'ın baş düşmanı olarak karşımızda.

Çizgi romandaki kötü karakterlerin birçoğu gibi Dr. Ahtapot da kontrolden çıkan bilimsel bir deney sonucu mutasyona uğramış, "Dr. Jekyll Mr. Hyde tipi", çift kişilikli bir karakterdir ve asıl adı Otto Octavius'tur. Octavius, başarılı bir atom araştırmaları uzmanıdır. Gövdeyi saran ve radyoaktif maddeleri güvenli bir mesafeden yok edebilmeyi sağlayan, duyarga gibi dört kolu bulunan bir alet tasarlamıştır.

Bir laboratuvar deneyi sırasında kazayla radyasyona maruz kalınca göğüs kafesini saran bu aletle tek vücut hale gelir ve akıl sağlığı bozulur. İstediği gibi kontrol edebildiği, sırtından çıkan dört kolu bulunan, yarı insan yarı ahtapot bir yaratıktır artık.

Her biri yaklaşık 7 metreye kadar uzanabilen ve saniyede 30 metre hızla hareket edebilen titanyum çeliğinden kollarını kırbaç gibi kullanabilir ve bu kollar sayesinde her türlü duvara tırmanabilir.

Timsah

Gerçek adı: Dr. Curtis Connors
Oyuncu: Dylan Baker

Devam filminin kötülerinden birisi de Peter Parker'ın üniversiteki hocası Dr. Curtis Connors. Çizgi romanın hayranları onu altıncı sayıdan beri tanıyorlar ancak yeni macerada nasıl bir rol oynadığını ve ne şekilde karşımıza çıkacağını henüz bilmiyoruz. Dr. Connors, tek kolunu kaybettikten sonra ordudan emekli olmuş bir cerrahtır. Sürüngenler üzerine araştırmalar yapmış, özellikle de sürüngenlerin kaybettikleri uzuvlarını yenileyebilme yetenekleri üzerinde çalışmıştır. Bu araştırmaları sırasında keşfettiği bir kimyasal maddeyi kendisine şırınga edince yarı sürüngen yarı insan bir yaratığa dönüşür. Uzun kuyruğundan güç alarak çok hızlı koşabilir. Sürüngenlerinkini andıran sert derisi kurşun geçirmez. Kanca şeklindeki ayak ve el tırnakları sayesinde duvarlara tırmanabilir. Ayrıca yaklaşık 1 km çapındaki bir alan içindeki bütün sürüngenlerle iletişim kurabilir ve onları yönlendirebilir.

Kurt Adam

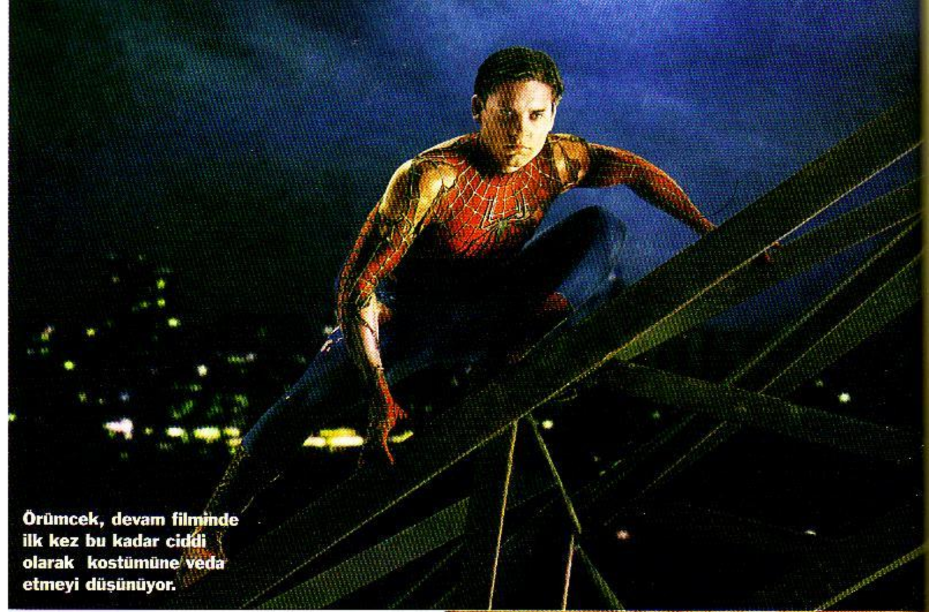
Gerçek adı: John Jameson
Oyuncu: Daniel Gillies

Peter Parker'ın çalıştığı gazetenin patronu J. Jonah Jameson'ın oğlu, John Jameson, bir astronottur. Ay seyahatlerinden birinde yakuta benzer parlak bir taş bulur ve bunu kolye olarak boynunda taşımaya başlar. Sözkonusu taşın bir nev'i uzaylı icadı olduğundan ve her dolunay zamanı sahibine kurt adam özellikleri vereceğinden habersizdir tabii. Devam filminin çift kişilikli kötülerinden biri olarak karşımıza çıkacak John Jameson, nam-ı diğer kurt adam, Örümcek-Adam serisinin doğaüstü güçlere sahip başlıca karakterlerinden biridir. Çok güçlü, çevik ve süratlidir. Kutuplarda yaşayan beyaz kurtlarınkine benzer çok keskin pençeleri vardır. Telepati yoluyla iletişim kurabilir. Ayrıca her türlü kesici aletin yanısıra ok ve yay kullanmak konusunda da ürkütücü bir ustalığa sahiptir.

dan çıkan dört kolu taşıyan kostümü giydiği zaman yaklaşık 40 kiloluk bir ağırlığın altına girdiği söylenen aktör, "Canlandırdığım karakterin her hareketinin nasıl ayrıntılı bir yaratım sürecinden geçtiğini görmek hakikaten aklımı başımdan aldı" diyor. "Odanın bir ucundan diğerine uçtuğum, camların içinden geçtiğim, bir taksiyi yerle bir ettiğim sahnelerin hepsi büyük emek istiyordu. Daha önce hiç görmediğim başka türlü bir sinema çalışmasıydı bu ve gerçekten çok etkileyiciydi."

Örümcek-Adam rolünde Tobey Maguire'ı izleyeceğiz yine. İlk filmin gösteriminden önce, Hollywood'da birçok genç yıldızın oynamak için can attığı Örümcek-Adam rolünün ona gittiği duyulunca herkes biraz şaşırmıştı hatırlarsanız. "Ice Storm/Buz Fırtınası"yla çıkış yaptıktan sonra yine bir Ang Lee filmi olan "Ride With The Devil/Şeytanla Yolculuk"ta, sonra "Pleasantville/Yaşamın Renkleri"nde, ardından "The Cider House Rules" ve "Wonderboys"ta izlediğimiz oyuncuyu, filmin yapımcıları bile bir süper kahraman olarak hayal etmekte zorlanmışlardı ilk başta. Ama yönetmen Sam Raimi onlarla aynı fikirde değildi. Örümcek-Adam, Süpermen gibi bir kahraman değildi ona göre. Onun için de Tobey Maguire gibi ilk bakışta cazibesiyle göz kamaştırmayan, görünümüyle iddiasız ama gerektiğinde etkileyici olabilen ve kahramanın iç dünyasındaki karmaşayı perdeye yansıtabilecek yetenekte bir oyuncu bu rol için çok daha uygundu. Bu düşünceyle bütün sorumluluğu üzerine alarak yapımcıları ikna etmişti. Israr etmekte ne kadar haklı olduğu film gösterime girdikten sonra iyice anlaşıldı. Çizgi romanın fanatik hayranları gibi eleştirmenler de Tobey Maguire'ın performansından son derece memnun kalmışlardı. Aksiyon sahnelerini gayet iyi götüren Maguire, özellikle Örümcek-Adam'ın duygusal dünyasını yansıtmak konusunda başarılı bulundu.

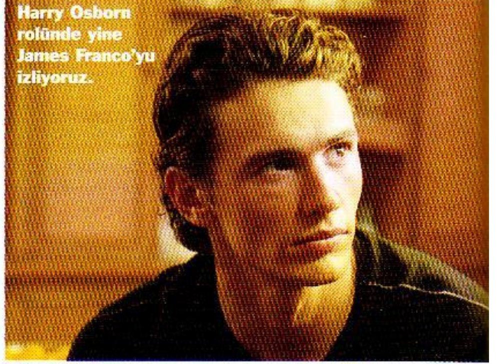
İlk filmin oyuncu seçmelerinde Freddy Prinze Jr, Jude Law, Heath Ledger, Chris Klein ve Wes Bentley gibi adayların arasından sıyrılarak Örümcek-Adam rolünü bileğinin hakkıyla kazanmıştı Tobey Maguire, ancak söylentilere göre devam filminde yerini neredeyse bir başka aktöre kaptırıyormuş. Şiddetli sırt ağrıları yüzünden filmi tamamlamasından şüphe duyulan aktörün yerine hemen birini bulmuş stüdyo. Hatta sözkonusu oyuncu, yani Jake Gyllenhaal, role hazırlanmaya başlamış bile. Ancak Tobey Maguire'ın sırtındaki problemin filmi bitirmesini engelleyecek kadar ciddi olmadığı anlaşılınca oyuncu değişikliğinden vazgeçilmiş ve Maguire devam filmi için bir kez daha Örümcek kostümünü giymiş. "'Büyük güç büyük sorumluluk demektir' sözü bu macerada da Peter'ın hayatı üzerindeki etkisini devam ettiriyor" diyor Maguire. "Onun yaşında genç bir adamın insanlığın iyiliği için kendi arzularını gözardı etmek zorunda olması kolay bir şey değil. İçindeki bu çatışma burada da devam ediyor ve Peter dengeyi bulmaya çalıştıkça daha da karmaşık bir hal alıyor."

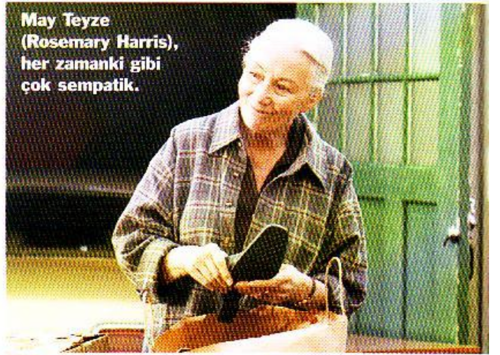

Örümcek, devam filminde ilk kez bu kadar ciddi olarak kostümüne veda etmeyi düşünüyor.

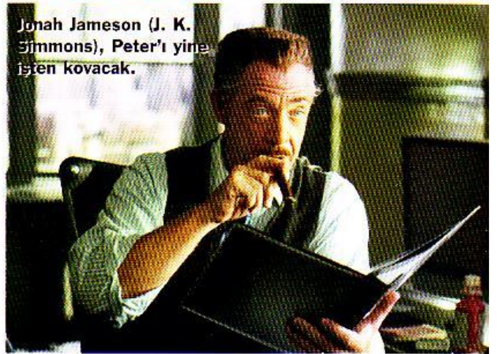
Devam filminin konusu genel hatlarıyla çizgi romanın "Spiderman No More" adlı 50. sayısından esinleniyormuş. Hatta Örümcek-Adam'ın ünlü kostümünü sokaktaki bir çöp bidonuna attığı sahnenin de aynı sayıdaki bir kareden alındığı söyleniyor.

Tobey Maguire'ın yanısıra Mary Jane rolündeki Kirsten Dunst, Peter'ın teyzesini canlandıran Rosemary Harris, Daily Buggle gazetesindeki patronu Jonah Jameson'ı oynayan J. K. Simmons ve arkadaşı Norman Osborn'u oynayan James Franco da devam filmi için yeniden kamera karşısına geçen oyunculardan. Jonah Jameson'ın Mary Jane'le romantik bir ilişkiye giren oğlu John Jameson'ı canlandıran Daniel Gillies, Dr. Ahtapot'un karısı Rosalie'yi oynayan Donna Murphy ve Dr. Curt Connors rolündeki Dylan Baker ise kadroya yeni katılanlar arasında.

Sony ve Marvel stüdyoları, büyük prodüksiyonlarla dolup taşan bir sezonda gösterime girmesine rağmen devam filminden çok umutlu görünüyorlar. Başlangıçta 2 Temmuz'da gösterime girmesi planlanan filmin gösterim tarihi, Amerikalılar'ın 4 Temmuz'daki ulusal bayram tatilinden daha iyi faydalanabilmek için 2 gün geri çekilerek 30 Haziran'a alındı. Dolayısıyla film bizde Amerika'dan iki gün sonra gösterime girmiş olacak. Bu arada üçüncü filmle ilgili hazırlıklar başlamış ve bir gösterim tarihi belirlenmiş durumda. 4 Mayıs 2007'de gösterime girmesi planlanan filmi Sam Raimi yönetecek, başrollerinde yine Tobey Maguire ile Kirsten Dunst rol alacaklar. Yapımcı Laura Ziskin, "Herkesin bu projeye ne kadar inandığını anlatamam" diyor. "Ben şimdilik sadece üçüncü devam filmini düşünebiliyorum ama stüdyo altıncısıyla ilgili planlar yapmaya başladı bile." Sony Pictures'ın başkanı Amy Pascal'da bu bilgiyi doğruluyor. "Seriye dönüşmek üzere tasarlanmış bir hikaye bu zaten" diyor bir röportajında. "Ben şahsen sonsuza kadar sürmesini isterim ya da en azından ben burada olduğum sürece." İlk filmin başarısı tekrarlanırsa "Örümcek-Adam", sinema tarihinin en uzun soluklu serilerinden birine dönüşecek gibi görünüyor. ■

Harry Osborn rolünde yine James Franco'yu izliyoruz.

May Teyze (Rosemary Harris), her zamanki gibi çok sempatik.

Jonah Jameson (J. K. Simmons), Peter'ı yine işten kovacak.

1962'den beri...

Batman, Süperman, X-Men ve Muhteşem Dörtlü gibi birçok popüler çizgi romanın yayıncısı olan Marvel Comics'in sinema seyircisiyle en geç buluşan kahramanlarından biri olan Örümcek-Adam'ın çizgi roman hayranlarının kalbindeki yeri ayrıdır.

Örümcek-Adam'ın ilk büyük sinema uyarlaması iki yıl önce bu zamanlar gösterime girmek üzereyken çizgi romanın fanatik hayranları heyecan, merak ve endişe gibi duyguların içiçe geçtiği karmaşık bir ruh hali içindeydiler. Onlardan biri olan Mine Akverdi'nin, Mayıs 2002 sayımızda yer alan ve diğer birçok fanatik hayranın duygularına tercüman olduğunu düşündüğümüz yazısı bu ruh halini açıkça ortaya koyuyordu. Gösterime girmek üzere olan filmle ilgili duygularından bahsederken "Bir de kıskançlık var tabii" diyordu Mine Akverdi, çünkü işin içinde yıllardır yalnızca kendisine ait bir kahraman olarak gördüğü Örümcek-Adam'ı, filmle birlikte başlayacak furyaya kapılan milyonlarca yeni hayranıyla paylaşmak vardı. Endişesi yersiz sayılmazdı. 820 milyon dolarlık hasılatıyla bütün zamanların en iyi gişe yapan filmleri arasına giren ilk film, bütün dünyada yeni Örümcek-Adam hayranları yarattı kuşkusuz. Bu ay gösterime giren devam filmininse Örümcek-Adam müridlerinden oluşan kitleyi daha da büyüteceğine ve kendine has kişiliğiyle diğer süper kahramanlardan ayrılan bu klasikleşmiş çizgi roman kahramanını daha geniş kitlelere tanıtacağına şüphe yok.

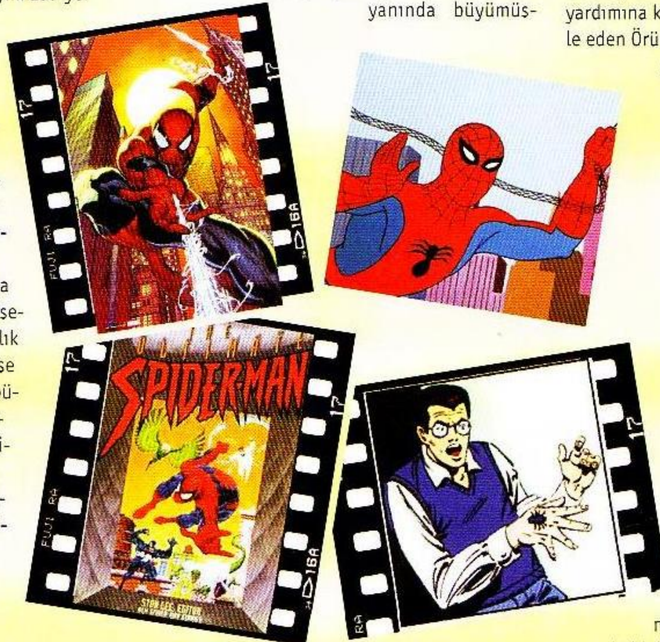
İlk sayı

Örümcek-Adam'ın geçmişini çoğumuz az çok biliriz ama özellikle yeni tanışacak olanlar için küçük bir özet faydalı olabilir. Batman, Süperman, X-Men ve Muhteşem Dörtlü gibi dünyanın en sevilen çizgi roman serilerinden bazılarının yayıncısı olan Marvel Comics'in yarattığı kahramanlardan biridir Örümcek-Adam. Marvel Comics'in o zamanki editörü Stan Lee ile dönemin en iyi çizerlerinden biri olan Steve Ditko'nun hayalgücünün eseri olan bu süper kahraman ilk kez, 1962 yılında, başarısız bulunduğu için piyasadan çekilmesine karar verilen "Amazing Fantasy" adlı çizgi roman serisinin son sayısında ortaya çıkar.

Sonradan verdiği birçok röportajında söylediğine göre Stan Lee, onu duvarına konan bir sinekten esinlenerek yaratmıştır ama ona Sinek Adam ya da Böcek Adam demeye dili varmaz ve sonunda hem gizemli hem de çok daha etkileyici bulduğu 'Örümcek-Adam' isminde karar kılar. Marvel Comics'in patronları başlangıçta Örümcek-Adam'dan hiç de umutlu değildirler ama piyasadan çekmek üzere oldukları "Amazing Fantasy"nin son sayısı bu yeni karakter sayesinde o kadar iyi satar ki çizgi romanı "Amazing Spider-Man" adıyla yayınlamaya devam etmeye karar verirler. Ne kadar isabetli bir karar verdikleri ortada. İnanılmaz bir hızla ün kazanan Örümcek-Adam o günden beri büyük bir hayran kitlesi edindi ve dünyanın en popüler çizgi roman kahramanlarından birisi oldu.

Örümcek'in hikayesi

Şimdi hikayenin başlangıcını hatırlayalım. Peter Parker, küçük yaşta annesiyle babasını kaybetmiş, May Teyzesi'yle Ben Amcası'nın yanında büyümüştür. Biraz içine kapanık ama derslerinde başarılı, sıradan bir gençtir; o meşhur radyoaktif örümcek tarafından ısırılana kadar tabii... O olaydan sonra olacakları önceden sezmek ve düz duvara tırmanabilmek gibi insanüstü yetenekler kazanır. Sonra da kendisine havalı bir kostüm dikip yeteneklerini şov amaçlı olarak sergilemeye girişir. Ancak çok sevdiği amcasının, kaçmasına göz yumduğu bir hırsız tarafından öldürüldüğünü görünce korkunç vicdan azapları içinde kıvranarak bu yeteneklerin ona yüklediği sorumlulukların bilincine varmaya başlar. Marvel'ın diğer süper kahramanlarından farklı olarak yaşıtlarınınkine benzer sorunları olan, kendisine hiçbir zaman onlar kadar fazla güvenmeyen, daha önce görülmemiş ölçüde kusurlu, alçakgönüllü bir kahramandır Örümcek-Adam. Doğaüstü yeteneklere sahip kötü güçlere karşı cesaretle savaşır, güçlü, zeki, adil ve yeri geldiğinde gayet karizmatiktir, ama aynı zamanda gündelik hayatın sorunları altında ezilen sıradan bir genç, hataları ve sevaplarıyla içimizden biridir. Çalıştığı gazetenin patronundan her gün azar işitir örneğin. Ayrıca çalışkan bir öğrenci olduğu için arkadaşları arasında alay konusudur. Sevdiği kıza aşkını itiraf etmeyi bile beceremez. Bitip tükenmek bilmeyen bir iç hesaplaşma içindedir, devamlı kendisinden şüphe eder. Kısacası, o afili kostümün altında hiç de mükemmel olmayan, gerçek bir insan vardır. Asla hata yapmayan ve hiç yenik düşmeyen diğer süper kahramanlardan en büyük farkı budur zaten ve hayranlarının çoğu da onu bu yüzden bu kadar çok sever.

Eski uyarlamalar

1962'de yayınlanan ilk sayısından bu yana yıllardır maceradan maceraya koşan ve bir yandan kendi iç meselelerini halletmeye çalışırken bir yandan da büyük bir sorumluluk duygusuyla insanların yardımına koşan ve çeşit çeşit kötü güçle mücadele eden Örümcek-Adam'ı, beyazperdeye taşıyan ilk yapım, Sam Raimi'nin iki yıl önce gösterime giren filmiydi. Ortaya çıkışından tam 40 yıl sonra sinemaya uyarlanan Örümcek-Adam'ın, Marvel Comics'in sinema seyircisiyle en geç buluşan kahramanlarından biri olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu 40 yıl süresince, kimisi animasyon kimisi canlı aksiyon olmak üzere, pek çok televizyon uyarlaması yapıldı. Bunların ilki 1967 ile 1970 yılları arasında devam eden bir çizgi film serisiydi ("Spider-Man"). 1977'de Örümcek-Adam ilk kez bir televizyon filmiyle hayranlarının karşısına çıktı. Aynı zamanda bir çizer olan E.W. Swackhamer'ın çektiği "The Amazing Spider-Man" adlı bu filmde Örümcek-Adam'ı, Nicholas Hammond canlandırıyordu. Örümcek'in yine Nicholas Hammond tarafından canlandırıldığı, kalabalık bir yönetmen kadrosuyla hayata geçirilen 1978 yapımı aynı adlı dizi film, yalnızca bir sezon yayında kaldı. Yönetmenliğini Ron Satlof'un yaptığı ikinci televizyon filmi "Spider-Man Strikes Back"te bir kez daha Örümcek-Adam rolünü üstlenen Nicholas Hammond, Dünya Ticaret Merkezi'nin havaya uçurulmasını engelliyordu. 1981'le 1982 ve daha sonra 1984'le 1986 arasında yayınlanan bir başka animasyon dizi olan "Spider-Man and His Amazing Friends"te Örümcek-Adam ilk kez, Iceman ve Firestar gibi Marvel Comics'in diğer süper kahramanlarından bazılarıyla işbirliği yapıyordu. Yapımcıları arasında, bu ay gösterime girecek filmin yapımcılarından biri olan Avi Arad'ın da bulunduğu 1993 yapımı animasyon dizide ("Spider-Man") Peter Parker'ın maceraları ilk kez bağımsız hikayeler olarak değil tek bir hikayenin birbirini takip eden bölümleri olarak ekrana geldi. 1999 yapımı "Spider-Man Unlimited" ise, Örümcek-Adam'ın memleketi New York'un hatta dünyamızın sınırlarını aşarak uzaya çıktığı ve kendini gezegenler arası bir savaşın ortasında bulduğu bir animasyon diziydi.

Film Sundance'de İzleyici Ödülü'nü kazandı.

Biletler lütfen!

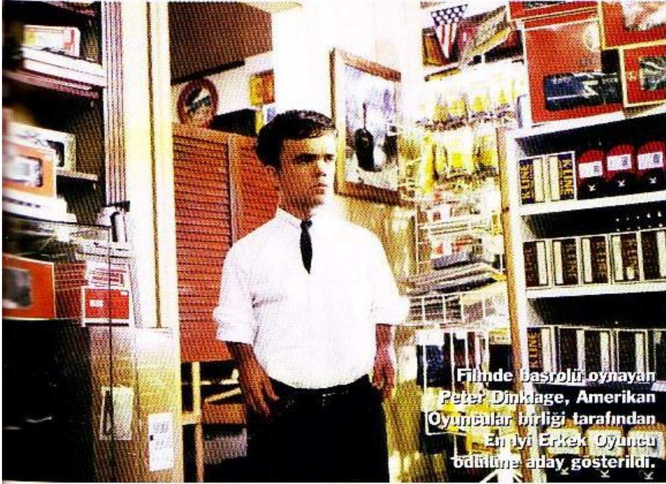
Geçtiğimiz yılın en beğenilen bağımsız yapımlarından biri olan "THE STATION AGENT", sıradan oldukları kadar tuhaf olan üç yabancıyı tren rayları üstünde biraraya getiren samimi bir hikaye anlatıyor. Amerikan kırsalında geçen film, özellikle Patricia Clarkson ve Peter Dinklage'in oyunculuklarıyla adından söz ettirdi. DERLEYEN: ENGIN PALABIYIK

Bütünüyle bağımsız olan bir film çekmenin dikenli tellerle dolu bir yol olduğunu anlatan Tom DiCillo filmi "Living in Oblivion"ındaki cüce Tito, filmin içindeki filmde bir rüya sekansında rol alacağını öğrendiği zaman kıyameti koparır. "Siz hiç rüyanızda cüce gördünüz mü?" diye başlar sövmeye. "Cüceli rüyalar gören kimseyi tanıyor musunuz? Ben bile rüyamda cüceleri görmezken bu aptal filmlerdeki rüyalarda insanlar neden hep cüce görüyorlar?" Düşününce Tito'ya hak vermemek elde değil. Fiziksel olarak farklı gelişmiş insanlar, ya garipliği pekiştirmek, ya sempati toplamak ya da ucuz kahkahalar yükseltebilmek için kullanılıyor filmlerde çoğunlukla. "Austin Powers" serisindeki Mini-Me'yi ve geçtiğimiz aylarda vizyona giren "Takıldım Sana"daki Siyam ikizlerini yakın geçmişten örnekler olarak verebiliriz. Bu ay vizyona girecek olan "The Station Agent" ise bir cüceyi sadece bir birey olarak hikayesinin merkezine oturtmasıyla tam aksi bir konumda yer buluyor kendine. Büyük gözleri ve anlamlı bakışlarıyla cüceye hayat veren Peter Dinklage ise "Living in Oblivion"daki Tito'dan başkası değil..

Yarım milyon doları geçmeyen bütçesiyle son yılların en ucuz yüksek profilli bağımsız filmlerinden biri olan "The Station Agent", aktör Tom McCarthy'nin ilk yönetmenlik ve senaristlik deneyimi. McCarthy'nin filmi, Amerikan bağımsız sinemasında son yıllarda gittikçe daha çok işlenmeye başlayan küçük kasaba insanlarını anlatma trendinin takipçisi. Bu bakımdan "The Station Agent", David Gordon Green'in "George Washington"ından, Alexander Payne'in "About Schmidt"ine: Kenneth Lonergan'ın "You Can Count On Me"sinden, David Lynch'in "The Straight Story"sine kadar birçok benzer mekanda geçen filmin ortasında duran bir yapım.

Film, küçük boyutları dolayısıyla hayatı boyunca çekmeyi istemediği türden bir ilginin odak noktası olmuş, tanımadığı insanların katı şakalarına ve duygusuz söylemlerine tahammül etmek zorunda kalmış olan Fin'in (Peter Dinklage) etrafında gelişiyor. Dış dünyanın zalimliğinden kabuğuna çekilerek kendini korumaya çalışan Fin'e yalnızlığını unutturan tek tutkusu, ona büyüleyici gelen trenlerdir. Neyse ki hayat ona bir konuda merhametli davranmış. Fin sadece trenlere adanmış bir hobi dükkanında çalışarak mutluluğu bulmuştur. Dükkanın sahibi ölünce bir anda işsiz kalsa da, beklemediği bir mirasa konması her şeyi değiştirecektir: Patronu ona New Jersey sırtlarında ufak bir tren istasyonu bırakmıştır. Mabedi olan hobi dükkanı da artık kapandığına göre yeni dünyasına çekilmeye hazır olan Fin, küçük bir bavulla tren istasyonuna yerleşerek kendine yeni bir yuva kurar. Tek istediği yalnız kalmak olsa da, kırda bile istediği mahremiyete ulaşamaz ve gittiği gibi arkadaş canlısı sosisli sandviç satıcısı Joe'nun (Bobby Cannavale) ilgi alanına girer. Joe'nun iyi niyetli espri anlayışından kaçmaya çalışıp kırlarda yürürken bile yalnızlığı yakalayamaz ve bir araba kazası sonucu çocuğunu yeni kaybetmiş bir anne olan Olivia (Patricia Clarkson) ile tanışır. Aynı kumaştan kesilmiş farklı modellere benzeyen bu üç insan zamanla güçlü bir bağ kuracak, birlikte arkadaşlığın gerçekte ne olduğunu keşfedeceklerdir.

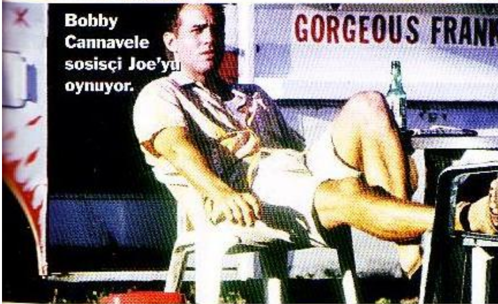
Bu samimi hikayesini 88 dakika gibi kısa sayılabilecek bir sürede anlatan "The Station Agent"ın yapım aşaması pek kolay geçmemiş. İmkansızlık-

Filmde başrolü oynayan Peter Dinklage, Amerikan Oyuncular birliği tarafından En İyi Erkek Oyuncu ödülüne aday gösterildi.

Patricia Clarkson da filmin oyuncu kadrosunda.

Bobby Cannavele sosisçi Joe'yu oynuyor.

Michelle Williams ve Peter Dinklage

lar nedeniyle, senaryo yazıldıktan üç yıl sonra başlayabilen prodüksiyon, ancak para geldikçe kurgu odasına girebilmiş. Oyuncularından, teknik ekibine kadar herkesin bitmesi için ellerinden geleni yaptığı filme Sundance'den üç ödül gelince, gönül veren herkesin yüreğine su serpilmiş tabii ki... "İzleyicinin tepkisi inanılmazdı. Tom, onlar üstünde tam da istediği etkiyi yaratabilmişti" diyor Bob Cannavale. Eğlendirici bir başlangıçtan sonra giderek duygusallaşan filmin Sundance'de aldığı ödüllerden birinin izleyici ödülü olmasına şaşmamak gerek. Miramax'in patronu Harvey Weinstein'in, izleyici tepkisini duyduktan sonra filmi satın alması ise yine sürpriz değil. "Jetine atlayıp Sundance'e geldi, filmi özel bir salonda seyrettikten sonra satın aldı ve New York'a geri döndü. Hiçbirimiz inanamadık" diye devam ediyor Cannavale. Miramax'in gelişmiş pazarlama çarklarından birine dahil olmak hangi bağımsız yönetmenin hayali değil ki?

Weinsteinlar'ı çeken ve filmin gücünü pekiştiren etkenlerden biri, şüphesiz beklentilere boyun eğmeyen senaryosu. "Yazarların ya da yönetmenlerin sadece seyirciyi şok etmeyi amaçladıklarını düşündürten birçok film gördüm" diyor yönetmen McCarthy. "Sanki 'Buraya geleceğimizi bilmiyordunuz ama geldik işte' ya da 'Bu kadar ileri gidebileceğimizi tahmin etmiyordunuz ama gideceğiz' demek için çekilmişler. Bence bu, en az formüllü bir film yapmak kadar kötü. Ben Fin'in karakterini ve deneyimlerini olabildiğince doğal aktarmayı seçtiğim için hiçbir şeyi zorlamam gerekmedi. Aynen Fin gibi benim de acelem yoktu, sadece yolculuğa eşlik etmek istedim."

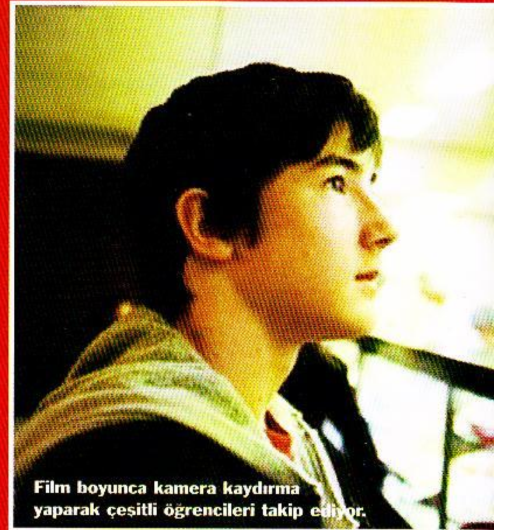
McCarthy'nin amaçlarından biri de fiziksel görünümleri yüzünden bildik kalıplara uymak zorunda olan karakterler yazmaktan kaçınmakmış. "Bir insan sadece karakteristik özelliklerinden ibaret değildir. 'Gettodan çıkmış siyah çocuk' ya da 'altın kalpli fahişe' gibi stereotipler çok çabuk klişeleşiyorlar. Fin'i tanımlayan özelliği cüceliği değil. O çok boyutlu bir karakter ve bunu gözardı edemezsiniz. Bu yüzden cüceliğinin lüzumsuz duygusallığa yol açmamasına ve hikayeyi etkilememesine özellikle dikkat ettik."

McCarthy senaryoyu yazarken, Fin rolü için Peter Dinklage'den başkasını aklına bile getirmemiş. "Peter ile çalışmak istediğimi ilk sayfayı yazmayı bitirdiğim dakikadan itibaren biliyordum. İstediğim karaktere bir eldiven gibi uyuyordu." Görünen o ki, çalışma arkadaşlarının son derece eğlenceli ve sosyal bir insan olarak tanımladıkları Peter Dinklage'i seçmekle son derece doğru bir iş yapmış yönetmen. "Eğer şanslıysanız bir iş her zaman diğerini getirir" diyor, kendisinden tamamen farklı bir karakteri canlandırdığı filmdeki performansıyla kucak kucak övgü toplayan Dinklage. "Ben de birçok teklif aldım. Bu film geniş bir kitleye ulaştı ve endüstrideki önemli insanlarca görüldü. Clint Eastwood gibi hayran olduğunuz insanlar gelip 'Filminiz yılın en iyisi çocuklar' dediği zaman mutlu olmamak elde değil." Pek tanınmamış bir aktör olan Dinklage'in filmdeki performansıyla, Amerikan Oyuncular Birliği tarafından en iyi erkek oyuncu ödülüne aday gösterilmesi, bu küçük bağımsız yapımın Hollywood'da ne kadar sevildiğinin de bir göstergesi.

Nitekim "The Station Agent"ın oyuncu kadrosu, Amerikan Yazarlar Birliği ödüllerine aday gösterilen özgün senaryosuyla birlikte filmin en büyük kozu. Son yılların bağımsızlar kraliçesi olma yolunda hızla ilerleyen Patricia Clarkson'da bu kadronun göz bebeklerinden. "The Station Agent"da problemli ama bir o kadar geniş yürekli bir kadını canlandıran Clarkson'ın, yine anne rollerinde gözüktüğü "Pieces of April" ve "All The Real Girls"daki oyunculukları ile topladığı övgüler , 2003 yılının Patricia Clarkson yılı olmasına yetti de arttı bile. Beyaz perdeye Brian De Palma'nın "Dokunulmazlar"ıyla adım atan, yardımcı rollerde göründüğü "High Art", "Yeşil Yol" ve "Cennetten Çok Uzakta" gibi filmlerle kendine sağlam bir yer edinen Clarkson, geçtiğimiz sene hemen hemen tüm önemli eleştirmenler topluluğundan yılın en iyi yardımcı kadın oyuncusu ödülünü kazandıktan sonra, yıllardır hak ettiği yerde, büyük spot ışıklarının altında duruyor artık. "Pieces of April" ile gelen Oscar adaylığı bunun en güzel kanıtlarından. "Patricia ile çalışmak gerçekten büyük bir zevkti" diyor Peter Dinklage. "Filme başlamayı beklediğimiz üç sene boyunca onunla ve Bob ile görüşüp durduk. Çekimlerse sadece 20 gün sürdü. Bu süre boyunca hep beraberdik ve çok iyi arkadaşlıklar kurduk. O baskının altında ister istemez birbirinize tutunup 'Bunu beraber aşacağız' diyorsunuz."

Yurtdışındaki eleştirmenlere göre sonuç son derece başarılı. "The Station Agent" her şeyden önce içten olma sözü veren bir film ve bu hissi kolaylıkla yakaladığı söyleniyor. Neticede arkadaşlığı, sade ve özenli bir dille anlatırken, çekimleri esnasında da setteki herkesi birbirine kenetlemiş olan film, ilk kez yönetmenlik yapan birinin isteyebileceğinden de fazla ilgi çekti. "İnsanlar filmde oynamış olmayı ister miydim diye soruyor" diyor McCarthy. "İmkanı yoktu çünkü ilk kez kamera arkasına geçmiş biri olarak darmadağın olmuştum. Ancak istemediğimi söylesem yalan olur. Film şimdi bir hit statüsüne ulaştı ve oyuncuların hepsi büyük işlere koşuyor gibi gözüküyor" diyor yönetmen gülerek. "Benim dışımdakiler, tabii ki.." ■

Film boyunca kamera kaydırma yaparak çeşitli öğrencileri takip ediyor.

Körlerin fili tarif etmesi gibi...

Geçtiğimiz yıl Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye kazanan, ayrıca Gus Van Sant'e En İyi Yönetmen ödülünü getiren "FİL" (Elephant), 4 yıl önce Columbine Lisesi'nde yaşanan korkunç olayın bir benzerini konu alıyor. Van Sant'e tekrar prestij kazandıran film, biraz gecikmeyle de olsa, ülkemizde bu ay gösterime giriyor. ENGIN ERTAN

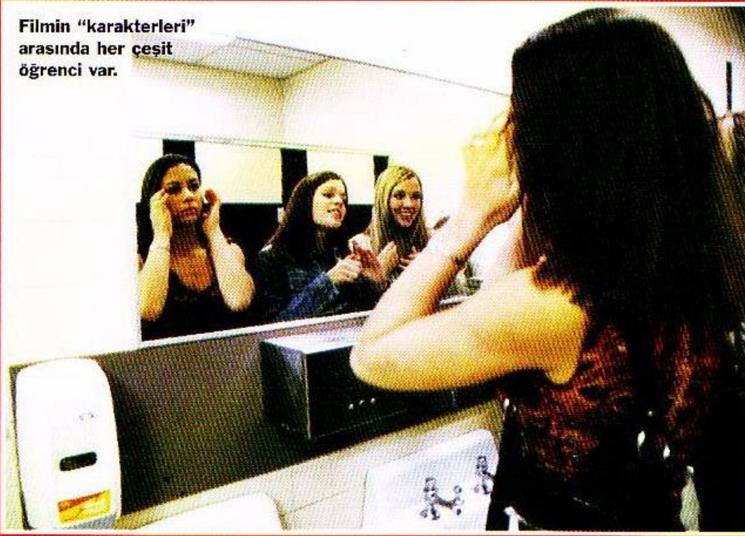
İzlediğimiz bir filmin adının ne anlama geldiğini bilmek adeta üzerimizden bir yük kaldırır. Hani film karşısında çok çaresiz kaldığında, eğer fırsatını bulursa, yönetmeni köşeye sıkıştırıp, "Bu filmde ne anlatmak istediniz?", diye soran seyirciler vardır ya... İzlediği filmin adının nereden geldiğini bilmek, seyircinin o noktaya varmasını engelleyen en önemli anahtarlardandır. Gus Van Sant'in yönettiği "Fil" (Elephant) seyirciye böylesi bir rahatlama payı bırakmayan, kapalı kutu gibi bir film. Adının niçin "Fil" olduğuyla ilgili çeşitli teoriler üretmekse mümkün. İsterseniz önce filmin ne anlattığından bahsedelim. 1999 yılında, Amerika'daki Columbine Lisesi'nde iki öğrencinin yol açtıkları katliamdan artık hepimiz haberdarız. İşte "Fil" de benzer bir olayın geçtiği bir günden kesitler sunuyor. Yine iki öğrencinin gerçekleştireceği katliama sahne olacak lisenin koridorlarında dolaşan kamera, çeşitli öğrencileri takip ediyor ve onların hayatlarından küçük anlara tanık olmamızı sağlıyor. Hepsi bu kadar.

Gus Van Sant, Amerika'nın ünlü televizyon kanallarından HBO'nun yapımcılığında çekilen "Fil"in ortaya çıkış sürecini ve HBO Films'in başkanı Colin Calender ile bu işe soyunmalarını şöyle anlatıyor: "Başka bir kaynaktan faydalanmadan, kendi başıma yazdığım tek film 'My Own Private Idaho' idi -araya girip, ekleyelim; esasında bu film de Shakespeare'in 'IV. Henry'sinden serbest bir uyarlama-. O zamandan beri bir şekilde orijinal metinlerden uzak durmuştum. Bu o kadar uzun bir zamana yayıldı ki, artık farklı şeyler denemek istiyordum. 'Gerry' ve 'Fil'i çekinceye değin, orijinal materyallere geri dönmedim. Bu projenin başlangıcıysa Columbine olayının gerçekleştiği günlere gidiyor. Bu olayın içinde yer alan karakterleri konu alan ve ABC, CBS veya NBC gibi Amerika'nın büyük ve tanınmış televizyon kanallarından birisinde gösterilecek bir film çekmeyi istiyordum. Ancak yaptığım araştırmalar sonunda bu kanallardan hiçbirisinin böyle bir projeye kalkışamayacağını gördüm. Televizyonda şiddete karşı çok büyük bir endişe, hatta yasal düzenlemeler vardı. Dolayısıyla kimse bu fikre sıcak bakmıyordu, ta ki Colin Calender ile tanışmama değin. Colin, Columbine olayı üzerine bir film yapamayacağını ama 'Fil' gibi bir projenin mümkün olduğunu söyledi".

Gus Van Sant'in söylediklerinden de anlaşıldığı üzere; "Fil" doğrudan Columbine Lisesi olayını konu almıyor, daha ziyade bu trajediden esinleniyor. Yönetmene bu öneriyi sunan Colin Calender, mevzubahis trajedinin birebir aynısını değil de benzer bir olayı anlatmayı tercih etmelerini şu sözlerle açıklıyor: "Gus ve Bill -filmin yürütücü yapımcılarından olan Bill Robinson- bu projeyle bize ilk geldiklerinde söylediğimiz Columbine üzerine bir film yapamayacağımız değildi. Sadece, Columbine üzerine bir doku-drama çekmenin, bu olayları daha derinlemesine inceleme imkanı yaratacağını düşünmüyordum. Gus o kadar olağanüstü bir yönetmen ki, belki de kurmaca bir yaklaşımla bu olayda inceleyebileceği daha fazla şey vardı".

Gus Van Sant filmde gerçek olayı birebir yansıtmaya çalışmadığı gibi, cesur şekilde kesin

Filmin "karakterleri" arasında her çeşit öğrenci var.

Finaldeki katliam anının etkisi zamanla daha da artıyor.

cevapların peşinden de koşmuyor. 81 dakika süresince, çeşitli öğrencilerin gününden sunduğu kesitler net sonuçlara varmamıza yeterli olmuyor. Elbette önümüze atılan kimi yemler var. Örneğin katliamı gerçekleştiren öğrencilerden birisinin sınıfta arkadaşlarının eşek şakasına maruz kalması, öğrenciler arasında gruplaşmanın çok fazla olması (kameranın ciks kızlar grubunun peşine takıldığı bölümler), ilgisiz ebeveynler, katliamı gerçekleştiren öğrencilerin televizyonda Nazizm konulu bir belgesel izlerken görülmeleri, yine bu öğrencilerin arasında duygusal (veya cinsel) bir yakınlaşma olduğunun ima edilmesi, vs. gibi. Ancak Van Sant bunların hiçbirini sonda gerçekleşen facianın sebebi gibi göstermiyor.

Yine yönetmenin kendisine kulak verirsek; "Bu korkunç olayı bilhassa açıklamaya çalışmadık. Daha ziyade böyle bir olayın nasıl gerçekleşmiş olabileceğine dair izleyicinin düşüncelerine fırsat tanımak istedim. Columbine'daki olayın sebeplerine dair kendime ait görüşlerim var ancak bunların bir kısmı filmde yok. Yapmaya çalıştığım bir cevap veya neden dikte etmektense, şiirsel bir etki yaratmak ve izleyicinin düşüncelerinin bu etkide yer almasına olanak tanımaktı".

Açıkçası Van Sant'in tavrının yanlış olduğunu iddia etmek pek mümkün değil. Elbette filmin böylesi toplumsal bir yaraya parmak basıp, neden-sonuç ilişkileri kurmaması çoğu kişiyi kızdıracak, hatta sorumsuzluk şeklinde nitelendirilecektir. Fakat bu çocukların ellerine silahları alıp, liselerinde terör yaratmalarının ardındaki gerçek nedeni nasıl bilebiliriz? Kendimize göre teoriler üretebilir, hatta Michael Moore'un "Bowling for Columbine"da kusursuz şekilde yaptığı gibi, bunları sağlam birer teze de dönüştürebiliriz. Yine de doğru cevaba ulaşmış olur muyuz? Böylesi bir olay karşısında çoğu kişinin ilk eğilimi, katliamı gerçekleştiren çocukların yaşadıkları çevreyi, hayatlarını, ruhsal durumlarını araştırmak olacaktır. Büyük ihtimalle de sevgisiz büyümüş, dışlanmış, ilgiye muhtaç insan portreleri çıkar karşımıza. Ancak bu kadarı nasıl olup da iki öğrencinin ellerinde silahlarla okula dalabildiğini açıklığa kavuşturur mu? Bu sefer sisteme yönelebilir; medyayı, yöneticileri, hakim politik sistemi, vb. hedef seçebiliriz. Sistemdeki boşlukları, kapitalizmin insan hayatını iyice değersiz hale getirdiğini bir kez daha keşfeder ve olayı bunlara bağlayabiliriz. Yine de bu iki öğrencinin arkadaşlarını ve öğretmenlerini öldürmeye nasıl motive olduklarını çözmüş olur muyuz?

İşte Gus Van Sant kesin cevaplara yönelmemizi engellerken, böylesi haklı bir çıkış noktasına sahip. Yine de aynı olaya getirilen farklı yorumlardan rahatsız değil. Söylediğine göre "Bowling for Columbine"ı çok beğeniyor ve sıkı bir Michael Moore hayranı. Amerika'nın Moore gibi alternatif bir sese sahip olmasınıysa büyük bir şans olarak görüyor. Yapmaya çalıştığı, başkalarının tezlerini çürütmek veya onlara karşı durmak değil. Sadece olaya başka bir açıdan bakmamızı ve yargılarımızı tekrar gözden geçirmemizi öneriyor.

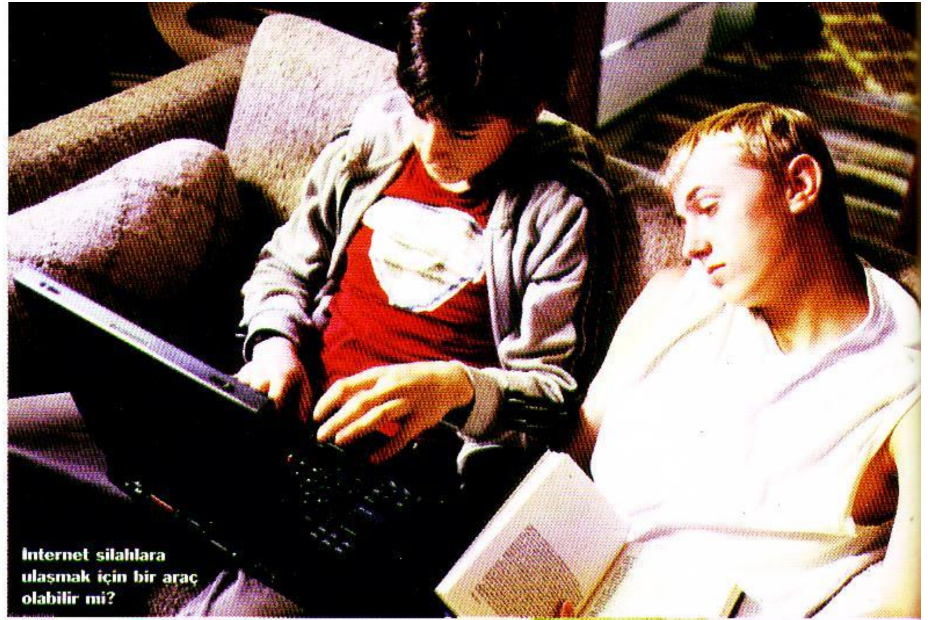
Van Sant'in filmi için seçtiği isme dönecek olursak... Fil bir bakıma mevzubahis olaya işaret eden bir metafor olarak görülebilir. Derler ki; görme özürlü insanlar dokunarak bir fili tanımlamaya çalıştıklarında başarısız olurlarmış. Çok büyük bir hayvan olduğu için, hepsi ayrı bir noktasına odaklanır, orada kalırmış. İşte Gus Van Sant de Columbine faciasını bir fil gibi görüyor. Olayın büyüklüğüne dikkat çekiyor ve ancak bir yanından tutup, kendimizce bir kanıya varabileceğimizi iddia ediyor. Kesin cevapların peşinden koşmaktan kaçınmasını da yine buraya bağlayabiliriz.

Ayrıca fillerin hafızalarının çok kuvvetli olduğu da söylenir. Van Sant'in olaya yaklaşımında buna dair bir şeyler yakalamak da mümkün. Kafanızı kurcalayan bir soruya cevap al- ⇨

Van Sant sette genç oyuncularıyla beraber.

Van Sant'in konuya yaklaşımındaki cesareti bir yana, kurduğu görsel yapı da takdire layık. Olaya belirli bir mesafeyle yaklaşan ve izleyiciden de bunu bekleyen yönetmen, şaşırtıcı olmayacak şekilde minimal bir tarzdan yana tercih kullanmış.

Internet silahlara ulaşmak için bir araç olabilir mi?

dığınızda, ister istemez bir rahatlama yaşarsınız. Sorunuzun cevabı muallakta kaldığı süreceyse zihninizi meşgul etmeye devam eder ve ister istemez belirli bir rahatsızlık yaratır. Başka bir deyişle, bizi rahatsız eden şeyleri unutmamız daha zordur. Van Sant de cevaplamadığı sorularla sözkonusu olayı bizler için çok daha rahatsız edici hale getiriyor. Böylece sanki Columbine Lisesi'nde yaşanan olayı unutmamızı engellemeye çalışıyor ve bir yandan da fillerin asla unutmamasına gönderme yapıyor.

Van Sant'in konuya yaklaşımındaki cesareti bir yana, kurduğu görsel yapı da takdire layık. Olaya belirli bir mesafeyle yaklaşan ve izleyiciden de bunu bekleyen yönetmen, şaşırtıcı olmayacak şekilde minimal bir tarzdan yana tercih kullanmış. Filmin neredeyse tamamı uzun kaydırmalardan oluşuyor. Kesmelerin çok az göze çarptığı bu yapı, elbette filme belirli bir gerçekçilik duygusu kazandırıyor (oyuncuların hemen hepsi amatörler ve filmdeki diyalogların çoğu da doğaçlama). Ancak Van Sant'in her şeyi olduğu gibi gösterip, gerçeği yakalamak gibi bir derdi yok. Öğrenciler hakkında bir şeyler öğrenmeye başladığımız, onlara yakınlaşmak için bir açık kapı yakaladığımız anda yönetmenin müdahalesi gerçekleşiyor ve bu kapı kapanıyor. Aynı kaydırma içerisindeki süresi kısa tutulmuş yakın planlar, bazı ses efektlerinin çok yüksek kaydedilmeleri, filmin büyük bölümünde öğrencileri takip eden kamera nedeniyle karakterlerin yüzlerini görmeyişimiz ve hepsinden önemlisi farklı öğrencilerin kesitleri arasındaki geçişler izleyicinin de olaya yakınlaşmasını engelliyor. Dolayısıyla Van Sant'in paniğe mahal vermeyen, duygudan arınmış mesafeli yaklaşımı, minimal sinemaya denk düşen tarzıyla da uyum sağlıyor.

Filmdeki biçim-içerik uyumu bir yana, Van Sant'in yönetmen olarak altından kalktığı şey de kolay değil. Filmdeki kesintisiz kaydırmaların ardında ciddi bir koreografi ve zamanlama başarısı var. Elbette sinema tarihinde bu tercihin başka kusursuz örnekleri de mevcut. Ancak Van Sant amatör oyunculara ve kısıtlı mekana rağmen hiç falso vermiyor. Bir önceki filmi "Gerry"de de beraber çalıştığı görüntü yönetmeni Harris Savides ile zor bir işin altından başarıyla kalkıyorlar.

Filmdeki oyuncuların hemen hepsi amatörler.

"Fil" başlangıçta bir televizyon filmi olarak tasarlanmış olmasının da sebebiyle, televizyonlardaki standart ekran formatıyla çekilmiş durumda. Ancak Van Sant ve Savides'in kurdukları görsel yapı, çerçevelerin darlığına rağmen asla sinema duygusunu yitirmiyor. Özellikle kameranın daldığı farklı koridorlardaki ışık ve üzerinde ciddi şekilde çalışıldığı belli olan kadrajlar alınan görsel tadı sürekli kılıyorlar. Savides'in "Gerry" ve "Fil"deki çalışmalarıyla, geçtiğimiz yıl New York Film Eleştirmenleri Birliği'nin En İyi Görüntü Yönetmeni ödülünü kazandığını eklemekte de fayda var.

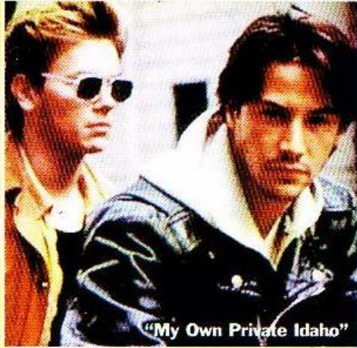
Hazır filmin ödüllerine gelmişken; bildiğiniz gibi "Fil" geçtiğimiz Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'ye ve En İyi Yönetmen ödülüne layık görüldü. Kimileri bu kararı sürpriz olarak karşıladı, zira beklentiler ve tahminler ödülün "Dogville"e veya "Gizemli Nehir"e gideceği yönündeydi. Yarışma filmlerinin niteliğinden şikayetçi olan kimi sinema yazarları, jürinin kararına itiraz etmekten de geri durmadılar. Fakat "Fil"in sinemasal başarısının yanında, etrafında yaratacağı tartışmalarla da böylesi bir ödüle layık olduğunu söyleyebiliriz. Karşımızdaki gelip geçecek, zamanla unutulacak tarzda bir film değil. Gerek konuya yaklaşımıyla, gerek farklı tepkiler alacak sinemasal tercihleriyle -Van Sant'in minimal tarzını amatörlükle aynı kefeye koyanlar veya filmi fazlasıyla sıkıcı bulanlar da mevcut-, gerekse kazandığı önemli ödüllerle filmin uzun süre pek çok kişinin kafasını meşgul edeceği kesin. Belki Gus Van Sant'in filmi de izleyici gözünde bir "fil"e dönüşecek ve herkes tarafından farklı bir yönüyle, farklı şekillerde algılanacak. Ancak önemli olan, bu film son yılların en dehşet verici olaylarından bir tanesinin unutulmasını engelleyen sanatsal çabalardan birisi olarak sinema tarihindeki yerini alacak. ■

Film süresince tekrarlanan, kilit sahnelerden birisi.

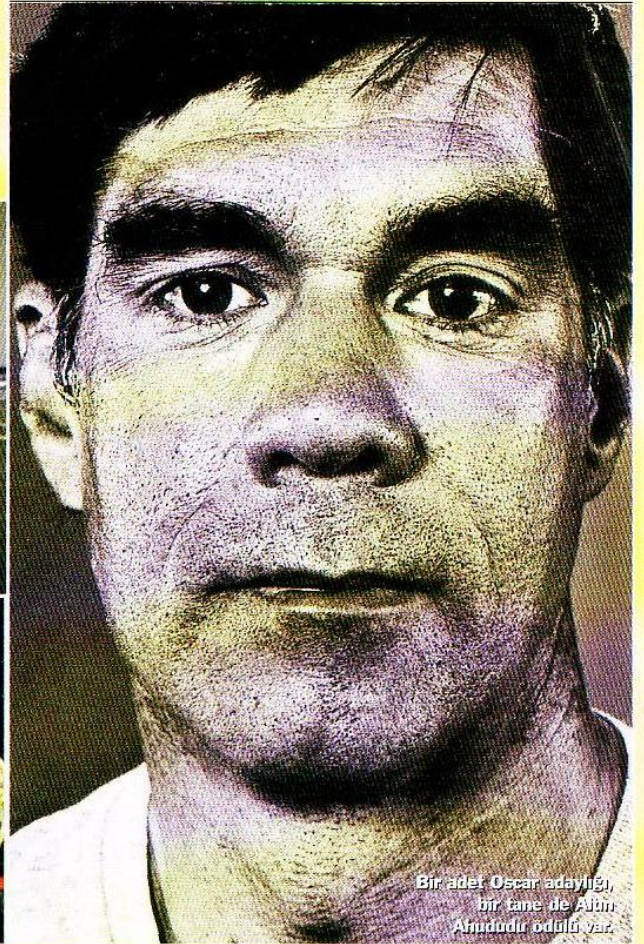
Özüne dönüyor

Filmografisi avant-garde'dan klasik sinemaya geniş bir yelpazeye yayılan GUS VAN SANT, günümüzün en önemli yönetmenlerinden birisi.

Amerikan Bağımsız sinemasının en önemli temsilcilerinden birisi.

"My Own Private Idaho"

"Drugstore Cowboy"

Bir adet Oscar adaylığı, bir tane de Altın Ahududu ödülü var.

Amerikan Bağımsız sinemasının öncü yönetmenleri arasında kabul edilen Gus Van Sant 1952 Kentucky doğumlu.
Babası gezgin bir satıcı olan Van Sant'in çocukluğu taşınmakla geçmiş. Ancak aynı dönemde resme ve Super 8 filmlere yönelik ilgisini de keşfetmiş. 1970 yılında sanata yönelik ilgisi nedeniyle Rhode Island Tasarım Okulu'na yazılmış. Okulda avant-garde sinemayla tanışması, resmi ikinci plana kaydırmış ve Van Sant sinemaya yönelmiş.
Bir süre Avrupa'da yaşadıktan sonra ülkesine geri dönen Van Sant, çeşitli yönetmenlere (aralarında Roger Corman da yer alıyor) asistanlık yaparak sinema dünyasına profesyonel anlamda girmiş.
1981 yılında "Alice in Hollywood" isimli bir film yönetmiş ancak bu film hiçbir zaman izleyiciyle buluşmamış.
Van Sant'in ilk resmi uzun metraj filmiyse 1985 yapımı olan "Mala Noche". Kaçak bir Meksikalı göçmene aşık olan Amerikalının hikayesini konu alan film, kısa zamanda festival çevrelerinde dikkat çekmiş ve yönetmenine ün sağlamış. Birkaç kısa metraj filmden sonraysa, Van Sant'e büyük ün sağlayan "Drugstore Cowboy" gelmiş. 1989 yapımı filmin, Van Sant'i Amerikan Bağımsız sinemasının en gözde isimlerinden birisi haline getirdiğini söylemek yanlış olmaz. Onu takip eden "My Own Private Idaho" ise rahatlıkla Van Sant'in başyapıtı olarak gösterilebilir.
Serbest bir "TV. Henry" uyarlaması olan film, iki jigolonun arasındaki dostluğu anlatmaktaydı. Kimilerinin hayran kaldığı, kimilerininse garip demekle yetindikleri film, çeşitli festivallerden de ödüllerle döndü.
Yönetmen 1993 yılında Tom Robbins romanı "Even Cowgirls Get the Blues"u uyarladı ve film bir fiyaskoyla sonuçlandı. Van Sant'in bir sonraki projesiyse daha geniş kitlelere hitap eden, Nicole Kidman'ın başrolde döktürdüğü medya eleştirisi "Sonsuz İhtiras" (To Die For) oldu. Bu filmin kazandığı başarının ardından Van Sant, senaryosu Matt Damon ve Ben Affleck tarafından yazılmış "Can Dostum"u (Good Will Hunting) yönetti. Film izleyiciler tarafından çok beğenildi. Van Sant'e ise En İyi Yönetmen dalında Oscar adaylığı getirdi.
Ancak Van Sant'in bir sonraki filmi tekrar bir fiyaskoyla sonuçlandı. Alfred Hitchcock'un "Sapık"ını kare kare tekrar çeken yönetmen, ilginç tartışmalara yol açtı. Hiç olumlu sonuç vermeyen bu deneme, yönetmene bir adet Altın Ahududu da kazandırdı. "Sapık"ı takip eden "Finding Forrester" ise pek ses getirmeyen bir film oldu.
Gus Van Sant '90'ların ikinci yarısında çektiği bu filmlerden sonra, tekrar köklerine dönmüş gözüküyor. Peş peşe çektiği "Gerry" ve "Fil" düşük bütçeli, minimal filmler. Her iki filmdeki yönetmenlik başarısı da gözden kaçacak gibi değil. Yönetmenlik dışında müzisyenlik, fotoğrafçılık (Red Hot Chili Peppers'ın "Blood Sugar Sex Magik" albümünün kapağındaki fotoğraflar ve aynı albümdeki şarkılardan "Under the Bridge"ın videosu onun imzasını taşıyor) ve yazarlıkla da uğraşan Van Sant sürprizlere gebe bir yönetmen. Bağımsız sinemayla seyirci favorileri, alternatif yapılarla klasik anlatım arasında mekik dokuyan bir filmografisi var ne de olsa. Şimdilik gündemde olan yeni projesiyse, Kurt Cobain'in intihar etmeden önceki son günlerini konu alan "Last Days" (kimi söylentiler ise filmin biyografik olmadığı, sadece Cobain'in hayatından esinlenildiği yönünde). 2005 yılında gösterime girmesi beklenen filmde Cobain'i Michael Pitt, Courtney Love'ı ise Asia Argento canlandıracak. Açıkçası Van Sant'in elinden çıkacak Seattle portresini sabırsızlıkla bekliyoruz.

Deniz gibi özgür

Yaşadığı küçük balıkçı kasabasının geleneklerine uymak istemeyen, özgür ruhlu bir kadının öyküsünü anlatıyor "RESPIRO." Güney İtalya'da bir adanın muhteşem güzellikte görüntülerini içeren film, Emanuele Crialese'nin ikinci çalışması. Gerek konu seçimi, gerek hikayeyi ele alışıyla İtalyan Yeni Gerçekçi filmleri çağrıştıran "Respiro"nun onlardan ayrıldığı nokta ise gerçekçiliği lirizmle harmanlaması. BURCU AYKAR

Güney İtalya'da bir balıkçı köyünde yaşayan genç bir anne, garip bulunan davranışları nedeniyle köy halkı tarafından dışlanmaktaymış. Bir gün, kıyafetlerini kumsalda bırakıp, ortadan kaybolmuş. Uzun bir süre haber alınamamış genç kadından. Köy halkı bu sefer geri gelsin diye dualar edip durmuş. Uzun zaman sonra, genç anne birden mucizevi bir şekilde ortaya çıkıp, ailesine geri dönmüş." Sicilya'nın güneybatısındaki Lampedusa Adası'na ait bu efsane, İtalyan yönetmen Emanuele Crialese'ye yeni filmi için ilham kaynağı olmuş. Sinema eğitimini New York'ta alan yönetmen, İtalya'da geçen bir film senaryosu yazma amacıyla Lampedusa'ya gittiğinde, filminin mekanı ve konusuyla karşı karşıya gelmiş: Işıl ışıl uzayıp giden büyüleyici bir deniz, kum rengi evler, manzaralı yamaçlar, köylülerin binbir anlam ve öyküyle bezeli yüzleri ve gizemli bir efsane... Kulaktan kulağa yayılmış olan bu efsaneden yola çıkarak, beyaz kayaların süslediği bu balıkçı köyünde geçen bir atmosfer filmi olan "Respiro"yu yapmaya karar vermiş. Filmin öyküsünü yazarken efsanenin gündelik hayata yakınlaşmasına ve rasyonel öğeler kazanmasına dikkat etmiş.

Üç çocuk annesi olan Grazia'nın (Valeria Golino) diğer köylüler tarafından garip bulunan davranışları vardır. Anlam veremedikleri, kontrol da edemedikleri bu durumu şöyle açıklarlar: "Grazia ya çok mutlu ya da çok üzgün!" Gerçekten de kah kumsalda koşuşturup, kendini seyredenlere aldırmadan yarı çıplak denize girer Grazia, kah aynı şarkıyı çalıp duran küçük teybine sarılıp mahsun mahsun yatar. Gün gelir, ne diyeceklerine aldırmadan, köy halkı tarafından hapsedilmiş olan köpekleri serbest bırakır. Köyün "bir örnekliği"ni ve düzenini bozarak herkesi sinirlendirir. Buna daha fazla tahammül edemeyeceklerine karar veren halk da Grazia'nın kocasına, onu Milano'daki bir akıl hastanesine göndermesi için baskı yapar.

Yeni Gerçekçilik etkileri

"Respiro", hikayesinden çok atmosferine önem veren bir film. Sürükleyici olayların peşpeşe sıralanması değil de, adadaki günlük hayatın ritminin yakalanması amaçlanmış. Erkekler balık avlıyor, çocuklar avlananlardan bir-iki balık ele geçirmeye çalışıyor, kapabildikleri balıkları piyango biletleriyle takas ediyorlar. Tüm hayalleri, bu piyangodan çıkabilecek oyuncak trene sahip olmak! Kadınlar balıkları ayıklıyor, çocuk çeteleri birbirlerinin pantalonlarını aşağıya indirmeye uğraşıyorlar. Şehirlerin koşuşturmacasından ve gürültüsünden çok uzakta, masmavi denizle çevrili bu cennet gibi adada, sakin bir hayat, kendine özgü bir düzen içerisinde sürüp gidiyor. Ada hayatının gerçekliğini olduğu gibi yakalama kaygısıyla İtalyan Yeni Gerçekçiliği etkisinde çekilen bazı filmleri akla getiriyor "Respiro": Roberto Rossellini'nin "Stromboli"si ya da Luchino Visconti'nin "La Terra Trema"sı gibi... İnsan-doğa ilişkilerine verdiği önem, doğayı, hikaye anlatımında önemli bir araç olarak kullanması ve amatör oyuncularla çalışması Crialese'nin sinemasını, savaş sonrası İtalya'sının sinemasına yaklaştıran öğeler. Onlardan en büyük farkı ise büyülü gerçekçiliğe yaklaştığı ve Yeni Gerçekçiliği lirizm ile harmanladığı noktalar. Adaya gittiğinde köylülerin yüzlerini seyredilecek birer manzara olarak görmüş yönetmen. Bu yüzden, tüm cesaretsizliklerine rağmen, filminde onların oynamalarını istemiş. Bu insanların sinemada ilk gördükleri film, içinde rol aldıkları film olmuş! "En sevdiğim yönetmen Federico

Fellini. O da İtalyan olduğu için değil, insanlara dair hikayeleri büyülü bir şekilde anlatabildiği için. Bunu da önceden hesaplanmış, tasarlanmış bir şekilde yapmıyor. Onun hikaye anlatma tarzında, doğal olarak varolan bir özellik bu," diyerek sinema dilinde yakalamak istediği unsurların altını çiziyor. Crialese'nin sinemasını Yeni Gerçekçilik'ten ayıran bir diğer önemli unsur da sinematografiye gösterilen özen. Belgesel tadında ürünler veren Yeni Gerçekçiler'in aksine, "Respiro"nun belki de en iddialı yanı, görüntülerin güzelliği. Günlük hayatın ritmini yakalama amacında birleşseler de, Crialese gündelik gerçekliği güzel gösterme kaygısıyla onlardan apayrı bir yola sapıyor.

Film Lampedusa adasının doğal güzelliklerinden nasipleniyor.

"Respiro"nun ele aldıkları

Ada sakinleri ilk başta yönetmeni küçümsemiş, kendileri hakkında bir film yapılmasına itiraz etmişler. "Balıkçıyız biz, bizim hakkımızda o ne bilebilir ki? Adada yaşayanlar farklı bir ırka mensup gibidir. Sicilyalı bile değiliz biz, Lampedusa'lıyız. Hepimiz, 4000 kişi, aynı kanı taşıyoruz. İtalyan olsa da Crialese bir yabancı bizim için!" demişler. Filmin öne çıkardığı temalardan biri de zaten farklılığa tahammülsüzlük. Grazia, kabına sığmayan, özgür ruhlu bir kadın. Bu nedenle adanın sınırları içine de sığamıyor. Çocuk gibi, hiçbir kurala aldırmaksızın, içinden geleni yapıyor. Çocuklarını ve kocasını çok seviyor ama bu sevgiyi gösterme tarzı başkalarından farklı. Bilim bir isim verse, manik-depresif diye tanımlayabilir Grazia'yı. Son olarak "Frida"da seyrettiğimiz Valeria Golino, Grazia rolünde hayli karizmatik ve etkileyici. Dengesiz bir kadının duygusal derinliğini ne ölçüde yansıttığı tartışılır belki ama insanda (gözleri nedeniyle de herhalde) yabani bir kedi izlenimi bırakıyor; ne zaman ne yapacağı belli olmayan, başınabuyruk ve gizemli... Grazia ve oğlu arasında, diğer çocuklarıyla olduğundan farklı, cinsel elektrik yüklü bir ilişki var. Yönetmen, "İlişkilerinin böyle olmasını istiyordum ama bunu nasıl söyleyeceğimi bilemiyordum. Bir çocuğa 'Annenle ilişkinde cinsellik öne çıkmalı' diye nasıl dersiniz ki? Bu iki çocuğu, kendilerine yabancı bu kadınla aynı eve koyduğumda zamanla yakınlaşmaya başladıklarını farkettim. Çocuklar ona deli oluyor, onun için kavga ediyor, onu bana karşı koruyorlardı. Annenin Filippo ile yatağa uzandığı, sonra Filippo'nun onun üzerini örtüp gittiği sahneyi çekmeden önce, baktım ki çocuk sarhoş olmuş. Yatakta Grazia ile yanyana uzanma fikri ona çok korkutucu geldiği için 4 kutu bira çalmış meğerse! Götürüp duşa sokmam gerekti çocuğu. Yani aralarındaki bu elektrik zorlama değildi, sette kendiliğinden oldu."

Grazia, tıbbi anlamda bir manik-depresif.

"Respiro"nun düşündürdükleri

Yabancı sinema yazarlarının "Respiro" hakkındaki düşünceleri genellikle olumlu. Keyifli, güneşin yakıcılığını ve denizin tuzunu hissettirecek denli canlı, enerji dolu bir film olduğunu düşünenler var. Gücünü İtalyan Sineması'nın geleneklerinden aldığı, masalsı atmosferi yaratmada şiirsel imgelere eşlik eden saksafonun önemli rol oynadığı söyleniyor. Teknoloji sözcüğünü düşündürmeyecek denli sade bir yaşantının sürdürüldüğü, zamanın adeta durmuş gibi göründüğü ada görüntüleri de, oraya kaçmayı düşündürtecek denli cazip gelmiş herkese. Golino, buradaki performansıyla Anna Magnani'ye benzetiliyor. Filmin gerçek yıldızlarının ise

Filmin çocuk oyuncuları harika.

çocuklar olduğu söyleniyor. Diğer yandan hikayeyi zayıf, senaryoyu dağınık, filmi söylemek istedikleri konusunda kararsız ve yüzeysel bulanlar da var. Grazia, deniz kızları gibi, denizde nefes alabiliyor, suda hayat buluyor sanki. "Respiro", yani "Nefes"in ne kadar derin ve ferah olduğuna da izleyenler karar verecek. ■

"Respiro"nun anımsattıkları

Güney İtalya'nın iki ayrı balıkçı kasabasındaki gündelik hayattan kesitler sunan iki film...

STROMBOLI
Yön: Roberto Rossellini. Oyn: Ingrid Bergman, Mario Vitale. Yapım: 1950.
İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda, esaretten kurtulmak için İtalyan bir balıkçıyla evlenen Karin, kendini bu defa farklı bir esaretin kurbanı olarak bulur. Sicilya'nın kuzeyinde, volkanik bir adada, iletişim kuramadığı insanların arasındadır. Gelir gelmez, tüm hayali buradan kurtulmak olur. Yolculuğu onu Tanrı ile başbaşa kalacağı ve sonunda egosundan vazgeçeceği, "aşkın" bir hale getirecektir. Ada, deniz, volkanik bir dağ... Hikayeyi esas yüklenen, metafor olarak karşımıza çıkan doğa imgeleridir hep.

LA TERRA TREMA (YER SARSILIYOR)
Yön: Luchino Visconti. Oyn: Antonio Arcidiacono, Nelluccia Giammona. Yapım: 1948.
Fakir Sicilyalı balıkçılar, geçimlerini sağlamak için büyük bir mücadele verirler. Hayatlarını tehlikeye atarak her gün çıktıkları yolculuklarla zengin tüccarları daha da zengin ederler. Kadınlar, ailelerinin erkeklerinin denizden dönmelerini beklerler telaş içinde. Ekonomik sıkıntılar içinde Mara'nın, aşık olduğu adamla evlenmesi söz konusu değildir. Ağabeyi Antonio, kendilerini sömüren toptancılara karşı gelmeye karar verir. Aile olarak düzene başkaldırmaları demek, hem diğer balıkçı aileleri hem de toptancıları karşılarına almaları demektir. Doğal ışık kullanımı, amatör oyuncuların Acitrezza Adası ağzı ile konuşmaları belgesele yaklaştırır Visconti'nin filmini. Uzun planlarla balıkçı kasabasındaki yaşamdan kesitler sunulur.

Filmde izleme eyleminin ve izlendiğinin bilincinde olma halinin üzerinde duruluyor.

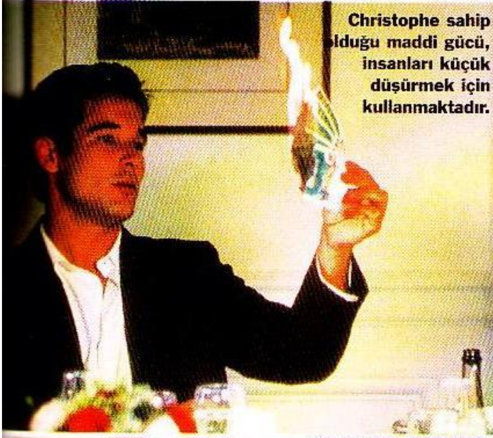
Her şey serbest!

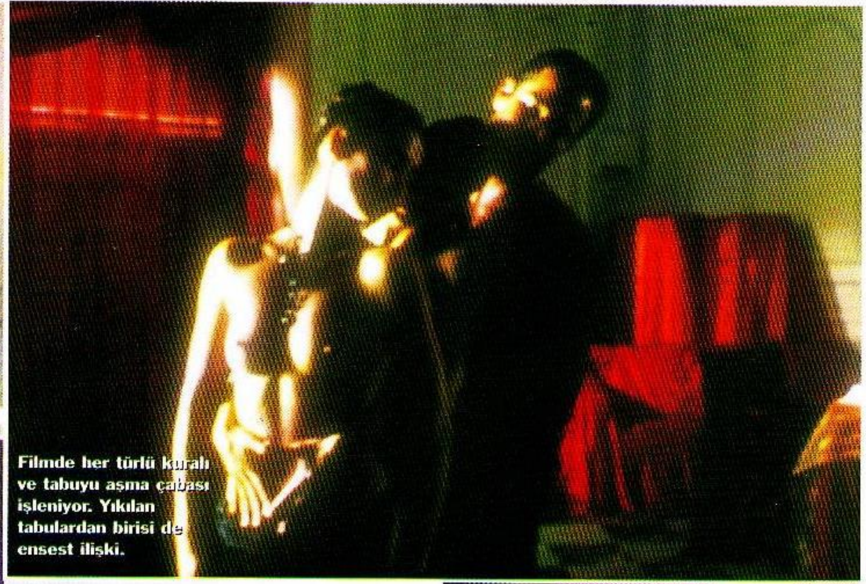
Fransız sinema dergisi Cahiers du Cinéma tarafından 2002'nin en iyi filmi seçilmesiyle dikkat çeken "MAHREM ŞEYLER" (Choses secrètes), seyirciye ilginç yemler atıyor ve eğer içine girebilirseniz gayet keyifli bir hal alıyor. Ülkemizde pek tanınmayan Fransız yönetmen Jean-Claude Brisseau'nun yönettiği film cüretkar sahneleriyle de öne çıkıyor. ENGİN ERTAN

İzlemiş olanlar hatırlayacaktır, Catherine Breillat'nın "Romans"ı bir fotoğraf çekimiyle başlar. Kadrajda bir erkek ve bir kadın vardır. Mizansen gereği fotoğrafçıya ait olduğunu kestirebildiğimiz ancak kaynağını görmediğimiz bir ses, buyurgan bir şekilde kadına erkeğe yanaşmasını, onun himayesinde gibi gözükmesini söyler. Toplumda kadın ve erkeğe biçilen roller ve onların kaynaklarının belirsizliği, güvenilmezliği, hatta bu rollerin "geçersizliği" üzerine etkileyici bir sahnedir sözkonusu olan. Yine bir Fransız filmi olan, Jean-Claude Brisseau'nun yönettiği "Mahrem Şeyler"i (Choses secrètes) izlerken sözkonusu sahnenin akla gelmesi son derece doğal. Karşımızdaki film de üstmetin düzeyinde aynı temayla ilgileniyor. Kadın ve erkeğin toplum içindeki rolleri üzerine düşünür ve düşündürürken de benzer şekilde cinselliğe yoğunlaşmayı, yer yer erotik filmleri aratmayacak derecede cüretkar sahnelere yer vermeyi (kaldı ki "Mahrem Şeyler"i erotik film türüne dahil edenler de çıkacaktır) tercih ediyor. Ancak Breillat'dan farklı olarak bu konuyla ilgili cümleler kurarken kaba ve agresif bir tutum sergilemiyor. Brisseau'nun tavrı ve konuya yaklaşımı meslektaşına göre son derece farklı. Üstelik sinema onun için sadece fikir beyan edeceği bir araç değil. Zira "Mahrem Şeyler" bir yönüyle de sinema üzerine bir film.

Film iki kadın karakter üzerine yoğunlaşıyor. Yetişkinliğe yeni adım atmış Sandrine (Sabrina Seyvecou) bir gece kulubünde barmaid olarak çalışmakta. Aynı barda striptiz şovları sergileyen Nathalie'yi (Coralie Revel) her gece hayranlıkla izliyor. Onun bir sürü insan önünde sergilediği şovlar ve çırılçıplak şekilde izleniyor olmasına rağmen kaybetmediği rahatlık genç kızı adeta büyülüyor. Bir gece Sandrine işten atılınca Nathalie onu korumaya çalışıyor. Sonuçta iki kadın da kendilerini kapının önünde buluyorlar. Ev kirasını ödeyemeyecek olan Sandrine, Nathalie'nin yanına yerleşiyor. Kısa zamanda kendisinden daha deneyimli olan kadın sayesinde bedenini keşfetmeye başlıyor. Sandrine kıvama geldiğindeyse, Nathalie'nin teşvikiyle kadınlar savaş baltalarını kuşanıyorlar. Hedefleri erkekler ve kapitalist sistem. Ellerindeki en büyük silahları olan cinsel cazibeleriyle "düşman"larını alt etmeyi amaç belliyorlar. Çatışma için daldıkları ilk alansa, çalışmak için başvurdukları büyük bir şirket oluyor.

Yönetmen Brisseau filmin içeriği ve isminin geldiği yeri şöyle açıklıyor: "Bu film önceki filmlerime son derece benzer bir ilke izliyor. Önceki filmlerimin çoğu da görüntüler ve duygulara aktardığım, hayatın anlamı ve ahlâk üzerine sorular sormaktadır. Hep ilgilendiğim bir tema kanunları aşmaktır, ki burada hemen herkesin yüzleştiği bir güçlük sözkonusudur. Örneğin 'De bruit et de fureur'de yasaları ihlal etme temasını suçla ilişkilendirerek işlemiştim. Yeni filmim 'Mahrem Şeyler'de ise aynı ilişkiyi cinsellik üzerinden kurmak istedim... Filmin adı ise Hindu destanı 'Bhagavadgita'dan gelmekte. Filmin isminin geçtiği

Christophe sahip olduğu maddi gücü, insanları küçük düşürmek için kullanmaktadır.

Filmde her türlü kuralı ve tabuyu aşma çabası işleniyor. Yıkılan tabulardan birisi de ensest ilişki.

Bu sefer iş hayatı içerisinde erkeklerin değil, kadınların tacizine şahit olacağız.

Sandrine ofis içerisinde kısa zamanda başarı kazanır ve sekreterlik görevine atanır.

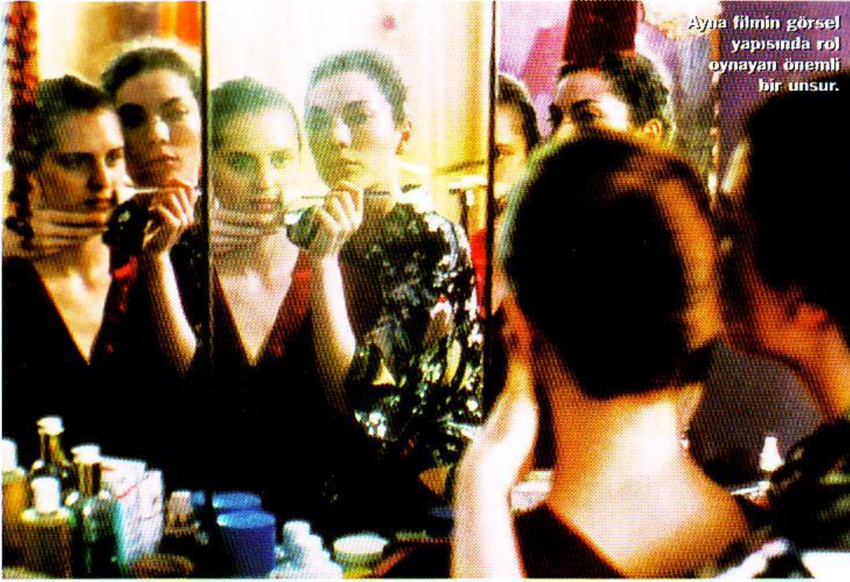

Nathalie rolündeki Coralie Revel'in etkileyici bir yüzü var.

bölüm, finale yakın bir sahnede alıntılanıyor. 'Gizli Şeyler' (filmin orijinal isminin tam karşılığı) orada mistisizmle ilişkili kullanılıyor ama filmde çok anlamlı bir boyut kazanıyor."

Filmin iki başkarakteri olan Nathalie ve Sandrine, sınıfsal bir atlama gerçekleştirmenin hayalini kurmaktalar. Kendileri için belirledikleri kurallar ise katı ve kesinler. Aşkı kendilerini zayıflatacak bir unsur olarak görüyorlar ve itinayla uzak durmaları gerektiğine karar veriyorlar. Hatta Nathalie'nin annesinden öğrendiklerinden yaptığı kimi alımlar son derece ilginçler. "Kadınlar işçi sınıfı gibidir", diyor örneğin. Nathalie'nin kadın-erkek ilişkileri üzerine konuşurken bu tanımı kullanması, bir bakıma filmin yüzeydeki temasının da altını çiziyor. Erkekler kullanan, sömüren ve tüketenler, kadınlar ise ezilenler olarak konumlanmış oluyorlar. Böylece iki karakterin toplumdaki kadın ve erkek rollerinden yola çıkarak giriştikleri mücadelenin ekonomik boyutu da belirginleşiyor. Nathalie ve Sandrine'in hedef olarak niçin bir şirketi, hatta uzun vadede şirketin sahibi playboy'u seçtiklerini anlamlandırabiliyoruz. Ancak bir çeşit "büyük ikramiye" olan Christophe (Fabrice Deville), sadece sıradan bir düşman olarak görülemeyecek bir karakter.

Brisseau için Christophe da en az Nathalie ve Sandrine kadar önemli. "Her ne kadar Marquis de Sade'dan iki cümle alıntılasa bile ('Para olmadan sefahat yaşanmaz' ve 'Güneşe zarar vermek istiyorum') Christophe'u ona benzer bir figür olarak tanımlamak mümkün mü, bilmiyorum. Açıkça söylemek gerekirse, her ne kadar felsefesini ilginç bulsam bile, de Sade'ı hiçbir zaman tam olarak okumadım, çünkü kitapları bana her zaman sıkıcı geldi. Esasında bu karakteri yaratırken daha ziyade Caligula'dan ve Camus'nün aynı isimli tiyatro eserinden esinlendim. Temel olarak söz konusu olan Tanrıya karşı koyan bir insan, hatta neredeyse bir romantik. Bir şirket sahibinin oğlu olup, olmamasıysa önemsiz. Kendisi ilk elde Tanrı kadar acımasız olmaya ve kötülüğü en uç noktasında uygulamaya karar vermiş birisi. Don Juan gibi, kendi isteğiyle zevki cehennemde arıyor. Tıpkı Molière'in Don Juan'ı gibi kadınları baştan çıkartıyor ve böylece Tanrı'ya 'Bana vız gelirsin!', diyor. Para ise onu sadece kurallara aldırmamasını sağlayacak bir araç olarak ilgilendiriyor. Christophe, Tanrı'nın varlığından şüphe duyan bir adam. Eğer Tanrı yoksa ve ahlâk sadece insanların elinden çıkmaysa, yakalanılmadığı sürece her şeyi yapmak serbesttir, gibi bir düstur bellemiş durumda. Başka insanları manipüle etmek ve küçük düşürmek için gücünü kullanan bu tarz insanlar hayatta gerçekten varlar", derken bu karakterin film için taşıdığı öneme de dikkat çekiyor.

Yönetmenin söylediklerinden de anlayabileceğimiz gibi, "Mahrem Şeyler"in üzerinde durduğu en önemli konulardan birisi ahlâk. Konulmuş kurallar ve bireyin bunlarla yaşadığı çatışma, Nathalie ve Sandrine'in başlarından geçen olaylar süresince etkin bir tema haline geliyor. Tekrar Brisseau'ya kulak verirsek; "Eğer Tanrı varsa, ona karşıt başka bir şey de olmalı. Aziz Pavlus'un mektuplarını okuduğunuzda Tanrının her işte parmağı olduğunun ayırdına varırsınız (hemen araya girip bir ekleme yapmamamızda fayda var; Brisseau'nun 'Mahrem Şeyler' üzerine konuşurken Aziz Pavlus'un mektuplarından bahsetmesi son derece ilginç, zira bu metinlerin tefsirleri üzerinde yapılan hermenetik araştırmalar, Hristiyanlığın ilk döneminde kadınların toplumda üstlendikleri rollerle ilgili sundukları bulgular nedeniyle feminist teorisyenler için önemli bir kaynak oluşturdular). Aynı zamanda Musevi yasalarının insanların kuralları ihlal etme isteği için temel sebep olduğunu görürsünüz. Bu yasalar insanların hem kendilerini, hem de içgüdülerini kuralların boyunduruğu altına sokmalarını öngörmektedir. Hıristiyanlığın bu duruma karşı sunduğu tek çıkış yoluysa aşktır. Hem 'Mahrem Şeyler'de, hem de önceki kimi filmlerimdeki karakterler bu sorunla yüzleşirler... Filmin finalinde iki kızın karşılaşmalarıyla Tanrı veya ona benzer bir gücün var olduğu önerilmiş oluyor. 'Mahrem Şeyler'in finali kimi başka filmlerimin, özellikle de 'De bruit et de fureur'ün finaliyle benzerlik taşıyor. Aslında Tanrı kelimesini özellikle sevmiyorum, çünkü tüm bu final sekansları 'transandan- ⇒

Ayna filmin görsel yapısında rol oynayan önemli bir unsur.

"Ahlak sözkonusu olduğunda farklı güçlerin arasındaki çatışmaların neden oldukları bir çelişki gündeme geliyor. Bu konu üzerinde fikir yürütürken, her iki alana da yönelmeniz ve çatışmaya neden olan güçlerin her birini göstermeniz gerekiyor." Jean-Claude Brisseau.

tal'in (aşkınlığın) olabilirliğini varsayıyorlar. Esasında tüm filmlerim bu soru etrafında şekillenirler ve her zaman bunu kurallara karşı çıkan karakterler aracılığıyla, onları örnek alarak gösteririm. Sınırların aşılmasıyla bu mekanizmanın nasıl işlediği en açık şekliyle gösterilebilir. Tıpkı psikoloji alanında normal olanı patolojik olan üzerinden analiz etmenin daha kolay olması gibi. Patolojik olan durumlarda, esasında hepimizin içinde olan ama gündelik olmadıkları için nadiren gözlemlenen ve ciddiye alınmayan eğilimler daha açık şekilde meydana çıkarlar. Ahlâk sözkonusu olduğundaysa, farklı güçlerin arasındaki çatışmaların neden oldukları bir çelişki gündeme geliyor. Bu konu üzerinde fikir yürütürken, her iki alana da yönelmeniz ve çatışmaya neden olan güçlerin her birini göstermeniz gerekiyor. Ancak özellikle karanlık tarafa, çünkü bu hepimize daha tanıdık. Lacan bununla ilgili olarak şöyle der: Kötü olan değil, iyi olan bizlere sorun yaratır."

İki kadından daha güçlü ve daha yönlendirici olan Nathalie, filmde tüm bu çatışmaları en yoğun şekilde yaşayan karakter. Bir yandan Sandrine'e aşktan uzak durmayı önerirken, diğer yandan kendisi aşık oluyor. Aşk onun için giderek bir bağımlılığa ve sömürülmesi için bir araca dönüşüyor. Parayı ve buna bağlı olarak gücü elinde tutan Christophe ise acımasızca insanları kullanmayı sürdürüyor. Nathalie ve Sandrine bu büyük avla köşe kapmaca oynarlarken, bir bakıma bile bile lades diyorlar. Erkeği etkilemek ve elde etmek için ona istediğini sunuyorlar. Ancak bunun aynı zamanda kendilerini tehlikeye attığının da bilincindeler. Belki de onları mücadelelerinde daha da güçlü kılan şey, tehlikeye korkusuzca yaklaşmaları. Brisseau'nun söylediklerinde andığı ahlâki çatışmalarla yüzleşmek iki kadını korkutmuyor. Cüretkar şekilde varlıklarının ve sahip oldukları gücün altını çizen Nathalie ve Sandrine, yasak olan karanlık tarafa geçmekten kesinlikle korkmuyorlar.

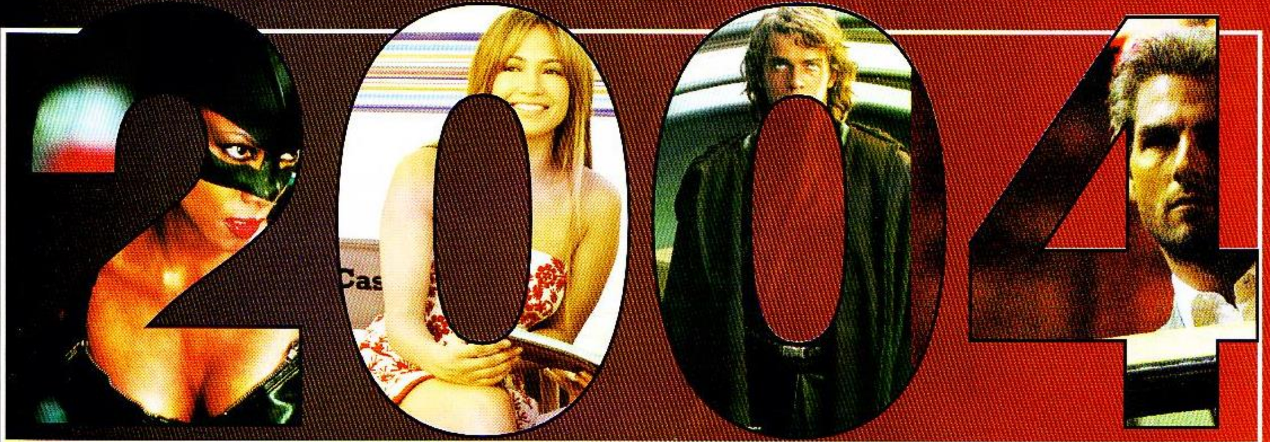
Kadın-erkek ilişkileri, toplum içerisinde üstlenilen veya üstlenmek zorunda kalınan roller, bu rollerin sosyo-ekonomik uzantıları, ahlâki ikiyüzlülük ve tüm bu unsurların yol açtığı çelişkiler "Mahrem Şeyler"in yüzeyde tartıştığı temalar. Ancak tüm bunların ötesinde filmi seyirci/sinema ilişkisi üzerinden okumak da mümkün. Nathalie ve Sandrine'in erkekleri etki altına almak için sergiledikleri çaba, açık şekilde bir eylemin altını çiziyor; izlemek. İnsanın aklı elbette sinemanın sık sık ilişkilendirildiği ve bizzat kendisinin de kullandığı bir diğer temaya, röntgenciliğe gidiyor. "Mahrem Şeyler"in iki kadın karakteri cinselliklerini ve bedenlerini kamuya açık alanlarda sergilerlerken, izlendiklerini elbette biliyorlar. Yakaladıkları sihirse, izlendiklerinin farkında değilmiş gibi davranmak. Sinemanın seyirci üzerindeki etkisi de çok farklı bir şey değil ne de olsa. Her ne kadar filmlerin birer teşhirci olarak görülüp, görülemeyecekleri üzerine farklı teoriler olsa bile, film izleme deneyiminin bizi en çok heyecanlandıran yönlerinden birisinin kaşınan röntgencilik dürtümüz olduğunu biliyoruz.

Nathalie ve Sandrine'in karakter özellikleriyle sergiledikleri farklılıklara, fiziksel farklarını da eklediğimizde, hemen üstte ele aldığımız konu açısından yine ilginç bir noktaya ilerleyebiliyoruz. Hem yaşça daha büyük olan, hem de daha çok deneyim sahibi Nathalie'yi canlandıran Coralie Revel'in sinemanın eski günlerini çağrıştıracak bir fiziği var. Neredeyse eski dönem yıldızlarını (abartmış olmayalım ama belki biraz Romy Schneider, biraz da Ava Gardner) hatırlatacak bir yüze sahip olan Revel'in karşısında, Sandrine'i canlandıran Sabrina Seyvecou ise tipik bir günümüz starleti. İki kadın oyuncunun fiziksel özellikleriyle de sinema tarihinin geniş bir aralığını çağrıştıracak bir konum kazanmaları, filmin sinema/seyirci ilişkisi üzerine söylediklerini bir bakıma güçlendiriyor. Kadın karakterler filmlerin yerini tutarken, erkekler yine izleyen ve tüketen pozisyonunu alıyorlar.

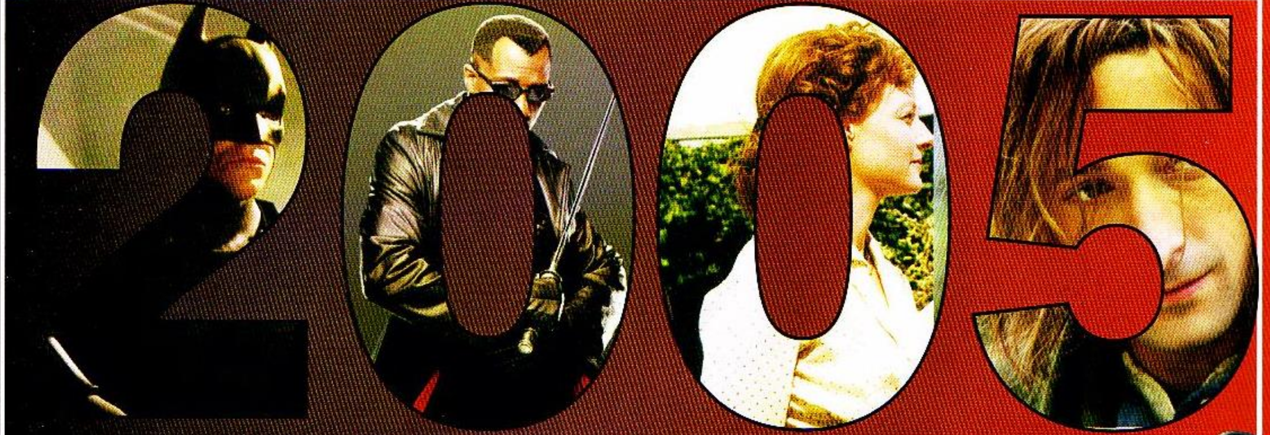
Bu noktada iki kadının ters yüz etmeye çalıştıkları ve karşı durdukları ekonomik sisteme döndüğümüzde, filmin teması daha da sağlamlaşıyor. Nathalie ve Sandrine'in mücadelesini sadece kadınların erkeklere karşı durmaları olarak algılamıyor, aynı zamanda filmlerin seyirci tarafından tüketilmeleri üzerine de oturtabiliyoruz. Finalde karşımıza çıkan orji sahnesi ertesinde mahzeni boylayan Sandrine'in kaderini, izlenip tüketildikten sonra depolara yollanan, hatta imha edilen filmlerle özdeşleştirmek de mümkün oluyor.

Yönetmen Brisseau, film boyunca görsel olarak da aynı temanın sürekli altını çiziyor. İzlemek eylemi, filmin görsel yapısı için belirleyici bir unsur. Kamera karakterlerini yer yer kapı aralıklarından, yer yer dolapların veya duvarların kıyısına saklanmış gibi duran konumundan görüntülüyor. Ayna ise tüm bu tematiğe katkıda bulunurcasına filmde karşımıza çıkan bir diğer görsel unsur.

Yazı boyunca bahsettiklerimize bakarak "Mahrem Şeyler"in içerik olarak zengin ve çok katmanlı bir film olduğunu söyleyebiliriz. Filme bu açılardan yaklaşmak, çözmeye uğraşmaksa her izleyiciye aynı ölçüde cazip gelmeyebilir. Kimileri "entel dantel" takılmaya çalışan bir erotik film muamelesi yaparken, kimilerinin açıkça canı sıkılabilir. İçerik olarak sunduğu ilginç yapı bir yana, filmin bunları işlemekte üstün bir başarıya ulaştığını, bir başyapıt seviyesi yakaladığını söylemenin güç olduğunu da eklemekte fayda var. Haliyle entelektüeller içinden de "Mahrem Şeyler"e burun kıvıranlar, "olmamış", diyenler çıkacaktır. Ancak Brisseau'nun filminin, Cahiers du cinéma tarafından 2002 yılının en iyi filmi seçildiğini (daha doğrusu birinciliği Abbas Kiarostami'nin "10"u ile paylaştığını) eklemekte de fayda var. Ayrıca filmin 2003 yılında Cannes Film Festivali'nde Fransız Kültür Ödülü kazanmış olduğunu da atlamayalım. Dolayısıyla karşımızdaki tam bir başarı olmasa bile, hafife almaya gelmeyecek bir film. Zoru seven sinemaseverlerin kaçırmamalarında fayda var. ■

Yeni Filmler Dosyası

Yazın bitmesine daha çok var ama uzun zamandır beklediğimiz devam filmleri, iddialı stüdyo prodüksiyonları, küçük sürprizleri ve yeni projeleriyle bir hayli hareketli geçeceğe benzeyen önümüzdeki sezon, hepimizi şimdiden heyecanlandırıyor. Ne var ne yok, merak ediyorsanız çevirin sayfaları.

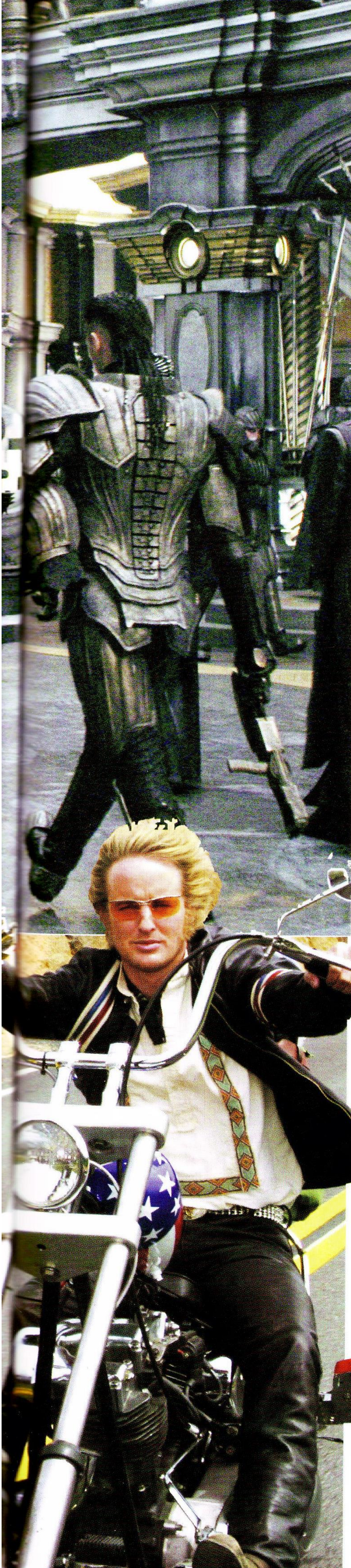
DERLEYEN: SENEM ERDİNE

The Chronicles of the Riddick

Yön: David Twohy
Oyuncular: Vin Diesel, Thandie Newton, Judi Dench, Colm Feore, Alex Davalos, Karl Urban, Linus Roache.
Konu: "Pitch Black"in hapishane kaçkını çılgın kahramanı Richard Riddick'in maceraları kaldığımız yerden devam ediyor. Aradan beş yıl geçmiştir, karanlıkta görme yeteneğine sahip kahramanımızın yolu barışçı bir gezegene düşer. Ancak gezegen Lord Marshall denilen bir despotun işgali altındadır. Geceyle gündüz arasında korkunç ısı farklarının yaşandığı bir yeraltı hapisanesine kapatılan kahramanımız orada ilk filmde küçük bir kız olarak karşımıza çıkan Kyra'ya rastlar. Birlikte hapishaneden kaçmaya çalışırlarken Riddick kendisini Lord Marshall'ın uzay gemisinde, bütün galaksinin kaderini belirleyecek büyük bir savaşın ortasında bulur. Lord Marshall'ı durdurmak zorundadır.
Notlar: David Twohy'nin yazıp yönettiği 2000 yapımı bilimkurgu gerilim filmi "Pitch Black/Derin Karanlık"ın devamı niteliğindeki "The Chronicles of the Riddick", 140 milyon dolarlık bütçesiyle ilkinden çok daha iddialı bir yapım. Devam filminde yeniden Richard Riddick rolünde karşımıza çıkan Vin Diesel, "'Pitch Black', "The Hobbit"se bu film 'Yüzüklerin Efendisi'dir" diyor ve filmi "Stüdyonun yarattığı olağanüstü imkanlarla yaratılmış bir mit" olarak tanımlıyor. Son moda özel efektlerle çekilen muazzam savaş sahneleri, aralarında telepatik güçlerini kullanarak işkence yapabilen uzaylı hortlakların da bulunduğu tuhaf yaratıkları, mistik atmosferi ve ihtişamlı setleriyle gösterişli bir seyirlik yaratmayı kafasına koymuş görünen yapımcılar, filmin gişedeki performansından memnun kalırlarsa üçüncü ve dördüncü devam filmiyle Riddick'in maceralarını sürdürmek niyetindeler.

Starsky & Hutch

Yön: Todd Philips
Oyuncular: Ben Stiller, Owen Wilson, Vince Vaughn, Juliette Lewis, Amy Smart, Carmen Electra.
Konu: 1970'li yıllarda "Bad City" diye bir şehirde geçen film, Ken Hutchinson (Owen Wilson) ve Dave Starsky (Ben Stiller) adlı iki polis detektifinin hikayesini anlatıyor. Starsky ve Hutch, Komiser Dobey'nin kara listesindedirler. Zaten Dobey bu yüzden onları birlikte çalışmak zorunda bırakmıştır. Yine bu yüzden her zaman en zor görev onlarındır. Bu kez de uyuşturucu kaçakçısı Reese Feldman'ın yakalamakla görevlidirler. Her zamanki gibi 1974 model Ford Torino'larına atlayıp sokaktaki haber kaynakları Huggy Bear'den bilgi almak üzere yola koyulurlar.
Notlar: 70'li yılların bir televizyon dizisinden uyarlanan film, Ben Stiller'la Owen Wilson'ı yeniden bir araya getiren bir aksiyon komedi. Amerika'da gayet iyi tanınan Starsky ve Hutch ikilisinin hikayesini en baştan alıyor. Amerika'da geçen Mart gösterime giren 60 milyon dolar bütçeli film yaklaşık 90 milyon dolar gişe yaptı. Ben Stiller hayranları için keyifli bir seyirlik olabilir.

The Alamo

Yön: John Lee Hancock
Oyuncular: Dennis Quaid, Billy Bob Thornton, Jason Patric, Patric Wilson, Wes Studi.
Konu: 1835-36 yılları arasındaki Teksas ayaklanmasını anlatan film, Albay Travis (Wilson) ile vahşi batının halk kahramanları olan Davy Crockett (Thornton) ve Jim Bowie (Patric) liderliğindeki 186 Teksaslı'dan oluşan bir birliğin, Meksikalı diktatör General Santa Anna emrindeki 2000 bin kişilik bir ordu tarafından köseye sıkıştırıldığı, 13 gün süren ünlü Alamo kuşatmasını beyazperdeye getiriyor.
Notlar: Aralarında John Wayne'in 1960 yapımı aynı adlı filminin de bulunduğu birçok filme konu olan Alamo kuşatması bir kez daha beyazperdede. Projenin çok fazla ertelenmesi üzerine son dakikada filmin yönetmenliğini üstlenmekten vazgeçtiği söylenen Ron Howard'ın ("A Beautiful Mind") yerini kendisi de bir Teksaslı olan John Lee Hancock almış. Başlangıçta 120 milyon dolar olarak belirlenen bütçe sonradan 90 milyon dolara düşürülmüş. Zaman geçtikçe başlangıçtaki iddiasını kaybeden proje Amerika'da Nisan ayında gösterime girdi ancak beklenen ilgiyi görmedi.

Hellboy

Yön: Guillermo Del Toro
Oyuncular: Ron Perlman, Selma Blair, John Hurt, Doug Jones, Rupert Evans.
Konu: II. Dünya Savaşı'nın son günlerinde kazanma umudunu yitirmeye başlayan Naziler doğaüstü güçlere başvurmaya kalkarlar. Savaşın kaderini değiştirebilmek için yaptıkları bir tür kara büyü yanlış sonuç verir ve ortaya görünümüyle şeytanı andıran tuhaf bir yaratık çıkar. Küçük yaşta Amerikalılar tarafından Naziler'in elinden kurtarılan Hellboy, iyilerin yanında savaşmak üzere yetiştirilir. Yeni görevi onu Nazilerle yeniden karşı karşıya getirecektir.
Notlar: Dark Horse çizgi romanlarının 90'lı yılların başlarında Mike Mignola tarafından yaratılan ünlü kahramanı Hellboy, "Blade 2"nin yönetmeni Guillermo Del Toro'nun yazıp yönettiği bir filmle beyazperdeye geliyor. Bir cehennem zebanisini andıran ama insancıl bir karakteri olan Hellboy rolünde kamera karşısına geçen Ron Perlman, "Bir süper kahramanı oynamak hiç aklıma gelmemişti" demiş bir röportajında. Başroldeki jönün en iyi arkadaşını oynamaya çok alışmıştım. Hellboy'u oynamaktan büyük bir keyif ve onur duydum doğrusu."
Hellboy bugüne kadar gördüğümüz en çirkin süper kahramanlardan biri ama olsun, onu da çekici bulanları var. Kendisi gibi süper güçlere sahip kız arkadaşı Liz Sherman'ı Selma Blair oynuyor. "Karşılaştıkları anda birbirlerini anlıyorlar" diyor Perlman ikisi için. "Tuhaf görünmenin, farklı olmanın nasıl bir şey olduğunu onlardan iyi kimse bilemez çünkü. Aralarındaki ilişki biraz romantik, biraz gotik ve aynı zamanda belki de cinsel bir çekim içeriyor." Bütün bunlar sıradan süper kahraman hikayelerine alışmış seyirciye biraz tuhaf ve hatta sapkın gelebilir ama zaten Mike Mignola'nın yarattığı kült çizgi romanın özelliği bu. Hayranlarının en büyük endişesi de beyazperdede Hellboy'un "Spawn"da olduğu gibi törpülenip, yumuşatılmış bir halini görmek. En büyük avuntularıysa, projenin Guillermo Del Toro gibi ana akım filmlere bile kendine özgü bir stil kazandırmayı başaran, cesaretli bir yönetmenin ellerine teslim edilmiş olması. "Eğer ben bir Hellboy fanatiği olsaydım, filmi görünce 'İşte bu! Aynı çizgi romandaki gibi!' derdim. Çok esaslı ve gerçekten ama gerçekten çılgın bir şey oldu" diyen Meksikalı yönetmen, bu sözleriyle kendisine güvenenleri hayal kırıklığına uğratmayacağının teminatını veriyor adeta.

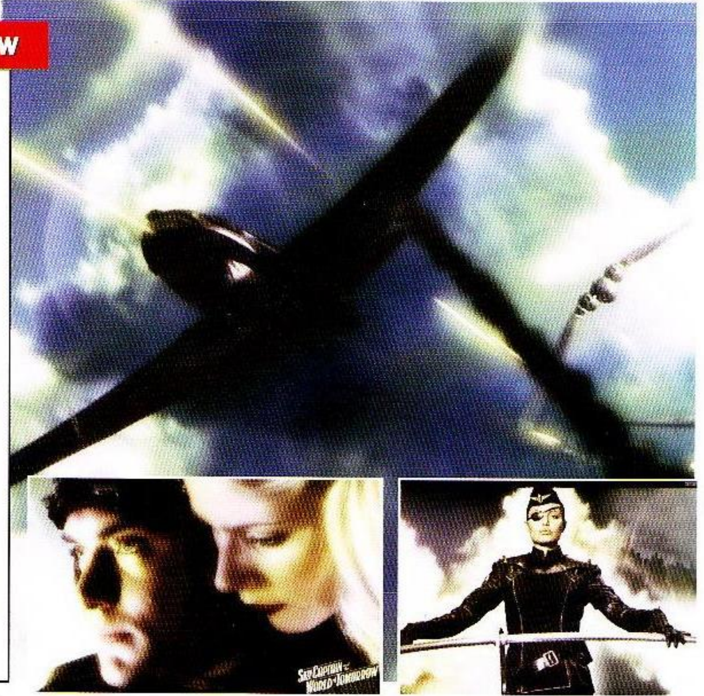

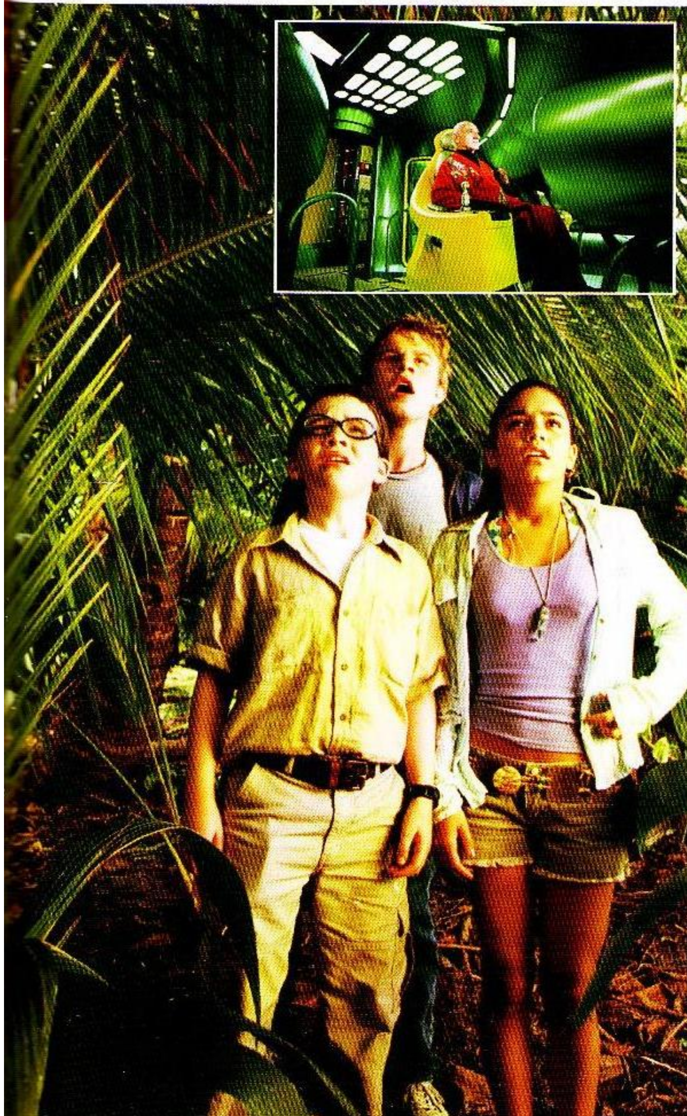
Alexander

Yön: Oliver Stone
Oyuncular: Colin Farrell, Angelina Jolie, Anthony Hopkins, Val Kilmer, Jared Leto, Rosario Dawson, Brian Blessed.
Konu: M.Ö. 356 ile 323 yılları arasında yaşayan ve 25 yaşında neredeyse bütün dünyayı dize getiren Makedonya Kralı Büyük İskender'in hikayesi.
Notlar: Oliver Stone'un filmi, İskender'in yaşamından uyarlanan ve önümüzdeki sezon gösterime girmesi beklenen iki projeden biri. "Moulin Rouge"un yönetmeni Baz Luhrmann'ın yöneteceği ikinci proje şimdilik ertelenmiş durumda. Stone, 90'lardan beri İskender'in hikayesini anlatan bir film çekmek istiyormuş. 150 milyon dolar bütçeli dev bir prodüksiyonla bu düşünü hayata geçirme fırsatı bulan yönetmen, "Hayallerinin peşinden giden bir çocuğun olağanüstü hikayesi" diye tanımlıyor filmi. Amerika'da önümüzdeki Kasım ayında gösterime girecek filmde Büyük İskender'i canlandıran Colin Farell, Oliver Stone'un önceki filmlerinde rol almış oyuncuların da yer aldığı zengin bir oyuncu kadrosuyla birlikte kamera karşısına geçmiş. "Doors"ta Jim Morrison'ı canlandıran Val Kilmer'ı İskender'in babası II. Philip rolünde, "Nixon"da rol alan Anthony Hopkins'i ise General Ptolemy rolünde izleyeceğiz.

Sky Captain And The World of Tomorrow

Yön: Kerry Conran
Oyuncular: Jude Law, Gwyneth Paltrow, Angelina Jolie, Giovanni Ribisi.
Konu: 30'lu yıllarda, New York'tayız. Dünyanın en ünlü bilimadamları birer birer ortadan kaybolmaktadır. Muhabir Polly Perkins, olayların arkasında çok güçlü bir silah icad etmeyi kafaya takmış çılgın bir bilimadamı olduğunu ortaya çıkarır. Bu arada Manhattan uçan robotların saldırısına uğramaya başlamıştır. Perkins, yetenekli bir pilot olan Joseph Sullivan'ın yardımıyla dünyayı tehdit eden tehlikeyi durdurmanın bir yolunu aramaya başlar.
Notlar: Yönetmen Kerry Conran hakkında pek az şey biliyoruz. 1930'larda geçen bu aksiyon macera filmi ilk yönetmenlik denemesi. Söylendiğine göre kendi yazdığı senaryoyu kendine özgü yöntemlerle çekebilmesini sağlayan bir yazılım programı icad etmiş ve bu yöntemle çektiği bir deneme filmiyle yapımcı Aurelio De Laurentiis'i o kadar etkilemiş ki 70 milyon dolarlık bütçe ve yıldız oyuncularla dolu bir kadro birdenbire emrine amade olmuş. Conran, bütün filmi mavi ekran önünde çektikten sonra tamamen bilgisayarda yaratılmış 30'lu yıllara ait bir evreni fon olarak canlı performansların arkasına yerleştirmiş. Yani filmde oyunculuklar dışındaki her şey bilgisayar teknolojisinin ürünü. Bu yeni teknolojiyi çok etkileyici bulduğunu söyleyen Polly Perkins rolündeki Gwyneth Paltrow, "Bütün renkler bilgisayarda verildi ve hakikaten çok etkileyici bir görüntü çıktı ortaya" diyor. "Daha önce hiç görmediğiniz bir şeyle karşılaşacaksınız. Eski, siyah-beyaz filmlerle renkli, modern filmler arasında bir şey." Amerika'da Ağustos ayında gösterime girmesi planlanan film büyük bir merakla bekleniyor.

Thunderbirds

Yön: Jonathan Frakes
Oyuncular: Bill Paxton, Brady Corbet, Ben Kingsley, Anthony Edwards, Sophia Myles, Soren Fulton.
Konu: 2065 yılında geçen film, eski bir astronot olan Albay Jeff Tracy'nin beş oğluyla birlikte kurduğu Uluslararası Kurtarma Ekibi'nin maceralarını anlatıyor. Son model araçlardan oluşan filoları sayesinde ihtiyaç anında havadan ya da karadan hemen olay yerine ulaşabilen Tracy'ler son derece etkili bir kurtarma ekibidir. Kullandıkları jetlerin yaratıcısı ve teknoloji konusunda bir dahi olan Brains, Penelope Hanım, şoförü Parker, Jeff'in kızı Tin-Tin ve asistanı Kyrano da her zaman onlara yardıma hazırdır. Bu macerada Tracy'ler, şeytani amaçlarını gerçekleştirebilmek için ekibin filosundaki araçları ele geçirmeye kalkan hain saldırgan Aristotle Spode'a karşı savaşmak zorundadır.
Notlar: 1964 ile 1966 yılları arasında yayınlanmış İngiliz yapımı bir kukla animasyon dizisi olan "Thunderbirds" ilk kez 1966'da, yine kukla animasyon tekniğiyle çekilmiş bir filmle sinemaya uyarlanmıştı. 1968'de "Thunderbird 6" adıyla ikinci kez sinemaya uyarlandı ama o film de bir kukla animasyondu. "Uzay Yolu" filmlerinin yönetmeni Jonathan Frakes'in çektiği bu yeni film, diziyi gerçek aktörler kullanarak yani canlı aksiyon tekniğiyle beyazperdeye taşıyan ilk film oluyor. 70 milyon dolara mal olan ve bu ay sonunda gösterime girmesi planlanan bu fantastik komedi aksiyon filmi gişede başarılı olursa devamı gelecek. Hatta söylendiğine göre yapımcılar "Thunderbirds"ün "James Bond" ya da "Harry Potter" gibi ünlü bir seriye dönüşmesinden çok umutluymuş.

The Punisher

Yön: Jonathan Hensleigh
Oyuncular: Thomas Jane, John Travolta, Laura Harring, Rebbeca Romijn-Stamos.
Konu: FBI için çalıştığı uzun yıllar boyunca çok şey görmüş geçirmiş bir adam olan Frank Castle, kötülük ve acı dolu bu dünyayı geride bırakıp normal bir hayat sürmek niyetindedir. Ancak son görevi sırasında karısıyla oğlunu kaybedince dünyası altüst olur. Çektiği korkunç acıdan güç alarak topluma dehşet saçan kötülerin karşısına tek başına çıkmaya karar verir ve onları kendi yöntemleriyle yargılayıp cezalandırmak üzere harekete geçer.
Notlar: Marvel çizgi romanlarının ünlü karakterlerinden biri daha beyazperdede. Kötülere karşı savaşan diğer Marvel kahramanlarının aksine süper güçlere ya da doğaüstü yeteneklere sahip olmayan Punisher/Cezalandırıcı, gücünü deneyimlerinden ve öfkesinden alıyor. Frank Castle'ı canlandırabilmek için 6 aylık eğitimden geçen Thomas Jane "Ne uçabiliyor ne de duvarlara tırmanabiliyor, yalnızca öfkeli ama gerçekten çok öfkeli" diye tanımlıyor canlandırdığı karakteri. "The Rock", "Armageddon" ve "Die Hard: With A Vengeance" gibi tür filmleri için yazdığı senaryolarıyla tanınan Jonathan Hensleigh'in ilk yönetmenlik denemesi olan filmde Cezalandırıcı'nın baş düşmanı Howard Saints rolünde John Travolta'yı izleyeceğiz. Amerika'da Nisan ayında gösterime giren film eleştirmenler tarafından pek parlak bulunmadı.

Catwoman

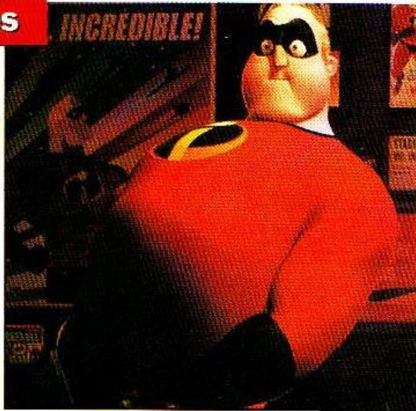
Yön: Pitof

Oyuncular: Halle Berry, Sharon Stone, Benjamin Bratt, Alex Bornstein, Lambert Wilson, Byron Mann, Michael Massee.

Konu: Grafik tasarımcısı Patience Philips, calıstıgı kozmetik firmasının kirli islerini ortaya cıkarınca bir cinayete kurban gider ama esrarengiz bir sekilde Kedi Kadın'a dönüserek yeniden hayata döner. Simdi bütün amacı kendisini öldürenlerden intikam almak ve sirketin kirli islerine son vermektir. Bu arada, sehirde islenen cesitli suçlardan Kedi Kadın'ı sorumlu tutan detektif Tom Lone da onun peşindedir.

Notlar: Çizgi roman okurlarının Batman'in ilk sayısından beri tanıdıkları bir karakter olan Kedi Kadın, ilk kez kendi hikayesini temel alan bir filmin kahramanı olarak karsımızda. Yalnız, Pitof'un yorumuyla sinemaya uyarlanan karakterin, çizgi romandakinden bir hayli farklı olduğu söyleniyor. 1992 yapımı "Batman Returns"te Michelle Pfeiffer tarafından canlandırılan Kedi Kadın'dan çok farklı bir karakteri canlandırdıgını söyleyen Halle Berry de bunu doğruluyor. "Adı bile farklı. Çizgi romandaki gibi Selina Kyle degil, Patience Philips. 'Batman Returns'tekinden çok farklı bir hikayemiz oldugunu gösteren bir isaret olarak alabilirsiniz bunu." Bu yazın en iddialı stüdyo prodüksiyonlarından biri olan film, Amerika'da Ağustos ayında gösterime girecek, bizdeyse büyük olasılıkla Eylül'de. 2001'de cektigi ilk filmi "Vidocq"la tanıdıgımız yönetmen Pitof, "Bu filmin Kedi Kadın karakteri icin yepyeni bir evren yarattıgını söyleyebilirim" diyor. "Batman bu hikayede yer almıyor ama ileride iki karakteri kullanarak bir film çekmek isteyen cıkabilir diye o konuyu ucu acık bıraktık, Kedi Kadın'ın hikayesini en bastan alıyoruz." "Vidocq"u çekmeden önce uzun yıllar görsel efekt yönetmenligi yapan Pitof'un, yaratıcı efektleri ve modern kurgusuyla göz dolduran bir film cıkarması bekleniyor. Görsel olarak en ilgi cekici sahnelerden biriyse, filmin kötü kadınını oynayan Sharon Stone'la Kedi Kadın'ı canlandıran Halle Berry'nin kapıstıgı sahne olacak muhtemelen.

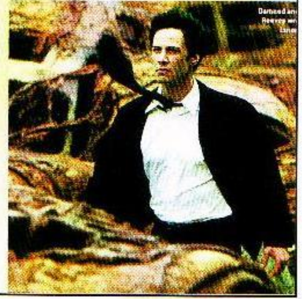
The Incredibles

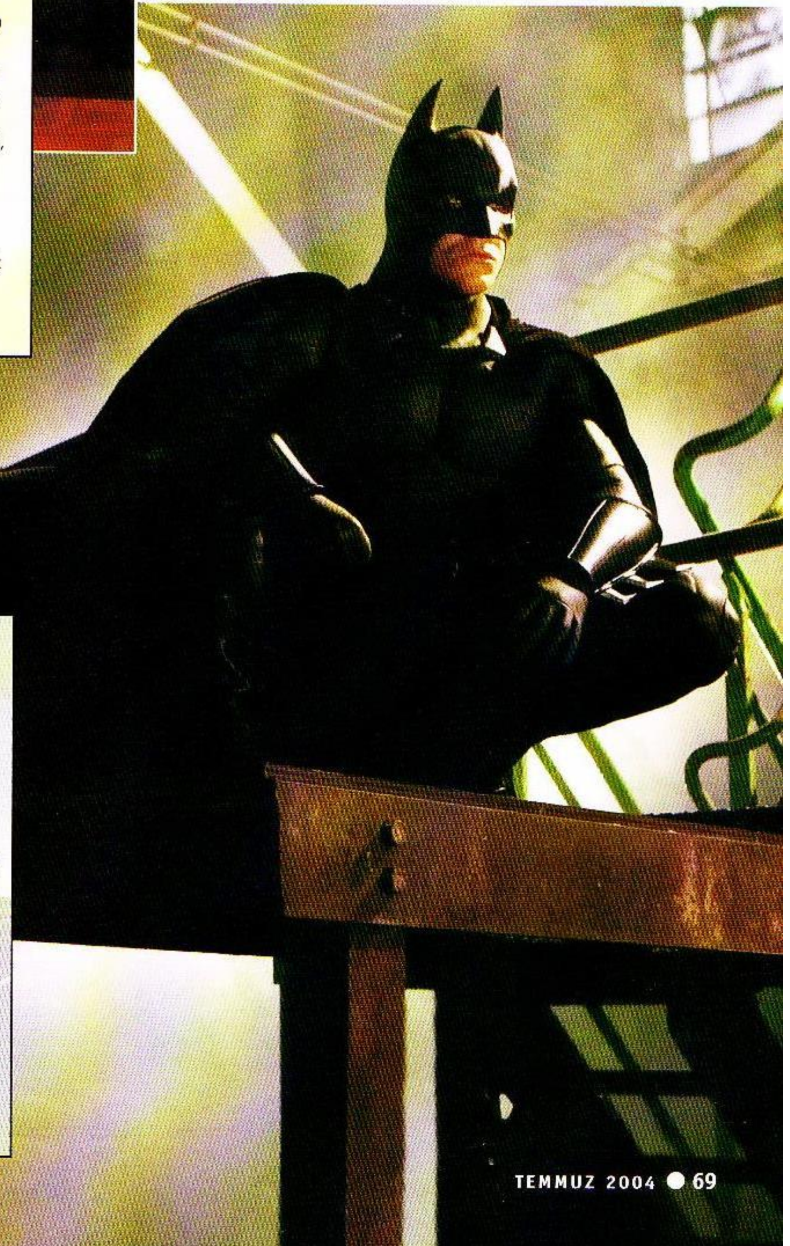

Yön: Brad Bird
Seslendirenler: Samuel L. Jackson, Craig T. Nelson, Jason Lee, Holly Hunter, John Ratzenberg.
Konu: Bir zamanlar insanların yardımına koşan bir süper kahraman olan Mr. Incredible herkes gibi normal bir hayat sürebilmek için ailesiyle birlikte tanık koruma programından yararlanmıştır. Böylece 15 yıldır düşman gözlerden uzakta, huzurlu bir hayat sürmektedir. Can sıkıntısından başka derdi yoktur. Yeni hayatı huzurludur ama eskisi kadar heyecan verici ve renkli değildir ne de olsa. Bir gün esrarengiz biri tarafından süper kahraman olarak yardıma çağırılınca düşünmeden göreve koşar. Ne var ki bu eski bir düşmanın tuzağından başka bir şey değildir. Şimdi ailedeki herkes yeniden süper kahraman kimlikleriyle ortaya çıkarak Mr. Incredible'ı ve onun gibi hayatı tehlikede olan sayısız masum insanı kurtarmak zorundadır.
Notlar: "Toy Story/Oyuncak Hikayesi", "Monsters, Inc./Sevimli Canavarlar" ve "Finding Nemo/Kayıp Balık Nemo"nun yaratıcısı, Hollywood'un çizgi film fabrikası Pixar, yeni animasyonu "The Incredibles"ı izleyicinin beğenisine sunuyor. Filmin yönetmeni Brad Bird, "Pixar hikaye anlatmayı hiç hafife almıyor" demiş bir röportajında. "Bir keresinde bana 'en korktuğumuz şey bir gün yaptığımız şeyden memnun olduğumuzu görmektir demişlerdi'. Hayatımda hiç bu kadar çalışkan bir ekip görmedim." Bu zihniyetin Pixar'ı bir kez daha başarıya götüreceğine şüphe yok ama "Kayıp Balık Nemo"nun olağanüstü gişe performansının çıtayı bir hayli yükseltmiş olması işlerini zorlaştırıyor. Bütün karakterleri insan olan ilk Pixar animasyonu "The Incredibles", çocuklardan çok yetişkinlere hitap ediyor. Daha önce "Iron Giant"ın yönetmenliğini yapan Brad Bird, "Sıkı bir macera, aynı zamanda komedi ama küçük çocuklar için çok uygun olmadığını söyleyebilirim çünkü onlara biraz ağır ve sert gelebilir" diyor.

Constantine

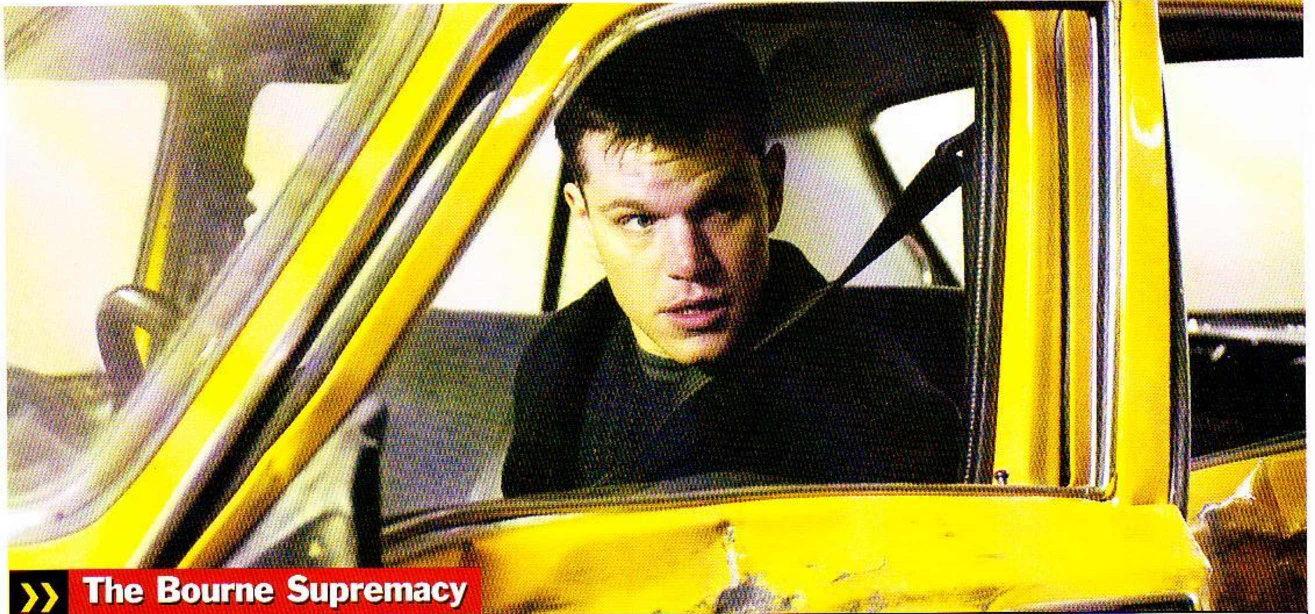
Yön: Francis Lawrence
Oyuncular: Keanu Reeves, Rachel Weisz, Tilda Swinton, Djimon Honsou, Peter Stormare.
Konu: John Constantine, doğaüstü olayları araştıran yalnız bir gezgin, iyilikle kötülük arasındaki ince çizgide yürüyen uyumsuz bir adamdır. İkiz kardeşinin esrarengiz intiharının ardındaki gerçeği ortaya çıkarmak isteyen bir kadının isteği üzerine ona yardım etmeyi kabul eder.
Notlar: İlk filmini çeken video klip yönetmeni Francis Lawrence'ın imzasını taşıyan film, Vertigo Comics'in yetişkinlere hitap eden çizgi roman serisi Hellblazer'dan uyarlandı. Hellblazer'ın cehenemme gidip dönmüş kahramanı John Constantine 'in ölmek üzere olduğu ve ruhunu kurtarabilmek için şeytanla pazarlığa oturduğu bölümden esinlendiği söylenen filmde Constantine'i son anda Nicolas Cage'in yerini alan Keanu Reeves oynuyor.

Batman Begins

Yön: Christopher Nolan
Oyuncular: Christian Bale, Michael Caine, Gary Oldman, Katie Holmes, Liam Neeson, Morgan Freeman, Ken Watanabe.
Konu: "Batman" serisinin beşinci filmi, Kara Şövalye'nin hikayesini baştan alıyor. Çok zengin bir ailenin çocuğu olan Bruce Wayne'in annesiyle babası gözlerinin önünde öldürülmüştür. Çocukluğunda yaşadığı bu korkunç olayın yarattığı intikam arzusunu tatmin etme şansı da elinden alınan Bruce Wayne, efsanevi bir ninja liderinin bilgeliğinden faydalanmak üzere Uzak Doğu'ya doğru yola çıkar. Geri döndüğünde Gotham'ı bıraktığından çok farklı bulur. Şehir organize suç örgütlerinin eline geçmiş, sahibi olduğu şirketse kontrolünden çıkmaya başlamıştır. Yaşadığı evin bodrumunda keşfettiği bir mağarada karşısına çıkanlar hepimizin bildiği gibi bütün yaşamını değiştirecek, gizli detektif kimliğine bürünen Bruce Wayne, Batman'e dönüşecek ve kötülerin korkulu rüyası haline gelecektir.
Notlar: "Akıl Defteri"nin yönetmeni Christopher Nolan'ın yazıp yönettiği filmde Batman'i "Amerikan Sapığı"nda izlediğimiz Christian Bale oynuyor. 3 Mart 2004'te İzlanda'da başlayan ve Londra'da devam eden çekimlerin Ağustos gibi Chicago'da tamamlanması planlanıyor. 120 milyon doların üzerinde bir bütçeyle hayata geçirilen film 2005 yazında gösterime girecek.

The Bourne Supremacy

Yön: Paul Greengrass
Oyuncular: Matt Damon, Joan Allen, Karl Urban, Franka Potente, Brian Cox, Julia Stiles.
Konu: Ajan Jason Bourne (Matt Damon), ilk filmde basına gelenlerden sonra Hindistan'da nihayet kendini güvende hissetmeye baslamıstır ama ne yazık ki geçmişi yakasını bırakmaz. Çin'in basbakan yardımcısının, ünlü suikastçı Jason Bourne tarafından öldürüldüğü açıklanır. Bu haber CIA'ye bomba gibi düser ve ortalığı birbirine katar çünkü ilk filmden hatırladığımız gibi Jason Bourne diye biri yoktur aslında. Jason Bourne, CIA ajanı David Webb'in kullandığı sahte kimliklerden biridir sadece. Suikastı gerçeklestiren katilin Amerika ile Çin arasında diplomatik bir kriz yaratmak istediği açıktır. Katili yakalayıp, iki ülke arasındaki iliskilerin normale dönmesini saglamak David Webb'e düser tabii.
Notlar: 2002'de izledigimiz "Bourne Identity"nin devamı niteliğindeki filmde ilk filmin yönetmeni Doug Liman'ın yerini "Bloody Sunday"in yönetmeni Paul Greengrass almıs. Söylentilere göre yapımcıların filmin sanatsal değerini yükseltmek gibi bir niyetleri varmıs ve Greengrass'ı tercih etmelerinin sebeplerinden biri de buymuş. Devam filmini "Bir tür paranoyak fantazi, ama duygusal olarak gerçekçi" diye tanımlayan yönetmen, bas karakteri James Bourne için de "Sistem karsıtı bir adam, yani bizim tarafımızda" diyor. Farklı bir yönetmenin yorumuyla perdeye yansıyacak devam filminde rol almaktan heyecan duyduğunu söyleyen Matt Damon "İkincisi muhtemelen daha karanlık bir film olacak" diyor.

Bridget Jones: The Edge of Reason

Yön: Beeban Kidran
Oyuncular: Renee Zellweger, Hugh Grant, Colin Firth, Jacinda Barrett.
Konu: Romantik komedilerdeki her mutlu sonun aslında o kadar da mutlu olmadığını göreceğiz bu sefer galiba. 2001'de gösterime giren ilk filmi izlediyseniz Bridget Jones için hayatının erkeğine kavusmanın ne kadar önemli olduğunu bilirsiniz. Nitekim filmin sonunda muradına ermişti. Ancak önümüzdeki aylarda gösterime girecek devam filminde meselenin bununla bitmedigini görecek anlasılan. İlk filmin bıraktığı yerin dört hafta sonrasından baslayan devam filminde büyük askı Mark Darcy'nin muhafazakar bir seçmen olduğunu öğrenen Bridget'in iliskisinde sorunlar bas göstermeye baslıyor ve 30'lu yaslarda bekar bir kadın olmanın yarattığı baskıdan kurtulmus olmasına rağmen hayatını yeniden çıkmaza sokmayı basarıyor. Bakalım ask her seyi halledebilecek mi?
Notlar: İlk filmin yönetmeni Sharon Maguire, yerini Beeban Kidron'a bırakmıs. Oyuncu kadrosunda ve yaratıcı ekipte bunun dısında önemli bir değisiklik yok. İlk filmdeki performansıyla Oscar'a aday gösterildikten sonra 15 milyon dolar karsılığında verdiği kiloların hepsini yeniden almayı göze alarak devam filminde rol almayı kabul eden Renee Zellweger'ı bir kez daha Bridget Jones rolünde izleyecegiz. Bütçesi 30 milyon dolar olarak açıklanan film, Amerika'da Kasım ayında gösterime girecek. "Bu kez kendime daha çok güveniyorum" diyen Zellweger'in komedi performansını sergilemesine fırsat veren sahnelerle dolu olduğu söylenen filmin ilkinden de iyi gise yapması bekleniyor.

The Calcium Kid

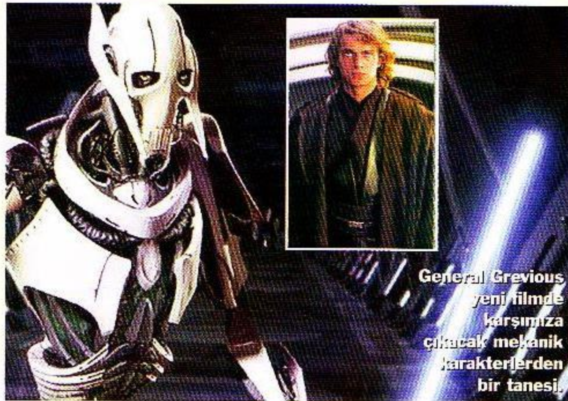
Yön: Alex de Rakoff
Oyuncular: Orlando Bloom, Omid Djalili, Michael Lerner, Roni Ancona, Billie Piper, Rafe Spall.
Konu: Amatör olarak boksla uğrasan mahallenin sütçüsü Jimmy, nasıl olduğunu anlayamadan kendisini kalabalığın ortasında, ringde Dünya Boks Şampiyonu'nun karsısında bulur.
Notlar: Daha üç yıl önce tanınmamıs bir oyuncu olan Orlando Bloom'un "Yüzüklerin Efendisi"yle baslayan yükselisi "Karayip Korsanları" ve "Truva"yla devam etti. Bu kez küçük bütçeli bir İngiliz komedisinin basrolünde karsımıza çıkan aktörün son birkaç yıl içinde olusturduğu hayran kitlesi bir filmi tek basına sürüklemesine yetecek mi göreceğiz. "The Calcium Kid'in bütçesi 'Yüzüklerin Efendisi'nin çekimleri bittikten sonra verilen partinin bütçesi kadar bir sey" diyor Bloom. "Uzun zaman sonra ilk kez bu kadar sıradan bir tipi oynuyorum. Birdenbire kendini kalabalığın ortasında bulan kendi halinde bir çocuk. Neler hissettiğini anlayabiliyorum." "The Milky Way" adlı 1936 yapımı bir İngiliz komedisinin yeniden çevrimi olan filmin yönetmeni Alex de Rakoff ilk filmini çeken bir video klip yönetmeni. "The Mummy"de izlediğimiz Omid Djalili, Timothy Spall'ın oglu Rafe Spall ve Billie Piper'la birlikte rol alan Orlando Bloom, "Küçük, eğlenceli bir gençlik komedisi" demis film için.

Shrek 2

Yön: Andrew Adamson, Kelly Asbury, Conrad Vernon.
Seslendirenler: Mike Myers, Eddie Murphy, Cameron Diaz, Antonio Banderas, John Cleese, Rupert Everette, Julie Andrews.
Konu: Hikaye kaldığımız yerden devam ediyor. İlk filmin sonunda evlenip muradlarına eren Şrek'le Prenses Fiona balayından dönerler. Prenses'in ailesi, yani Uzak Diyarlar Krallığı'nın Kral'ı ve Kraliçe'si yeni evli çifti yemeğe davet ederler ancak kızlarının bir devle evlenmiş olmasından memnun olmadıkları ortadadır. Güzeller güzeli eşiyle birlikte onun ülkesine doğru yola çıkan Şrek hayatının en önemli sınavlarından birini vermek üzeredir.
Notlar: Gösterime girdiği yıl gişe rekorları kıran ve En İyi Animasyon Film Oscar'ını kazanan filmin kahramanı yeşil dev küçük büyük herkesin gönlüne taht kurmuştu. Son zamanların en başarılı animasyon çalışmalarından biri olan "Shrek"in devam filmi, Amerika'da Mayıs ayında gösterime girdi. Yönetmen Andrew Adamson filmin gösteriminden önce "İlk filmin gölgesinde kalmamak için hikaye üzerinde daha çok çalıştık ve devam filmi kliselerine düşmekten kaçındık" diyordu. Bütün bunlar ise yaramış görünüyor. Açılış haftasında 108 milyon doların üzerinde gişe yapan 75 milyon dolar bütçeli devam filminden eleştirmenler de seyirci de memnun. Türkiye'de önümüzdeki ay gösterime girecek filmin yönetmenlerinden Conrad Vernon, "İlk filmde Shrek kendisinin de sevilebileceğini öğrenmişti, şimdi de sevmeyi öğreniyor, yalnızca etrafındakileri değil kendisini de sevmeyi öğrenmesi gerek..." diyor.

Star Wars: Episode III

Yön: George Lucas
Oyuncular: Hayden Christensen, Natalie Portman, Ewan McGregor, Samuel L. Jackson, Ian McDiarmid.
Konu: İlk üç filmin öncesini anlatan ikinci üçlemenin son bölümü olan "Episode III" önceki filmler arasındaki boşluğu nasıl bir hikayeyle kapatacak ve altı filmlik seriyi nasıl tamamlayacak henüz tam olarak bilinmiyor. Ama bildiğimiz bir şeyler de var. Mesela Anakin Skywalker gücün karanlık tarafına geçerek artık tamamen Dart Vader'a dönüşecek, İmparatorluk güçlenirken Cumhuriyet'in çöküşü hızlanacak, Klon Savaşları sona erecek ve Jedi şövalyeleri dağılacak. Yani genel olarak biraz karanlık bir tabloyla karşılaşacağız gibi görünüyor. İkinci bölümün sonunda kaldığımız yerin üç yıl sonrasından devam edecek olan filmin, Klon Savaşları'nın son günlerine denk gelen büyük bir savaş sahnesiyle açılacağı söyleniyor.
Notlar: Bütçesi 115 milyon dolar olarak açıklanan üçüncü bölümün, ilk Yıldız Savaşları filminin gösterime girdiği tarihin 28. yıldönümü olan 25 Mayıs 2005'te gösterime girmesi bekleniyordu ama stüdyo gösterim tarihini birkaç gün geri çekerek 19 Mayıs'a aldı. Filmin tam adının ne olacağı henüz belli değil. 30 Haziran 2003'te, Sydney'deki Fox Stüdyoları'nda başlayan çekimlerin 17 Eylül 2003'te tamamlandığı söyleniyor ama 18 ay olarak belirlenen post-prodüksiyon süreci boyunca ilave çekimler yapılacak.

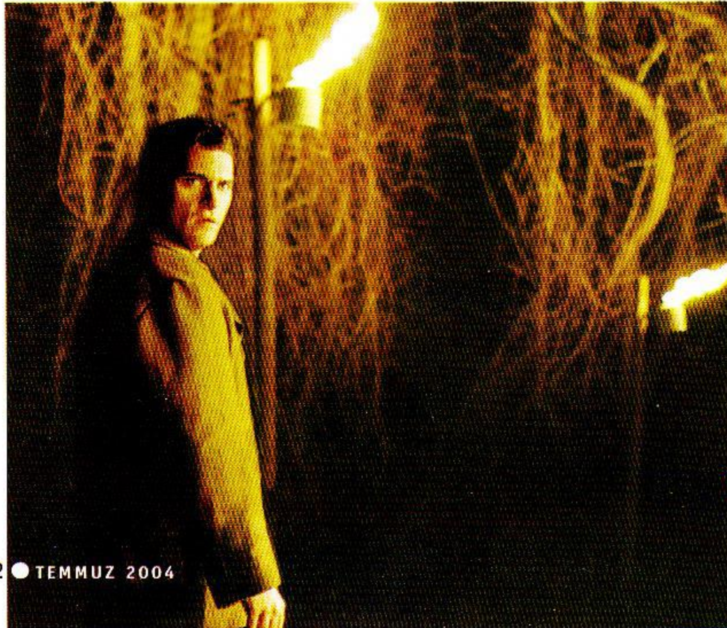

General Grevious yeni filmde karşımıza çıkacak mekanik karakterlerden bir tanesi.

Eternal Sunshine of the Spotless Mind

Yön: Michel Gondry
Oyuncular: Jim Carrey, Kate Winslet, Kirsten Dunst, Mark Ruffalo, Elijah Wood.
Konu: Bir süredir birlikte olan Joel ve Clementine'in ilişkileri kötü gitmektedir. Her şeyi denemelerine rağmen bir türlü ilişkilerini yoluna koymayı başaramayınca umutsuzluğa kapılan Clementine enteresan bir psikolojik deneye katılarak Joel'i hafızasından silmeye karar verir. Buna dayanamayacağını anlayan Joel de hemen aynı kararı verir ve Clementine'i hafızasından silecek deneyin kendisine de uygulanmasını ister. Joel, silinmeden önce her biri son kez gözlerinin önüne gelen Clementine'le ilgili anılarını izlerken aslında onu unutmak istemediğini anlar.
Notlar: Bu muhteşem kadroyu Charlie Kaufman'ın yazdığı senaryonun cazibesine borçluyuz muhtemelen ama hikaye, "Human Nature" filminin yönetmeni olarak hatırlayacağınız Fransız yönetmen Michel Gondry'ye ait. Kaufman, "Filmin büyük bölümü Joel'in zihninden geçenleri takip ediyor ve böylece ilişkilerini sondan başa doğru izlemiş oluyoruz..." diyor. Yönetmen Michel Gondry ise "İnsanlar bilgisayar efektli dövüş filmlerinden sıkılmaya başladılar bence. 'Eternal Sunshine'ın onları şaşırtacağını düşünüyorum" demiş. Amerika'da Mart ayında gösterime giren filmi eleştirmenler çok beğendi.

King Arthur

Yön: Antoine Fuqua
Oyuncular: Clive Owen, Keira Knightley, Stephane Dillane, Ioan Gruffudd, Ray Winstone.
Konu: Roma İmparatorluğu'nun çöküşünden sonra İngiltere, feodal güçler arasındaki bölgesel çekişmeler yüzünden zor günler geçirmektedir. Yarı Romalı bir komutan olan Arturius ya da bildiğimiz adıyla Kral Arthur, işte böyle bir dönemde ortaya çıkar ve bölgede istikrarı sağlamak üzere şövalyeleri biraraya getirir.
Notlar: Kral Arthur efsanesini, hikayenin mistik unsurlarını öne çıkaran önceki uyarlamalardan farklı olarak daha gerçekçi bir yorumla perdeye getireceği söylenen film, tarihsel gerçekliği kanıtlanmamış efsanevi bir kişilik olan Kral Arthur'un yönetimde olduğu sanılan dönemin önemli tarihsel ve politik olayları etrafında gelişiyor. "Tears of Sun/Güneşin Gözyaşları" ve "Training Day/İlk Gün" filmleriyle tanıdığımız yönetmen Antoine Fuqua, "Kimseyi kızdırmak niyetinde değilim ama sert bir film bu" diyor. "Camelot öncesi dönemin Arthur'u . Çok daha gerçekçi bir uyarlama." Çekimleri İrlanda'da yapılan filmin yapımcısı Jerry Bruckheimer, "Efsanenin doğuşuna sebep olduğuna inandığımız dönemi anlatacağız" diyor. "Bize göre İngilizler'in anlattığından çok daha erken bir dönem bu. Dolayısıyla Arthur aslında Romalı'ydı, şövalyeleriyse Rus." Başrol oyuncusu Clive Owen, Kral Arthur'u oynuyor. Keira Knightley'i Guinevere rolünde izleyeceğiz. Ünlü şövalye Lancelot'ıysa Ioan Gruffudd canlandırıyor.

The Village

Yön: M. Night Shyamalan
Oyuncular: Joaquin Phoenix, Bryce Howard, William Hurt, Sigourney Weaver, Adrien Brody.
Konu: 1897 yılında Pennsylvannia'nın Covington kasabası sakinleri, civardaki ormanda yaşayan "mitsel yaratıklar"la barış içinde bir hayat sürmektedir. Ancak kasaba sakinlerini belli sınırlar içinde tutan yasayı sorgulayan ve bu sınırların ötesini merak eden meraklı bir genç, ormanı keşfetmek isteyince kasabalılarla ormandakiler arasındaki sessiz anlaşma bozulur.
Notlar: "6. His", "Ölümsüz" ve "İşaretler"in yönetmeni Shyamalan, yine bir psikolojik gerilim filmiyle karşımızda. Fantastik ögeler ve doğaüstü unsurlar kullandığı psikolojik gerilim filmleriyle seyirciyi şaşırtmayı ve düşündürmeyi seven yönetmen, yeni filminin konusuyla ilgili ayrıntıları yine sır gibi saklıyor. Oyuncuların ağzından bir şey alabilmenin de imkansız olduğu söyleniyor. Yönetmen yalnızca "çok derin ve sık bir film ama aynı zamanda çok korkunç" demiş. Başrolde "İşaretler"de Mel Gibson'la birlikte izlediğimiz Joaquin Phoenix var. Amerika'da Ağustos ayında gösterime girmesi planlanan film Shyamalan hayranları tarafından büyük bir merakla bekleniyor.

The Aviator

Yön: Martin Scorsese
Oyuncular: Leonardo DiCaprio, Cate Blanchett, Kate Beckinsale, Jude Law, Gwen Stefani.
Konu: Amerikan sinema tarihinin en renkli kişiliklerinden biri olan yapımcı/yönetmen Howard Hughes'un yaşam öyküsü. Film, yalnızca iki film çekmiş olmasına rağmen yapımcılığını üstlendiği filmleriyle, uçma sevdasıyla ve tabii bir de Hollywood'un güzel yıldızlarıyla yaşadığı fırtınalı aşklarla tanınan çılgın sinemacının gençlik yıllarını ele alıyor.
Notlar: Bir kez daha Miramax'ın patronu Harvey Weinstein'la birlikte çalışan Scorsese'nin "Gangs of New York"la kaçırdığı Oscar'ı bu kez yakalaması umud ediliyor. 115 milyon dolar bütçeli filmde Hollywood'un Altın Çağı'nı yaşamış ve Howard Hughes'u yakından tanıma fırsatı bulmuş kişilikleri, yıldız oyunculardan oluşan bir kadro canlandırıyor. Leonardo Dicaprio Errol Flynn'i, Kate Beckinsale Ava Gardner'ı, Gwen Stefani Jean Harlow'u, Cate Blanchett ise Katherine Hepburn'ü oynuyor. Filmin Hughes'ün saplantısını ve onu yıkımına götüren süreci anlattığını söyleyen Scorsese "Saplantı benim için anlaşılabilir bir şey" demiş bir röportajında, "Benim saplantım da sinema."

Jean-Pierre Jeunet sette Jodie Foster'la birlikte.

A Very Long Engagement

Yön: Jean-Pierre Jeunet
Oyuncular: Audrey Tautou, Gaspard Ulliel, Dominique Pinon, Jodie Foster, Chantal Neuwirth.
Konu: Birinci Dünya Savaşı'nda geçen filmde, ön saflarda savaşmaktan ölesiye korkan beş asker cephe gerisine alınmak ümidiyle birbirini vurmuştur. Bu sebeple yargılandıkları askeri mahkeme, ateş hattı üzerinde tek başlarına bırakılarak ölüme mahkum edilmelerine karar vermiştir. Mahkemenin kararı uygulanır ve askerler korkunç bir çatışmanın ortasında bırakılır. Muhtemelen hepsi ölmüştür ama bu askerlerden birinin nişanlısı olan genç bir kız, sevdiği adamın yaşadığına dair bir takım haberler alınca gerçeği anlayabilmek için uzun ve acılı bir yolculuğa çıkar.
Notlar: "Şarküteri", "Alien: Resurrection" ve "Amelie" filmleriyle hatırlayacağınız Fransız yönetmen Jean-Pierre Jeunet'nin, post-prodüksiyon aşamasındaki filmi önümüzdeki aylarda gösterime girecek. Başrolde "Amelie"de izlediğimiz Audrey Tatou var.

Cinderella Man

Yönetmen: Ron Howard
Oyuncular: Russell Crowe, Renee Zellweger, Craig Bierko, Paul Giamatti.
Konu: Büyük Bunalım dönemi Amerikası'nda, ringdeki başarılarıyla kahramanlaşmış ünlü boksör Jim Braddock'un hayat hikayesini anlatan filmde, boksörün sadık eşini Renee Zellweger, zaman zaman ölümcül olabilen yumruklarıyla tanınan bir ağır sıklet boks şampiyonu olan, en büyük rakibi Maw Baer'i ise Craig Bierko oynuyor.
Notlar: "A Beatiful Mind"ın yönetmeni Ron Howard'la başrol oyuncusu Russell Crowe'u ikinci kez biraraya getiren filmin prodüksiyonu, önce Crowe'un eşinin bebek beklediği tarihe denk geldiği için, sonra da aktörün omzundaki bir incinme yüzünden ertelenmişti. Çekimleri tamamlanan filmin Aralık ayında gösterime girmesi bekleniyor.

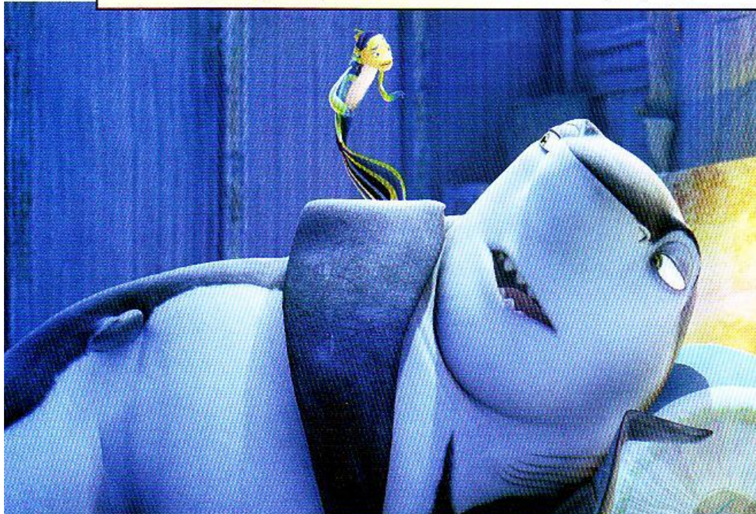

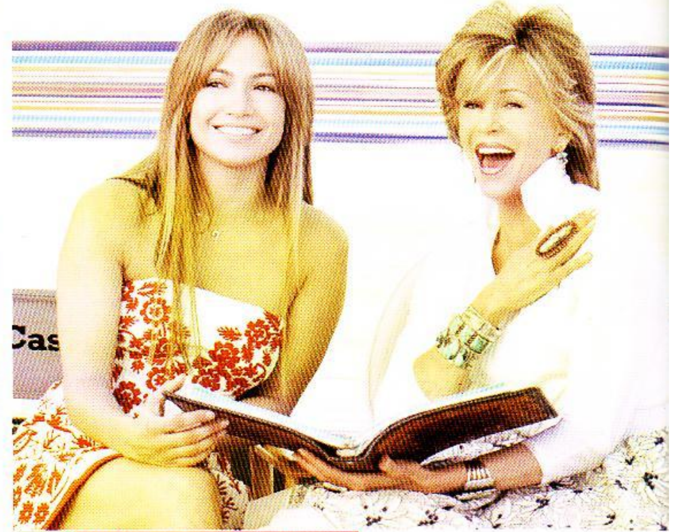

The Polar Express

Yön: Robert Zemeckis
Oyuncular: Tom Hanks, Chris Coppola, Eddie Dezen, Ed Gale, Nona Gaye, Josh Hutcherson, Michael Jeter.
Konu: Etrafındaki herkes aksini iddia etse de Noel Baba'nın gerçek olduğuna inanmaktan vazgeçmeyen bir çocuk, bir Noel sabahı evinin önüne gelen buharlı trenin sesiyle uyanır. Bu sihirli tren diğer çocuklarla birlikte onu da Kuzey Kutbu'na Noel Baba'yla tanışmaya götürecektir.
Notlar: "Jumanji"ye esin kaynağı olan romanın da yazarı olan Chris Van Allsburg'un kaleme aldığı ödüllü bir çocuk kitabından uyarlanan filmin yönetmeni, Robert Zemeckis. Yeni bir animasyon teknigiyle çektiği filmde Zemeckis, önce oyuncuların canlı performanslarını filme almıs, sonra bu çekimleri bilgisayarda gerçeklestirilen animasyonunun temel malzemesi olarak kullanmıs. Allsburg'un kitabının hayranlarından biri olan Tom Hanks, yapımcılıgını üstlendiği filmde sihirli trenin kondüktörünü oynuyor. Postprodüksiyonu devam eden filmin önümüzdeki Kasım ayında gösterime girmesi bekleniyor.

Shark Tale

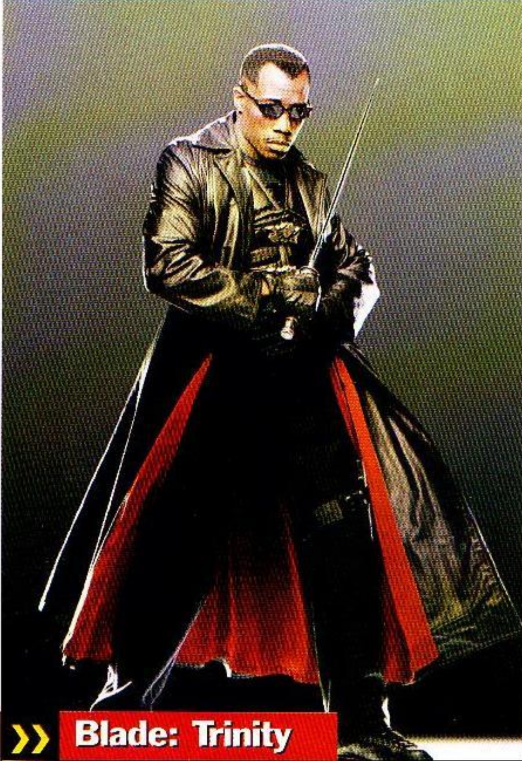
Yön: Bibo Bergeron, Vicky Jenson
Seslendirenler: Will Smith, Robert De Niro, Angeline Jolie, Jack Black, Renee Zellweger, Martin Scorsese.
Konu: Küçük balık Oscar, büyük bir mafya hesaplaşmasından sonra olay yerinde bulununca okyanusun en güçlü mafya babası olan köpekbalığının büyük oğlunu öldürdüğü zannedilir. Olay, okyanus dünyasını birbirine katmıstır. Oscar, nasıl olduğunu anlamadan birdenbire cesur bir köpekbalığı avcısı, bir kahraman olmustur. Baslangıçta bunun keyfini çıkarmaya bakar ama çok geçmeden mafya dünyasında bir kahraman olmanın sandığı kadar eğlenceli olmadığını anlayacaktır...
Notlar: Pixar'ın geçtiğimiz yıl gişe rekorları kıran filmi "Kayıp Balık Nemo"ya geç de olsa bir karşılık vermek isteyen Dreamworks'ün deniz altında geçen yeni animasyon filmi bir hayli iddialı bir yapım. Film daha gösterime girmedi ama stüdyo devam filmi hazırlıklarına baslamış bile.

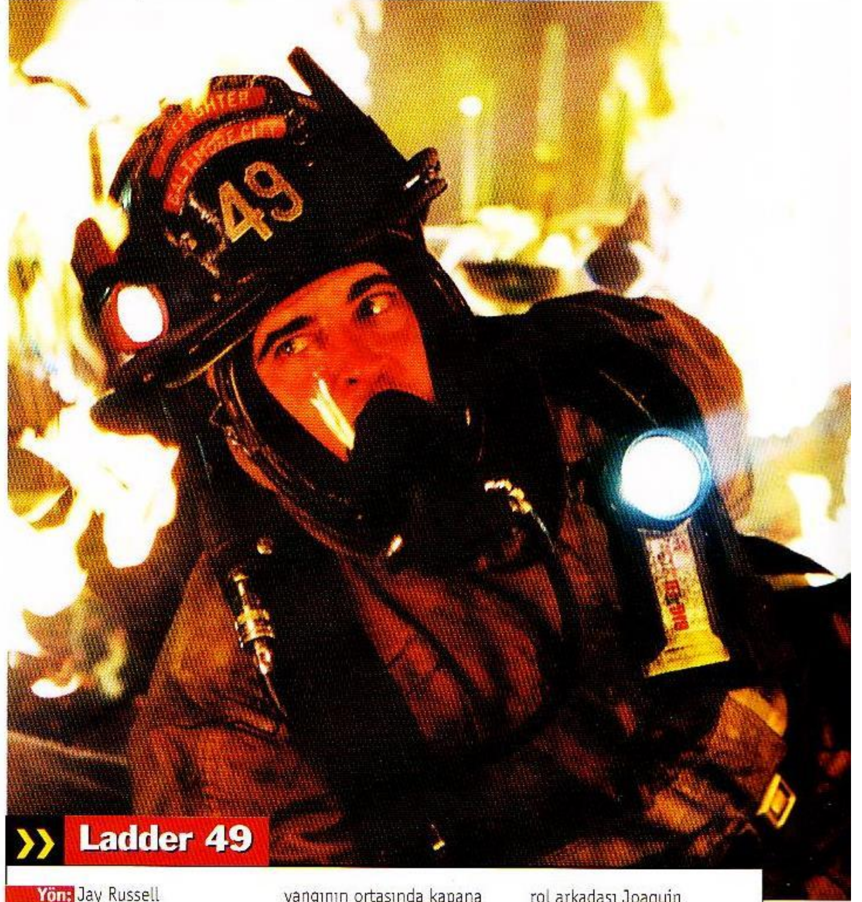
Monster In Law

Yön: Robert Luketic
Oyuncular: Jennifer Lopez, Jane Fonda.
Konu: Uzun zamandır hayatının erkeğini arayan Charlotte Honeywell (Lopez), Kevin'le karşılaşınca rüyalarının gerçek olduğunu düşünmeye baslamıştır, tabii Kevin'in annesiyle tanısıncaya kadar. Kevin'i kimselere yakıştıramayan bu kadının, biricik oğlunu Charlotte'a kaptırmaya hiç niyeti yoktr.
Notlar: "Legally Blonde"un yönetmeninden bir romantik komedi. 1990'da Robert De Niro'yla birlikte rol aldığı "Stanley & Iris"ten beri ilk kez kamera karsısına geçen Jane Fonda, korkunc kayınvalideyi oynuyor.

Blade: Trinity

Yön: David S. Goyer
Oyuncular: Wesley Snipes, Kris Kristefofferson, Jessica Biel, Ryan Reynolds.
Konu: Vampir avcısı Blade, bu kez kendilerine Nightstalkers diyen vampir avcısı ölümsüzlerden oluşan bir grubun üyelerinden olan Hannibal ve Abigail'in yardımıyla, kan emicilerin atası, vampir neslinin en yaşlısı Drakula'ya karşı savaşıyor.
Notlar: "Blade 2"nin yönetmeni Guillermo Del Toro, "Hellboy"u çekmekle meşgul olduğundan, bu kez yönetmenlik görevi serinin yazarı David S. Goyer'a düşmüş. Yapımcıların bütçeyi 70 milyon dolara çıkarmaları üzerine "yazdığı her çılgınlığı" filme çekebilecek olma fırsatını kaçırmak istemediğini ve böylece teklifi kabul ettiğini söyleyen Goyer, "Blade'in yaşadığı dünyayla, bizim, yani seyircinin yaşadığı dünya arasında bir çatışma yaratmak istiyorum" demiş. Bir üçleme olarak tasarlanan serinin son halkası olacak film, Amerika'da Ağustos'ta gösterime giriyor.

Ladder 49

Yön: Jay Russell
Oyuncular: Joaquin Phoenix, John Travolta, Jacinda Barrett.
Konu: Bütün yaşamanı hayat kurtarmaya adamış, başarılı ve sevilen bir itfaiye çalışanı olan Jack, son zamanlarda işiyle ilgili tereddütler yaşamaya başlamıştır. Günün birinde korktuğu başına gelir ve söndürmeye çalıştığı bir yangının ortasında kapana kısılır. Ölüme çok yaklaştığı o anda arkadaşlarından yardım beklerken geçmişini ve yaşamıyla ilgili tüm seçimlerini bambaşka bir gözle yeniden değerlendirmeye başlar.
Notlar: Önümüzdeki Ekim ayında gösterime girmesi beklenen filmde, Ladder 49 adlı itfaiye biriminin şefini canlandıran John Travolta, rol arkadaşı Joaquin Phoenix'le birlikte itfaiyeci yetiştiren bir akademide bir ay boyunca eğitim görmüş. İki başrol oyuncusunun çekimler sırasında büyük bir tehlike atlattıkları ve gerçek itfaiyeciler tarafından yanmaktan kurtarıldıkları söyleniyor. Travolta, "Ladder 49"un bugüne kadar çekilmiş en iyi itfaiyeci filmi olduğunu iddia ediyor.

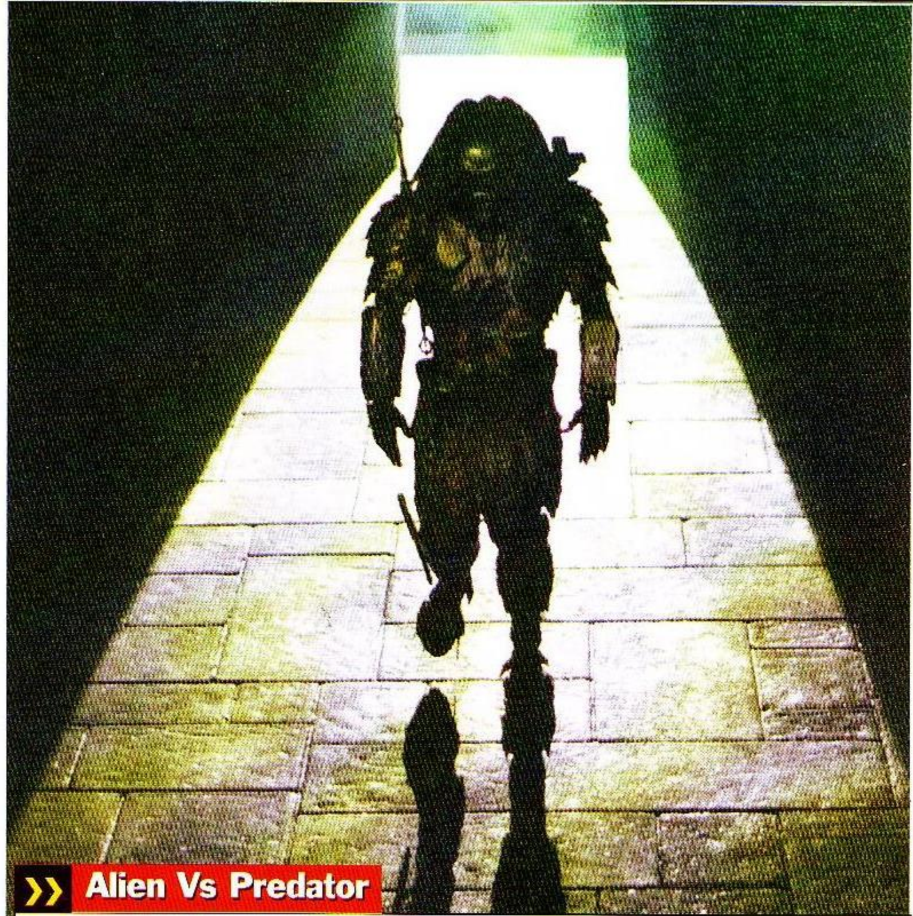
13 Going On 30

Yön: Gary Winick
Oyuncular: Jennifer Garner, Mark Ruffalo, Judy Greer, Christa B. Allen, Andy Serkis, Kathy Baker.
Konu: Ergenlik çağındaki her çocuk gibi bir an önce büyümek isteyen Jenna Rink, 13. doğum gününde bir dilek diler. Ertesi sabah uyandığında, bir mucizeyle karşılaşır. Dileği gerçekleşmiştir. Bir gecede 17 yaş birden büyüyen Jenna, artık erkek arkadaşıyla birlikte yaşayan, 30 yaşında, başarılı bir dergi editörüdür. Neler olduğunu anlamaya çalışan Jenna en yakın arkadaşı Matt'in peşine düşer.
Notlar: Bir önceki filmi "Tadpole"da üvey annesine aşık olan 15 yaşında bir çocuğun hikayesini anlatan Gary Winick, şimdi de çabuk büyümek isteyen 13 yaşındaki bir kızın hikayesini anlatan yeni bir romantik komediyle kamera arkasına geçmiş.

Lemony Snicket's: A Series of Unfortunate Events

Yön: Brad Silberling
Oyuncular: Jim Carrey, Meryl Streep, Jude Law, Emily Browning, Liam Aiken, Kara Hoffman, Shelby Hoffman.
Konu: Popüler bir çocuk kitapları serisinden uyarlanan film, bir yangında kaybettikleri anneleriyle babalarının ölümünden sonra uzak akrabaları Kont Olaf'ın yanına gönderilen, ancak çok geçmeden açgözlü Kont'un babalarından kalan yüklü miktardaki mirasın peşinde olduğunu anlayan üç çocuğun maceralarını anlatıyor.
Notlar: Sonuncusu bu yıl yayınlanan 10 kitaptan oluşan "A Series of Unfortunate Events" adlı çocuk kitapları serisi Amerika'da çok popüler. "Harry Potter" tarzı bir seri yaratmaya giriştiği söylenen Dreamworks, yazar Daniel Hadler'ın yarattığı kahramanların ilk üç kitaptaki maceralarından uyarlanan ilk filmi önümüzdeki Noel sezonunda gösterime sokmayı planlıyor. Bütçeyle ilgili anlaşmazlıklar yüzünden yönetmenlikten vazgeçen Barry Sonnenfeld'in yerini Amerika'nın deneyimli dizi yönetmenlerinden biri olan Brad Silberling almış. Şu anda post prodüksiyon sürecindeki filmde hain Kont Olaf'ı Jim Carrey, Josephine Teyze'yi Meryl Streep canlandırıyor. Yalnızca sesini duyacağımız esrarengiz anlatıcı Lemony Snicket'a sesini veren aktörse Jude Law.

Alien Vs Predator

Yön: Paul W.S. Anderson
Oyuncular: Lance Henriksen, Sanaa Lathan, Colin Salmon, Raoul Bova.
Konu: 21. yüzyılda geçen filmde çok zengin bir işadamı olan Charles Weyland'ın finanse ettiği bir kazı ekibi Antartika'da buzlar altında gömülü bir piramit bulur. Piramitin içine giren ekip son derece enteresan bir manzarayla karşılaşır. Çok geçmeden Antartika kıtasının iki uzaylı ırkının savaş alanı haline gelmiş olduğunu anlaşılır.
Notlar: Ridley Scott'ın 1979 yapımı filmi "Alien"daki uzaylı yaratıklarla, John McTiernan'ın 1987 yapımı filmi "Predator"daki yaratıklar, daha önce çizgi roman dünyasında karşı karşıya gelmişlerdi. Beyazperdedeki karşılaşmaları ise uzun zamandır merakla bekleniyordu. Yönetmenliğini "Mortal Kombat", "Event Horizon" ve "Resident Evil" filmlerinin yönetmeni Paul W.S. Anderson'ın üstlendiği filmin Amerika'da Ekim ayında seyirci önüne çıkması bekleniyor. Filmin yaş sınırlandırmasına tabi tutulmasını umursamadığını söyleyen yönetmen "Bir hayli sert ve dehşetli bir film oldu" diyor. Hikayenin, piramitlerin eski çağlarda kullanılmış uzay gemileri olduğunu iddia eden Eric Van Daniken'den esinlendiği söyleniyor. "Evet, işte böylece bazı antik medeniyetlerin neden hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolduklarının açıklamış oluyoruz" diyor Anderson.

The Manchurian Candidate

Yön: Jonathan Demme
Oyuncular: Denzel Washington, Liev Shreiber, Meryl Streep, Jon Voight.
Konu: Körfez Savaşı sırasında kaçırılan Amerikan askerleri , Bennettt Marco (Washington) ve Raymond Shaw (Schreiber) ülkelerine döndüklerinde beyinlerinin yıkanmış olduğunun farkında değildirler. Shaw'un annesi (Streep) bir senatörle evlilik hazırlıklarına başlayınca Marco, bir şeylerden şüphelenmeye başlar.
Notlar: Yönetmenliğini John Frankenheimer'ın yaptığı, başrollerinde Frank Sinatra'yla Laurence Harvey'nin rol aldıkları, 1962 yapımı aynı adlı politik gerilim filminin yeniden çevrimi. Yapımcılığını Sinatra'nın kızı Nancy'nin üstlendiği filmde Sinatra yerine Denzel Washington'ı, Laurence Harvey yerine Liv Shreiber'ı, Angela Lansbury yerine de Meryl Streep'i izleyeceğiz. O zamandan bu yana Amerikan dış politikasında değişen pek bir şey olmadığı için güncelliğini koruyan filmin yeniden çevrimi, gerilim konusundaki yeteneğini yıllar önce "Kuzuların Sessizliği" ile kanıtlayan yönetmen Jonathan Demme'in mahir ellerine teslim edilmiş.

Ocean's Twelve

Yön: Steven Soderbergh
Oyuncular: George Clooney, Julia Roberts, Brad Pitt, Matt Damon, Vincent Cassel, Andy Garcia.
Konu: Danny Ocean'ın konusunda uzman 11 soyguncudan oluşan muhteşem çetesi, Vegas'taki işini bitirince Avrupa'ya doğru yola çıkmıştır. Bu arada teknoloji harikası bir güvenlik sistemiyle korunan kumarhanesinin gözlerinin önünde soyulmasını hala hazmedemeyen Terry Benedict (Andy Garcia) de peşlerindedir tabii. Çetenin bir sonraki hedefiyse, Rembrandt'ın dev boyutlardaki paha biçilmez tablosu "Gece Bekçisi"ne ev sahipliği yapan Amsterdam'daki bir müzedir.
Notlar: Yıldız oyunculardan oluşan kadrosunu devam filmi için yeniden bir araya getiren Steven Soderberg, birincisinde kullandığı bütçeyi bir kuruş arttırmamasına rağmen daha "büyük" bir film çekeceğini iddia ediyor. Önümüzdeki Aralık'ta gösterime girmesi planlanan filmin biraz daha genişletilen kadrosuna Catherine Zeta-Jones ve Vincent Cassel da katılmış.

Collateral

Yön: Michael Mann
Oyuncular: Tom Cruise, Jamie Foxx, Mark Ruffalo, Javier Bardem, Jada Pinkett Smith.
Konu: Los Angeles'ta taksi şoförlüğü yapan Max (Foxx), bir kiralık katil tarafından rehin alınır. Katil, Max'ten kendisini teker teker öldüreceği adamların adreslerine götürmesini istemektedir. Son kurbanın kendisi olacağından şüphelenmeye başlayan Max, işin içinden çıkmanın bir yolunu bulmak zorundadır.
Notlar: Uzun zamandır ertelenen bu gerilim projesi sonunda Michael Mann yönetmenliğinde çekildi. Daha önce yönetmen olarak Mimi Leder'ın ve Janusz Kaminsky'nin adı geçmişti. Başrol oyuncusu Tom Cruise'u ve yönetmen Michael Mann'i bu projeye çeken en önemli etkenin Frank Darabont'un elden geçirdiği senaryo olduğu söyleniyor. "Vampirle Görüşme"den beri ilk kez kötü adam rolünde karşımıza çıkan Tom Cruise bir kiralık katili oynuyor; Jada Pinkett Smith ise katilin listesinde yer alan kurbanlardan biri olan avukatı.

Ying Xiong

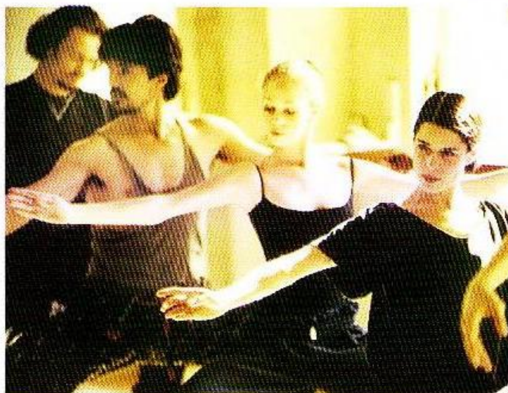
Yön: Zhang Yimou
Oyuncular: Jet Li, Maggie Cheung, Donnie Yen, Zhang Zi Yi, Tony Leung, Daoming Chen.
Konu: Daha önce Chen Kaige'nin 1999 yapımı filmi "The Emperor and the Assasin"e konu olan gerçek bir olaydan yola çıkan film, ilk Çin imparatoru ile bir suikastçının hikayesi etrafında gelişiyor. İmparatorluk öncesi dönemde Çin, ülkenin egemenliğini ele geçirmek için mücadele eden yedi düşman krallığa bölünmüştür. İçlerinden biri olan Qin eyaletinin kralı, suikast tehlikesiyle karşı karşıyadır. En korktuğu üç suikastçiyi yakalayıp öldürmek üzere ünlü bir dövüş ustasını (Jet Li) görevlendirir. Kırık Kılıç, Uçan Kar ve Gökyüzü diye anılan bu üç savaşçıyı etkisiz hale getiren dövüş ustası saraya döndüğünde bir kahraman gibi karşılanır ve basından geçenleri anlatmaya başlar.
Notlar: "Raise the Red Lantern" gibi etkileyici dramların yönetmeni Zhang Yimou'nun estetik aksiyon sahneleriyle bezediği Hong Kong usulü gerçek bir dövüş filmi "Kahraman". Geçen yılki Berlin Film Festivali'nde Alfred Bauer ödülüne layık görülen, anavatanı Hong Kong'ta gişe rekorları kıran ve birçok ödül kazanan filmde Jet Li, Qin Kralı için çalışan isimsiz suikastçıyı oynuyor. Çin standartlarına göre hayli yüksek sayılabilecek 30 milyon dolarlık bütçesiyle son zamanlarda Hong Kong'tan çıkan en iddialı yapımlardan biri olan filmin Amerika gösterimi ertelene ertelene önümüzdeki Ağustos sonuna çekildi. Türkiye'de ise önümüzdeki aylarda gösterime girmesi bekleniyor.

The Company

Yön: Robert Altman
Oyuncular: Neve Campbell, Malcolm McDowell, James Franco, Barbara E. Robertson.
Konu: Hayatlarını baleye adamış bir grup dansçının hikayesini anlatan filmde Robert Altman bu zor mesleği icra eden sanatçıların dünyasına yakından bakıyor. Neve Campbell, Chicago'daki bir bale topluluğunda baş dansçı olma şansını elde eden ancak mesleğiyle özel yaşamı arasındaki dengeyi kurmakta zorlanan yetenekli bir balerini, McDowell topluluğun kurucularından biri ve aynı zamanda sanat yönetmeni olan başarılı bir koreografı, James Franco ise Campbell'ın erkek arkadaşını oynuyor.
Notlar: "Çığlık" serisi filmlerinin yıldızı olarak isim yapan Neve Campbel aslında eğitimli bir balerinmiş ama aynı zamanda yapımcılığını üstlendiği bu filmdeki rol için 4 ay boyunca günde sekiz saatini bale çalışarak geçirmiş. Olgunluk dönemini verimli geçiren usta yönetmen Robert Altman'ın "Gosford Park"ın ardından çektiği filmi birçok festivalde gösterildi ancak geniş bir dağıtım olanağından yararlanamadı. Eleştirmenlerden olumlu tepkiler alan ve kimilerince Altman'ın en iyi işlerinden biri olarak görülen filmin önümüzdeki aylarda bizde de gösterime girmesi bekleniyor.

Diğerleri...

Önümüzdeki sezon gösterime girmesi muhtemel filmler arasında dağıtım şirketlerinin festivallerden topladığı yeni filmler de var.

Bu yılki Cannes Film Festivali'nde yüklü bir alışveriş yaptıkları söylenen Türk dağıtımcıların satın aldığı onlarca filmden ne kadarı gösterim şansı bulacak bilinmez ama listede sinemaseverleri heyecanlandıracak birçok film var. İşte bunlardan bazıları: "Aşk Zamanı"nın yönetmeni Wong Kar-Wai'nin Cannes'da Altın Palmiye'ye aday gösterilen filmi "2046"; bu yılki Cannes Film Festivali'nde büyük ödülün sahibi olan film, yani Bush yönetimine yönelik eleştirileriyle dikkat çeken Amerikalı yönetmen Michael Moore'un son filmi "Fahrenheit 9/11"; Emir Kusturica'nın Altın Palmiye'ye aday gösterilen filmi "Life is a Miracle" Clint Eastwood'un boksör olmak isteyen bir kadının (Hilary Swank) hikayesini anlatan filmi "Rope Burns", Fransız yönetmen Jacques Rivette'nin yeni filmi "The Story of Marie and Julien"; 30'lu yaşlardaki birçok oyuncuyla yaptığı röportajları derleyen Rosanne Arquette'in film endüstrisinin kadın oyunculara yaklaşımını eleştiren belgeseli "Searching for Debra Winger"; "Merkez İstasyonu" filmiyle hatırlayacağınız Brezilyalı yönetmen Walter Salles'in, 1950'li yıllarda arkadaşı Alberto Granado'yla birlikte Güney Amerika'yı motorsikletle dolaşan ünlü devrimci Che Guevera'nın anılarından yola çıkarak çektiği filmi "The Motorcycle Diaries", Morgan Spurlock'un fast food şirketlerine eleştirel bir gözle yaklaşan ve Amerikalılar'ın obezite sorununu enteresan bir yaklaşımla ele alan belgesel filmi "Super Size Me"; Abel Ferrara'nın, Manhattan'da gece kulübü işleten bir adamla onun için çalışan dansçıların komik hikayesini anlatan filmi "Go Go Tales", ünlü komedyen Peter Sellers'ın hayatını, Robert Lewis tarafından kaleme alınan biyografisinden yola çıkarak sinemaya uyarlayan Stephen Hopkins'in "The Life and Death of Peter Sellers" adlı filmi, Avusturyalı yönetmen Michael Haneke'nin, başrollerinde Juliette Binoche ve Daniel Auteuil'in rol aldığı son filmi "Cache", Wim Wenders'ın endişe ve hayalkırıklığının Amerika'daki tezahürünü inceleyen filmi "Land of Plenty"; Takeshi Kitano'nun gözleri görmeyen bir samurayın hikayesini anlatan 2003 yapımı filmi "Zatoichi"; Che Guevera'nın yaşamını epik bir filmle beyazperdeye taşımak üzere üzere yola çıkan Steven Soderbergh'in 2005'te tamamlanması beklenen filmi "Che" ve son filminde bir erkekle bir kadın arasındaki aşkın beş aşamasını ele alan yönetmen François Ozon'un 2004 yapımı filmi "5x2".

"Fahrenheit 9/11"

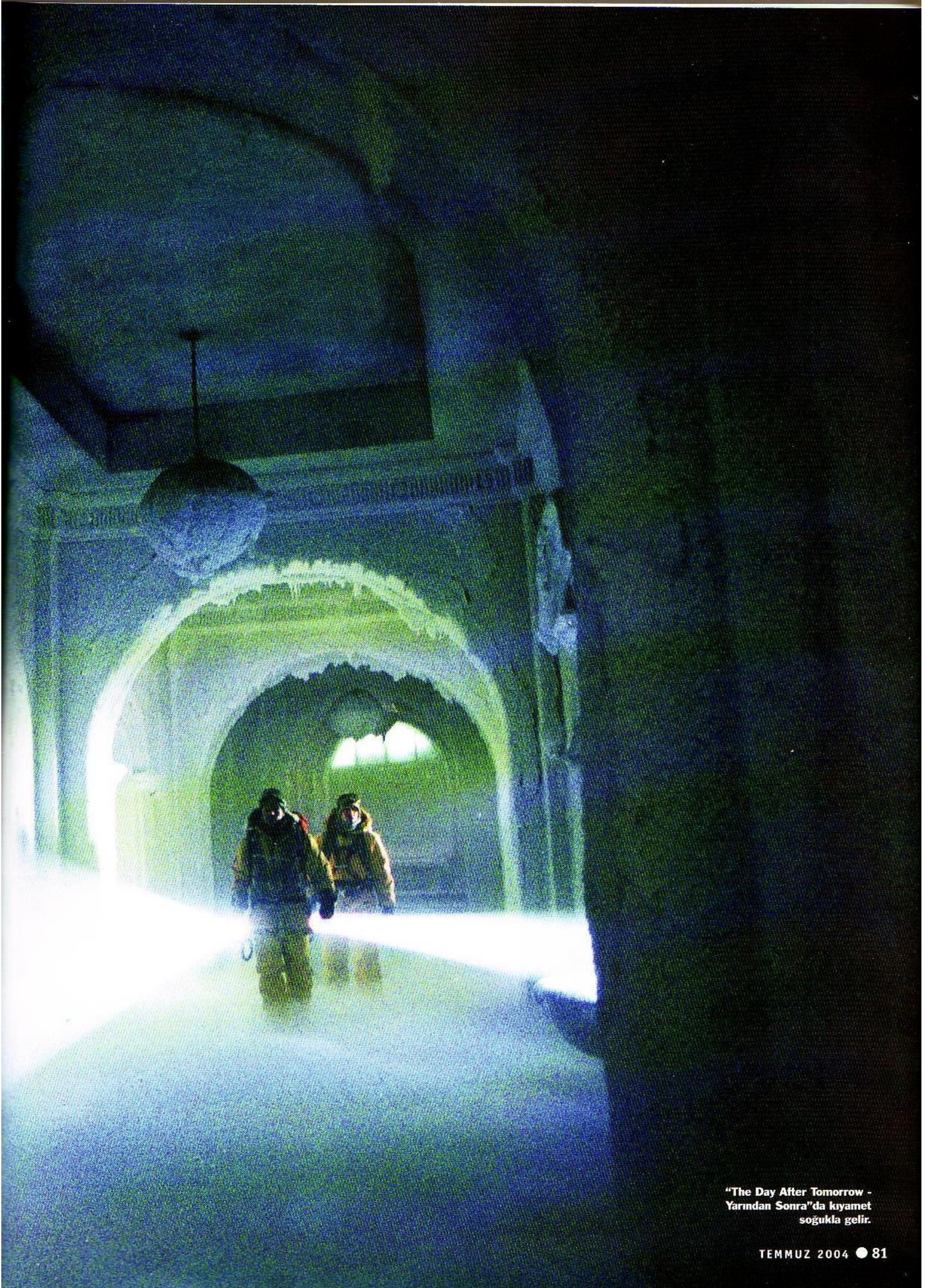

"2046"

Kıyamet kopunca...

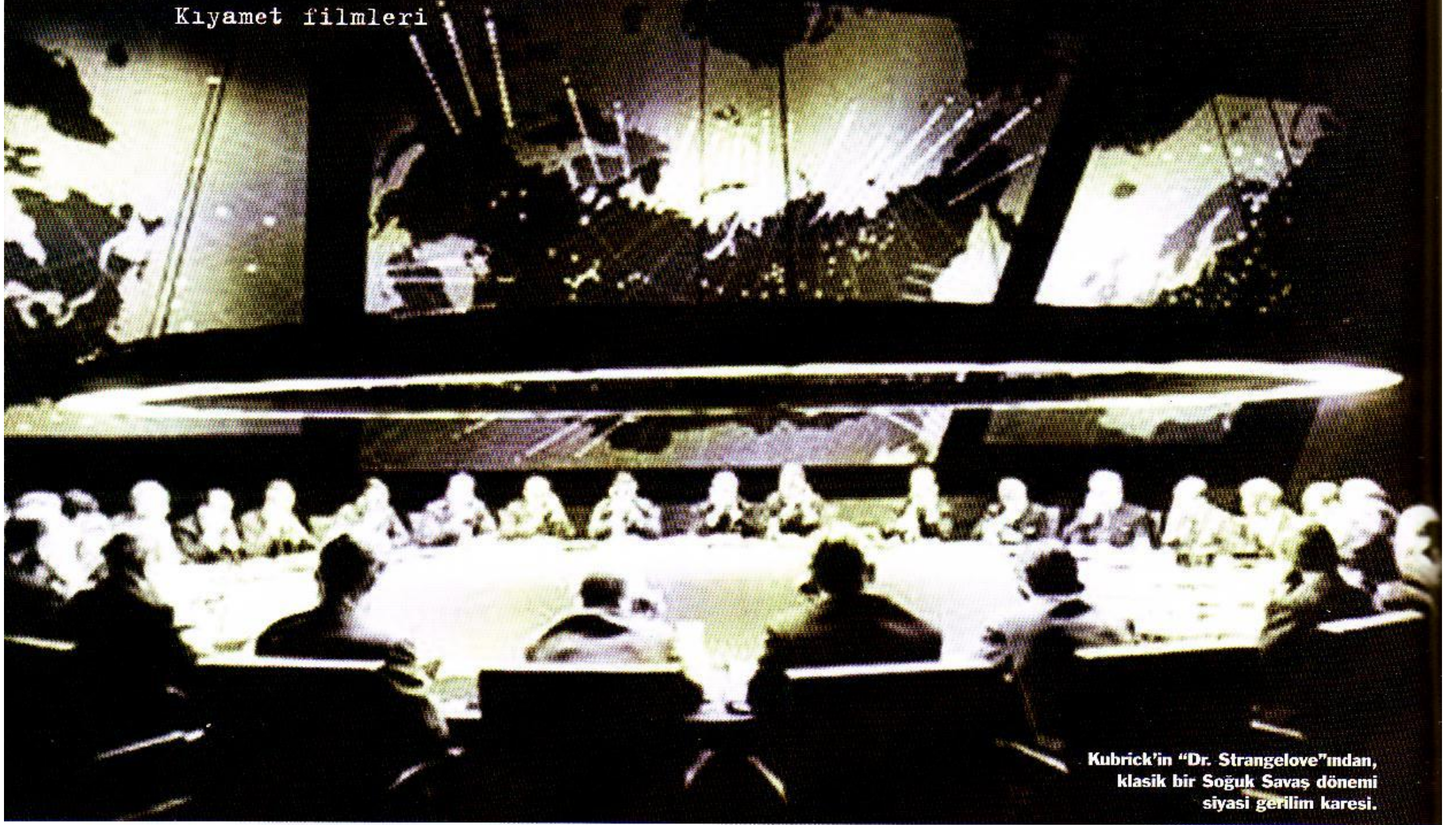
Doğanın ya da da genel olarak evrenin güçleri karşısında yerle bir olan gökdelenler, köprüler, anıtlar... Tek bir düğmeye basılarak ateşlenen, tahrip gücü muazzam bombalar... Dünyayı ele geçiren makineler... Ağır ağır ilerleyen ama önlenemez bir şekilde her yanı bürüyen ölüler... Salgın hastalık sonucu ölen milyarlarca insan... Gümbürtüyle de gelse, iniltiyle de, "dünyanın sonu" sinema için her zaman çok cazip bir konuydu. Üstelik yeni becerilerini sergilemesi için gayet uygun bir fırsattı. KUTLUKHAN KUTLU

Bir tarafta ademoğlunun teknolojisinin kainatın güçleri karşısındaki acizliği... Diğer tarafta ise aynı teknolojinin, kainatın sözkonusu güçlerini sahnelemedeki giderek artan mahareti. Felaket filmlerinin temelinde, işte bu ironi yatıyor. İnsanoğlunu bir taraftan şişirirken öbür taraftan söndüren, semaviden hayvaniye uzanan "varlıklar zinciri"ndeki yerini daha da bulandırmak istercesine, bir göklere çıkarıp bir yerin dibine batıran bir durum bu. Ve aynı zamanda, Hollywood'un son oyuncaklarını sergilemesi için gayet elverişli bir tuval.

Teknoloji geliştikçe yıkım resimleri kendilerini felaket filmiyle sınırlamayarak, komşu türlere sıçramayı da gayet iyi beceriyorlar elbette. Bunun sonucunda hiç boş kalmıyor; kâh gökdelenlerin yerle bir oluşunu, kâh koca koca müstakil evlerin öfkeli fırtınalarla paralanışını, kâh yüzlerce aracın birbirlerinin üzerine yığılarak ortalığı hurdalığa çevirişini izliyoruz. En azından birkaç senede bir de, bize bunların hepsini birarada gösteren; medeniyetimizin [illegible] nın, hatta tuzla buz oluşunun resimlerini karşımıza çıkan "dünyanın sonu" filmleriyle seyrediyoruz. Küçük dürtüklemelerden, [illegible] lemelere varan bir [illegible] taciz ettiğimiz gezegenimizin [illegible] silkelenişinin, kainatın [illegible] resimlerini, kutsal kitaplarda haber verilmiş olayları çağ-

"The Day After Tomorrow - Yarından Sonra"da kıyamet soğukla gelir.

Kubrick'in "Dr. Strangelove"ından, klasik bir Soğuk Savaş dönemi siyasi gerilim karesi.

"Dogma"da iki melek, Tanrı'nın onları kovduğu Cennet'e girmek için bir "arka kapı" bulur. Ancak bu kapıyı kullanmaları, kainatın sonunu getirecektir.

rıştıran tabloları görüyoruz... Kıyamet tuvali bazen sakinleşip bazen mahşeri bir kalabalığa boğuluyor, ama hiçbir zaman sinemadan uzak durmuyor.

Özellikle 90'lı yıllarda, sinema büyük çaplı felaketleri resmetme konusunda giderek daha büyük bir beceriye kavuşurken, felaket filminin yeniden doğduğu ve diğer türlerle sırt sırta vererek günümüze dek direnip ayakta kaldığı söylenebilir. 90'ların janr evlilikleri furyası içinde felaket filmi, doğal misafirlerinden olan bilimkurgunun da tekrar palazlanıp illüzyon yaratma teknolojisini perdahlaya perdahlaya beyazperdede arz-ı endam etmesinin sonucunda, kendine Hollywood'da vazgeçilmez bir yer edindi. Hem de "dünyanın sonunu resmeden film" kimliğinin verdiği ayrıcalıkla. Artık yeri yerinden oynatacak kadar güçlü görsel efektler vardı ve kahramanlar dünyayı her zamankinden de sık kurtarmak zorunda kalıyordu.

Bir taraftan "Twister" ve "Dante's Peak" gibi felaket filminde yeni ufukları sergileyen örneklerle bombardımana tutulurken, bir taraftan da "Independence Day" ve "Mars Attacks" gibi filmlerle bu felaket tablolarının, bu görkemli patlamaların ve toz bulutlarının bilimkurgudaki yansımasını izliyorduk. Artık tamamen bilgisayar ürünü olan ikna edici hortumlar yaratmak mümkün olduğu gibi, bütün New York'un harabeye dönüşünün gayet inandırıcı tablolarını yaratmak da mümkündü. Doğal afetler bütün görkemleriyle resmedilebiliyor, uzaylıların saldırıları bütün tahrip güçleriyle sahnelenebiliyordu. Yıkıma giden yol parıl parıl parlayan tuğlalarla döşenmişti adeta 90'larda.

Yeni binyıla doğru...

Buna bir de 2000 yaklaştıkça hararetlenen milenyum hummasını ekleyin... Felaket tellallığının ve ressamlığının atbaşı gittiği bir atmosferde buluyorsunuz kendinizi. Kısmen dini inançlara, kısmen batıl itikata, kısmen de paranoyaya ve envai çeşit komplo teorisine yaslanan "dünyanın sonunu beklemek" biçimindeki ruh hali, 90'ların özellikle ikinci yarısında epeyce güçlenmişti. Hal Hartley'nin "Book of Life"ından tutun da "The Matrix"e varıncaya kadar 90'ların birçok önemli yapıtında izleri görülebilen bu "kıyamete doğru" havası, tabii ki Arnold Schwarzenegger'in vasıtasıyla dolaysız bir biçimde cisimlendirildi de. Şeytanın gelinine ulaşmak için 31 Aralık 1999'un son saatlerine kadar (Amerika'da Doğu saati itibariyle!) vakte sahip olduğu "End of Days"de Arnie, bu defa meselenin dinsel köküne inmiş, insanlığı en büyük düşmanına karşı koruyordu. Peter Hyams'ın filmi, Schwarzenegger için tamamen "milenyum temalı bir proje" olsa bile, 90'ların ikinci yarısındaki ruh halini, yeni bir binyılın eşiğinde durmanın getirdiği o tuhaf ürpertiyi en az yansıtan filmlerdendi.

David Fincher'ın "Fight Club"ı ise, "sistem"i, yani bildiğimiz şekliyle modern dünyayı alaşağı etmek isteyen anarşist karakteri Tyler Durden ile alternatif bir "dünyanın sonu" filmi olarak değerlendirilebilirdi. "Fight Club"da artık rutinin ninnisiyle uyku uyuyamayan, yarı ölü - yarı diriymiş gibi yaşayan kahramanın omzundaki yükten kurtulmak için hayatı yeniden başlatma çabası, belki medeniyetin sonunu getirmiyordu.... Ama modern yaşam ritminin ve alışkanlıklarının yerini daha temel ihtiyaçlara ve fizikselliğe, varoşlarda yeniden keşfedilmiş bir özgürlüğe bıraktığı, heyecan ve hayat verici bir anarşi sunuyordu. İşlerin fazlaca karmaşıklaştığı bir dünyada, yüzlerce küçük sorunun bir çırpıda ortadan kalkıp her şeyin son derece yalınlaştığı bir yaşantı sunuyordu. Tıpkı felaket filmlerindeki anarşik düzen gibi... Sonuçta, yaşamı yeryüzünden silebilecek olan devasa bir asteroid yaklaşırken, kim küçük sorunlarla ve rutinlerle uğraşır ki?

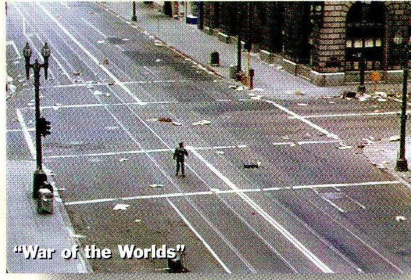
Muhtemelen kıyamet psikolojisinin doğal bir sonucu olarak, yeni binyıl yaklaşırken ekranlara gökten yağan taş sayısında önemli bir artış görüldü. 1998'de "Deep Impact"in kuyrukluyıldızı ile "Armageddon"un asteroidi dünyada yaşamı tehdit etti (bu ikisine 1997 tarihli TV yapımı "Asteroid"i de ekleyebilirsiniz). Dünyaya yakın gök cisimlerinin gözlemlenmesinin gerekliliğine dikkat çekmek gibi bir iş de üstlenen bu filmler, dünyanın sonunu anlatan filmlerde takdir'i ilahi ile ademoğlu sorumluluğu arasında bir köprü de kurmuş oldular. İnsanın görev ve sorumluluk alanını yerkürenin üzerinden, uzaydaki muhitine doğru genişlettiler. Astronomik felaketlerin en azından önceden görülebilir, hatta belki de önle-

Kıyametin çehreleri

Dini / Doğaüstü

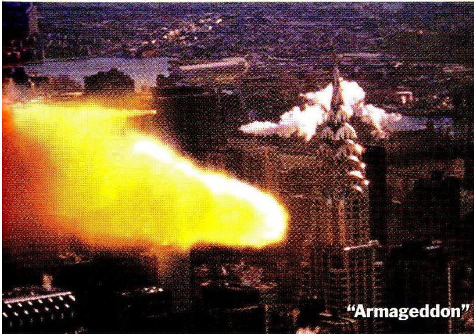

"Omen"

"The Omen", "End of Days", "The Stand" gibi filmler, bu çehrenin dini profilini oluşturuyor. Romero'nun zombi üçlemesi ise doğaüstüne örnek verilebilir. TV dizisi Angel'da sürekli bahsi geçen dünyanın sonu da (her ne kadar Türkçe'ye Vahiy olarak çevriliyor olsa da) bu kategoriye girer.

"War of the Worlds"

Uzaylı İstilası

Uzaylıların işi hiç uzatmadan, gemileriyle, silahlarıyla, lazerleriyle, falanlarıyla feşmekanlarıyla dünyaya savaş açtığı; ya da daha sinsi bir yol izleyerek içten fethettiği filmler bu kategoriye giriyor. İlk türe "War of the Worlds", "Independence Day" ve "Mars Attacks" gibi filmler giriyor, ikincisineyse "Invasion of the Body Snatchers" ve dünyanın sonunu işlemese de (daha çok insanlığı köle etmeyi işliyor) John Carpenter'ın "They Live"i.

"Armageddon"

Astronomik

Kısa süre öncesine dek tamamen takdir'i ilahi olarak ele alınabilecek, insanların sorumlu olmadığı bir "son" senaryosuydu. "Deep Impact" ve "Armageddon" sayesinde artık insanlar kuyrukluyıldız ve asteroid çarpışmaları için de bir "kurtuluş planı" bekliyorlar.

Nükleer Savaş

"On The Beach"

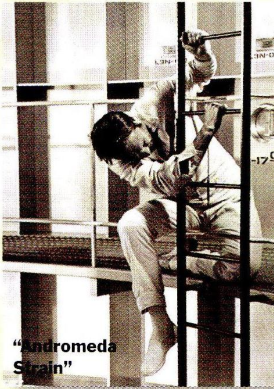
Muhtemelen en çok kullanılmış "dünyanın sonu" senaryosu. Bu senaryonun en çok başvurulan versiyonu da Üçüncü Dünya Savaşı olsa gerek. Türün klasikleri "On the Beach" ve "Dr Strangelove" böyle bir durumu konu eder. Miracle Mile ve seksenlerin nükleer savaşın etkileri konulu ünlü TV yapımı filmi "The Day After" da öyle.

Çevresel

"Yarından Sonra"

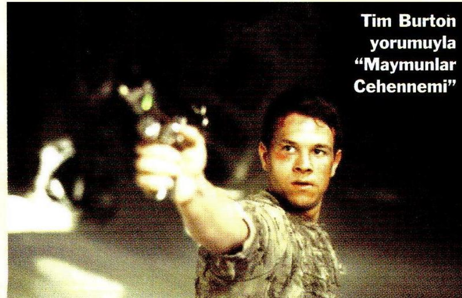
İnsanın dünyadaki doğal kaynakları tüketmesi de, sert iklim değişikliklerinin, yer hareketlerinin vb. sonucunda yerkürenin insan için son derece zorlu (ya da hiç yaşanamaz) bir barınak haline geldiği filmler. "The Day After Tomorrow" bu kategoriye giriyor. Post-apokaliptik Waterworld'de de çevresel bir sorun yüzünden dünyada hayat epey güçleşiyor.

Salgın Hastalık

"Andromeda Strain"

Salgın hastalığın bütün insanlığı tehdit ettiği öyküler. Bu kulvarın klasiği, "Andromeda Strain". Ayrıca "The Stand", dini kategoriye olduğu kadar bu kategoriye de ait.

Evrim

Tim Burton yorumuyla "Maymunlar Cehennemi"

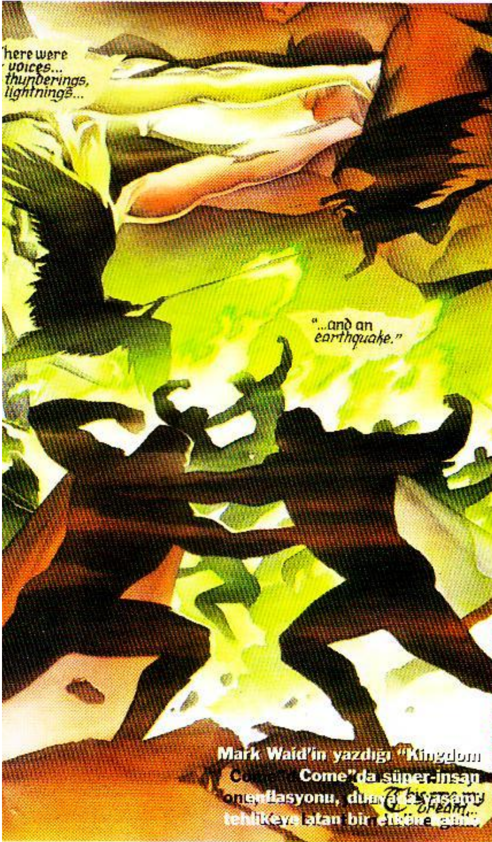
Mutasyon, insan eliyle genetik müdahale ya da pür takdir'i ilahi sonucu, yerkürede insanın ayrıcalıklı konumunu başka bir varlığın alması. 50'lerde adet olduğu üzre radyasyon etkisiyle devleşen envai hayvan ve haşerat (her ne kadar birkaç ayakları nükleer savaş kategorisinde bulunsa da), radyasyon dışında bir şekilde - örneğin, "Deep Blue Sea"deki gibi insan eliyle müdahaleye uğrayarak - olması gerektiğinden daha güçlü, hızlı ya da zeki hale gelmiş yaratıklar... Bu kategorinin sakinleri nadiren bütün dünyayı tehdit edecek kadar palazlanır ama yine de "Them!", hatta "Planet of the Apes"deki kıyamet senaryosu bu bölüme girer.

Makinelerin Ayaklanması

Matrix

İnsanın tahtını organik değil de, sentetik varlıklara bırakışını ele alan filmler. The Terminator serisi, The Matrix üçlemesi, Stephen King'in "Maximum Overdrive"ı bu kategoriye giren filmlerdir. Siberpunk akımı sayesinde, daha önce sadece "makineler" ya da "bilgisayarlar" biçiminde ifade edilen rakip profili, şimdi donanımdan ziyade yazılımı, yani programları ve "yapay zekaları" muhatap alacak şekilde genişlemiştir.

"Felaket filmlerinin toplum olabilmeye verdiği önemin en belirgin göstergesi, her durumda aile kurumunu kurtarmaya çalışması. Yangın halinde öncelikli olarak kurtarılacak şeyler listesinin tepesinde duruyor aile"

Mark Waid'in yazdığı "Kingdom Come"da süper-insan enflasyonu, dünyada yaşamı tehlikeye atan bir etkene [illegible]

nebilir olduğunu çıtlatarak teknolojinin yeni ufuklarıyla övündüler - tıpkı kendilerinin bu tabloyu resmetmede kullandıkları teknolojiyle övündükleri gibi.

Geriye kalan insandır

Teknoloji, dünyanın sonunu konu eden filmlerde ve genel olarak felaket filmlerinde, sadece felaketlerin resmedilişinde önemli bir araç olarak değil, tematik bir malzeme olarak da önemli yere sahip. Hem sonun hazırlayıcısı, hem de o son geldiğinde hayatta kalmak için kullanılan bir araç olabiliyor. Öte yandan, hemen hemen bütün felaket filmlerinin temelinde "insanı insan yapan şeyler" olarak tarif edilebilecek ve genellikle sonsuz bir iyimserlikle ele alınan (özellikle de ABD vatandaşları ve yöneticileri sözkonusu olduğunda) nitelikler var. Felaket filmi, kazanılamaz gibi görünen bir savaşın kahramanlık öyküsü adeta: insanın bütün lüksünden ve oyuncaklarından mahrum bırakıldığında -hatta biraz da bu sayede- iyiliğini, yardımseverliğini, dayanışma kapasitesini ve sosyal bir hayvan olarak mükemmelliğini gözler önüne sermekle iştigal ediyor. Öyle ki felaketin gerçekleşmesindeki sorumluluğu nedeniyle insanoğlu konusunda takınılan septik tavır, felaket sırasında ve sonrasında birden yerini engin bir stoacı iyimserliğe bırakıveriyor. Aslında insanın özü üzerine ciddi bir yorumdan ziyade, "güzel bir veda resmi" işlevi görüyor bu tablo. Her imkan elinden alındığında ve ölümle, yok olmayla karşı karşıya kaldığında insanın yine de asil bir varlık olduğu fikrini telkin ediyor. Bu yüzden felaket filmleri, sahneledikleri onca yıkıma ve onca can kaybına rağmen, ilginç bir şekilde, "kendini iyi hisset filmleri" olarak da algılanabilir.

Alan Moore'un yazdığı çizgi roman "Watchmen", her gün nükleer kıyamet kabusuyla yatıp kalkan bir dünyayı anlatır.

Bu kendini iyi hissetme dalgası bazen o kadar baskın oluyor ki, dünyanın sonunun gelebileceği şeklindeki ufak ayrıntı, kahramanlık destanının hararetinde yitip gidebiliyor. Zira, çoğu Hollywood filminde dünyanın sonu, laf olsun diye kullanılan bir tehlike: kahramanı gürültülü

Felaket filmlerinin en çok hırpalanan şehri New York, Emmerich'in "The Day After Tomorrow"unda dev dalgaların hücumuna uğruyor. Daha sonra su donacak ve New York buzul çağından çıkma bir manzaraya bürünecek.

Günümüzden 1000 sene kadar sonra geçen "Titan A.E."de, insanlar son derece ileri bir teknoloji geliştirince, dünya uzaylılar tarafından yok edilmiştir.

Luc Besson bilimkurgusu "5th Element"de Gary Oldman, giderek yaklaşan kötülüğün dünyadaki eli görevini görüyor.

patırtılı ve heyecanlı bir maceraya çekmek için kullanılan bir yem. Bruce Willis ne yapması gerekiyorsa yapıp insanlığı (ve eşantiyon olarak daha bir sürü şeyi) kurtarırken, kendisine inanmış seyirciler olarak dünyanın kaderi konusunda pek de endişe etmiyoruz zaten. Bu yüzdendir ki "The 5th Element"te Gary Oldman'la irtibat kuran devasa kötülük yumağı geleceğin yerküresine doğru ilerlerken, kendisini pek ciddiye alamıyoruz.

Standart felaket filminin dünyayı kurtaran adam filmlerinden önemli bir farkı (yani felaketin kendisiyle ve biçimiyle ilgileniyor olması dışında), genellikle bir - iki tane karakterin değil, birçok karakterin üzerinde durması. Felaket filmleri çoğunlukla toplu oyunculuk filmleri oluyor ve türün modern örneklerinden "Independence Day" ya da "Deep Impact"te gördüğümüz gibi, zor durumdaki gruplarla, en azından bir grupla uğraşıyor. Bu izole edilmiş gruplar, çeşitli kolaylıklarla bağlantısı kesilmiş olan insanın "sosyal hayvan" teriminin koltuklarını kabartırcasına güçbirliği yapışını, takım halinde işleyişini gösteriyor. Stephen King'in "Mahşer" romanında ve romandan uyarlanan TV yapımı mini-dizi "The Stand"de (DVD baskısı mevcut) büyük bir salgın sonucu kısa sürede dünyada çok az insanın kalışını izliyor ve bu azıcık insanın, ilahi müdahalenin de sonucuyla, çabucak iki ayrı grup oluşturduğunu, toplumlaştığını görüyorduk. Bu gruplar kısa sürede kendilerine birer yerleşim bölgesi buluyorlar, altyapıyı yeniden işler hale getiriyorlar, aralarından yöneticiler (liderler) seçiyorlar ve aralarında işbölümü yapıyorlar ve çatışmaya hazır hale geliyorlardı.

Binalarımızı yıkabilirsin ama değerlerimizi asla...

Felaket filmlerinde bu tür gruplar tartılırken, fedakarlık her zaman en ağır külçeyi oluşturuyor. Uç noktalarda işleyen bu janr, toplulukların oluşumunda önemli yere sahip olan özveriyi en uç noktasına götürüyor ve her grubun hayatta kalma becerisini, o grupta hayatını diğerleri için tehlikeye atmaya -hatta feda etmeye- razı kişilerin varlığıyla ve sayısıyla belirliyor. İnsanın sosyal bir varlık olmasına yönelik övgüyle neredeyse yekvücut olmuş, fedakarlığa yönelik bir övgü. Buna koşut olarak, felaket filminin korkak, ürkek ya da sinirlerine hakim olamayan biri kadar hor gördüğü ve kolayca harcadığı hiçbir şey yok. Felaket filmlerinin toplum olabilmeye verdiği önemin en belirgin göstergesi, her durumda aile kurumunu kurtarmaya çalışması. Yangın halinde öncelikli olarak kurtarılacak şeyler listesinin tepesinde duruyor aile. Her anıyla aile kurumunun üstüne titrediği söylenebilecek olan 1998 yapımı "Deep Impact"te "şartlar gereği" alelacele evrilen ve daha sonra, yine şartlar gereği, kucaklarına bir bebek tutuşturulan yeniyetme iki çocuğun resmi, bu konudaki en dikkat çekici örneklerden birini teşkil ediyor olsa gerek. Öte yandan "Armageddon"da, "Independence Day"de ve ufukta dünyanın sonunun göründüğü daha nice filmde de aile konusundaki bu hassasiyeti gözlemleyebiliriz. Öyle ki kimi felaket filmleri, köpek de dahil olmak üzere aile kurtarılamayacaksa, hiçbir şeyin kurtarılmaya değer olmadığını anlatıyor adeta. Türün, bağımsız, çocuksuz, bekar kadınlar ya da dayanışma ve fedakarlık aşığı olmayan erkekleri kurtarmak için pek de didindiği söylenemez.

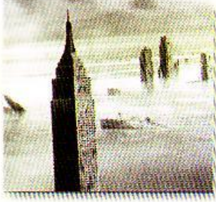
Öte yandan "dünyanın sonunu konu eden filmler", her zaman standart felaket filmi şemasında ilerlemiyor. Bir tarafta "On the Beach" gibi, "Last Night" gibi ve "Deep Impact"in atası sayılabilecek olan "When Worlds Collide" gibi "kaçınılmaz son" filmleri var. Pek bir şeyi kurtarmanın mümkün olmadığı bu filmler, hayatını gözden geçiren karakterlere, onların pişmanlıklarına, hayalkırıklıklarına ve arzularına odaklanıyor. Örneğin dünyanın son günü için farklı farklı planlar yapmış olan insanların öyküsü "Last Night"ta, daha önce yapamadığı şeyleri yapmaya çalışan karakterler de var, vaktini yakınlarıyla geçirmek isteyenler de. Kimi piyano resitali veriyor, kimi bütün cinsel fantazilerini gerçekleştirmeye çalışıyor, kimiyse kocasına ulaşmak için çabalayıp duruyor. Ortalıkta gösterilecek bir felaket yok, dünyanın sonunu getirecek şeyin adı bile konmuyor: her yanı saran bir bekleyiş var, o kadar.

Zombi mahşeri

Büyük felaketleri ya da dünyanın sonunu konu alan filmler, felaketleri önlemeye çalışan ve felaket sonrası büyük çözümler peşinde koşan, çalışan uzmanların öyküsünü anlatanlar ve sadece hayatta kalmaya çalışan sokaktaki adamın öyküsünü anlatanlar olarak da ikiye ayrılabilir. İkinci kulvar çoğunlukla "post apocalyptic" denen felaket sonrası filmlerle birçok akrabalığa da sahiptir. Örneğin George Romero'nun zombi üçlemesi, hem kıyamet filmlerine, hem de kı-

10 kıyamet filmi

When Worlds Collide (Rudolph Maté, 1951)

Muazzam ebatlardan ve büyük konuşmaktan hiç çekinmeyen 50'li yıllarda yapılan bu filmde, dünyaya çarpacak olan bir asteroid falan değil, düpedüz bir gezegen. Bu sonu önlemenin yolu olmadığından, seçilmiş küçük bir grubun bir rokette fırlatılarak başka bir gezegende insan hayatını devam ettirmesine karar veriliyor. Birçok karesiyle 90'larda çekilen dev bütçeli dünyanın sonu filmlerini hatırlatan film, kahramanlık öykülerinden çok sonun yaklaştığını hisseden insanların çaresizliği üzerinde duruyor.

War of the Worlds (Byron Haskin, 1953)

H.G. Wells'in romanının uyarlaması, Marslıların dünyaya saldırısını anlatıyor. Anlaşmak gibi bir niyetleri olmadığını daha ilk anlardan açık eden Marslılar, çözüm ortaya çıkıp da insanoğlunun selameti garantiye alınmadan önce, dünyanın dört bir yanında yıkıma neden oluyor. Bilimkurgu sinemasının en verimli dönemlerinden olan 50'lerden kalma bir klasik.

On the Beach (Stanley Kramer, 1959)

Üçüncü Dünya Savaşı çıkmış, süper-güçler nükleer bombaları karşılıklı göndermişlerdir. Radyasyon kuzey yarımkürede yaşamı sona erdirmiştir. Avustralya'dakiler, giderek güneye doğru inen radyasyonun getireceği ölümü bekler. Kramer'ın savaşın etkileriyle değil, sona kalan çaresiz insanların zihninden geçenlerle ilgilendiği "On the Beach", Soğuk Savaş döneminde nükleer kıyamete yönelik korkunun ortaya çıkardığı en büyük klasiklerden biri.

Andromeda Strain (Robert Wise, 1971)

Michael Crichton'ın romanından uyarlanan filmde, dünya dışından gelen son derece tehlikeli bir virüsü, dünyaya yayılmadan önce durdurmaya çalışan bilimadamlarının öyküsü anlatılıyor. Büyük ölçüde kapalı bir mekanda (bilimadamlarının yer altındaki yüksek teknolojili laboratuvarında) geçen film, 60'lar - 70'ler bilimkurgularına has, o elle tutulabilir gerilim havasına sahip.

Invasion of the Body Snatchers (Philip Kaufman, 1978)

1956 tarihli Don Siegel klasiğinin yeniden yapan Philip Kaufman, öyküyü, klostrofobi uyandırıcı küçük kasabadan San Francisco'ya taşımasına rağmen, ortaya daha da gerilimli bir film çıkarmıştı. Yakınlarınızın değişmesi, farklı insanlar haline gelmesi paranoyasından yola çıkan bu klasik soğuk savaş dönemi öyküsü, sinsi uzaylı istilasının en iyi örneklerinden.

Dawn of the Dead (George Romero, 1978)

Romero'nun zombi üçlemesinin bu ikinci filminde, insanlığın karşı karşıya olduğu zombi tehdidinin gerçek boyutlarını ilk kez görüyoruz. Şehirleri, kasabaları, her yeri ele geçiriyor zombiler - insanlar örgütlü bir biçimde yaşayan onları yok etmeye çalışsa da, durum gittikçe umutsuz görünmeye başlıyor. Öyle ki "Dawn of the Dead", "post-apocalyptic" bir öykü olarak da görülebilir.

Prince of Darkness (John Carpenter, 1987)

Carpenter şeytanı en küçük ayrıntıda, kuarklarda arıyor. Kuantum fiziğine ve büyük dinlere ait kavramların birarada kullanıldığı bu film, Şeytan'ın oğlunun babasını bizim boyutumuza getirmeye çalışmasını ve bunun farkına varan bir grup bilimadamının onu durdurma çabasını anlatıyor. "Prince of Darkness", hem dinsel, hem de bilimkurgusal bir gerilim olarak işlemesiyle bile eşine az rastlanır bir film.

Independence Day (Roland mmerich, 1996)

Tıpkı "War of the Worlds" gibi, dolambaçsız ve kumpassız, gerilimsiz ve komplo teorisiz, dosdoğru uzaylı saldırısı. 50'li yıllar bilimkurgularını hayli andıran öykü, yerlebir olan gökdelenleriyle ve kavrulmuş şehirleriyle muazzam bir yıkım tablosu için çıkış noktası oluşturuyor.

Deep Impact (Mimi Leder, 1998)

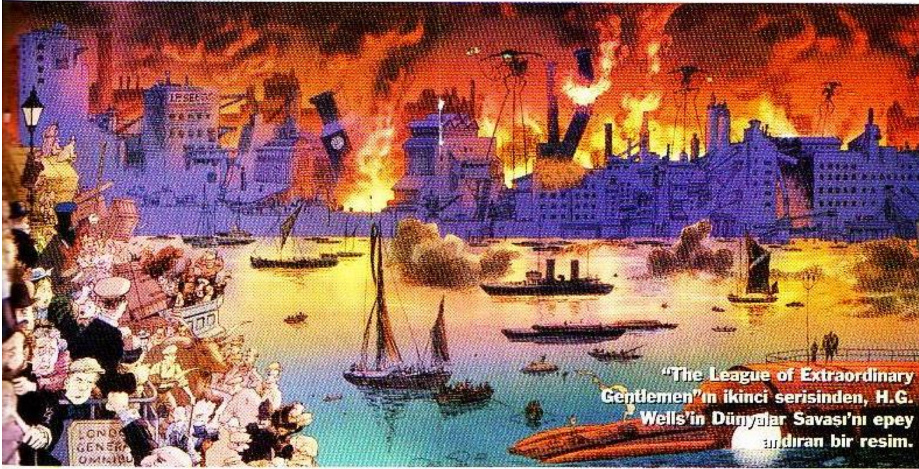

Yeni keşfedilen bir kuyruklu yıldız, dünyaya doğru gelmektedir. Tıpkı "Armageddon"da olduğu gibi, kuyruklu yıldızın "içinde" infilak edecek patlayıcılarla bu tehlike savuşturulmaya çalışılır. Ancak bu çaba sonuç vermeyince, ABD belli sayıda insanı dağların içindeki devasa sığınaklara yerleştirmeye başlar. Geride kalanlar ise, kaçınılmaz görünen sonu bekler. "Deep Impact"in, kuzeni "Armageddon"dan farkı, diğer filmin aksine, bu filmde muazzam bir çarpışmanın gerçekleşmesi.

Last Night (Don McKellar 1998)

Daha çok oyuncu olarak tanıdığımız Kanadalı Don McKellar'ın filmi de yeni binyılın yaklaştığı ve dünyanın sonuna dair envai çeşit senaryonun konuşulduğu bir dönemde yapılmıştı. "Last Night", "dünyanın sonu"nun neden ve nasıl gerçekleşeceğini hiç açıklamıyor, yalnızca kaçınılmazlığını belirtiyor ve karakterlerinin son gününü anlatmaya koyuluyor. Muazzam çarpışmalardan ve müthiş kahramanlıklardan yoksun olan bu küçük bütçeli bağımsız film, aynı yıl yapılan "Armageddon" ve "Deep Impact"in antitezi gibi.

yamet sonrasını anlatan filmlere örnek verilebilir. Ölülerin canlı insan etine aç bir şekilde ortalıkta gezindiği ve ısırdıkları kişileri kendilerine çevirdikleri bu tuhaf "doğaüstü salgın" üçlemesi, canlarını kurtarmak için kendilerini bir yerlere kapatan karakterlerle dolu. Karakterler arasında her türlü tartışma, çekişme ve kavga yaşanıyor; standart felaket filminin aksine, Romero'nun bu üç filminde insanların birbirleri için zombilerden daha büyük bir tehlike teşkil ettiği söylenebilir. "Night of the Living Dead"in kapkara ironik finali toplumun şiddet düşkünlüğü, "Dawn of the Dead"in sırf alışkanlıktan alışveriş merkezine yürüyen zombi yığınlarıysa tüketim düşkünlüğü üzerine birer yorum işlevi görüyor. Üçüncü film "Day of the Dead"de zombiler artık her tarafı ele geçirmiştir; evet, bu filmde uzmanlar vardır, ama onlar da sığınağa kapanmış, kendi aralarında çatışmaktadır. Zombi üçlemesinde Romero'nun ortaya koyduğu gözlemler, toplumun çok da kurtarılası bir şey olmadığı ve zaten bu yüzden de kurtulamayacağı, kendi sonunu hazırladığı doğrultusundadır.
Romero'nun zombi filmlerinin kilit noktalarından biri, grup içindeki bireylerin birbirlerine çok da fazla güvenememeleri. Zombilik bulaşıcı olduğundan, birbirlerine karşı her an uyanık olmak, gözlerini her an açık tutmak zorundalar. Romero'nun mirasçılarından sayılabilecek olan iki modern zombi filmi, "Resident Evil" ve "28 Days Later"da da, grup içindeki insanlar arasında aynı ilişki var. 1956 yapımı Don Siegel filmi "Invasion of the Body Snatchers" ve uyarlamalarında ise, sürekli uyanık olma ihtiyacı insanı çıldırtabilecek kadar büyük bir gereklilik. Çünkü her yer bedenleri uzaylılar tarafından "ele geçirilmiş" insanlarla dolu; üstelik ele geçirildiklerinde, görünürde pek bir değişim de göstermiyorlar. Karakterler birbirlerinin hâlâ "eskisi gibi" olup olmadığını anlayamadığından (insanlar içlerine uzaylı girdikten sonra da hafızalarını koruyorlar), kesif bir paranoya baş gösteriyor. Toplum, bütün birimleriyle, bir dayanak değil, bir tehdit unsuru halini alıyor. Kimine göre ABD'nin "komünist tehdit" karşısında kapıldığı paranoyayı anlatan bir metafor bu; insanın en yakınının bile "ele geçirilmiş", gizlice "öteki" haline gelmiş olduğunu keşfetmenin dehşeti üzerine bir öykü... Kimine göreyse tam tersi, insanların tanıdıklarını "komünist" yaftasıyla devlete ihbar etmeye zorlandığı, kara listelerin ortalıkta cirit attığı McCarthy dönemi "cadı avı" üzerine bir metafor. Hangisi olursa olsun, Siegel'in filminin 2. Dünya Savaşı sonrası Amerika'sının yüzeysel küçük kasaba idealini çatırdatan, orta sınıf konformizmini mahveden derin bir kuşkunun ilk habercilerinden olduğu aşikâr.

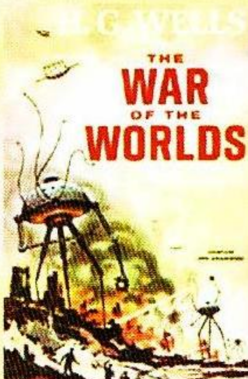

"The League of Extraordinary Gentlemen"ın ikinci serisinden, H.G. Wells'in Dünyalar Savaşı'nı epey andıran bir resim.

Nükleer kıyamet

Romero'nun zombi üçlemesi ve bu üçlemenin peşisıra giden filmler, karamsar toplumsal yorumlarıyla, Soğuk Savaş döneminin nükleer kıyamet filmlerine benziyor bir açıdan. ABD ile SSCB arasında onyıllarca süren silahlanma yarışının verdiği ruh haliyle yapılmış olan bu filmlerde, dünyanın sonu tamamen insanoğlunun kendi yanlış kararlarının sonucu olduğundan, nükleer son filmleri kahramanlık öykülerinden ziyade, Kubrick'in müthiş kara komedisi "Dr. Strangelove" gibi toplumsal yorumlarla ve "On the Beach" ya da "Fail Safe" gibi ciddiyet, hüzün ve pişmanlık kokan dramlarla dolu.
ABD atom bombasını kendi geliştirip kendi kullanmıştı, ama kendi halkının bile bu silah karşısındaki dehşeti öyle büyüktü ki, açığa çıkardığı güç ancak "tanrının gazabı" gibi benzetmelerle tarif edilebiliyordu. Soğuk Savaş iyice kızışıp iki süper-gücün bulundurduğu nükleer silah sayısı arttıkça, "tanrının gazabı" benzetmesinden hareketle, bu gidişle dünyayı bir kıyametin beklediği şeklindeki korku giderek somutlaşmaya başladı ("Dr Strangelove"da nihai silahın adı "Kıyamet Cihazı"dır). Nükleer güce yönelik korku sadece Üçüncü Dünya Savaşı suretinde cisimlenmiyordu, radyasyonun etkisiyle dönüşüme uğramış insanlara ve canlılara da gebeydi (Örümcek Adam'dan dev karıncalara varıncaya dek).
Bu tablonun mantıki sonucu olarak da, ortaya başka bir bilimkurgu türü çıktı. Dünya çapında bir felaketin (çok büyük bir bölümünde, nükleer kıyametin) ardından, medeniyetin yitip gitmiş olduğu bir dünyada ayakta kalanların öyküsü. Post-apokaliptik bilimkurgu.
Ama Mad Max'in diyarı, başka bir yazının konusu... ■

Mini okuma listesi

War of the Worlds (Dünyaların Savaşı) - H.G. Wells
19. yüzyılın sonunda yazılmış, klasik "uzaylı istilası" romanı. İngiltere'de geçen öyküde Marslılar ısı ışınlarıyla donanmış dehşet verici uzay gemileriyle yakıyor, yıkıyor, kavuruyor, önlerine çıkan her şeyi yok ediyorlar. H.G. Wells'in öyküsü, Orson Welles'in Amerika'yı panik içinde sokağa döken radyo oyunu performansının ve film uyarlamalarının da katkısıyla, ününü hep korudu.

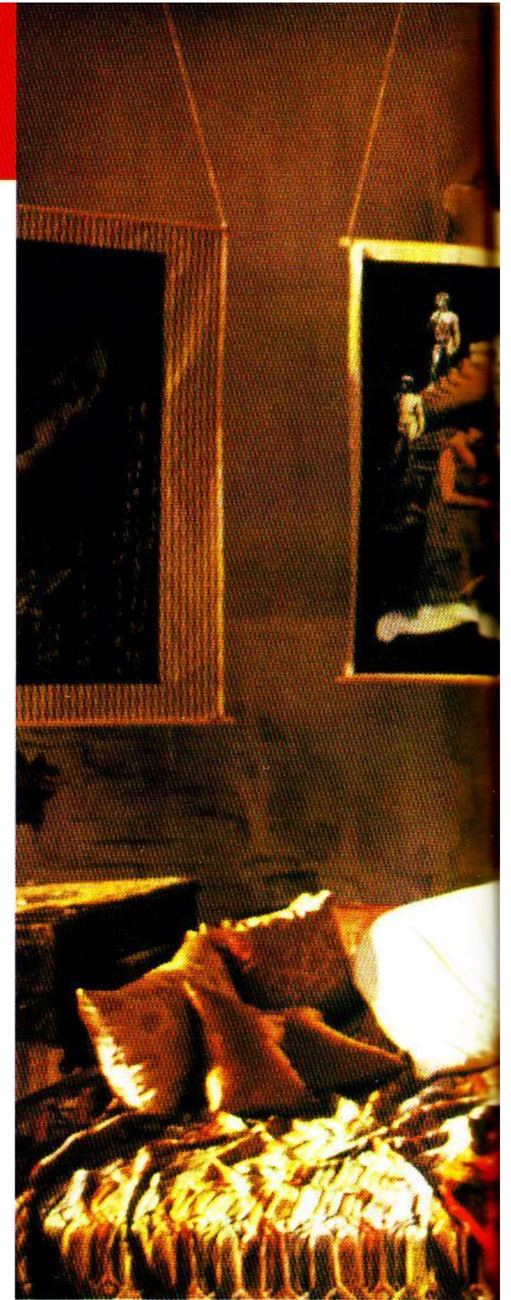

Childhood Ends (Son Nesil) - Arthur C. Clarke
"Independence Day"e benzer bir şekilde dünyanın büyük şehirlerinin üzerinde uzay gemilerinin belirmesiyle, dönüşü olmayan bir süreç başlar. İnsanoğlu ileri bir uzaylı ırkla tanışır ve her alanda çok önemli ilerlemelerin kaydedildiği bir altın çağa adım atılır. Ancak seçilmiş bir "son nesil"in hazırlanışının zeminini oluşturan bu altın çağ, insanın sonunun başlangıcıdır bir bakıma. Clarke'ın romanı insanlığın varoluştaki geleceği üzerine standart kolonileştirmeci bakış açısından epey farklı bir düş kuruyor.

Watchmen - Alan Moore
Amerika'da h-âlâ Nixon'ın başkan olduğu bir alternatif dünyada geçen bu revizyonist çizgi roman, faaliyetleri yasaklanmış ve teker teker ortadan kaldırılan maskeli kahramanlarıyla ve ufukta beliren kuvvetli bir Üçüncü Dünya savaşı ihtimaliyle, tam bir "kıyamete doğru" öyküsü. "Watchmen"de Alan Moore, sadece maskeli kahramanlarını iki boyutlu karakterler olarak ele almayı reddetmesiyle değil, Soğuk Savaş'ın gerilimini ve çaresizliğini elle tutulabilecek kadar somut kılmasıyla da, popüler çizgi romanlarda o zamana dek benzeri görülmemiş bir klasik ortaya çıkarmıştı.

dosya

Sinema ve ressamlar

Binlerce yıllık resim sanatı ve yaşı 100'ü henüz geçmiş sinema... Aralarında dostluk mu, rekabet mi olduğu hep tartışılıyor ama kısa yoldan söylemek gerekirse, birbirlerinden etkilenmeyi, birbirlerini biçimlemeyi ve beslemeyi asla ihmal etmiyorlar. En azından "düşman kardeşler" olmadıkları, ortada...

TUNCA ARSLAN

Sinemanın, bir tür "kopya sanatı" olarak geliştiğini savlayanlar da, sinemanın başta resim olmak üzere, edebiyat, müzik, tiyatro, fotoğraf gibi sanatları oburca sömürdüğünü ileri sürenler de ve hatta sinemanın resme yönelik "dev bir meydan okuma" olduğunu söyleyenler de resim ve sinema arasındaki kuramsal ilişkilere kafa patlatmaktan asla geri durmuyorlar günümüzde.

Kısa süre önce sinemalarımızda gösterime giren iki film "İnci Küpeli Kız" ve "Genç Hitler", iki sanat arasındaki bağlantıları bir kez daha anımsattı, "sinemanın resme bakışı"ndan etkileyici kesitler çizdi. İlk filmde, resim tarihine kalın bir çizgi çekmiş, Hollandalı 17. yüzyıl ressamı Johannes Vermeer'nin, ikincisinde de sonradan çok başka yolun yolcusu olacak Adolf Hitler'in "ressam olarak" portresi sunuluyordu. Peter Webber, "İnci Küpeli Kız"da, Vermeer'in ünlü tablosuna modellik yapan hizmetçi kızı ve çok etkileyici bir aşkı öykülerken, "Genç Hitler" ise Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan Alman ordusunun yorgun ama hırslı onbaşısının kadri bilinmemiş resimlerini, biraz da "Eğer o sergi açılsaydı..." demeye getirerek konu ediniyordu.

Kısacası, Alain Robbe Grillet'in, ünlü ressam Magritte'in aynı adı taşıyan bir tablosundan esinlendiği, ıssız plajlara açılan kırmızı tiyatro perdeleri ve geride beyaz köpüklü dalgalarıyla deniz görüntüleriyle anımsadığımız "Güzel Tutsak"ından, Edward Munch'ın unutulmaz tablosunu yalnızca deliliğe değil, kana da bulayarak korku sinemasında yeni çığır açan "Çığlık" filmlerine kadar, sinema ve sinemacılar, resim ve ressamlarla sürekli buluşmuş durumda. Yeri geldiğinde Goya'ya da, Frida Kahlo'ya da (hem de kaç filmle!) saygıda kusur etmeyen sinema, kökenlerindeki resim sanatına hep belli bir saygıyla, deyim yerindeyse haddini bilerek yaklaşmış. Hiç kuşku yok ki arada sırada, diyelim ki Jack Nicholson'ın enfes bir Joker kompozisyonu çizdiği "Batman"de olduğu gibi, ünlü ve çok değerli tarihi tablolar kıyıma kurban gitmiş gitmesine de ama kamera ve beyazperdenin resmin değerini genellikle bildiği söylenebilir.

İngiliz oyuncu-yönetmen Alan Rickman gibi ciddi resim eğitimi almış, ressamlık ve oyunculuk yapmak konusunda önceleri büyük ikilemler yaşayan, hatta oyunculuğu bir kenara itip resim yapmaya başlayan, ancak sonradan tuval değil kamera karşısında olmayı seçen çok sayıda sanatçının yer aldığı sinema dünyasında küçük ama renkli bir yolculuğa çıkıyor, tabloları seyre dalıyor, sinema-resim buluşmasında minik fırça darbeleri atıyoruz bu ayki dosyamızda.

Beş yönetmen, dört ressam

İlk sırada kişisel olarak da çok sevdiğimiz bir film, Peter Greenaway'in "Ressamın Kontratı - Draughtman's Contract" (1982) var. 1794 yılında İngiltere'deyiz. Toprak sahibi soylu bir aileye mensup Bayan Herbert, genç ve hırslı bir ressam olan Neville'le bir anlaşma imzalar. Anlaşmaya göre ressam, dönemin gelenekleri uyarınca Herbert ailesinin oturduğu malikânenin çeşitli açılardan 12 görünümünü çizecektir. Sözkonusu anlaşma, ressama soylu bayanın evini, sofrasını ve yatağını da paylaşma olanağı getirmektedir. Ressam, rahat çalışabilmek için evdekilere bazı kısıtlamalar koyar. Yoğun çatışmaların fitilini ateşleyen bu ve benzeri şartlar, ortalığı birbirine katar, bir dizi olay sonucunda ressamımız ev sahibinin cesedinin bulunduğu yeri gösteren 13. Resme başlayacaktır. Kendi sonu da hiç iç açıcı olmayacaktır...

İkinci sırayı ise "Kırmızı Değirmen - Moulin Rouge" (1953) alıyor. Hep bir serüven olarak gördüğü sinemada çok farklı konulara ve kişiliklere el atan John Huston, fiziksel özürlü marjinal Fransız ressam Toulouse-Lautrec'in yaşamını, bir zamanların ünlü bir gece kulübünü çerçeveye alarak anlatır "Kırmızı Değirmen"de. Huston, "Afrika Kraliçesi" ve "Moby Dick" gibi çok ünlü iki yapıtının arasındaki dönemde kotardığı filmi Pierre La Mure'ün romanından uyarlamış ve anılarında bu romanı gerçeklerden çok uzak bulduğunu, yalnızca ünlü ressamın halüsinasyon gördüğü sahne için çektiğini belirtmiştir.

Baz Luhrmann ise Huston kadar alçakgönüllü değildir. Nicol Kidman'ı öne süren üç yıl önceki sansasyonel yeniden çevrim, kimilerince yerden yere vurulmuş, kimilerince de göklere çıkarılmıştı anımsanacağı üzere.

Andrey Tarkovski'nin 1966'da çektiği ikinci "Andrey Rublev" de sinema-resim-ressam ilişkisindeki büyüleyici örneklerden biridir. 15. yüzyıl ikon ressamı Rublev'in öyküsünü anlatan, tümüyle Tarkovski'ye özgü siyah-beyaz film boyunca, ressamın çalışmalarını hiç göremeyiz. Finaldeki sürp-

"Max-Genç Hitler"

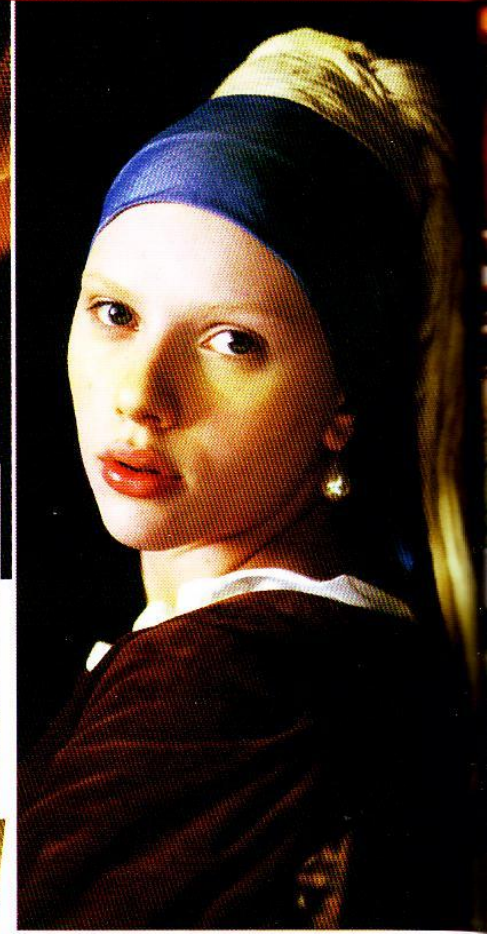
riz renkli bölüm ise Rublev'in kilise duvarlarında kalan resimlerini karşımıza getirir.
"Picasso ile Yaşamak - Surviving Picasso" da (1996) hemen akla gelen örneklerden... Bazı ressamlar dahi olur, bazıları beceriksiz ve başarısız. Bazıları hemen anlaşılırlar ve kapışılırlar, bazıları da ölümlerinden sonra değer kazanırlar. Bazı ressamlar da Pablo Picasso olur! James Ivory, Anthony Hopkins ve Natascha McElhone'u buluşturduğu filminde, 60 yaşlarındaki Picasso'ya aşık olan genç bir resim öğrencisinin zorlu serüvenini yansıtır. Mutluluk ve neşenin yanında acı ve hüzne de bulanan film, ilginç bir sanatçı portresi oluştururken, aynı zamanda da Picasso'yu terk etmeyi başarmış tek kadını da derinlemesine tanıtır.
Carlos Saura'nın "Goya"sı da unutulmazlardan.... 1999 yapımı filmde, 80'li yaşlarını süren ünlü ressam Goya, sevgilisiyle yaşarken İspanya da iç savaşı yaşamaktadır. Yaşlandığı için artık resim yapamayan Goya, küçük kızına, unutamadığı aşklarını, hastalıklarını, evinin duvarına yaptığı resimleri anlatırken, yaşadığı toplumu ve resim anlayışını da aktarır. Kendini ve dönemini sorguladığı bu süreçte, son yıllarında duvarlarına resimler yaptığı ve "Sağırın Evi" olarak anılan evi de tutkusunda ulaştığı son noktayı simgelemektedir.

Ressamın kimliği

Fransız Şiirsel Gerçekçilik akımının en önemli temsilcisi kabul edilen yönetmen Marcel Carne imzalı "Sisler Rıhtımı - Le Quai Des Brumes" (1938), geçirdiği sinir krizi sırasında cinayet işleyen, geldiği liman kentinin meyhanesinde tanıştığı kıza aşık olan, başı yerel mafyayla derde giren asker kaçağı Jean'ın öyküsüne odaklanır. Polisi atlatmak için Venezüella'ya giden bir geminin mürettebatına katılmaya çalışan kahramanımız, intihar eden bir ressamın pasaportunu kullanır.
Kimlik değiştiren bir başka ressama da John Stahl'ın "Kutsal Evlilik-Holy Matrimony"sinde rastlarız. Melodram ustası olarak tanınan yönetmenin az sayıdaki komedilerinden biri olan film, sıradışı bir ressamın kendini ölü diye yutturup uşağının kimliğine bürünmesini ve ardından yaşanan olayları anlatır. 1943 yapımı "Kutsal Evlilik"in, 1933 tarihli Arthur Hopkins filmi "His Double Life"ın yeniden çevrimi olduğunu da belirtelim.
1934'te, toplumun saygın simalarından hanımefendinin bir ressama modellik yapması ve resmin gazetede basılmasıyla kaçınılmaz hale gelen skandalı öyküleyen Alman filmi "Maskerade"nin yöneldiği ressam ve modeli ilişkisi, sonrasında da pek çok örnekte karşımıza gelecektir elbette.
Vincente Minnelli, 1951'de "Paris'te Bir Amerikalı-An American in Paris" ile İkinci Dünya Savaşı sonrasında Paris'te yaşamayı seçen iki Amerikalının, ressam Jery Mulligan ile besteci Adam Cook'un düş ve aşkla beslenmiş müzikal serüvenlerini anlatırken, finaldeki 17 dakikalık, Fransız resminin ünlü adlarından kolajlanmış bale bölü-

Vermeer'in aynı adlı tablosundan esinlenilerek yazılan romandan uyarlanan "İnci Küpeli Kız", "resim-roman-sinema üçgeni"nde benzersiz bir örnek.

mü ise sinema tarihinin en ilginç ve en tartışmalı sayfalarından biri niteliğini kazanmıştı.

Yaşlı ressam, genç ressam

Bertrand Tavernier, Cannes'da En İyi Yönetmen ödülü kazandığı 1984 yapımı "Kırda Bir Pazar-Un Dimanche A La Campagne" ile 1900'lerin başında, yaz günlerine götürür seyirciyi. Yaşlı, dul bir ressam olan Bay Ladmiral'ın kırsal bölgede, Paris'ten ulaşılan güzel bir evi vardır ve yağlı boya tablolar, canlı renkler eve sıcak bir hava vermektedir. Film, yaşlı ressamın çocukları ve torunlarıyla ilişkilerine odaklanırken, ünlü ressam Auguste Renoir'a saygı duruşu gibidir. Görüntü yönetmeni Bruno de Keyzer, Renoir'ın tablolarını anımsatan özenle seçilmiş peyzajlar sunar seyirciye.

Yeri gelmişken değinelim; "Köprüüstü Aşıkları - Les Amants du Pont-Neuf" de (Leos Carax, 1991), sokak akrobatlığı yaparak geçinen ve onarımda olduğu için kapalı bulunan bir köprüde yaşayan genç serseri ile aslında zengin bir ailenin kızı olan ressamın çılgın aşk öykülerini aktarırken, 90'lı yılların en çok ses getiren Fransız yapımlarından biri olmuştu.

Ressamın ilişkileri

Bir ressamı baş karakter olarak seçip, yaşamın resim dışı sürprizleriyle karşılaştıran filmlerden biri de Andrew Chiaramante'nin "Beraber - Twogether"ı... Kadrosunda Nick Cassavetes ve Brenda Bakke'yi gördüğümüz film, başarı merdivenlerini hızla tırmanan ressam John'un, sergisi sırasında, sorunlu çocukluk ve yetişme dönemi geçiren bunalımlı bir kızla tanışmasıyla yaşananları anlatır. Aniden evlenirler, çocukları da olur, ancak aşklarının rengi giderek solacak, ressamın "fırça darbeleri" de bu tabloyu değiştirmeye yetmeyecektir.

Üç aşağı beş yukarı benzer nitelikli bir öykü de Isabelle Stever yönetimindeki Alman yapımı "Evli Bir Çiftin Portresi - Erste Ehe" (2002). Uzun bir ilişkinin öyküsünü tek geceye sığdıran Stever, evlilik yıldönümleri için parti düzenleyen çifte odaklanır. Aslında bu imkansız bir aşkın öyküsüdür ve seçkin bir ailenin ressam kızı Dorit ile hippi ailesi tarafından terk edilmiş yazar Alex tanıtılır seyirciye. Dorit ve Alex, varlıklarını kanıtlamak için gece boyunca hem birbirlerine, hem de diğer davetlilere olmadık eziyetler ederler.

Çalınan tablolar

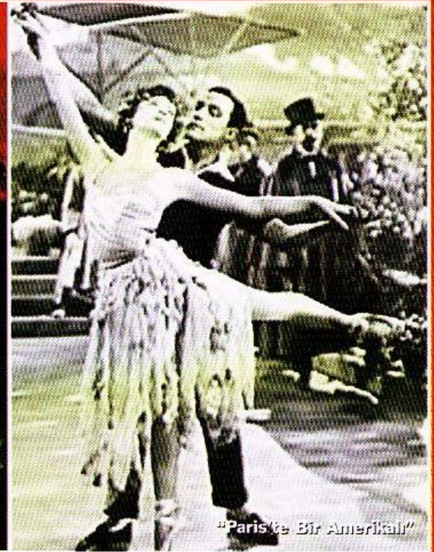
"Hudson Hawk" (Michael Lehmann, 1991)... Bruce Willis'li deli dolu macera... Hırsızlar kralı Eddie Hawkins, 10 yıl içeride kaldıktan sonra cezaevinden çıkar ve zengin çılgın Mayflower çiftinden bir teklif alır. Kahramanımız bu teklifi reddettiği takdirde, zor durumdaki arkadaşı Tommy'nin de ölüm fermanını imzalamış olacaktır. Dost canlısı Eddie, işi kabul eder ve dünyanın dört yanına dağılmış üç Leonardo da Vinci tablosunu bulmak için kolları sıvar ve akla gelmedik engellerle karşılaşır.

"Büyük Bahis-Diggstown" (1992)... Michael Ritchie'nin, James Woods, Louis Gosett Jr., Bruce Dern'li filmi sahte antika resimler satarken yakalanan ve hapiste de boş durmayan ünlü bir dolandırıcının öyküsüyle listemizde yer bulurken, David S. Jackson'ın yönettiği, İngiltere-ABD ortak yapımı, Pierce Brosnan'lı "Gece Uçuşu-Night Watch" (1995), çalınan Rembrandt tablosunu bulmakla görevlendirilen iki ajanın serüvenlerini anlatır. Kahramanlarımız Graham ve Sabrina, kendilerini Hong Kong'ta çılgın bir kovalamacanın içinde bulurlar. Sonuç: Rembrandt, Rembrandt olalı, böyle aksiyon görmemiştir!

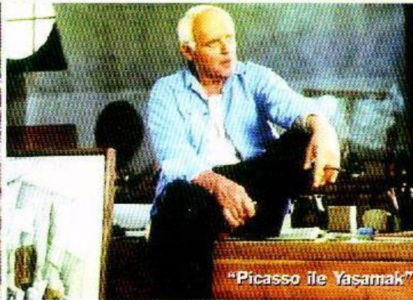
Kaldı ki benzer olaylarda sık sık karşımıza çıkar Rembrandt tabloları. Örneğin Jon Amiel "Kurda Tuzak-Entrapment" (1998) ile işini sanatkârca yapan usta hırsızı, çaldığı paha biçilemez Rembrandt tablosunu ve peşine takılan güzel sigorta müfettişini biraraya getirir.

Hık demiş "Kurda Tuzak"ın burnundan düşmüş niteliğindeki "İkili Oyun-Thomas Crown Affair" (1999) ise milyonlarca dolar değerinde Monet tablosu çalan yakışıklı ve üstelik de zengin hırsızı faka bastırmaya çalışan, güzel olduğu kadar zekası da yerinde polis dedektifinin serüveninden ibarettir. Yönetmen John McTiernan, Norman Jewison'ın 1968'de yaptığı Steve MacQueen ve Faye Dunaway'li filmin izinden gitmiş, rolleri de Pierce Brosnan ile "güzel ve zeki" olup olmadığını bir türlü anlayamadığımız Rene Russo'ya vermiştir.

"Goya"

"Paris'te Bir Amerikalı"

"Ressamın Kontratı"

"Picasso ile Yaşamak"

"Sisler Rıhtımı"

"Kahramanlarımız Graham ve Sabrina, kendilerini Hong Kong'ta bir kovalamacanın içinde bulurlar. Sonuç: Rembrandt Rembrandt olalı, böyle aksiyon görmemiştir."

Resimler, ressamlar ve galeriler ile üç kağıtçılığı ve sahtekarlığı buluşturan yakın tarihli filmlerden biri de Fernando Trueba'nın "Çifte Oyun-Two Much"ı... Antonio Banderas'ı bir ressam eskisi, sekreterinin maaşını bile ödeyemeyen, alacaklılardan köşe bucak kaçan, "fazla kurnaz" bir galeri sahibi kılığına sokan "Çifte Oyun"a "resimli" mafya parodisi gözüyle de bakılabilir. Banderas'ın canlandırdığı galerici Art Dodge'un numarası, elinde tablolar, yeni ölmüş zenginlerin kapısını çalmak ve merhumun ölmeden ısmarladığı çok değerli tabloyu getirdiğini söylemektir. Günün birinde Rimbaud ile Rambo'yu bile ayırt edemeyen mafya ailesinin kapısını çalınca, kaderinden kaçamayacaktır.

"Suç Kapanı-Body Count" (Robert Patton Spruill, 1998)... David Caruso, Linda Fiorentino, Forest Whitaker'lı bir başka soygun filmindeyiz. Çevresi tarafından kötü yola sürüklenen Pike, hapisten yeni çıkmıştır ve yakın arkadaşı Crane onu yeni bir soygun için ikna etmeye çalışmaktadır. Ekip oluşturulur ve Boston Sanat Müzesi soyulur ama çıkan çatışmada Crane ölür. Çalınan tablolar Miami'de satılacaktır ama aşkın da dahil olduğu pek çok sürpriz yaşanır.

İki siyah ressam

"Hızlı yaşayıp, genç ölmesi" bakımından James Dean'e benzetilen, 1988'de daha 27 yaşındayken bu dünyadan ayrılan, olay yaratan sergileri, koleksiyoncular ve müzeler tarafından satın alınan yapıtlarıyla sanat tarihine ilginç çizgiler çeken ele avuca sığmaz "yalnız" Jean Michel Basquiat'nın öyküsü de, Julian Schnabel'in "Basquiat"ında (1996) çıkar karşımıza. Asıl kariyerini ressam ve heykeltraş olarak yapıp dünyanın dört yanında kişisel sergiler açan, karma sergilere katılan Schnabel, yönetmen olarak imza attığı bu ilk filminde, beyazların dünyasında ayrıcalıklı ve gerçek bir yer edinen bu ilk siyah ressamın dünyasını ayrıntılarıyla tanıtır. İçini yalnızlık duygusu, intihar düşüncesi ve insanların kendisini olduğu gibi kabul etmedikleri inancı kemiren Basquiat, olağanüstü başarısı ve dramıyla boy gösterir beyazperdede. Film, 19 yaşında tanınmamış bir graffiti sanatçısıyken, Basquiat'nın nasıl olup da birden "New York'ta sezonun sanat olayı" haline geldiğini, tartışmalar yarattığını ve basının yaşamının her boyutunu kurcaladığını gözler önüne serer.

Siyah ressam deyince, akla hemen korku sinemasının başyapıtlarından biri olması gerekirken, nedense biraz kıyıda köşede tutulmuş, gerçekten tüyler ürpertici bir film olan "Şeker Adamın Laneti-Candyman" (1992) gelmeli. (Ama filmi bilenlerin hemen kavrayacakları gibi, asla üç kez üst üste "Şeker Adam..." diye fısıldamamalıyız!) Beyazperdedeki "şehir efsaneleri"nin doğum örneklerinden biri de olan "Şeker Adamın Laneti", günümüzde geçer, ancak 1890'lardaki bir efsaneye dayanır. Siyahi bir ressam, resmini yaptığı genç kıza aşık olunca kızın babası tarafından öldürülmüştür. Yönetmen Bernard Rose, efsane hakkında araştırma yapan akademisyen Helen Lyle'ın çalışmaları ekseninde, öyle böyle değil, cidden kan dondurucu tablolar çizer film boyunca.

Bir tekinsizlik öyküsü daha... "Hayalet Avcıları", "Anaokulu Polisi", "Dave", "İkizler" gibi filmlerinden tanıdığımız yönetmen Ivan Reitman da, pek bilinmeyen "Legal Eagles"da (1986) ilginç bir kayıp tablo öyküsü anlatır. Robert Redford, Debra Winger, Daryl Hannah gibi oyuncuların rol aldığı filmde ünlü bir ressam, sekiz yaşındaki kızına doğum günü armağanı olarak kendi yaptığı bir tabloyu vermek ister. Ancak çıkan bir yangın ressamın ölümüne tablonun da kaybolmasına neden olur. Yıllar sonra bir koleksiyoncunun hukuki iddialarına konu olan bu lanetli tablo, genç bir avukatın da ilk hukuk savaşını başlatacaktır.

"İkili Oyun - Thomas Crown Affair"

"Türk sinemasının resimler ve ressamlarla ilişkisi geniş boyutlu olmamıştır. Öyküleri beyazperdeye aktarılabilecek onca ressam ve yapıt ortadayken konu hep 'minimal' düzeyde ele alınmıştır."

Tabloya dokunma!

Filin kristal dükkanına girmesi ya da Mr. Bean'in İngiliz Kraliyet Resim Galerisi'ne girmesi... İkisi de aynı kapıya çıkıyor! Mel Smith 1997 yapımı "Bean - The Ultimate Disaster Movie" adlı, şahsen pek komik bulamadığımız komedisinde, işte bunu kanıtlamaya çalışıyor... Çok zengin bir adam, Amerika'nın en önemli tablosu olan "Whistler's Mother"ın ait olduğu yere getirilmesini sağlamak için California'daki bir galeriye tam 50 milyon dolarlık bağışta bulunur. Galerinin yöneticileri düzenleyecekleri törene tanınmış bir sanat uzmanını da davet edip, İngiliz Kraliyet Resim Galerisi'nden de en iyi akademisyenlerini göndermelerini isterler. Ancak bir yanlışlık sonucu ABD'ye, dokunduğu her şeyi mahveden, alabildiğine beceriksiz ve tek kelimeyle şapşal Mr. Bean gelir. Galeri yöneticilerinin kahramanımızı ünlü tabloyla aynı odada baş başa bırakmalarıyla ise tartışmasız bir facia yaşanacaktır.

Sergiden önce intihar

BBC'nin, Francis Bacon'ın yaşamı üzerine film yapma teklifini önce reddeden yönetmen John Maybury, sonradan Bacon ile sevgilisi George Dreyer arasında 1964-1971 arasında yaşanan eşcinsel aşkı beyazperdeye aktarmaya karar vermişti: "Aşk Şeytandır-Love is the Devil" (1998). Parlak bir sanatçı ile çok tanınmış bazı resimlerine ilham veren aşığı arasındaki karmaşık ilişkiye yönelerek, aşkın, seksin ve sanatın kesiştiği alanları araştıran filmde, Bacon'ın çevresindeki sanatçı takımı, eşcinsel fahişeler ve ayyaşlar, onun ilgisini çekebilmek için yarışırlarken, Dyer yavaş yavaş alkol ve uyuşturucu batağına saplanacak ve sonunda, Bacon'ın bir sergi açılışından hemen önce intihar eden ikinci sevgilisi olacaktır. Grand Palais'teki sergi açılışıyla başlayan film, Derek Jarman'ın takipçilerinden biri olan Maybury'nin "Baconvari" görüntüler yaratma sevdası, yani balıkgözü mercekler kullanarak çekimini yaptığı insan figürlerini bozması vb. nedeniyle pek başarılı bulunmamış, belleklerde daha çok Bacon'ın kendisini sevgilisine kırbaçlattırdığı türden sahnelerle iz bırakmıştı.

Talihsiz ressamlar

Kısaca Pirasmoni olarak bilinen, Gürcistan resim tarihinin en önemli isimlerinden 1863 doğumlu primitivist ressam Niko Pirosmanashvili'nin yaşamını aktaran "Pirosmani" (1969), eleştirmenlerce "üstün nitelikli görsel ürün" olarak kabul ediliyor. Döneminde ilgi görmeyen, yaşamının büyük bölümünü yiyecek, içecek ve yatacak yer karşılığında resimlerini vererek geçiren sanatçının yaşamı, düş benzeri, epizodik ve döngüsel biçimde anlatılır filmde. 1918'de açlıktan ölen talihsiz ressamın yaşam öyküsünün ayrıntılarına daldığı kadar, onun yumuşak, düz ve titiz tarzının sinemasal karşılıklarını da veren "Pirosmani", ressamın sanat anlayışının özünü de bir dizi etkileyici tablo aracılığıyla yansıtır.
Günümüz Gürcü sinemasının uluslararası arenada en tanınan ismi Otar Iosseliani ise "Pazartesi Sabahı - Lundi Matin"de yaşamındaki monotonluktan bıkmış usanmış, fabrika işçisi-ressam Vincent'ı çıkartır karşımıza. Her şey, 2002 yapımı filmin kahramanının "şurasına kadar" gelmiştir... Karısından da, çocuklarından da, köydeki komşularından da bıkmıştır. Tek isteği, kendini gerçek tutkusuna, yani resim yap-

"Basquiat"

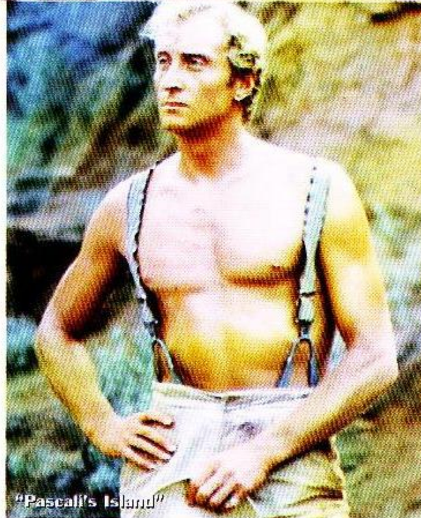
maya vermektir ama bu dünya onu da çok görmektedir. Evin üst katındaki odasında tuvalin başına geçtiğinde mutludur yalnızca. Günlerden bir gün trene atlar ve çok uzaklara, Venedik'e doğru yola çıkar bu sıradışı ressam...

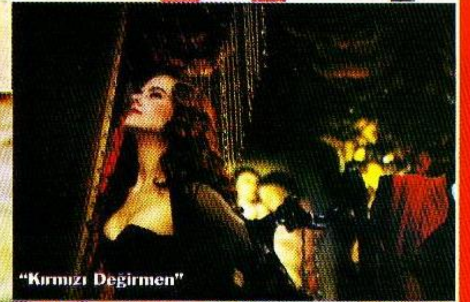
Bizden tablolar...

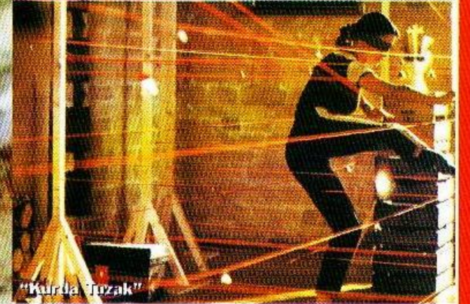
Coğrafya değiştirelim ve 1908 yılında, Osmanlı egemenliği altındaki bir Yunan adasına geçelim. James Dearden'in 1988 Cannes Film Festivali'nin yarışmalı bölümünde gösterilen filmi "Pascali'nin Adası-Pascali's Island", Cannes'da hiç yankıya yol açmamış, ama Türkiye'de büyük olay yaratmıştı. Basınımızda "Yeni bir Gece Yarısı Ekspresi... Türk düşmanlarının yeni oyuncağı" başlıklarıyla karşılanan film, sonunda sansüre takılıp kalmıştı. Film, Abdülhamit'e casusluk yapan İtalyan-İngiliz-Yunan karışımı bir adamla, adaya arkeolog kılığında gelen İngiliz casusunun kapışması etrafında gelişiyordu. Öykünün püf noktası ise her iki casusun da adadaki güzel bayan ressama aşık olmalarıydı.

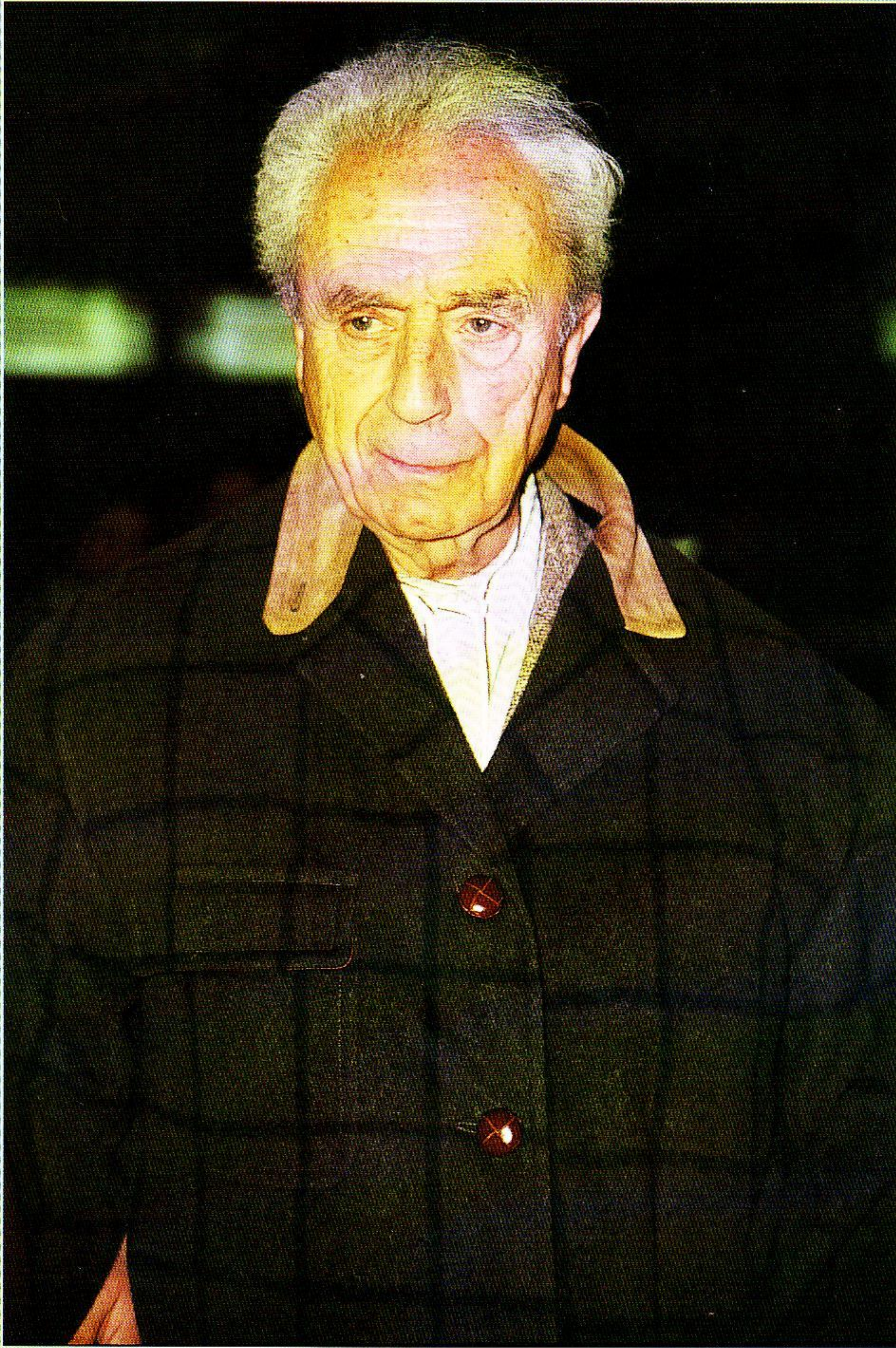
"Pascali'nin Adası"nın kimi ciddiyet sorunları bir yana, Türk sinemasının resimler ve ressamlarla ilişkisi ise geniş boyutlu olmamıştır ne yazık ki. Öyküleri beyazperdeye aktarılabilecek onca ressamımız ve yapıtları ortadayken, konu hep "minimal" düzeyde ele alınmıştır. Ressamlar, ağızlarındaki pipo ve başlarındaki keplerle karikatürize edilirlerken, bazı filmler "biraz daha farklı" yaklaşırlar. Fikret Hakan, "Üç Arkadaş"ta (Memduh Ün, 1958), iki arkadaşıyla birlikte, parklarda çengelli iğne satarken yardım ettikleri kör kızcağız fakir olduklarını anlayıp yardımlarını geri çevirmesin diye, kendisini zengin bir ressam olarak tanıtır örneğin. Süreyya Duru, Peride Celal'in öyküsünden Macit Koper'in senaryolaştırdığı 1988 tarihli "Ada"da, 10 yıl önce ayrıldığıyla ressam kocasıyla, 17 yaşındaki sorunlu kızları hakkında konuşmak için Burgaz adasında buluşan bir kadının öyküsünü anlatmakla yetinir.

Konumuza "derinlemesine dalan" tek örnek olarak ise Ali Özgentürk'ün "Çıplak"ını verebiliriz. 1993 tarihli filmde, kocalarından gizli olarak Güzel Sanatlar Akademisi'nde öğrencilere çıplak modellik yapan iki kadının, Ayla ile Seher'in öyküleri anlatılmıştı bilindiği gibi. ■

"Pascali's Island"

"Kırmızı Değirmen"

"Kurtla Tuzak"

MICHELANGELO ANTONIONI

Değişen dünyanın yeni estetiği

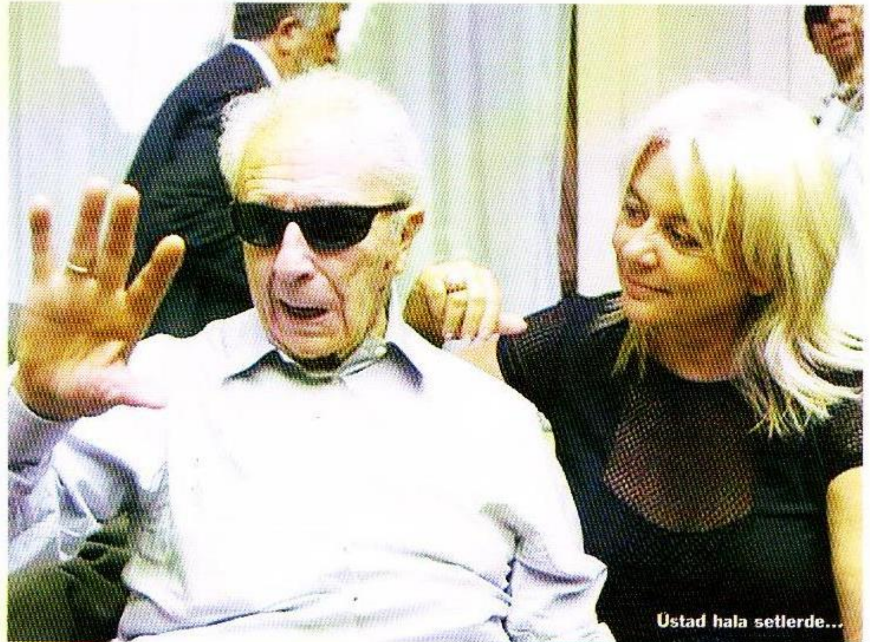
Michelangelo Antonioni, Fellini ve Visconti ile birlikte İtalyan sinemasının en önemli üç yönetmeninden biri. Teknolojik toplum karşısında git gide yalnızlaşan bireyin sorunlarına şiirsel bir dille eğilen filmleri ile modern Avrupa sinemasının temel taşları arasında gösterilen yönetmen, hala üretmeye, iletişim kurmakta zorlanan çağdaş insanın dramını anlatmaya devam ediyor... PINAR TINAZ GÜRMEN

Bir türlü yaşadığı çevre ile barışamayan, sevilmeye olan açlığına rağmen sevmeyi beceremeyen, kendi çevresine ördüğü duvar yüzünden değişen dünyaya git gide yabancılaşan insanlar. Bu kaos içinde kurtuluşu aşkta arayan ancak her defasında hayalkırıklığına uğramaktan kurtulamayan kadınlar ve erkekler. Avrupa burjuvazisinin yalnızlık, anlamsızlık ve sığlık içinde bocalayan bireyleri... İşte Antonioni sinemasının kahramanları...

Michelangelo Antonioni, sinemada yalnızlığı ve dışlanmışlığı en iyi anlatan yönetmenlerden biri. Dün ve bugünün birbirini tamamlayan zıtlıklarını yansıtan filmlerinde, hem melankolik bir mutsuzluğu, hem de aşktan yana umutlu bir bekleyişi birarada görmek olası. Antonioni hem teknolojinin yıprattığı doğaya olan tutkusu, hem de yeryüzünün teslim olduğu yeni düzenin ister istemez beraberinde getirdiği yeni estetiğe hayranlığı ile ilginç bir kişilik...

Antonioni'nin sinema tarihinin en önemli isimleri arasında gösterilmesinin tek nedeni, elbette ki filmlerinin temasal özellikleri değil. O, kurguyu ikinci plana atan, daha çok oyuncu hareketlerini ve mekan özelliklerini kullanarak devinim sağlayan sinema anlatımı, hikayede büyük yer kaplayan ölü zamanı şiirsel bir anlatım aracına dönüştürmesi, teknik yenilikleri fonksiyonel olarak kullanmadaki hevesi ve başarısı ile de beğenilen ve esinlenilen bir yönetmen. Sinema yaparken seyirciye bir şeyi "göstermek" ten çok "duyumsatmak" istediğini sık sık dile getiren Antonioni'nin çoğu klasikleşmiş filmleri arasında bir yolculuk yapacağız bu ay...

Michelangelo Antonioni, 29 Eylül 1912'de İtalya'nın Ferrara kentinde, orta sınıfa mensup bir ailenin çocuğu olarak doğdu. Bolonia Teknoloji Enstitüsü'nde ticaret ve ekonomi eğitimi aldı. Ancak iş hayatına atılma günü geldiğinde tercihini bambaşka bir alandan yana kullandı. Önce gazetecilik, daha sonra ise film eleştirmenliği yaptı. Aralarında Mario Alicata, Guiseppe De Santis, Luchino Visconti ve Gianni Puccini gibi isimlerin de bulunduğu dönemin pek çok genç aydın sanatçısı gibi Mussolini'nin oğlu Benito Mussolini yönetimindeki Cinema dergisinde çalıştı. İçinde bulunduğu grubun amacı, İtalyan sinemasını halkı uyuşturan eğlencelik filmlerden ve faşist rejimin dayattığı propaganda amaçlı yapımlardan mümkün olduğunca temizlemek ve uyarıcı, bilinçlendirici ve gerçekçi bir sinema yaratmaktı. Nitekim sözkonusu çabalar daha sonraki yıllarda Yeni Gerçekçilik adını alarak, İtalyan sinemasının en önemli akımlarından birini ortaya çıkaracaktı..

Üstad hala setlerde...

"Bulutların Ötesinde"

Aktif sinema hayatına Marcel Carne'nin asistanlığını yaparak başladı Antonioni. Kısa bir süre sonra da yönetmenliğe geçti. Savaş yıllarında kısa belge filmleri çekti. Roberto Rosellini, Giuseppe De Santis gibi yönetmenler için senaryolar hazırladı. 1943'te gerçekleştirdiği belgesel bir film olan "Gente Del Po/Po Vadisi İnsanları" ile ilk önemli çıkışını yaptı. Uzun zamandır çekmeyi istediği bu film, Po nehrinde çalışan balıkçı ve sandalcıların zor yaşamlarını, doğaya ve yoksulluğa karşı verdikleri savaşı ele alıyor, yönetmenin Yeni Gerçekçiliğin bir takipçisi olduğunu belgeliyordu. Bu çalışmayı, "Roma - Montevideo", "Nettezza Urbana/Şehir Temizliği", "Superstizione/Batıl İnanç", "Sette Canne un Vestito/Yedi Baston, Bir Giysi" ve "L'Amorosa Menzogna/Aşk Yalanı" gibi kısa filmler izledi.

1950'de filmografisinin ilk uzun metrajlı çalışmasını yönetme fırsatını yakaladı sanatçı; "Cronaca di un Amore/Bir Aşkın Öyküsü"... Başrollerinde Lucia Bose ve Massimo Girotti'nin yer aldıkları bir dram olan filmde, "Bir kaplana binen, bir daha inemez" atasözünü ⇒

"Yolcu"
"Zabriskie Point"

doğrulayan bir öykü anlatılıyor. yönetmen, yapılan hataların asla silinmediğini, er ya da geç kişinin karşısına dikildiğini vurguluyordu. Senaryoyu oluştururken özellikle Pabst'ın "Lou Lou" adlı eserinden etkilenmiş, Milano'nun burjuva çevrelerinde geçen hikayeyi, oyunun sürekliliği ve gerçekçilik adına genellikle tek planlık sahneler halinde perdeye yansıtmaya çalışmıştı. "Bir Aşkın Öyküsü", gerek temasal, gerekse biçimsel olarak Antonioni sinemasının gelecekte nasıl bir çehreye sahip olacağının habercisi gibiydi. Oyunculuğu ön plana alan, kurgunun hareketinden mümkün olduğunca uzak duran, Avrupalı burjuvaların tüketmeye şartlanmış sığ ve tekdüze hayatlarına ayna tutmayı deneyen bir sinema...

Bu tecrübenin ardından yine kısa metrajlı filmlere döndü yönetmen. 1950 yapımı 10 dakikalık bir film olan "La Villa Dei Mostri/Yaratıklar Villası", belgesel niteliği taşıyan "La Funivia del Faloria/Faloria Teleferiği" gibi filmlere imza attı. Üç yıl sonra ise Alexandre Dumas'nın ünlü eseri "Kamelyalı Kadın"dan uyarladığı "La Signora Senza Camelie/Kamelyasız Kadın" için kamera arkasına geçti. Milano'da satıcılık yaparken keşfedilen, yeteneksizliğine rağmen bir dizi ucuz filmde oynadıktan sonra, kendisine sırılsıklam aşık olan yapımcısı ile evlenen genç bir kadının; Clara'nın öyküsüydü filmde anlatılan. Eşi için farklı bir oyunculuk kariyeri planlayan yapımcı, tüm varlığını bir Jean D'Arc filmine yatırıyor, ancak bu girişimi iflas ile sonuçlanıyordu. Nihayetinde Clara için önemsiz filmlere geri dönmekten ve düzenin kendisine uygun bulduğu yaşam tarzını kabullenmekten başka çıkar yol kalmıyordu. Antonioni, bireyin yazgısının değişmezliğine dikkat çekmek istemişti "Kamelyasız Kadın"da. Ona göre kişi ne kadar çabalarsa çabalasın, eninde sonunda düzenin kendisine biçtiği rolü oynamak zorunda kalıyordu.

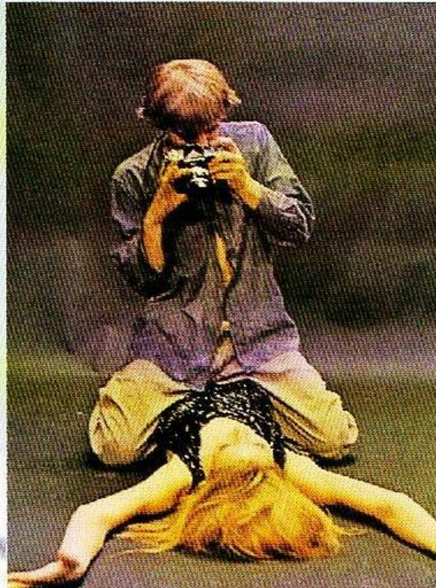
1953'te savaş sonrası Avrupa gençliğinin yaşamını irdeleyen üç bölümlük bir filme; "I Vinti / Yenikler"e imza attı yönetmen. Fransız, İngiliz ve İtalyan gençlerinin bunalımlı hayatlarından kesitler sunan yarı belgesel bir filmdi "Yenikler"... En çok beğenilen bölümü ise, İngiltere hikayesi oldu. Heyecan için birini öldüren, ancak istediği ilgiyi göremeyince, itirafnamesini yayınlamaya kalkışan bir gencin öyküsüydü bu bölümde anlatılan. İtalya'da ciddi biçimde sansürlenen, Fransa'da ise gösterimi büsbütün yasaklanan film için eleştirmenler neredeyse ikiye bölündüler. Kimileri filmi son derece mesafeli ve soğuk olmakla suçluyor, aralarında Giuseppe Ferrara'nın da bulunduğu bir diğer grup ise bu soğukluğun film için gerekli olduğunu savunuyordu. Ferrara bir yazısında şöyle ele alıyordu filmi; "Karakterler oldukları gibi görünüyorlar. Hudutsuz romantizme kaymadan, ruhen yaşlanmış, vaktinden önce büyümüş, iradesiz ana babaları tarafından sapıklaştırılmış, belirli bir gayeleri olmayan, yalnızca olağan yaşamın renksizliğinden kaçmak isteyen çocuklar..." Ferrara büyük ölçüde haklıydı. Nitekim yönetmen daha sonra şu sözlerle savunacaktı filmini; "Bu filmin kişilerini tanıtmakta neden daha sıcak davranmam gerektiğini anlamıyorum. Tabancaya sarılan bir insanı sevimli göstermek çok kolay. Hollywood gangster filmlerine bakın. Gerçi suçluların cezalandırılması ile sonuçlanıyorlar ama onlara gıpta edilecek bir şan da bırakıyorlar. Tam tersi kişilerime karşı hiçbir yakınlık, hiçbir anlayış duymamalıydım..."

"Yenikler"in yarattığı bitmek bilmeyen tartışmaların ardından Antonioni, İtalyan sinemasının pek çok ustasını biraraya getiren bir ortak yapım içinde yer aldı... Federico Fellini, Alberto Lattuada, Carlo Lizziani, Francesco Morelli, Dino Risi ve Cesare Zavattini ile birlikte "L'Amore in Citta/Şehirde Aşk" adlı film için kamera arkasına geçti. Ortak yapımın "Tentato Suicido/İntihar Girişimi" adlı bölümü sanatçının imzasını taşıyor, bir intihar olayı ardında yatan ruhsal boşluklara değinerek, seyircide intihar eylemine karşı tepki uyandırmayı amaçlıyordu. Eleştirmenler bu filmi de beğenmediler. Hatta çoğuna göre "İntihar Girişimi", ortak çalışmanın en zayıf halkasıydı... Ancak Antonioni, yapılan tüm sert eleştirilere rağmen, tarzını korudu. Benzer temaları, benzer biçimlerde perdeye yansıtmaya devam etti.

1955 yılında, sanatçının filmografisinde önemli bir yeri olan "Le Amiche/Kadınlar Arasında" geldi. Film bir grup şehirli kadının yaşayışından kesitler sunuyor, aşka, iş yaşamına, dostluğa, yalnızlığa ve güvensizliğe karşı tepkilerine yer veriyordu. Çağdaş insanın kimlik arayışını ele alan film, Cesare Pavese'nin bir öyküsünden uyarlanmıştı. Ancak yönetmenin yazardan ayrıldığı önemli noktalar da vardı. Genel olarak aşkın kişiyi zamanla tüketen sonuçsuz bir çaba olduğu fikrini eserlerinde dile getiren Pavese'nin aksine, Antonioni aşktan yana umutluydu. Ona göre insan aşktan bıkmaz, mutluluğu onda bulacağı hayali ile ayakta kalırdı. Ve ne kadar yanlışlarla, güvensizliklerle dolu olursa olsun hiçbir ilişki, bütünüyle yalnız kalmaktan kötü olamazdı... "Kadınlar Arasında", aşka bu saplantılı yaklaşımı ile de Antonioni'nin kişiliğine dair önemli ipuçları veriyordu. Yönetmen daha sonraki filmlerinde de affetmenin, gör-

"Oyunculuğu ön plana alan, kurgunun hareketinden mümkün olduğunca uzak duran, Avrupalı burjuvaların tüketmeye şartlanmış sığ ve tekdüze hayatlarına ayna tutmayı deneyen bir sinema."

Sağlık sorunlarına rağmen yönetmenliği bırakmadı.

"Blow Up"tan iki kare...

mezden gelmenin, hatta mutsuzluktan hastalıklı bir haz almaya başlamanın aşkı kurtaran yöntemler olduğuna değinmeye devam edecekti... Yönetmenin bir sonraki çalışması 1957 tarihli "Il Grido/Çığlık" da aşk üzerine odaklanan bir filmdi. Irma ve Aldo'nun ayrılık kararı ile başlayan öykü, Aldo'nun bu duruma dayanamayıp geri dönüşü ile devam ediyor, sevgilisinin bir başkasıyla mutlu bir beraberlik içinde olduğunu gördüğünde yaşadığı hayalkırıklığı ile düğüm noktasına ulaşıyordu. Aşkını kaybeden Aldo için Antonioni'nin uygun gördüğü çözüm intihardı... Çığlık ise, genç aşığın yüksek binadan kendisini aşağıya attığı sıradaki haykırışı... Film, çok farklı bir bakış açısıyla eleştirildi. İntihar eden kişinin işçi sınıfından biri oluşuna dikkat çeken eleştirmenler, bu eylemin ancak burjuva sınıfından birine yakışacağını iddia ettiler! Oysa Antonioni hikayesini sınıfsal bir düzlemde anlatmamış, kalp kırıklığı içinde yaşama isteğini yitiren alelade bir kişiyi ele almıştı. Yaptığı röportajlarda Aldo'nun bir çıkış yolu bulmak için çabalayan ancak umutsuzluğa kapıldığı noktada ne yapacağını bilemeyen acınası biri olduğunu dile getiren yönetmen, filmlerinde intihar eylemine sık sık yer verişini de şu sözler ile açıkladı; "İntihar benim meselem değildir. Yalnızca yaşama olayının değişik hal çarelerinden biridir. Şüphesiz acı bir hal çaresidir ama, bir başka hal çaresi kadar da doğrudur. Hayat bir bağışsa ki, öyledir, bu hayattan kendimizi sıyırmak özgürlüğü de bir bağıştır."

Antonioni, 1960 yılında, kendisine dünya çapında bir ün ve saygınlık getirecek olan üçlemesinin ilk ayağı olan "L'Avventura/Macera" ile kariyerini sürdürdü. "La Notte/Gece" ve "L'Eclisse/Batan Güneş" ile devam eden bu üçleme genel olarak zengin ve modern burjuva çevrelerinde yaşayan insanların ikili ilişkilerde karşılaştıkları açmazları, tatminsizlikleri ve aradıkları mutluluğu bir türlü yakalayamayışlarını ele alıyordu. Üç film de öyküye ait atmosferin oluşturulması, oyuncu yönetimi, sinema dili ve ana temanın biçimsel olarak desteklenmesi açılarından oldukça başarılı bulundu.

Sözkonusu dönemde sinema sanatı adına Avrupa çapında önemli değişiklikler yaşanıyordu. İtalyan Yeni Gerçekçiliği yavaş yavaş etkisini kaybetmeye başlamış, Fransa'da bireysel yaklaşımlarını filmlerine aktaran Yeni Dalga yönetmenleri tırmanışa geçmişti. Esmekte olan bu değişim rüzgarı pek çok meslektaşı gibi Antonioni'yi de daha özgür ve bireysel eserler yaratmaya yönlendirdi. "Macera" içerdiği farklı anlatım özellikleri ile Fellini'nin "La Dolce Vita/Tatlı Hayat" filmi ile birlikte İtalyan sinemasında bir dönüm noktası olarak kabul edildi. Romalı zengin bir işadamının kızı olan Anna ve nişanlısı mimar Sandro arasındaki ilişkiyi betimleyerek başlayan, daha sonra bir yat gezisinde Anna'nın ortadan kaybolmasının ardından Sandro ve Anna'nın yakın arkadaşı Claudia arasında filizlenen aşka yönelen film, genelgeçer dramatik yapı kurallarını değiştirmeye çalışan anlatımı ile dikkat çekti. Antonioni, Anna'nın iz bırakmadan küçük volkanik bir adada kayboluşunu polisiye bir entrika gibi ortaya koyuyor ancak, bu entrikanın çözümüne filmin gelişme bölümünde yer vermiyordu. Bir süre arkadaşları ve polis tarafından aranan genç kız- ⇨

Antonioni'den deyişler

"Çoğu zaman çekim yerine ne çekeceğimi bilmeden giderim. İşte benim tarzım; çekim yerine, çekimin başlamasına az kala hazırlıksız ve tertemiz gitmek... Düşüncelerimin özgürce uçuşmalarına izin veririm. Hiçbir şey yapmam, yalnızca bakarım. Çevremdeki nesneler bana esin verir."

"Film oyuncusu ne olması gerektiğini anlamamalı. Olması gerekeni olmalı. Olması gerekeni olmak için oyuncunun anlaması gerektiğini söyleyenler çıkabilir. Bu doğru değil. Doğru olsaydı, en akıllının en iyi oyuncu olması gerekirdi."

"Yönetimde şiddetten yanayım. Çekimden önce oyuncuyu o sahne için gereken ruh durumuna getiririm. Acıklı bir sahneyse onu ağlatırım, mutlu bir sahneyse güldürürüm."

"Yönetmen, film ve karakterler üzerine genel bilgiler vermelidir. Bu onun ödemesi gereken bir borçtur. Ama kesinlikle ayrıntılara inmemelidir. Barışmak için amaçlarını açıklamamalıdır. Oyuncu, yönetmenin kalesindeki Troya atıdır."

"Birkaç kez çekmem. İlk çektiğimi değiştirmem. Kameranın nerede duracağı konusunda kuşkularım yoktur."

"Oyuncunun farkında olmadığı , gerçekleştirebileceği şeyleri deşerim. Bunu onun aklını değil, içgüdülerini kışkırtarak yaparım, nedenler ileri sürerim, ışıklar yakarım. Onu aldatacak kadar işi ileri götürürüm. Ondan bir şey yapmasını isterim, ama aslında başka bir şey elde ederim. Yönetmen oyuncunun sundukları arasından iyiyi kötüden, yararlıyı gereksizden ayırt edebilmeyi bilmelidir."

"Kendimi eski filmlerimin babası olarak hissediyorum. Dünyaya bir çocuk getirirsiniz, derken onlar büyürler kendi yollarında ilerlemeye başlarlar. Zaman zaman onlarla biraraya gelirsiniz. Onları görmek, her zaman size zevk verir."

"Dramatik çizgi dedikleri şey ilgilendirmez beni. Dramatik tiyatronun eski kurallarının bugün de geçerli olduğuna inanmıyorum. Hikayelerin bugün bir başı ve bir sonu yok; yaşadığımız hayat gibi..."

"Benim için senaryo, yönetim için tavsiyelerde bulunan bir metinden başka bir şey değildir. Senaryo ile film, daha yeni başlamaktadır. Benim yazdığım senaryoda teknik terimler yoktur. Alıcının hareketleri, objektif seçimleri, açılar senaryoda olmayan, doğrudan doğruya çekim sırasında düzenlediğim şeylerdir... Konuşmalar için de senaryo sadece rehberdir. Onları konuşurlarken duymalıyım. Ancak o zaman bu sözlere değer verebilirim."

"Doğaçlamaya inanırım. İçimizden hiç biri, kendini daha önceden bir iş konuşmasına, bir aşk rastlantısına veya bir dostluk karşılaşmasına hazırlamaz. Olaylar daha çok geldikleri gibi kabul edilir. Gelişmelere uyulur ve görülmeyen durumlardan yararlanılır. İşte ben de film çevirdiğim zaman aynen böyle davranırım."

klasik
Dünya Sinemasının Ustaları

Filmlerinden diyaloglar

"Neye inanıyorsun gibi sorular var ya, bunlar büyük laflar... Önemli olan kendin ve başkaları için doğru bildiğin biçimde davranmaktır. Vicdanın her zaman huzur dolu olmalı..."
Corado - Kızıl Çöl'den

"Benden daha az para kazanan biriyle yatağa giremem."
Bir kadın - Kızıl Çöl'den

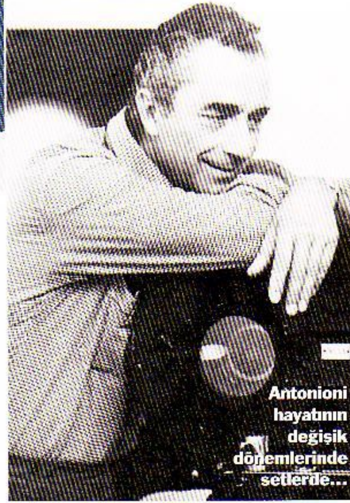
"Aslında hiçbir şey aynı değil. Aynı olan biziz. Her durumu, yaşanan her deneyimi aynı eski kalıplara sokuyoruz."
David Lock - Yolcu'dan

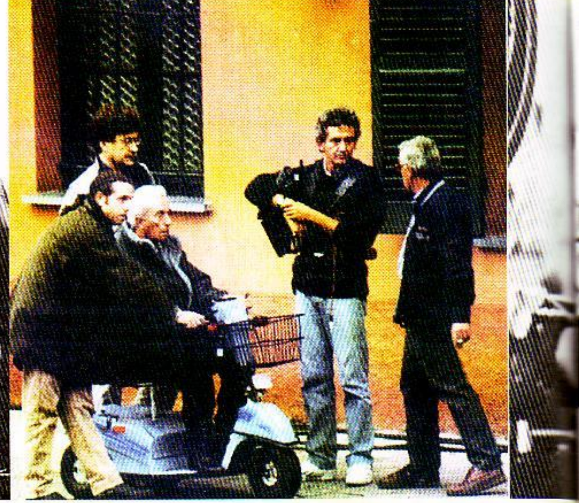
"İnsanlar çocuklara bakar ve yepyeni bir dünya hayal ederler. Bense onlara baktığımda aynı eski trajedinin tekrarlandığını görürüm."
Parktaki yaşlı adam - Yolcu'dan

"Kör olan bir adam tanıyordum. Kırk yaşında bir ameliyat oldu ve yeniden görmeye başladı. Önce çok sevindi. Yüzler, renkler, manzaralar... Fakat sonra her şey değişmeye başladı. Dünya onun düşlediğinden çok zavallıydı. Ortalıkta ne kadar pislik, çirkinlik olduğunu ona kimse söylememişti. Gözleri görmezken, caddeden bastonuyla karşıya kolaylıkla geçiyordu. Gözleri görünce korkmaya başladı. Derken karanlıkta yaşamayı seçti. Odasından hiç çıkmaz oldu. Üç yıl sonra da kendini öldürdü."
David Locke (Robertson) - Yolcu'dan

"Bedenimizin en önemli kusurlarından biri çok şeye ihtiyacı olması. Asla tatmin olmuyor... Keyiflerinizin birinden vazgeçmeyi deneyin. Yerine huzur gelecektir."
Dindar kız - Bulutların Ötesi'nden

"Gece"

Antonioni hayatının değişik dönemlerinde setlerde...

dan ümit kesilince, bu şanssız olay neredeyse unutuluyor, film bambaşka bir aşk hikayesine doğru yönleniyordu. Önemli olan Anna'ya ne olduğu değil, Anna'nın ortadan kaybolması ile yaşanmaya başlanan yeni olaylardı. Ayrıca gerçek hayatta da çözümlenmeden kalan pek çok sorun, aydınlanmayan pek çok sır vardı... Eleştirmen Galvano Della Volpe, filmle ilgili bir yazısında Antonioni'nin çıkışını şu sözlerle destekliyordu; "Beyaz perdede şimdiye kadar böylesine mutluluk verici bir cesarete rastlanmamıştır..." Gerçekten de dramatik yapıda böylesi bir farklılık tasarlamak büyük cesaretti. "Macera" sinema eleştirmenleri ve araştırmacıları arasında çok konuşulan, tartışılan bir film oldu. Pauline Kael filmi "üst sınıf yeni gerçekçiliği" olarak tanımlarken, Antonioni'nin sözkonusu sınıfın, can sıkıntısı, yalnızlık ve anlamsızlık içindeki hayatlarına gerçekçi bir gözle baktığını vurguluyor, sözlerini şöyle sürdürüyordu; "'Macera', en yüksek toplumsal ve ekonomik noktaya varmış olan insanlığın bir incelemesidir. Belleği kıt olan, vicdan azabı duygusu yetersiz, kolayca ihanet eden, uzlaşmaya yanaşan insanın incelemesi..." Deneme yazarı Roland Barthes ise Braque'ın "Bir tablo düşünceyi sildiği anda tamamlanmıştır" sözünü anımsatarak, Antonioni'nin tıpkı Mattisse gibi, figürden arta kalan boşluğu resmetmeye yöneldiğini söylüyordu. Başka bir deyişle, Antonioni sinemasında ana figür olarak algılanan şey değil, bu şeyden arta kalan boşluğun yarattığı his önemliydi...

Yönetmen "Macera"da atmosfer yaratımı açısından da oldukça başarılıydı. Özellikle yat gezisi sırasında fonu oluşturan volkanik adalar, sarp kayalıklar ve köpek balıkları ile dolu olduğu varsayılan hırçın deniz, oluşturduğu tezatla, kendilerini dünyanın sert gerçeklerinden soyutlayarak, anlamsız yaşamlarının gereksiz sorunları içinde debelenen bir grup insanın resmedilişini mükemmel biçimde destekliyordu.

Başrollerini Monica Vitti, Gabriele Ferzetti ve Lea Massari'nin paylaştıkları, Aldo Scavarda'nın görüntü yönetmenliğini, Tonino Guerra'nın ise senaryo yazarlığını üstlendiği film, gösterime girdiğinde oldukça soğuk karşılandı ancak Cannes Film Festivalinde jüri özel ödülünün sahibi olduktan sonra, hakkındaki düşünceler de bir bir değişmeye başladı. Yıllar sonra sinema tarihinin klasikleri arasına giren "Macera", pek çok eleştirmen tarafından da en iyi on film arasında gösterildi.

1961'de üçlemenin ikinci filmi olan "La Notte/Gece" geldi. Antonioni bu kez on yıllık evli bir çiftin, Lidia ve ünlü bir yazar olan kocası Giovanni'nin ilişkisi üzerine odaklanıyordu. Hayatındaki boşluğu başka kadınlarla flört ederek doldurmaya çalışan Giovanni kadar, hayalkırıklıklarını hüzünlü bir maske ile örtmeye çalışan Lidia da acınası karakterlerdi. Bir gün ve gece süresince ilerleyen hikaye, ölüm döşeğindeki bir dostu ziyaret ile başlıyor, gürültücü kalabalıklar içinde yaşanan yalnızlıklar, anlamsız sohbetler ile çevrelenen partiler, hem sınıfsal, hem de cinsel anlamlı ihanetler ve nihayetinde uzlaşma ve affediş ile sonuçlanıyordu. Antonioni'ye göre ilişkilerdeki açmazları çözebilecek tek davranış, affetmeydi. Ve bu davranış, erkeklerden çok, kadınlara özgüydü. Tıpkı "Macera"nın Claudia'sı gibi, "Gece"nin Lidia'sı da bu sayede yaşadığı ilişkiyi düze çıkarabiliyordu.

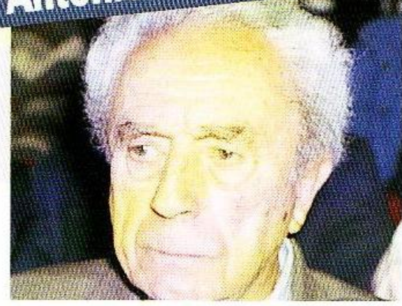
Üçlemenin son filmi olan "L'Eclisse/Batan Güneş"i ise 1962 yılında çekti Antonioni. Bu kez Monica Vitti'ye Alain Delon eşlik ediyordu. Sanatçının kendi tanımlaması ile "bir kişinin değil, bir duygunun, belki de varolmayan bir duygunun hikayesi" idi film. Yine ön planda olan bir aşk öyküsüydü. Borsada görevli Piero ile, ilişkilerinde bir türlü dengeyi kuramayan genç bir kadının; Victoria'nın öyküsünde, borsanın gürültülü, karmaşık ve anlık hareketler ile ters yüz olmaya meyilli oynak yapısı yeni dünya düzenini, Victoria'nın bir arkadaş toplantısında ilgiyle dinlediği Afrika öyküleri ise doğanın katı kanunları ile çevrili eski dünyayı resmediyordu. Antonioni'nin anlatmak istediği yine çevresine uyum sağlamakta zorlanan, ilişkilerinde yaşadığı güvensizlik nedeniyle mutluluğu yakalayamayan bireyin dramıydı. Victoria'nın, Piero'ya söylediği şu cümle ise adeta

"Gece"

filmin ana fikrini özetliyordu; "Seni hiç sevmemeyi ya da çok daha fazla sevebilmeyi dilerdim..."
1964 yılında Antonioni sinemasının en önemli filmlerinden biri olan "Il Deserto Rosso/Kızıl Çöl" geldi. Film, giderek değişen, teknolojik yeniliklere teslim olan dünyaya farklı bir bakış açısıyla eğiliyordu. Dünya Antonioni'ye göre her zamanki kadar güzeldi. Önemli olan dünyanın farklılaşan yüzündeki yeni güzellikleri görebilmekti. Yaşam, insanı yeni bir düzen oluşturmaya itiyorsa, eskinin yok olması ve bambaşka bir çehreye bürünmesi gerekiyorsa, bu yapılmalıydı. Hepsinden de önemlisi bu değişime ayak uydurmak ve yaratılan yeni dünyadan zevk almayı bilmek gerekirdi. Sorun değişimde değil, değişimi kabullenemeyen bireydeydi çoğu zaman. Sonuç olarak Herakleitos'un da dediği gibi her şey akmıyor muydu?
"Kızıl Çöl" ile ilgili bir röportajında düşüncelerini şöyle dile getiriyordu yönetmen; "Benim bireyin ezildiği, nevrozlara itildiği, endüstrileşmiş dünyadan yakındığım çok kuru bir tanımlama... Amacım bu dünyanın güzelliğini anlatmak, giderek fabrikaların bile kendilerince bir çeşit güzel olabileceğini göstermek. Sık sık görülen elektrik hatları, fabrika bacaları, belki bir ağaç dizisinden daha güzeldir..." Gerçekten de filmin baş kahramanı Giulianna'nın bunalımına neden olan ne teknolojiydi, ne de yabancılaşma... Onun problemi, kendi içinde yaşadığı uyumsuzluk ve dünya ile iletişim kuramayan zayıf yapısıydı. Eşi, oğlu ve arkadaşları ile olan ilişkilerinde kararsızlıklar, tatminsizlikler yaşamasına neden, kendi ördüğü duvar, bir anlamda içinde yaşamayı reddettiği yeni düzendi. Ancak yaşayan her şey, düzene uyum sağlamaya öyle ya da böyle mecburdu. Final sahnesinde zehirli dumanın içinden uçmamak gerektiğini öğrenen kuşlar gibi... Antonioni, "Kızıl Çöl"ün umut pırıltısını Giuliana'nın küçük oğlu ile yansıtıyordu seyircisine. Elektronik oyuncaklar ile oynayan, mikroskobu ile dünyayı incelemeye çalışan bu küçük çocuk, geleceğin dünyasında yabancılık çekmeden varolabilecek tek kişiydi...
"Kızıl Çöl" Antonioni için başka yenilikler de barındırıyordu içinde. Yönetmen ilk kez renkleri kullanma fırsatını bulmuş, zaten oldukça başarılı olduğu atmosfer yaratımı konusunda bir basamak daha üste çıkmıştı. Giuliana'nın evinin dekorasyonunda kullanılan soğuk renkler ve yalın çizgilere karşılık, çocuğuna anlattığı masalda yer alan sıcak renklerle bezenmiş cennet tasviri önemli bir tezat oluşturuyordu örneğin. Giuliana için kendi iç karmaşasının bir göstergesiydi bu düzenleme. Ayrıca finale doğru kahramanımızın ruhsal durumuna paralel olarak çevrenin renklendiği, duvarlara akseden mor, sarı ve kızıl lekelere elektronik seslerin eşlik ettiği sahneler de oldukça ilgi çekiciydi.
Yönetmen, Mauro Bolognini ve Franco Indovina ile birlikte gerçekleştirdikleri bir ortak yapım olan "I Tre Volti/Üç Yüz"ün ardından, 1966'da kendisine dünya çapında sarsılmaz bir ün kazandıran filmi "Blow Up/Cinayeti Gördüm"e imza attı. İtalyan yapımcı Carlo Ponti ve MGM'in ortaklığında gerçekleştirilen film, gişede büyük bir başarı kazanmasının yanısıra, eleştirmenlerin gözünde de oldukça farklı bir yere oturdu. Antonioni, yıllar önce "Macera"da Anna'nın çözümsüz kalan kayboluşu gibi, "Cinayeti Gördüm"de de açıklığa kavuşmayan bir cinayet olayını ele alıyordu. Çevresinde olan bitenlere, hatta kendi yaşamına karşı bile son derece kayıtsız ve vurdumduymaz olan fotoğrafçı Thomas'ın bir park gezisi sırasında çektiği fotoğraflarda fark ettiği cesetti filmin odak noktasına yerleştirilen. Gerçekliği hiçbir şekilde ispat edilemeyen, sadece bir fotoğraf karesinde kalan bu cesedin varlığına kimseyi inandı-

"Dünya Antonioni'ye göre her zamanki kadar güzeldi. Önemli olan dünyanın farklılaşan yüzündeki yeni güzellikleri görebilmekti."

Antonioni'den deyişler

"Filmlerde müzik kullanma geleneğinin daima karşısında oldum. Bence müzik, görüntünün etkisini kaybettirir, uyuşturur... Filmde müzik ancak, tek başına bir anlatım aracı olmaktan çıkar ve bunun yerine genel anlatımın bir elemanı olmasını bilirse, kabul edilebilir."

"Seyircilerden, hatta eleştirmenlerden çok korkarım. Filmlerimden birini görmeden önce onlara bir sürü şeyi izah etmek, ihtarda bulunmak isterim."

"Çıkmazımız, bizi birbirimizden ayıran, iletişimsizliktir. Sürekliliği bizi yanıltmakta ve kendi kendimize sorunların üstesinden gelmemizi engellemekte. Ben ahlakçı değilim. Bir çözüm bulmaya ne iddialıyım, ne de böyle bir olasılık var. Belki de eleştirmenler haklıdır, sanatçı değil. Belki siz haklısınız, ben değil. Çünkü kendisi olmak denen şey nedir hiç bilinmez."

"Beni diğer İtalyan yönetmenlerinden ayıran, oyuncu yönetimine tanıdığım önceliktir. Benim için önemli olan jestlerdir. Oyuncunun tüm oyunu jestlerde özetlenir."

"Gerçeğe bağlı yaşıyoruz ve o sürekli değişiyor. En büyük çaba, kendisi olmak. Yani çelişkiye düşmeden, kendi kişisel geçmişimizde anlamı olan filmler yapmak..."

"Filmler bende tıpkı bir şiirin, şairin yüreğinde oluştuğu gibi oluşuyor. Sözcükler, görüntüler, kavramlar hepsi bilince doluşuyor, karışıyorlar ve bir şiirde sonuçlanıyorlar. Filmler için de böyle düşünüyorum. Tüm okuduklarımız, düşündüklerimiz, hissettiklerimiz, gördüklerimiz belli bir zamanda görüntülerde somutlaşıyorlar ve bu görüntülerden anlatılar doğuyor."

"Gerçek dram, yaşama uyamayanlarda ortaya çıkar."

"Aşk dediğimiz öyle anlaşılmaz, öyle çapraşık bir duygudur ki, onu bir hastalık gibi incelemek gerekir. Çağımızda her şey gibi insanların duyguları da değişmiştir. Bilim dallarında olduğu gibi artık yeni kurallar bulmak şart olmuştur. Oysa biz insanlar ödlek kişileriz. Elle tutulan şeyleri inceleriz de, duygu ve ahlak yönünden derine inmekten korkarız."

"Erkekle kadının meydana getirdiği çiftin anlaşamaması, uyuşamaması üzerinde durmama gelince... Aşk hiçbir zaman devamlı değildir. Erkekle kadını birbirine bağlayan bu duygu, zamanla ölmeye mahkumdur. Alışkanlık oluştuktan sonra, iki kişiyi birbirine bağlayan acıma, saygı ya da diğer başka bir duygudur. Tabii erkek ve kadın aşkın öldüğünü fark ettiğinde büyük bir hayalkırıklığına uğrarlar. Ortak yaşayışları asıl bu yüzden sarsıntı geçirir. Oysa ölüm gibi aşkın sona ermesini de normal karşılamak gerekir. Aksini öne sürmek yersiz olur."

Monica Vitti

Antonioni filmlerinin değişmez yüzü, Monica Vitti, 1931 yılında Roma'da doğdu. Çocukluk yıllarında başlayan tiyatro merakı, onu Roma Dramatik Sanatlar Akademisi'nde oyunculuk eğitimi almaya kadar götürdü. 1953'de mezun olur olmaz sahnelerle tanışan Vitti, doğal komedi yeteneği ile dikkati çekti. 1950'lerin sonlarında Antonioni ile karşılaşana kadar, komedilerde oynamaya devam etti. Ancak kendisini dünya çapında bir başarıya ve üne kavuşturacak olan "Kızıl Çöl", "Gece" ve "Batan Güneş" gibi filmlerde üstleneceği roller, oldukça farklıydı. Antonioni, bu genç komedi oyuncusundan, melankolik ve korunmasız görüntüsü ile seyirciyi farklı duygulara sürükleyen bunalımlı burjuva kadınını yaratmayı başarmıştı. Nitekim, Vitti'nin daha sonraki yıllarda bu imajı silmesi hiç de kolay olmadı. Antonioni ile beş filmde birlikte çalışan Vitti, 1989 yılında çektiği, başrollerini Elliott Gould ve Pietro DeVico'nun paylaştıkları "Scandalo Segreto/Gizli Skandal" ile yönetmenliği de denedi.

Antonioni için ne dediler?

"Antonioni'nin filmleri önemliyse, bu onun olayların kurgusunu gerçekleştiriş biçimiyle, içinde yaşamakta olduğumuz dünyanın, bir tür değişim mecazını kurmayı başarmış olmasındandır."
Umberto Eco

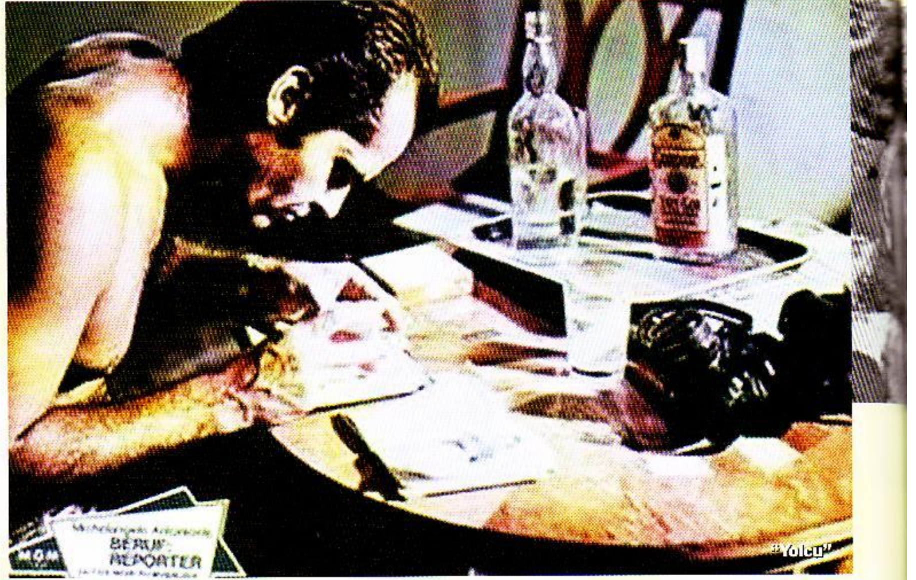
"Onun kişileri gerekçe kişiler, simge kişiler, daha iyisi anımsatan kişiler. Öykünün içeriğini bu kişiler değil, biçim oluşturuyor."
Umberto Eco

"Antonioni'nin kahramanının yaptığı keşif, dünyanın değişmiş olduğu ve kendisinin de değişmesi gerektiğidir."
Bernard Dort

"Antonioni'ci devrim, eleştirel bir görüş açısının olmayışı, aynı şekilde, gerçeğe yeterince titiz bir dikkatin yöneltilmemesi yüzünden kısa sürebilir. Ve epik anlatım yerine, yalnızca bir izlenimler serpintisi, farklı bir melankoli içinde yıkanan, art arda dizili zarif notasyonlar, seçkin planlar önermekten öteye gitmeyebilir."
Bernard Dort

"Antonioni bir iç yaşam sinemacısıdır. Dış yaşam ve onun sinemada binlerce kez ele alınmış entrikaları onu ilgilendirmez..."
Claude Mauriac

"Antonioni filmleri, burjuva krizlerinin Blues'larıdır ve bunlarda anlatılan üzeri hafifçe örtülü bir otobiyografi, aynı zamanda dönemin kaydı işlevini görür."
Morando Morandini

"Yolcu"

ramayan Thomas'ın kişiliğinde, içinde yaşadığımız düzenin insanı körleştiren, kendisine olan inancını bile yok eden sahteliğini anlatıyor, finaldeki pandomim sahnesiyle ise, bunun tam tersinin de doğru olduğunu, düzenin bize dayattığı sahtelikleri de kendi gerçekliğimize rağmen nasıl kabullenebildiğimizi gözler önüne seriyordu Antonioni...

İçerdiği diyalogların nicelik olarak azlığından öte, olayı açıklamaktan oldukça uzak olması nedeniyle "Sesli sinemanın en sessiz filmi" olarak tanımlanan, David Hemmings, Vanessa Redgrave, Sarah Miles ve Jane Birkin gibi oyuncuları biraraya getiren film, en iyi yönetmen ve senaryo dallarında Oscar ödüllerine aday olmasının yanısıra, Cannes Film Festivali'nde de Altın Palmiye'nin sahibi oldu.

"Cinayeti Gördüm"ün başarısından sonra Hollywood'dan teklifler almaya başladı Antonioni. 1970 yılında, Amerika'nın kendisinde uyandırdığı duyguları resmettiğini söylediği oldukça iddialı ve sivri dilli bir filme; "Zabriskie Point/Zabriskie Noktası"na imza attı. Amerika hakkındaki görüşlerini şöyle açıklıyordu sanatçı; "...Geçici olanın nihai hale geldiği, amacın yani insanın araca dönüştüğü ve aracın, yani paranın amaç olduğu bir mekan... Şeylerin varlıklarından daha değerli olduğu, sevmenin ve sevilmenin çok zor olduğu Zabriskie Point çölü gibi, kurak bir yer... Amerika bugünkü haliyle hayata düşmandır..." Üniversiteli iki gencin Daria ve Mark'ın öyküsünde 1960'ların sonlarına ait bir Amerika portresi çizmeyi deneyen film, tahmin edilebileceği gibi, sert eleştirilere maruz kaldı. Bazı eleştirmenler "Sodom ve Gomora" hikayesi ile paralellikleri olduğunu söyleyerek, filmi "İncilvari" bir kehanet olarak nitelediler, bazıları ise yanlı buldukları görüşleri nedeniyle kınadılar. "Zabriskie Noktası"nın ilgi çekici başka bir yanı ise Pink Floyd imzalı müzikleri oldu...

Yönetmen 1972'de Çin hükümetinin özel isteği ile, henüz yeni gerçekleştirilmiş olan Kültür Devrimi ile ilgili "Chung Kuo/Çin" adlı belgeseli hazırladı. İtalyan televizyonunun sponsorluğunda geçekleştirilen 220 dakikalık film, özellikle Çinliler tarafından sert biçimde eleştirildi. Ülkelerinde yaşanan heyecanın bir propaganda filmi ile Avrupa'ya yansıtılacağını düşünen Çinliler için Antonioni'nin çalışmasının düş kırıklığına neden olması olağandı. Çünkü yönetmen yanlı bir heyecanı perdeye taşımaktansa, Çin'in otantik taraflarıyla ilgilenmeyi tercih etmişti.

Bu çalışmadan üç yıl sonra, filmografisinin en önemli yapıtlarından biri olan "Professione: Reporter/Yolcu" ile izleyenlerinin karşısına çıktı Antonioni... Hayatındaki her şeyden; oldukça başarılı olduğu habercilikten, evliliğinden, yaşadığı ülkeden, hatta kendinden bile usanan, kaçmak, bambaşka bir insan olup, hayatın ona dayattığı tüm yüklerden kurtulmak isteyen David Lock'ın hikayesiydi filmde anlatılan. Kuzey Afrika'da bir iş gezisinde olan Lock, kendisi ile aynı otelde kalmakta olan gizemli bir yabancının; David Robertson'ın ani ölümünden faydalanarak, onun kimliğine bürünüyor, tüm geçmişinden kaçmakla kalmayıp, Robertson'ın geride bıraktığı hayatı sahipleniyordu. Film, insanın asla kendisinden kaçamayacağının bir kanıtıydı. Savaş karşıtı haberleri ile tanınan Lock için, militan gruplara silah satarak hayatını kazanan Robertson'ın yerini almak, hiç de iç açıcı değildi şüphesiz. Filmin baş kahramanı gerçeklerden kaçış özlemi açısından Moby Dick'in Kaptan Ahab'ı ile özdeşleştirildi. Ve en az onun kadar başarılı bulundu.

Antonioni atmosfer yaratma konusundaki yeteneğini bir kez daha gözler önüne seriyordu "Yolcu"da... Başlangıçta yer alan, zamanın ve mekanın belirsizleştiği çöller kadar, İspanya sahnelerine damgasını vuran Art Nouveau'nun muğlak çizgilerini taşıyan Gaudi binaları da mükemmel seçimlerdi. Film özel-

"Macera"

"Kızıl Çöl"

"Çığlık"

"Gece"

"Gece"

"Macera"

"Çığlık"

"1970 yılında, Amerika'nın kendisinde uyandırdığı duyguları resmettiğini söylediği iddialı ve sivri dilli bir filme, 'Zabriskie Point'e imza attı."

likle final sahnesinde parmaklıkları aşarak açılan kamera hareketi ve başrol oyuncusu Jack Nicholson'ın başarılı performansı ile dikkat çekti.

Bu önemli eserin ardından 1980 yılında İtalyan televizyonu için "Il Mistero di Oberwald/Oberwald Esrarı"nı filme aldı Antonioni. Yapım aşamasında bazı teknik imkanları zorlamayı deneyen yönetmen, bütün filmi elektronik olarak üretilen renk efektleri ile video formatında çektikten sonra, 35 mm.ye aktarmayı denedi ancak istediği başarıyı sağlayamadı. Jean Cocteau'nun "L'Aigle a Deux Tetes" adlı öyküsünden uyarlanan film, melodramatik anlatı yapısı nedeniyle de eleştirilere hedef oldu.

"Oberwald Esrarı"nın yarattığı hayalkırıklığından iki yıl sonra, kadın erkek ilişkilerine odaklanan ve pek çok araştırmacıya göre yönetmenin kendi yaşamı ile paralellikler içeren "Indentificazione di una Donna/Bir Kadının Tanımlanması" geldi. Özellikle sinema dilinin kullanımı adına Antonioni sinemasının doruk noktası olarak kabul edilen "Bir Kadının Tanımlanması", Tomas Milan, Christine Boisson ve Daniele Silverio gibi isimlerden oluşan oyuncu kadrosuyla da dikkat çekiciydi.

Bu filmden sonra, sık sık sağlık sorunları yaşamaya başlayan sanatçı, bir süre sinemaya ara vererek, resim çalışmaları ile ilgilendi. 1983'te çektiği 9 dakikalık kısa bir film olan "Ritorno A Lisca Bianca/Beyaz Adaya Dönüş" ile tekrar setlere dönen yönetmen, Renault firması için bir reklam filmi ve Gianni Nannini'nin "Fotoromanza" adlı şarkısı için bir video klip yöneterek sinema özlemini gidermeye çalıştı. Ancak sağlık problemleri yakasını bırakacak gibi değildi. Sanatçı 1985'te geçirdiği felç nedeniyle uzun bir süre konuşma yetisini kaybetti...

Antonioni'nin tekrar sağlığına kavuşması ve setlere geri dönmesi dört yılını aldı. 1989'da 12 ayrı yönetmenin, 12 şehri anlatmak için kamera arkasına geçtikleri bir belgesel film projesinde yer aldı; "12 Registi per 12 Citta"... Filmin "Roma" bölümü Antonioni'ye aitti. Çalışmada imzası olan diğer yönetmenler arasında Bernardo Bertolucci, Alberto Lattuada, Carlo Lizziani, Mario Monicelli, Francesco Rosi, Lina Wertmüller, Franco Zefirelli gibi ünlü isimler bulunuyordu.

Yönetmen Hindistan'da çektiği kısa metrajlı bir film olan 1989 yapımı "Kumbha Mela" ve 1986 yılından beri evli olduğu oyuncu ve yönetmen Enrica Antonioni ile birlikte gerçekleştirdikleri 1993 tarihli "Noto, Mandorli, Vulcano, Stromboli, Carnevale" adlı dökümanterin ardından, Wim Wenders ile birlikte hazırladıkları, John Malkovich, Jean Reno, Jeanne Moreau, Sophie Marceau, Marcello Mastroianni, Fanny Ardant gibi oyuncuları biraraya getiren 1995 yapımı "Al di la Delle Nuvole/Bulutların Ötesinde" geldi. Yönetmenin kendisine ait kısa öykülerini perdeye aktardığı filmde yine insan ilişkileri, doyumsuzluk ve aşkı arayış ele alınıyordu. Yer yer birbirlerine temas eden öykülerin en önemli özelliği gerçek anlamda bir sona ulaşmamalarıydı. Aşka dair küçük enstantaneler olarak da nitelenebilecek olan film, Wenders'in şu sözlerini anımsatır nitelikteydi; "Öyküler yalnız öykülerde var olur. Yaşam zamanın akışı içinde, bir öyküye dönüşme gereksinmesi duymadan, akar gider..."

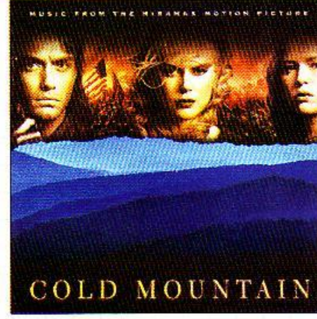
2001'de "Il Filo Pericoloso Delle Cose" ve "Just to Be Together" adlı filmlere imza atan yönetmen, son olarak oldukça ilginç bir kadronun desteği ile 2003 yılı yapımı "Eros"u çekti. Üç ayrı kısa filmden oluşan çalışmada diğer bölümler Steven Soderbergh ve Wong Kar-Wai'nin imzasını taşıyordu. Jeneriğin diğer güçlü isimleri arasında ise senarist Tonnino Guerra ve sanat yönetmeni Pedro Almodovar'ın isimleri dikkat çekiciydi.

Avrupa sinemasının büyük ustalarından Michelangelo Antonioni halen 92 yaşında ve üretmeye, filmleri ile sinema dünyasını ışıklandırmaya devam ediyor... ■

Hazırlayan: Tolga Yiğit
ostolga@hotmail.com

UZAKLARDA

"İngiliz Hasta" ve "Yetenekli Bay Ripley" filmleri ile haklı bir başarı kazanan Oscar ödüllü ünlü yönetmen Anthony Minghella'nın imzasını taşıyan "Soğuk Dağ" filmi, başrollerindeki oyuncular Jude Law, Nicole Kidman ve Renee Zellweger ile büyük bir ilgiyi üzerinde topladı. Charles Frazier'in aynı adlı romanından beyaz perdeye uyarlanan film, bu yılın Oscar ödüllerinde Zellweger'e "en iyi yardımcı kadın oyuncu" dalında Oscar ödülü kazandırdı. "Cold Mountain / Soğuk Dağ"ın 3 kategoride Oscar adaylığına sahip olan müziklerinden oluşan soundtrack albüm, dikkat çekici bir yapım olmuş. Albümün prodüktörlüğünü, şarkıcı, şarkı yazarı ve Grammy ödüllü T. Bone Burnett üstleniyor. "Soğuk Dağ" film müziği albümü filmin geçtiği savaş dönemi Amerika'sına uzanan ve dönemin müziğini yansıtan bir çalışma olmuş. Yani country müziği ile kotarılmış bir yapım. Müzik albümde Amerika'nın İç Savaş dönemindeki o eski yılların havasını, aşkı, sıla özlemini ve sevgiliye olan hasret temalarını işliyor. On dokuz eserin bulunduğu albümde dört çalışma Oscar ödüllü ünlü kompozitör Gabriel Yared'in elinden çıkma müzikleri içeriyor. Filmin aşk temasını anlatan müziğinde bulunduğu bu dört çalışmayı aralarında Yared'inde bulunduğu dört kişilik küçük bir orkestra seslendirmiş. Onlara kısa solo performanslarla beş ayrı müzisyen daha eşlik ediyor. Gabriel Yared bu dört çalışmanın bestesini yapmış ancak işin prodüksiyon yani yapım aşamasını filmin yönetmeni Anthony Minghella ile gerçekleştirmiş. Yönetmen Minghella'nın, Tim Eriksen, Riley Baugs & Tim O'Brien'ın ortaklaşa seslendirdikleri "I Wish My Baby Was Born" şarkısının aranjörlüğünü yaptığını da eklemek gerekir. Minghella'nın imza attığı bu şarkıların dışında albümde kalan on beş şarkının içinde geleneksel olanların dışında yeni ancak yine geleneksel Amerikan country müziğine yakın çalışmalar da var. Bu eski eserlerin tam beş tanesini seslendiren Jack White albümde başrole soyunmuş gözüküyor. Tek kadın vokal Alison Krauss da albümün "yeni olan tarafı"nda kalmış. Albümdeki iki şarkıyı seslendiren Krauss'un bu şarkılarına imza atan isimler de önemli müzisyenler. "The Scarlet Tide" adlı şarkının yazarlığını Elvis Costello ile Henry Burnett yaparken

"You Will Be Ain True Love"ın altında da söz yazarı ve besteci olarak Sting imzası görülüyor. Albümün yapımcılığını üstlenen T Bone Burnett ise daha önce "O Brother, Where Art Thou / Nerdesin Be Birader" ile "Divine Secrets Of The Ya Ya Sisterhood" filmlerinin müzikleriyle büyük beğeni toplamıştı. Ayrıca "Nerdesin Be Birader" soundtrack albümü ile haftalarca Amerika albüm satış listesinde bir numarada kalmayı başarmıştı. Bol ödüllü filmin; hem "en iyi film şarkısı", hem de "en iyi tema müziği" kategorilerinde Oscar'a aday olan müzikleri hiç kuşkusuz ilgiyi hak eden bir çalışma olarak karşımıza çıkıyor.
Cold Mountain / Sony Müzik

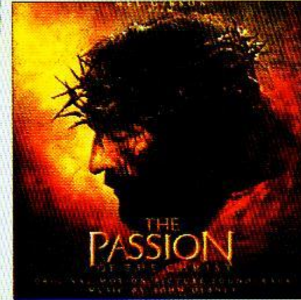

HAYATIN RITMI

Ülkemizde vizyona girmemiş olan "Radio" hikayesi ve müzikleriyle dikkat çekiyor. 1970'lerin müziğini günümüze taşıyan ve yeni çalışmalarla beslenen dolu dolu bir soundtrack. Yirmi eserin bulunduğu albümde açılışı India.Arie yapıyor. Filmdeki Radio karakterinin şarkısı olarak geçen "Eyes Of The Heart (Radio's Song)" India.Arie'nin güzel sesi ve James Horner'ın bestesi ile hayli keyifli ve yumuşak bir başlangıç yapmamızı sağlıyor. Albümdeki yirmi eserin yedisi Horner imzalı. Ayrıca albümde 70'lerden günümüze uzanan birçok önemli isim var. John Lennon ve Paul McCartney imzalı "We Can Work It Out"da Steve Wonder karşımıza çıkarken "Sha La La (Make Me Happy)" ile Al Green, "China Grove" ile The Doobie Brothers, iki çalışma ile Harold Melvin & The Blue Notes, yine iki çalışma ile The Spinners sayabileceğimiz örnekler. Albümün en iyi çalışması ise The Isley Brothers imzalı "That Lady - Pt. 1". Özellikle 70'lerin müziğine tutkun olanlar kaçırmasın.
Radio / Universal Müzik

ÇİLENİN MÜZİĞİ

Dünyada büyük tartışmalar yaratan, yönetmenliğini Mel Gibson'ın yaptığı iddialı yapım "Tutku - Hz. İsa'nın Çilesi" film müzikleriyle de iddialı olduğunu gösterdi. Hazreti İsa'nın yaşamının son 12 saatini, kanlı görüntülerle dolu ünlü çarmıha geriliş sahnesiyle birlikte anlatan, ünlü oyuncu Mel Gibson'ın yönettiği "The Passion of the Christ / Tutku - Hz. İsa'nın Çilesi " filminin müziklerinden oluşan soundtrack albüm, dikkat çeken çalışmalar ile filmden önce piyasaya çıktı. Film, Hıristiyanlar ve Museviler arasındaki 2 bin yıllık tartışmanın yeniden alevlenmesine de neden olmuştu. Koyu bir Katolik olan Mel Gibson'un cebinden 30 milyon dolar harcayarak çektiği yapım, Amerika'da gösterime girdiği ilk 12 gün toplam 212 milyon dolarlık bir gişe geliri elde ederek hasılat rekorları kırarak gösterimine başlamıştı. Hz İsa rolünü 35 yaşındaki aktör James Caviezel'in canlandırdığı filmin soundtrack albümünde Otantik Ortadoğu melodileri var. Perküsyonlarla süslü filmin tema müziğine imza atan isim ise: John Debney. Debney, İsa'nın yaşadığı yer ve zamanın ruhunu, inanılmaz bir başarı ve zenginlikle albüme yansıtıyor. Hollywood'un en gözde müzisyenlerinden biri olan bol ödüllü Debney, bugüne kadar 50'den fazla filmin müziğine imza attı. Bunlar arasında; başrolünde Jim Carrey'nin yer aldığı ve yine içerdiği dini öğelerle tartışma yaratan komedi filmi "Bruce Almighty", Kevin Costner'lı "Dragonfly", "The Scorpion King", yine Jim Carrey'nin başrolünde yer aldığı "Liar Liar", "Spy

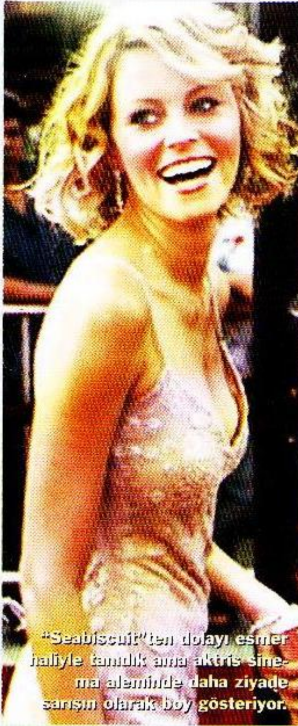

Kids" ve gerilim yapımı "I Know What You Did Last Summer"ı sayabiliriz. Albümde yer alan çalışmalardan en dikkat çekeni filmin jeneriğinde kullanılmış olan "Bearing The Cross". Bu eser ile film etkileyici bir açılış yapıyor. Genel olarak koro vokalleri ile çok sesliliğin yaratıldığı müziklerde davullar ve diğer vurmalılarda fazlasıyla kullanılmış. Kırılganlığın, hüznün ve gerilimin hakim olduğu albüm sonuna doğru daha da hüzünleniyor. Bir tane geleneksel eserin yer aldığı albümde dört eserde John Debney başka müzisyenlerle ortak çalışmış. John Debney ile Mel Gibson'ın prodüktörlüğüne ortak imza attığı çalışmada Duduk enstrümanı farklı sanatçılarla sık kullanılırken Mel Gibson prodüktörlüğün dışında ilahi seslendirip vokallerde de yer almış. Albümle ilgili son not yurtdışı satışları ile ilgili Amerika'da satışa çıktığı ilk hafta ciddi bir satışa ulaşan yapım, enstrümantal soundtrack'ler arasında Star Wars serisinden sonra en çok satan albüm olarak şimdiden müzik tarihine geçti. **Tutku - Hz. İsa'nın Çilesi / Sony Müzik**

YILLANMIŞ AŞK VE CAZ

Diane Keaton ve Jack Nicholson gibi yaşını almış iki usta oyuncunun başrollerinde yer aldığı "Somethings Gotta Give" ikinci baharını yaşayan gönlü genç iki insanın birbirlerini bulmalarını anlatırken, aşkın yaşının olmadığını vurguluyor. Şarap ve kadın yıllandıkça güzelleşir ve kıymeti artar sözü bu filmde gerçek oluyor. Matrix filmlerinin üstün insanı Neo'yu oynayan Keanu Reeves, Diane Keaton'a aşık genci canlandırıyor. Ve bu olayda "şarap ve kadın" ile ilgili cümleyi doğruluyor. Filmdeki aşıkların ve aşkın karmaşasındaki hikayeye fon olan müzik ise bizleri geçmişe yolculuğa davet ediyor. Filmin iki oyuncusunun gençlik yıllarından kopup gelen caz melodileri dinlerken hayli hoş bir atmosfer yaratıyor. Louis Armstrong'un "La Vie En Rose"u ile başlayan albüm birçok eski ve yeni caz çalışmasıyla devam ediyor. Kimi zaman 1975'e kadar geri dönerek kimi zaman da günümüze geri gelerek dinlediğimiz on dört eserlik albümde Latin caz örneklerine de rastlamak mümkün. Eartha Kitt'in iki Fransızca şarkıyla yer aldığı albümde başka Fransızca çalışmalara da fazlasıyla rastlamak mümkün. Bunlardan Coralie Clement'in seslendirdiği "Samba De Mon Coeur Qui Bat" albümün dikkat çekici çalışmalarından birisi. Astrud Gilberto, The Flamingos, Charles Trenet, Deon Jackson gibi isimlerin olduğu albümde tabi Jack Nicholson da kendine has yorumu ile bir şarkı seslendirmiş. Albümün son parçası olan bu sürpriz eser, açılışta Louis Armstrong'un sesi ile dinlediğimiz "La Vie En Rose"dan başkası değil. Albümdeki on dört çalışmanın üç tanesi de enstrümantal eserlerden oluşuyor. Bunlardan "Brazil"de Django Reinhardt, "Sweet Lorraine"de ise Stephanie Grapelli, Isla Eckinger, Ike Isaacs ve The Diz Dizley Trio yer alıyor. Son enstrümantal çalışma ise ünlü kompozitör Hans Zimmer'in elinden çıkan "Remember Me". Gitar performansıyla bu müziğe hayat veren ise Heitor Pereira. "Somethings Gotta Give / Aşkta Her Şey Mümkün" soundtrack çalışması kaliteli caz örnekleri duymak isteyenlerin ve filmi sevenlerin tercih edeceği özel bir albüm olmuş.
Aşkta Her Şey Mümkün / Sony Müzik

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın
burcyalc@hotmail.com

"Seabiscuit"ten dolayı esmer haliyle tanıdık ama aktris sinema aleminde daha ziyade sarışın olarak boy gösteriyor.

İçinizdeki süper kahramana!

Süper kahramanlar beyazperdeyi öyle bir sardı ki birinden kaçarken ötekine yakalanıyoruz! "Blade"lerin biri bitip ötekisi başlıyor; "X-Men"leri daha yeni savuşturduk ama üçüncüsünün de eli kulağında. Tam "Batman"i yendik derken her şey yeniden başlayacak, "Kedi Kadın" da üzerine sos olacak! "Hulk" beklendiği kadar ses getirmedi ama en azından eleştirmenlerin gözüne girdi; devam filmi için de beyinler yorulmaya başlandı. Bizde pek az bilinen "Hellboy", "The Punisher", "Fantastic Four", "Elektra" gibi bir araba dolusu süper kahraman da sıraya girmiş durumda. O halde alın size konuyla ilgili sağlam bir site. Superman'in şu sıralar kendisine yeni bir beden aradığı ve 2006 için hazırlanan sarı-kırmızı-mavi kostümün en çok kime yakışacağı üzerine konuyla yakından ilgili kişiler şu sıralar binbir spekülasyon yapadursun, siz de bu konudaki her türlü malumatı buradan toplayabilirsiniz.

http://www.superherohype.com/

Açın defterleri!

Herkesin katkıda bulunabileceği, genç bir enerjinin basım çektiği, belli ki özenle seçilen yazılardan oluşan bir site... Açtığınız her sayfanın en altında siteye ait bir düstur mevcut (Bunu nedense bir an evvel yazmak istedim). Yazarların tamamen serbest stilde takıldığı bu sitede Antonioni'nin "Gece"sinden Coen'lerin "Barton Fink"ine, Martin Scorsese'den "The Dreamers"a her türlü sinemasal şey bu genç kalemlerin yazılarından nasibini alıyor. Sitenin "külliyat"ı her geçen gün yeşermeye aday çünkü burası aslında bütün sinemaseverlerin yazılarına açık. Yolladığınız yazılar belli bir süzgeçten geçip burada yayınlanabiliyor. Performansınızdan memnun kalınırsa daimi yazarlar arasına dalmanız da olası. Fakat siz siz olun, sakın ola ödeviniz için bile olsa siteden yazı araklamaya kalkmayın!

http://www.sinemadefteri.com/index.htm

Bankalar soyar!

Belki daha önce keşfetmeliydik ama kısmet "Seabiscuit"eymiş. Orada gözümüze çarptığında ise çok geç kalmıştık. Jeff Bridges'ın "her başarılı erkeğin arkasında bir kadın vardır" tipindeki karısını canlandırdığı Marcela Howard rolü aslında sarışın olan aktrisin esmer haline çarçabuk ısınmamıza vesile olmuştu. 10 Şubat 1975 doğumlu Elizabeth Banks sinema dünyasına ABD'nin kuzeyinden, Massachussetts'ten karıştı. 1998'de konsvervatuardan mezun olup önce New York'a, oradan da Los Angeles'a oyunculuk kariyeri kovalamaya gitti. "Sex and the City" ve "Law & Order"da birer misafir rol buldu. Oradan sinemadaki küçük rollere sıçradı. "Surrender Dorothy", "Shaft", "We Hot American Summer", "Ordinary Sinner" derken ilk "Örümcek Adam"da Peter Parker'ın çalıştığı gazetenin editörünün sekreteri olarak göründü. 2002'de Guy Ritchie ve Madonna'yla birlikte Malta'ya gidip "Swept Away" trajedisini yaşadı; ardından da Leonardo DiCaprio'yla beraber Spielberg'in "Sıkıysa Yakala"sında oynadı... Orada da Frank Abagnale Jr.'ın belki de değer verdiği tek sevgilisi Lucy'ydi. Sonra kariyerinin şu ana kadarki zaman diliminin en önemli parçası geldi: bahsini açtığımız "Seabiscuit / Zafer Yolu"ndaki Marcela Howard... Şimdi "Örümcek Adam 2"de ilk filme oranla rolünün uzadığını göreceğiz. En azından Marcela Howard onun potansiyelini gösterdi. Starletlik yaşını belki çoktan geride bıraktı ama "Seabiscuit"teki hâli en azından olgun kadın rolleri için ne derece biçilmiş kaftan olduğunu ispatlıyor. Şimdilik rolleri küçük ama çok da şikayetçi değildir herhalde. Önümüzdeki iki yılda yeralacağı irili ufaklı dört projede de artık başrole yerleştiğini görüyoruz, ki bunlardan bir tanesi Çehov'un "Üç Kızkardeş"inin sinema uyarlaması "The Sisters"da Maria Bello, Erika Christensen, Tony Goldwyn, Mary Stuart Masterson ve Chris O'Donnell'ın yanında.

http://www.elizabethbanks.com/
http://spiderman.ugo.com/characters/hotties/elizabeth-banks/

Sinema kültürünüze katkı

Bu rengarenk site içeriğiyle sizi şaşırtabilir! İnsanın aklını başından alacak bir "tüm zamanların en iyi 1000 filmi" listesinden tutun da "gelmiş geçmiş en büyük yönetmenler" listelerine dek zengin bir veritabanıyla bu adres gerçekten saatlerinizi çalabilir. 2000'lerin en iyi filmleri, yüzlerce sinema dergisinin internet adresi, sinemayla ilgili çok gerekli olabilecek linkler ve daha neler neler... Her sayfa önünüze gezilmesi gereken yeni linkler ve sayfalar getiriyor ve açıkçası ortaya "Sık Kullanılanlar"ınıza eklemeniz gereken önemli bir site çıkıyor. Sinema tarihiyle ilgilenenlere özel bir "Dikkat!" çekelim!

http://www.scaruffi.com/cinema.html

Net'te Türkçe haber ağı

Sinema Tutkunu adındaki site son derece işlevsel görünüyor. Memleketimizdeki ve ayrıca yurtdışındaki her türlü sinemasal etkinlikten haberdar olmanız amaçlı sitenin işleyişi de basit. Üye oluyorsunuz ve e-posta adresinize gelen her türlü sinema haberi ve etkinliğinden bihaber kalmıyorsunuz. Bir haber ağı işlevi gören siteye siz de gerekli olabileceğini düşündüğünüz haberlerle katkıda bulunabiliyorsunuz.

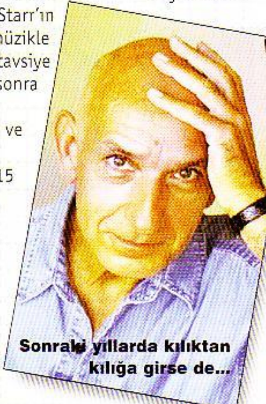
http://groups.yahoo.com/group/sinematutkunu/

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın
burcyalc@hotmail.com

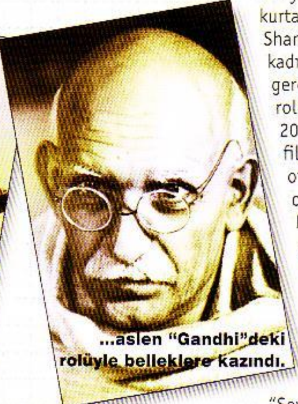
Ben Kingsley

31 Aralık 1943'te İngiltere'nin Yorkshire kentinde dünyaya gözlerini açan Krishna Bhanji, melez bir bebekti. Babası Hint asıllı ve Kenya doğumlu bir doktor olan Rahimtulla Harji Bhanji, annesi ise İngiliz model Anna Lyna Mary Bhanji'ydi. Genç yaşta oyunculuğa merak sardı ve tiyatroyla ilgilenmeye başladı. Manchester'da bir yandan okuyor, bir yandan da ilk tiyatro deneyimlerini edinmeye çalışıyordu. Sonunda 23 yaşındayken amatörlükten profesyonelliğe adım atmayı başardı. Londra'da sahneye ilk çıktığında yıl 1966'ydı ve "A Smashing Day"in anlatıcısı olarak görev almıştı. Oyunun yapımcısı o sıralar Beatles'ın prodüktörlüğünü de yapan Brian Epstein'dı. Kingsley oyunun şarkılarını yazmış, hatta çaldığı gitar eşliğinde bu şarkıları seslendirmişti (Hatta bir gün oyundan sonra John Lennon ve Ringo Starr'ın kulise gelip kesinlikle müzikle ilgilenmesi gerektiğini tavsiye ettiği söylenir). Bir yıl sonra Royal Shakespeare Company'den teklif aldı ve bu teklifi elbette reddetmedi. Önündeki 15 yılı tamamen tiyatroyla içiçe geçirecekti. Buna istisna teşkil eden çalışmaları da oldu. Televizyonda "Coronation Street" adındaki ünlü pembe dizide birçok bölümde yeralmasının yanında 1972'de "Fear Is the Key" adlı ilk sinema filminde önemli sayılabilecek bir rolü canlandırdı. Birçok televizyon filminde de gözüktü ki bunlardan bir tanesi de Mike Leigh'in 1973'te çektiği "Hard Labour"dı. Amerikan seyircisi ise onu ilk kez 1971'de Broadway'e Royal Shakespeare Company'yle ayak bastığında tanıdı.
Müthiş yetenekliydi ve sahnede ince bir oyunculuk sergiliyordu. Doğu insanına içkin melez görünümü; iri gözleri, koyu teni, her an patlaya-bilecek gibi görünen soğukkanlı duruşuyla destekleniyor ve ortaya bir oyuncu için son derece ilginç bir karışım çıkıyordu. Bu karışım 1982'de o sıralar çok büyük bir prodüksiyona girişmekte olan İngiliz yönetmen Richard Attenborough'nun ilgisini çekti. Hindistan'ın İngiltere'yi pes ettiren meşhur pasifist liderini canlandırdığı "Gandhi"yle bir gecede tüm dünyanın tanıdığı bir aktör olup çıktı. 39 yaşındaydı ve bu filmdeki ölçülü işçiliği ilerleyen yıllarda peşini bırakmayacaktı. Bu epik filmdeki epik performansı en iyi erkek oyuncu Oscar'ını ilk ve -şimdilik- son kez kazanmasını sağladı.
"Gandhi"den sonra Kingsley'e çok büyük projelerde benzer roller önerildi; o ise daha mütevazı filmlerde yeralmayı ve fakat ne olursa olsun daha geniş bir oyunculuk yelpazesi sergilemeyi yeğledi. Arka arkaya gelen "Betrayal" ve "Turtle Diary" bunun en güzel örneklerindendi, ki bu projelerin içine dalarken İngiliz tiyatrosunun önemli ismi Harold Pinter'ın varlığı da karar vermesine yardımcı olmuştu. Merchant/Ivory filmi "Maurice"te rolü biraz daha küçüktü. 1988 tarihli "Pascali's Island"da artık iyice başrole yerleşti ve 20'nci yüzyılın başında Osmanlı sultanı için casusluk yapan Basil Pascali'yi canlandırdı. Aynı yıl Michael Caine'le birlikte "Without a Clue"da komedi yeteneklerini ortaya çıkarıyor ve Sherlock Holmes mitini allak bullak ediyorlardı.

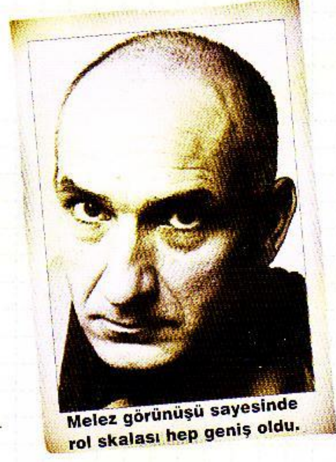

Sonraki yıllarda kılıktan kılığa girse de...

...aslen "Gandhi"deki rolüyle belleklere kazındı.

Ünlü besteci Dimitri Şostakoviç'i canlandırdığı "Testimony"den sonra filmografisindeki çeşniyi daha da artırdı. Bir İtalyan filminden sonra Hollywood'a gidip "Bugsy" gibi büyük bir prodüksiyonda da rol alabiliyordu (bu filmle en iyi yardımcı erkek oyuncu dalında bir adet Oscar adaylığı aldı); "Freddy as F.R.O.7" gibi bir çocuk animasyonunda seslendirme yapıyor, sonra dönüp "Dave" gibi son derece hafif bir komedide ABD başkanının iyi niyetli yardımcısı Jack Nance'i canlandırabiliyordu. Sonra dümeni hızla kırıp "Schindler'in Listesi"nde Oscar Schindler'in muhasebecisi ve aynı zamanda vicdanı Itzhak Stern'e hayat verip melek gibi bir role bürünüyor, bunu ertesi yıl "Death and the Maiden"daki Sigourney Weaver'ın intikam için peşine düştüğü işkenceci Nazi suçlusu Dr. Roberto Miranda kompozisyonu takip ediyordu.
Kingsley bu tavrını 90'ların ikinci yarısında da korudu. Bilimkurgu / korku kırması "Species"de iyi bir roldeydi. "Onikinci Gece"nin sinema uyarlamasında akıllı aptal Feste'yi oynadı. Öbür taraftan televizyonu da ihmal etmiyordu. John Schlesinger'ın televizyon için çektiği "The Tale of Sweeney Todd"da başroldeydi. Aynı zamanda 1998'de tiyatroda Edward Kean adında tek kişilik bir şovla da Broadway'i kasıp kavuruyordu.
2000'lerle birlikte artık hem olgunluk çağının en verimli meyvelerini seyircisiyle paylaşmaya başladı hem de filmografisini çeşitlendirmeye devam etti. Bu dönemde birçoğu yan rol olan birçok projede çalıştı fakat ne olursa olsun bir sonraki işinde kendisini hiç tekrar etmedi. Mike Nichols'ın yönettiği insanlık taşlaması "What Planet Are You From?"da onu daha ziyade filmin başında ve sonunda seyretme fırsatı buluyorduk. Gezegenini kurtarmak için Dünya'ya Garry Shandling'i gönderen ve bir kadından bebek edinmesi gerektiğini söyleyen Graydon rolü pek uzun sayılmazdı. 2000'deki diğer iki filminden bir diğeri "Rules of Engagement"tı ve canlandırdığı büyükelçi Mourain film içerisinde yine kıyıda bir yere konumlanmıştı. O yıl Kingsley ülkesine döndü ve sonradan en iyi yardımcı erkek oyuncu Oscar'ına ikinci kez aday olacağı "Sexy Beast"te sağı solu belli olmayan, acımasız gangster Don Logan'da büyük alkış topladı. Kingsley'i üç yıl kadar önce Pierre de Marivaux'nun aynı adlı tiyatro oyunundan Bernardo Bertolucci'nin yapımcılığında uyarlanan, Mira Sorvino ve Fiona Shaw'un da yeraldığı "The Triumph of Love"da seyrettik. Aktör geçen sene "House of Sand and Fog"daki performansıyla bir kez daha Oscar ödül töreninde en iyi erkek oyuncu kategorisinin iddialı isimleri arasındaydı ama Akademi ödülü Sean Penn'e layık gördü. Kingsley eğer bir aksilik çıkmazsa birkaç ay arayla önce "Suspect Zero"da, ardından da "Thunderbirds"le karşımıza çıkacak. 2001'de İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth tarafından şövalye ilan edilen Ben Kingsley şu ana dek üç kez evlendi. İlk iki eşinden ikişer çocuğu olan aktör durdurak bilmeden çalışıyor; aktörün önümüzdeki üç yıl yeralacağı projeleri de çoktan belirlenmiş durumda.

Melez görünüşü sayesinde rol skalası hep geniş oldu.

1972 FEAR IS THE KEY
1982 GANDHI
1983 BETRAYAL
1985 TURTLE DIARY
1985 HAREM
1987 MAURICE
1988 PASCALI'S ISLAND
1988 WITHOUT A CLUE
1988 TESTIMONY
1989 SLIPSTREAM
1990 O QUINTO MACACO
1990 ROMEO-JULIET (seslendirme)
1990 THE CHILDREN
1991 UNA VITA SCELLERATA
1991 BUGSY
1991 L'AMORE NECESSARIO
1992 FREDDY AS F.R.O.7 (seslendirme)
1992 SNEAKERS
1993 DAVE
1993 SEARCHING FOR BOBBY FISCHER
1994 SCHINDLER'S LIST
1994 DEATH AND THE MAIDEN
1995 SPECIES
1996 TWELFTH NIGHT: OR WHAT YOU WILL
1997 THE ASSIGNMENT
1997 PHOTOGRAPHING FAIRIES
1999 THE CONFESSION
1999 PARTING SHOTS
1999 A FORCE MORE POWERFUL (seslendirme)
2000 WHAT PLANET ARE YOU FROM?
2000 RULES OF ENGAGEMENT
2000 SEXY BEAST
2000 SPOOKY HOUSE
2000 ISLAM: EMPIRE OF FAITH (seslendirme)
2001 ARTIFICIAL INTELLIGENCE: AI (seslendirme)
2001 THE TRIUMPH OF LOVE
2002 TUCK EVERLASTING
2003 UNLIKELY HEROES (seslendirme)
2003 HOUSE OF SAND AND FOG
2004 SUSPECT ZERO
2004 THUNDERBIRDS

Ananı da!

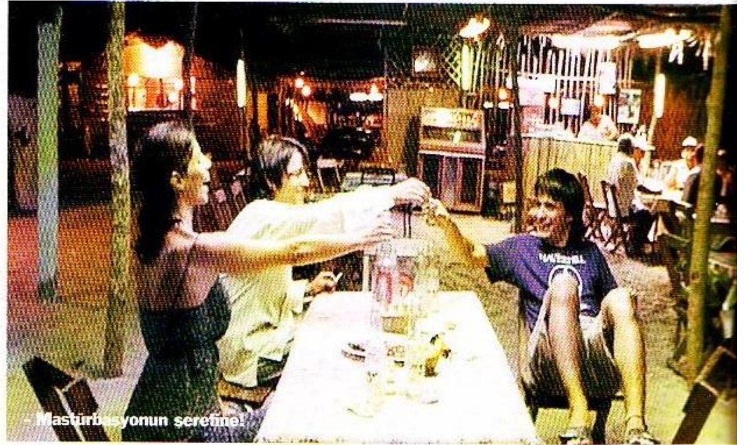

Son yıllarda yıldızı parlayan Meksika sinemasının en yetenekli yönetmeni Alfonso Cuarón ülkesinde çektigi basarılı filmler sayesinde Sydney Pollack'ın ilgisini cezbetmis ve 1993'te "Fallen Angels" adında bir TV dizisinin bir bölümünü çekmek üzere Hollywood'a gelmisti. Teklifler devam edince Cuarón oradaki kalıs süresini bir miktar uzattı; önce Warner Bros.'la "A Little Princess", sonra da Fox'la bizde gösterime girip çok begenilen "Büyük Umutlar"ı çekti ve ardından yeniden ülkesine döndü. Özellikle modern bir Charles Dickens uyarlaması olan ikincisiyle çok ses getirmisti. Dönünce kardesi Carlos'la birlikte "Y tu Mamá También / Ananı da!"yı yazdı. Film, biri alt, öteki üst sınıftan iki yeniyetmenin hikayesini anlatıyordu. Liseyi bitirme arifesinde olan Tenoch Iturbide (Diego Luna) ve Julio Zapata (Gael García Bernal) çok iyi arkadastırlar. Her ikisi de ailelerinin maddi durumu iyi olan kız arkadaslarını okumaları üzere İtalya'ya ugurlar. Hemen ardından bir düğünde Tenoch'un İspanya'da yasayan uzaktan akrabası Luisa Cortés'le (Maribel Verdú) tanısırlar. İkisi de bu kadından öyle etkilenir ki onu sakayla karısık "Cennetin Ağzı" adlı bir koya tatile davet ederler. Luisa, o gece kocası Jano'nun kendisini aldatmasına bu iki yeniyetmeyle Cennetin Agzı'na kadar eslik ederek tepki göstermeye karar verir. Bu iki yeniyetmeyle 600km yol tepmeyi kabul eder. Yapacakları bu kısa tatil boyunca üçünün de yüzü hep gülecek ve hayata olan bakısları kökünden sarsılacaktır.

İki gençten yasça çok büyük olan Luisa yol boyunca her ikisiyle de birlikte olur. Devamlı gizli bir rekabet içine giren Tenoch ve Julio zamanla birbirlerinin kız arkadasıyla yattıklarını itiraf ederler. Ama Luisa yol boyunca tıpkı bir ana gibi onlar arasında uzlastırıcı bir rol oynayacak ve onların her türlü çocukluklarını hos görecektir.

Cuarón film boyunca birçok sekilde arka planda Meksika'nın degismekte olan politik durumunu tasvir eder. Dısses asagı yukarı her karakterin geçmisi hakkında bilgi verir ve bu sayede Meksika toplumunun genis bir portresi çizilir. Ayrıca bas karakterlerinin soyadı Meksika tarihinin çok ünlü figürlerine göndermeler yapmaktadır.

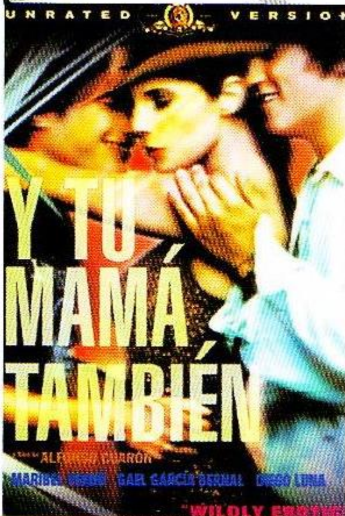
"Y tu Mamá También", gösterime girdigi 2001'de hem Meksika'da hem de dısarıda Cuarón'a çok büyük bir prestij ve ticari basarı getirdi. Warner'ın "Harry Potter ve Azkaban Tutsagı" için onu seçmesinde "Y tu Mamá También"in de önemli bir rolü oldugu kesin.

- Mastürbasyonun şerefine!

Filmin sonlarında yeralan asagıdaki hınzır sahne tek bir plandan çekilmis. Aksam masa basında içen Tenoch, Julio ve Luisa cinsellik minvalli hararetli bir sohbete dalarlar. En cüretkar seylerden bile günlük hayatlarının rutin bir parçasıymıs gibi sözederler. Sonlara dogru itirafların dozu artar ve üçü arasında genis bir hosgörüyü hakeden müthis bir arkadaslık yeserir.

"Y tu Mama Tambien" filminin 2. Bölge DVD'sini www.amazon.co.uk adresinden edinebilirsiniz.

Tenoch: Luisa bize doğruyu söyle: hangimiz yatakta iyiyiz? Dogru söyle!

Luisa: Beni güldürüyorsunuz.

Julio: Hadi!

Luisa: İkinizin de kendine göre özellikleri var.

Julio: Ama hangimiz sana kendini daha iyi hissettirdi.

Luisa: *(Tenoch'u göstererek)* Önce su çocuğu taklit edeyim. "Oh bebeğim!"

Julio: Bunu demis olamazsın dostum! *(Tenoch'la yere yuvarlanırlar)*

Luisa: Julio da sasılasıyor. Ama ikiniz de mastürbasyon yapmayı bırakıp esneklik üzerinde çalısmalısınız!

Tenoch: Eminim o benden daha önce bosalmıstır.

Luisa: İkiniz de çalısın iste!

Tenoch: Ya yedi numaralı kural?

Luisa: Atın onu!

Julio: *(Uzaktaki Chuy'a dönerek)* Hey Chuy, mastürbasyon müthis birsey değil mi?

Tenoch: *(Kadeh kaldırır)* Mastürbasyona!

Julio: Evet.

Luisa: Hayır, mastürbasyona kadeh kaldıramazsınız. Konu açılmısken, ikiniz de yalamayı bilmiyorsunuz.

Julio: Ben denemedim bile.

Luisa: Eminim sen de en az Tenoch kadar berbatsındır. *(Tenoch'a)* Sanki dondurmaymıs gibi sert yalıyorsun. Bu is özen ister. Klitorise en iyi dostunuzmus gibi davranın.

Tenoch: İyi bir arkadas bulmak kolay değildir.

Luisa: Arayan bulur. Ondan daha büyük bir zevk olamaz.

Julio: Hadi klitorisi alkıslayalım!

Tenoch: Evet!

Luisa: Klitorise! *(İçerler)*

Julio: *(Tenoch'a)* Hey cidden, bana doğruyu söyle: Ceci sana oral seks yaptı mı?

Tenoch: Doğruyu mu söyleyeyim?

Julio: Arada bir disliyor değil mi?

Tenoch: Has.ktir, evet!

Luisa: Ana da ısınyor mu?

Julio: Hayır o isini iyi yapıyor.

Tenoch: Hani sana yapmamıstı!

Julio: Dostum, sadece ucundan...

Luisa: Demek ana bölümü kaçırdı.

Julio: *(Gene Chuy'a döner)* Chuy! Oral seksten daha iyisi olamaz değil mi?

Tenoch: Tabii be Chuy!

Julio: *(Kadeh kaldırır)* Haydi oral sekse!

Luisa: Durun! *(Bardağını doldurur)*

Tenoch: Madem kirli çamasırları döküyoruz, ben Ceci'yle birçok kez yattım. *(Gülerler)*

Julio: Olsun, ben de devamlı Ana'yla düsüp kalkıyordum.

Tenoch: Ben yoğurt da karıstırıyordum.

Julio: Ne var ben de!

Tenoch: Dostum düsünsene biz süt kardesiyiz. *(Birbirlerinin kollarının arasından içkilerini dikerler)* Chuy, bu, benim kız arkadasımla yattı ama aslında çarçabuk bosalan bir adamdır!

Luisa: *(Kadeh kaldırır)* Tek seferde 10 İtalyan'ı götüren kız arkadaslarınıza!

Julio: Luigi'ye!

Luisa: Francesco'ya!

Tenoch: Tiberio'ya!

Luisa: Bozuk paranız var mı?

Julio: Kim içki istiyor?

Luisa: Ben alayım.

Julio: Hey Tenoch. Ananı da...

Tenoch: Ne?

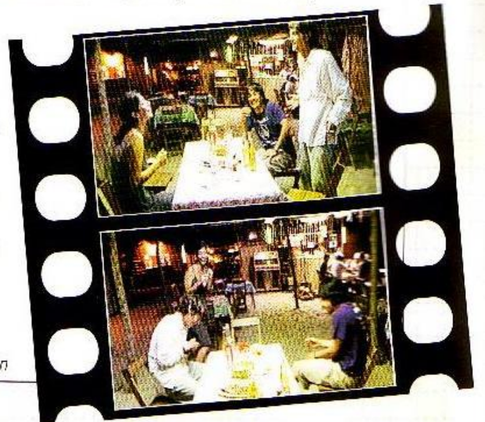
Julio: Evet dostum. Çamasırlarımı yıkadığı gün...

Luisa: *(Kahkaha atar)* Ciddi misin?

Julio: Kesinlikle *(Kahkahalar)*

Luisa: Çocuklar siz delisiniz!

Julio: Luisa, annelerin serefine! *(Gülmeye devam ederler)*

Hazırlayan: Kerem Sanatel
sanatel@superonline.com

Ayın DVD'si

Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü / 2003

The Lord Of The Rings: The Return Of The King

Y: Peter Jackson
O: Elijah Wood, Ian McKellen, Liv Tyler, Viggo Mortensen, Sean Astin, Cate Blanchett, John Rhyes-Davies, Bernard Hill, Billy Boyd, Dominic Monaghan, Orlando Bloom, Hugo Weaving, Miranda Otto
Bölge: 2 192 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı / dublaj
Dolby Dijital EX 5.1
2.40:1 Geniş Ekran
New Line / Umut Sanat

Kral döndü ve 11 Oscar heykelciğini alıp gitti. Sadece büyük bir hikayenin değil bir yönetmenin yaratıcı ekibiyle birlikte katettiği o eşine zor rastlanır 8 yıllık yeniden yaratım sürecinin de sonu aynı zamanda. Orta Dünya gelmiş geçmiş en haşin savaşa tanık oluyor, Frodo Sam'le birlikte azim ve bağlılığın sınırlarını zorluyor, kötülüğe karşı insan ırkı el birliğiyle muazzam fedakarlıklarda bulunuyor. Bu çember filmin görkemini anlatmakta elbetteki yetersiz. Epik bir filmde kaç büyük unutulmaz sahne olabilir? Bir? Üç? Sayalım bakalım. Ak Gandalf'ın Kralların Şehri, insan ırkının son kalesi, tamamen mermerden inşa edilmiş Minas Tirith'e girişi. Osgiliath'ın nehirden istila edilişi. Faramir'in kendini feda etmek üzere bir avuç askeriyle yeniden Osgiliath'a at sürmesi. Rohan askerlerinin Kral Théoden'in önderliğinde Gondor'a doğru yola çıkması. Ve evet, rakamlar söz konusu olduğunda insana küçük dilini yutturan Pelennor meydan muharebesi. (Bugüne dek beyazperdeye aktarılmış en kalabalık savaş sahnesi.) Yine de eksik kaldık değil mi? Filmin yabana atılamaz görsel zenginliği bu bölümde size filmi neredeyse kare kare izlettirecek kadar üst düzeye çıkıyor. Eh, elimizde DVD denen mucize varken, hele ki diskin dudak uçuklatan transfer kalitesini düşünürsek böyle bir deneme yapmak imkansız değil. Jackson "Diğer iki filmin çekilme sebebi aslında bu filmdi" diye itiraf edecek kadar inanıyor filmine. Yüzüklerin Efendisi üçlemesi geçen üç yıl içerisinde çeşitli yönlerden yanstığı diğer üçleme ya da devam filmlerine nazaran istikrarlı yapısıyla gerçekten de büyük bir başarıya dönüştü. Tolkien'in özgün eserini kelimesi kelimesine yutmuş olanlar bile yakınacak pek fazla şey bulamadı. Evet, Shire'ın temizlenişini, Saruman'la Gandalf'ın son hesaplaşmasını ve Saruman'ın akıbetini ya da Faramir'in Aragorn tarafından tedavi edilişini göremedik. Ancak üçlemenin sinemaya uyarlamak imkansız denilen bir esere pek çok açıdan sadık kalması bu eksiklikleri telafi ediyor denebilir. Zaten uzatılmış versiyonun varlığını bilmek başlı başına ayrı bir teselli ve heyecan kaynağı.

Ekstralar: İkinci diskte 18 adet yapım belgeseli bulunuyor. Bunlardan 6 tanesi süreleri 2 ila 4 dakika arasında değişen ve daha önce internette yayımlanmış web dökümanterleri. Kamera arkasını tüm detaylarıyla merak edenleri doyurmayacağı kesin ama yine de ilginç ve aydınlatıcı bilgiler yakalamak mümkün. Örneğin 23 dakikalık "Görev Tamamlandı" adlı ekte Jackson'ın kitabı uyarlamaya karar verişinden telif haklarının peşine düşüşüne kadarki sürece ait detayları bizzat yönetmenden dinleyebiliyorsunuz. Projenin New Line tarafından kabul edilmesini sağlayan demo kasetinden görüntüler de burada izlenebiliyor. Sinema versiyonunda yer almayan ve muhtemelen uzatılmış versiyonda göreceğimiz kimi sahneler bu ekte zaman zaman göz kırpıyor. 27 dakikalık diğer yapım belgeseli ne kötüdür ki neredeyse bir önceki ekin aynısı. Tek farkı kostüm, müzik ve yapım tasarımı gibi ayrıntılara hızlıca değinmesi. Diskin en uzun soluklu dökümanteri ise daha önce bağımsız olarak DVD/VCD formatında piyasaya sürülmüş olan 51 dakikalık özel National Geographic belgeseli. Bu belgeselde tarihi kişiliklerle filmin karakterleri arasında konunun uzmanları tarafından paralellikler kuruluyor. Anlatıcı John Rhyes-Davies.

Diğer: TV ve sinema fragmanları. Üç filmi de kapsayan 6 dakikalık süper fragman. Bilgisayar oyununa ait fragman.

FİLM: ✪✪✪✪✪
GÖRÜNTÜ: ✪✪✪✪✪
SES: ✪✪✪✪
EKSTRALAR: ✪✪✪
GENEL: ✪✪✪✪

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
THE RETURN OF THE KING EXTENDED EDITION (2003)
Daha fazlası için.

NEREDEN NEREYE

Uzun bir yolculuk ve değişen karakterler.

GANDALF: İlk filmin mihenk noktasında Balrog'la çatışarak kendini feda eden Gri Gandalf için yolculuk orada bitmez ve çok daha güçlü, vakur Ak Gandalf olarak insan ırkının en ön saflarında çarpışmak üzere geri döner.

FRODO VE SAM: Her büyük kahramanın bir yaveri olur. Meraklılığı yüzünden serüvene zoraki ortak edilen Sam ve huzur verici kırlarda vakit öldüren sıradan bir Hobbit olan Frodo. Her ikisi de yolun sonunda aynı kişi olmayacaklar. Sam'in fedakarlığı çoğu kez yolculuğun kaderini değiştirecek.

MERRY & PIPPIN: Her Hobbit gibi boğazına düşkün, tasasız ve neşeli Merry-Pippin ikilisi savaş gelip çattığında kelimenin tam anlamıyla boylarından büyük sorumluluklar alıyorlar.

SMEAGOL / GOLLUM: Smeagol'ün güç yüzüğünün lanetiyle Gollum'a dönüşümü her şeyin başlangıcı. Bu yüzden hikayenin finalinde de anahtar rol oynaması bir tesadüf değil.

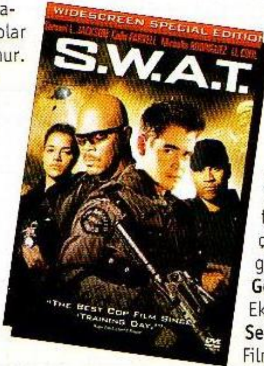

YOLGEZER / ARAGORN: Atalarının zayıflığı nedeniyle ırkına olan inancını yitirmiş sıradan bir kolcu olarak tanıdığımız Aragorn nihayet Kral olmanın sorumluluğunu taşımayı kabul ederek savaşın kaderini değiştiriyor.

S.W.A.T. - Özel Tim / 2003

Y: Clark Johnson
O: Samuel L. Jackson, Colin Farrell, Michelle Rodriguez
Bölge: 2 117 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Columbia Tristar HE Türkiye

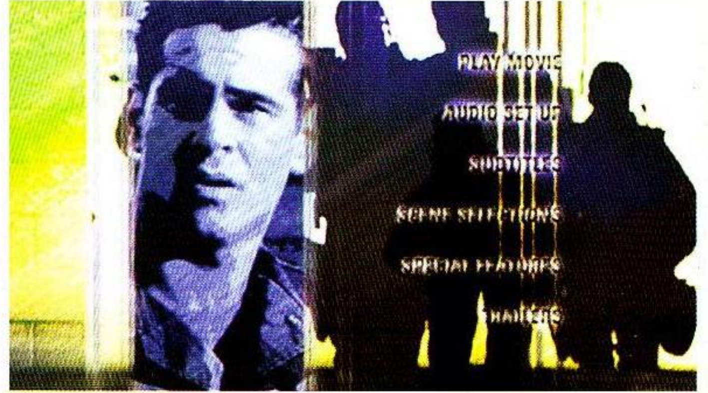
Özel Tim'in aslında 30, hadi bilemediniz 45 dakikada anlatılıp bitirilecek bir hikayesi var. Uluslararası çapta aranan bir suçlu ABD'de tesadüfen (!) yakalanınca kameraların önünde kendisini kurtaracak kişiye 100 milyon dolar vereceği vaadinde bulunur. Bu durumda onu hapishaneye nakletmek başlı başına bir sorun haline gelir. Hikayenin aslı astarı bu. Geri kalan süre, neredeyse bilinçaltı düzeyde size saldırıp duran ıvır zıvırla doldurulmuş durumda. Mesela bu Amerikan sosisli sandviçini yemeyen vejetaryenlere güvenilmemesi gerektiğini düşünen karakterlerin olduğu bir film. Dahası da var. Filmde terör saçan hiçbir beyaz Amerikalı yok. Otomatik silahlar ve roket atarlarla ortalığı dağıtan 100 milyon doların peşindeki bütün çeteciler ya Latin kökenli ya da siyah. Zaten baş kötümüz bile bir Fransız. (Irak savaşına destek vermezseniz Hollywood işte sizi böyle cezalandırır!) Ama hakkını yemeyelim. Parlemento üyesi olduklarını düşündüğüm bembeyaz Amerikalı senaristlerimiz sonradan biraz utanıp o muhteşem U dönüşünde kötülerin

kutsal SWAT ekibinden de çıkabileceğine dem vurarak kapitalizm eleştirisi de yapıyorlar. Onca gürültü patırtısına rağmen uyarlandığı aynı adlı TV dizisinden daha fazla hatırlayanı çıkacak mı zaman gösterecek.

Görüntü: 2.40:1 Geniş Ekran. Kusursuz.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Filmin sürekli devinen hızlı kamera hareketleri ve kurgusundan başınız dönmezse hiç dinlenmeyen ses miksi bunu başaracak.

Ekstralar: Standart yapım belgeseli söyleşiler, filmden klipler, deneme çekimleri gibi ayrıntılar içeriyor. (22 dk.) Filmdeki görsel efektleri masaya yatıran tek ayrıntılı ek ise finaldeki köprü sahnesiyle ilgili olanı. (5 dk.) Banka soygunu sahnesini katman katman ele alan ek de ilgi çekici sayılabilir. (9 dk.) Filmin uyarlandığı 70'lerdeki TV dizisi üzerine kısa bir tanıtım filmi de var. (7 dk.) Sekiz silinmiş sahne oldukça sıradan. Toplam yedi dakika sürüyor. Çekim hatalarında Farrell'in sette yaptığı komiklikler de izlenebilir. (3 dk.) Diskte ayrıca iki de sürpriz yumurta var. (Bkz. Teknik Servis köşesi.)

Diğer: Yönetmen, oyuncular, senaryo yazarları ve teknik ekibin sesli yorumları. Fragman. Filomgrafiler.

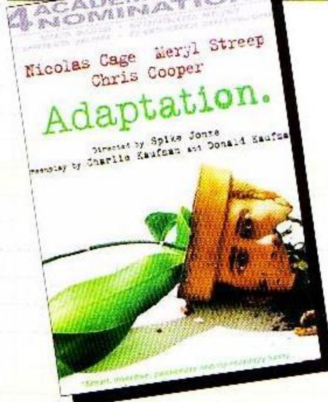
FİLM: ✪
DVD: ✪✪✪

DEĞER Mİ?
Kadronun karizması sizin için yeterliyse DVD hayalkırıklığına uğratmayacak.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
SWORDFISH (2001)
Kod adı: cilalı aksiyon.

Adaptation - Tersyüz / 2002

Y: Spike Jonze
O: Nicolas Cage, Meryl Streep, Chris Cooper
Bölge: 0 114 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Columbia / Umut Sanat

Basılı eserleri sinemaya uyarlamak zor zanaat, buna şüphe yok. Kimi zaman özgün yapıtı çarpıttıkları için senaristleri topa tutsak da senaryoyu oluşturma süreci içerisinde çektikleri sıkıntılardan bihaberizdir. Burada her ikisine de tanık oluyoruz. Susan Orlean'ın "Orkide Hırsızı" adlı kitabını (kitabın ve yazarın kurgusal olmadığını hemen belirtelim) senaryo haline getirmeye çalışan Charlie Kaufman'ın yaratım sancıları senaryonun filme çekilmiş haliyle paralel, bazen de içiçe geçerek ilerliyor. Göründüğü kadar kafa karıştırıcı değil ama bir hayli oyunbaz olduğu doğru. Mesela Kaufman burada alter egosunu ete kana büründürerek bir ikiz kardeş uydurmuş. Filmin künyesinde bile adı geçmesine karşın gerçekte varolmayan bu hayali kardeş (Daniel Kaufman) yazarla taban tabana zıt bir kişilik sergiliyor. İki kardeş arasındaki tartışmalar Kaufman hayranlarının çözümlemesini bekleyen ipuçları ve espriler saklıyor. Örneğin Daniel'ın tasarladığı ve Charlie'nin öyle bir film çekilemez diye karşı çıktığı psikolojik gerilim filmi senaryosunun geçen aylarda seyrettiğimiz "Identity / Kimlik" ile büyük benzerlik taşıdığını farketmek ilginç bir ayrıntı. Hatta Kaufman katıldığı bir senaryo yazarlığı semineri vasıtasıyla filmine yöneltilecek kötü eleştirileri gayet başarıyla öngördüğünü bile gösteriyor. Brian Cox'un kısa bir rolde göründüğü bu bölümde kendi filmini taşa tutan Kaufman kötü eleştirileri bile kimseye kaptırmaya niyetli değil. Yazar için gerçek bir gövde gösterisi sayılabilecekse de Jonze'un potansiyeline göre oldukça uslu bir film. Nicolas Cage iki rolde birden döktürüyor ama oyunculuk yarışından galibiyetle ayrılıp Oscar heykelciğini eve götüren kişi Chris Cooper olmuştu.

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Türkçe dublaja yer açmak uğruna disk üzerindeki veri alanından ve görüntü sıkıştırma kalitesinden feragat edildiği en çok karanlık sahnelerdeki kumlanmalarda belli oluyor. Bunun dışında rahatsız edici bir pürüzü yok.

Ses: Dolby Dijital 5.1 / DTS. Çevreleme hissini en iyi yaşatan bataklık ve orman sahneleri dışında dikkat çekici bir yanı yok. DTS sayesinde trafik kazası sahnesinin yürek oynatan etkisi doruğa çıkıyor bu arada.

Ekstralar: 18 dakikayı bulan söyleşi bölümünde sadece oyunculara yer verilmiş. 3 dakikalık film notları bölümü ise bu söyleşilerin bir kısmının aynen yer aldığı standart bir tanıtım filmi.

Diğer: Fragmanlar.

FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪

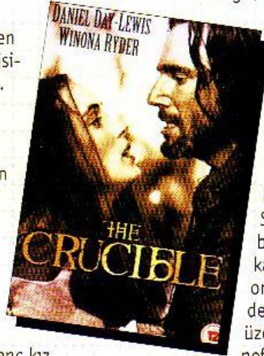
DEĞER Mİ?
Son derece kişisel bir film, mızmızlanıp duran bir Cage, cambazlıklarla dolu bir senaryo. Bu riskli bileşim karşısında karar sizin.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
JOHN MALKOVICH OLMAK (1999)
Gerçeküstü ve hin komedi.

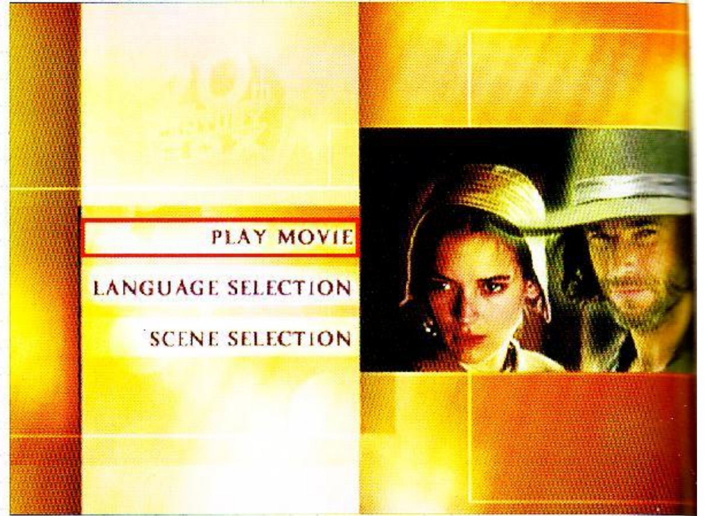
The Crucible - Cadı Kazanı / 1996

Y: Nicholas Hytner
O: Daniel Day-Lewis, Winona Ryder, Paul Scofield, Joan Allen, Bruce Davison, Rob Campbell, Jeffrey Jones
Bölge: 2 124 dk.
Türkçe altyazı
20th Fox / Tiglon

Arthur Miller'ın 20. yüzyılın en başarılı ve en unutulmaz oyunlarından sayılan "Cadı Kazanı" hurafelerin ve bağnazlığın akıl ve sağduyunun önüne geçmesiyle yaşanan insanlık trajedilerinden en vahimlerinden birisini karşımıza getiriyor. Oyunu 1953 yılında kaleme alan Miller'a göre tarihe geçmiş Salem vakası o dönem ülkesinde cereyan eden komünist avı için mükemmel bir alegoriydi. Salem kasabasında cafcaflı bir aşk büyüsü yaparlarken yakalanan bir grup genç kız cadılıkla suçlanmamak için öyle bir iftira dalgası yaratıyorlar ki daha cadılığın ne olduğundan bile tam olarak emin olmayan bir güruh tarafından kurulmuş dini bir mahkeme 19 masum insanı darağacına gönderiyor. Bu olay sağlam bir adaletsizlik dramasının çok ötesinde bildirimler taşıyan zengin bir hikaye. Hukuk ve mantığın bağnazlıkla çatışmasını konu alan böylesi bir hikayenin yüzyıla damgasını vurması boşuna değil. Eser güncelliğini halen korumakla kalmıyor izleyenlerinin yüreğine karşı konması güç bir korku da salıyor.

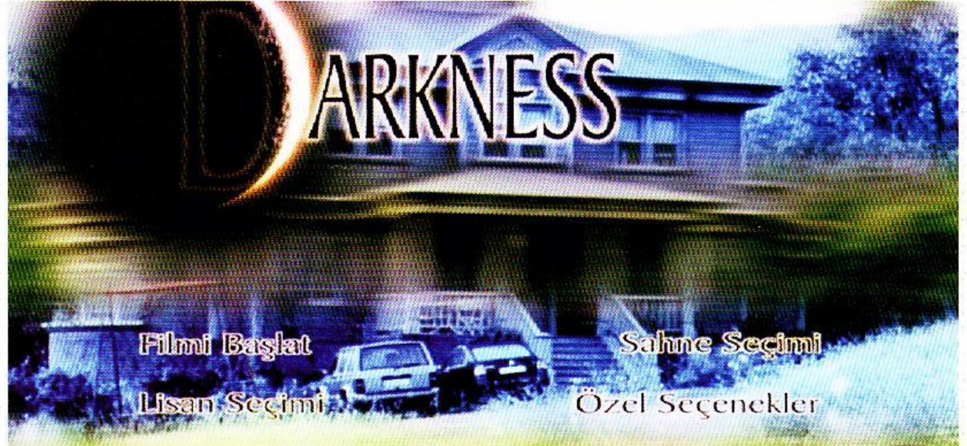

Yalandan tiksinen onur sahibi her insanın yüreğine yerleşebilecek bir korku bu. Kusursuz biçimde işlenmiş ve kusursuzca canlandırılmış karakterlerinin çaresizliğiyle beslenen bir korku. Sevdiği erkeği elde edebilmek için bütün kasabayı intikam planına ortak eden Abigail belki de bugüne dek metin üzerinde yaratılmış en nefret uyandırıcı karakterlerden birisi. (Unutulmaz performansıyla Ryder.) Bir deli. Yol açtığı toplu histeri haline yakışacak yegane sıfat yine korku. Cadı Kazanı düpedüz korkunç bir film. Bir tiyatro metninin sinemaya yedinci sanatın kendine has dinamik anlatım yöntemleriyle aktarılmasındaki riskler senaryonun yine Miller tarafından yazılması sayesinde büyük ölçüde bertaraf edilmiş ve Hytner ikinci yönetmenlik sınavını da başarıyla vermişti.

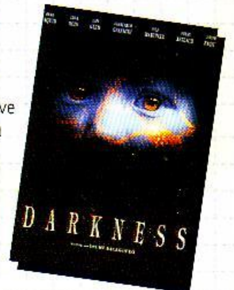

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Dijital kalıntıların cüzi miktarda seyrettiği görüntü transferi genel olarak çok başarılı bir yenileme işleminden geçirilmiş.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Gerilimin tırmandığı doruk noktalarında mükemmel bir zamanlamayla devreye giren George Fenton imzalı tüyler ürpertici müziğin hakkının verilmiş olması en sevindirici detaylardan birisi.
Ekstralar: Hiç değilse heyecan verici sinema fragmanı diskte yer almalıydı. Önemli bir esere göre hiçbir ekstranın bulunmaması üzücü.
FİLM: ✪✪✪✪✪
DVD: ✪✪
DEĞER Mİ?
Muhteşem yazılmış, oynanmış ve yönetilmiş. Nadide bir tiyatro uyarlaması olarak kaçırmayın.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
DEATH AND THE MAIDEN (1994)
Polanski'den intikam dolu bir tiyatro uyarlaması.

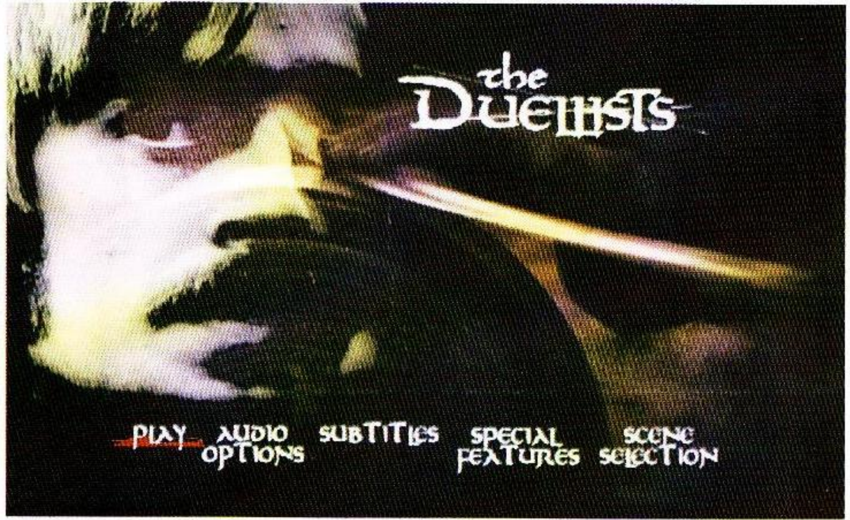
Darkness / 2002

Y: Jaume Balagueró
O: Anna Paquin, Lena Olin, Iain Glen
Bölge: 2 98 dk.
Türkçe altyazı / dublaj.
Dimension / Avşar Film

Geçen yıl korku filmlerini ait oldukları kategoriye sokmakta zorlandığımız bir dönem geçirdik. Bu aynı zamanda türde umut verici sinyaller çakan İspanyol sineması örneklerinin ardı ardına geldiği bir dönemdi. Ses efektlerini, kesik kurguyu, subliminal mesajları andıran saliselik karelerden oluşmuş ışık ve ses patlamalarını abartısıyla kullanan bu filmler belki de adına "irkilti filmleri" diyebileceğimiz yeni bir türü ortaya çıkarttı. "Darkness" gibi. Filmde -söylemesi kaçınılmaz- karanlık güçlere yuva olan bir ev ve bu eve taşınarak onun kötü geçmişinin bir parçası olan bir aileye tanıklık ediyoruz. Olaylar ilerledikçe ev mi ailenin parçası haline geliyor yoksa tam tersi mi oluyor giderek belirsizleşiyor. İspanyol korku sinemasının şimdilik gözde malzemesi gibi görünen okültizmden beslenen hikaye, ne yalan söylemeli, son 20 dakikasında insanın sinirlerini gitar teli gibi gerip vurucu bir finalle o vakte kadar esnemekten helak olmuş seyircisini ödüllendiriyor. Bu satırlar yazıldığı sırada film ABD'de 18 Haziran'da görücüye çıkmayı bekliyordu.
Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Filmin çarpıcı görselliği muhteşem DVD transferi sayesinde sinemada bile tanık olmadığımız etki gücüne kavuşuyor denebilir. Derin siyah kontrastı çok az bir ışıkla aydınlatılmış oyuncuların ya da objelerin yer aldığı karanlık sahnelerde tek kelimeyle nefes kesiyor. Renk geçişlerinde ya da artalanlarda en küçük bir kumlanma ve dijital ize rastlamak mümkün değil.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Keşke aynı itina ses miksinde de geçerli olsaydı ve yanlış tercihler yapılmasaydı. Orijinal dilde yer almayan DTS'in işlevsiz olduğunu düşünenlerdenim. O yüzden filmi orijinal dilinde izlerken boğuk ve zayıf diyaloglar, detay duygusu çok iyi olmayan çevreleme hissi ve efektlerle yetinmek zorundasınız. Türkçe dublaja katlanabiliyorsanız aradaki farkı DTS'li Türkçe dublajda rahatlıkla ayırt etmek mümkün.
Ekstralar: Filmden alınmış kliplerle kesilip duran, yapımı ya da kadroyu övüp duran söyleşilerle dolu kablo TV için hazırlanmış yapım belgesellerinden daha sıkıcı ve anlamsız olan bir şey varsa o da hiçbir açıklama içermeyen, sette kimliği meçhul birisi tarafından dijital kamerayla çekilmiş video görüntülerinden ibaret kamera arkası ekleri. Buradaki 7 dakika sürüyor. Aynı süreyi bulan söyleşi bölümüne Lena Olin, Iain Glen ve Anna Paquin'in filmi görmüş olanlara hiçbir şey ifade etmeyen açıklamaları konulmuş. Çünkü ya hikayeyi ya da oynadıkları karakterleri anlatıyorlar. Lena Olin'in filmin yönetmenini Tarkovski'yle kıyaslayacak kadar coştuğu an yine de görmeye değer!
Diğer: Fragmanlar.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪
DEĞER Mİ?
Adıyla tezat oluşturmayacak kadar karanlık, kasvetli ve kötümser.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
THE SHINING (1980)
Kubrick, King ve Nicholson ruhu olan otelde buluşuyor.

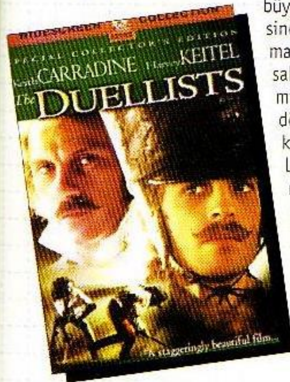

The Duellists / 1977

Y: Ridley Scott
O: Keith Carradine, Harvey Keitel, Cristina Raines, Robert Stephens
Bölge: 2 96 dk.
Türkçe altyazı [Yok]
Paramount / Palermo

Scott'ın Cannes film festivalinden "En iyi çıkış" dalında jüri büyük ödülü alan ilk filmi Napolyon'un ordusuna mensup iki subayın 15 yıla yayılan kanlı hesaplaşmasını konu alıyor. Sıradan bir anlaşmazlıkla başlayan ilk düellolar onur kisvesi altında saplantıya ve ölüm kalım mücadelesine dönüşerek iki karakterin biraraya geldiği değişik zaman dilimlerinde defalarca tekrarlanıyor. Joseph Conrad'ın aynı adlı hikayesinden uyarlanan film büyüleyici bir sinematografiye sahip. İlk filminde kılıç dövüşündeki deneyimleri nedeniyle Oliver Reed ve Michael York'u oynatmak isteyen Scott stüdyodan talep ettiği 900 bin doları ancak kendisine önerilen oyunularla çalışması şartıyla temin edebilmiş. Keitel ve Carradine bu zoraki listenin öne çıkan en makul iki ismi olmuş.

Görüntü: 1.78:1 Geniş Ekran. Frank Tidy'nin etkileyici görüntü çalışması mükemmel bir yenileme işlemiyle aktarılmış. İç mekan çekimlerindeki derin siyah kontrastının sıcak tonlarla bileşimi kusursuz. Dijital izler yok denecek düzeyde. Transfer kalitesinde gösterilen titizlik her türlü övgüyü hakediyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Ses kuşağının ön kanallarda odaklandığı hissi belirgin. Bir iki sahne haricinde arka kanallarda çevreleme hissi oluşturulmamış. Sert düello sahnelerindeki ses efektleri metalik tonlarda ve içiçe geçme eğiliminde. Buna karşın diyaloglar temiz ve anlaşılır.
Ekstralar: Eklerde sadece İngilizce altyazı seçeneği yer alıyor. Ridley Scott ve Kevin Reynolds'ın filmi izleyerek sohbet ettiği 29 dakikalık ek oldukça keyifli. Doğrusu 29 dakikaya ancak bu kadar enteresan bilgi sığabilirdi. Sinema öğrencisi olduğu yıllarda filmi gören Reynolds, Monte Kristo Kontu'nu çekmeden önce de hazırlık amacıyla defalarca bu gözde filmini seyretmiş. Bu yüzden iki meslektaşın kimi zaman usta-hayran havası taşıyan sohbeti görmeye değer. Ekte aynı zamanda setten görüntüler ve 1977 yılında yapılmış söyleşilerden seçmeler de bulunuyor. 4 dakikalık karşılaştırmalı bir sunumda filmden seçme sahneler çoklu açı seçeneğiyle izlenebiliyor. Üstadın ilk kısa metrajlı filmi Çocuk ve Bisiklet ayrı bir sürpriz. Otobiyografik izler taşıyan 27 dakikalık bu siyah beyaz filmde bisikletli çocuk kim dersiniz? Tony Scott tabii ki. Filmin tema müziği ise John Barry'e ait. Bir ilk filme göre oldukça iddialı bir kadro doğrusu.
Diğer: Yönetmenin yorumu. Filmi sadece müzikleri ve bestecisi Howard Blake'in yorumuyla izleme seçeneği. Set fotoğraflarına ve filmin çeşitli ülkelerden alınmış afiş çalışmalarına yer veren galeri bölümü. Fragman.

FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪✪
DEĞER Mİ?
Kolleksiyon değerinden sual olunmayacak bir DVD.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
BARRY LYNDON (1975)
18. yüzyılın savaş meydanlarında bir başka üstad.

Halloween Resurrection /2002

Y: Rick Rosenthal
O: Busta Rhymes, Bianca Kajilch, Sean Patrick Thomas, Tyra Banks, Jamie Lee Curtis.
Bölge: 0 89 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Miramax / Film Pop

Diriliş. Brrr...Bir devam filminin ismi önüne bu kelime geliyorsa temkinli olmakta fayda var. Gerçi daha önceki yedi adet Michael Myers filmine tanık olmuş pek çok kişi filme elini bile sürmek istemeyecek ama yapımcıların elinde konuyu yeniden satabilir kılmak için mühim bir silah bulunuyor. Biri Bizi Gözetliyor türü yansımaların formatını kullanarak bir türlü ölemeyen soluk benizli katil Michael Myers'ı internet kuşağına da sevdirmek niyetindeler. Diğer devam filmlerinde olduğu gibi film "Hayır, aslında o ölmedi, siz söyle olduğunu sandınız ama aslında böyle oldu" diyen bir girişle açılıyor. Jamie Lee Curtis'in seriden ilelebet yakayı kurtarıp akıllılık ettiği bu girişten sonra bir grup genç Cadılar Bayramı'nda internet üzerinden izlenecek bir korku yansıması için Myers'ın evinde bir gece geçirmek üzere biraraya geliyor. Evde düzmece tuzaklar ve sözde Myers'a ait eski eşyalar var. Katılımcılar bu terkedilmiş evde önce birbirlerini korkutarak, can sıkıntısından ellesip koklaşarak ya da yerleştirilmiş tuzaklarla faka basarak eğleniyor. Ama sonra...Bundan sonrası sürpriz değil tabii. Tıpkı "devamı var" diyen o malum son sahne gibi.

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. İzleme keyfini bozacak hiçbir kusuru bulunmuyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1 / DTS. Kanalları sürekli meşgul eden ses oyunları ve irkiltme efektleriyle dolu ses miksi beklentileri oldukça karşılıyor. En keyifli amının orijinal tema müziğini tedirgin edici sesler eşliğinde dinlediğiniz açılış jeneriği olduğunu belirtmek gerek.
Ekstralar: Ana menü ekranının başlı başına bir "spoiler" olduğunu ve filmin anahtar sahnelerinin çoğunu açık ettiğini söyleyerek küçük bir uyarı yapayım hemen. Filmi ilk kez görüyorsanız menü ekranını çabucak geçmenizi tavsiye ederim. Yapım belgeselleri iki başlığa bölünmüş. Birinde set görüntüleri ve söyleşiler yer alırken (4 dk.) diğerinde yapım tasarımı, özellikle Myers evinin inşası üzerinde duruluyor. (7 dk.) Diskte ayrıca filmin temposunu düşürdüğü için çıkartılmış 5 silinmiş sahne ve 3 alternatif son bulunuyor.

FİLM: ✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Yeni Myers serisine sahiplenmeyi düşünenler için ön hazırlık filmi. Düşünmeyenleri lütfen Carpenter'ın orijinaline doğru alalım.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
MY LITTLE EYE (2002)
Biri bizi desiyor.

PAUSE TUŞU

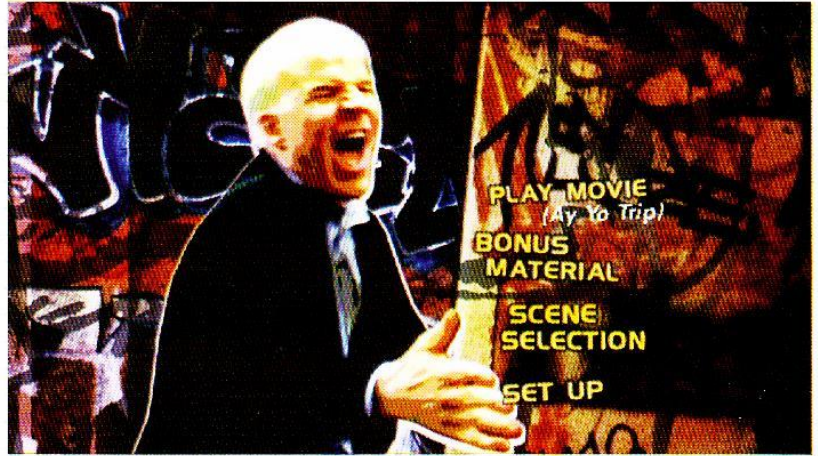
THE CORE / 2003
Dakika: 00:08:23

Filmin açılışını karmaşaya boğan kuş sürüsü saldırısını hatırlayacaksınız. İnsanlar can havliyle bir yerlere sığınmaya çalışır. Hatta bir sahnede körlemesine uçan bu kuşlar bir mağazanın vitrinine dalışa geçer. İşte tam burada DVD cihazınızın kare kare oynatma özelliğinden faydalanırsanız o kuşların arasında bir de alabalık olduğunu göreceksiniz. Bu bir çekim hatası değil tabiiki. Görsel efekt tasarımcıları tarafından filme yerleştirilmiş bir şaka.

Bringing Down The House - Başımın Belası / 2003

Y: Adam Shankman
O: Steve Martin, Queen Latifah, Eugene Levy, Joan Plowright
Bölge: 2 105 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Touchstone / Tiglon

Martin ve Latifah internette chat yaptığı alımlı kadının aslında hapisten yeni çıkmış siyah bir mahkum olduğunu öğrenen dul bir avukatın düştüğü durumu anlatan bu komedide ortalığı hakikatten yıkıp geçiriyorlar. Genelde komedi filmlerinde kullanılan yıkıp geçirme benzetmesi insanların aklında kahkahadan kırılmakla eş anlamlı bir izlenim uyandırabilir. Ama burada durum biraz farklı. Film boyunca zenci düşmanlığı içeren esprilerle beyaz ırkı aşağılayan espriler pin-pon maçı temposunda yer değiştirip duruyorlar. Hani eğer ortada bir hiciv maksadı varsa ya bir şeyler ters giderek amacından sapmış ya da bu hiciv anlayışı bizim anladığımızdan çok daha farklı bir şey. Zira kullanılan espriler çoğu kez seviyesiz, kaba, bayağı ve itici. Farrelly kardeşlerin espri anlayışından cesaret alınır ama o hassas denge sağlanamazsa ne olur sorusunun cevabı gibi. Hele "Terminator III" filminden ödünç alınmış gibi duran ve kadınlar tuvaletinde geçen siyah şirret kadın beyaz şirret kadına karşı sahnesi var ki dosta düşmana ibret olur. Şükür ki espri anlayışımızdan şüphe duymayacak kadar iyi komedi filmleri gördük de film boyunca somurtmak o kadar dokunmadı.

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Mükemmel.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Doğal ayrıntılan çok iyi yansıtan bir çevreleme hissine sahip. Aynı şekilde diyaloglar oyuncuları adeta evinize taşıyacak kadar doğal ve berrak tonlara sahip. Hip-hop müzikler sisteminizin diğer nimetlerini canlandıracak dinamiğe sahip.
Ekstralar: Söyleşilerin ve set görüntülerin biraraya getirildiği MTV tarzı kurgulanmış 16 dakikalık yapım ekinde en üzücü olan şey Latifah'ın "Bu şimdiye kadar yaptığım en iyi film" şeklindeki demecine tanık olmak. Rob Marshall çok gücenmiş olmalı. Hop'un Büyükbabası isimli sözde belgesel ise Eugene Levy'i bir hip-hop gurusu gibi göstermeye çalışan zorlama bir espriye sahip. (3 dk.) Film Levy hayranlarını bir hayli önemsiyor çünkü Latifah'ın müzik videosu "Better Than The Test" de Levy konuk oyuncu. Toplamda 8 dakikayı bulan 7 silinmiş sahne filmin espri anlayışını sevenleri tatmin edebilecek ek sahnelerden oluşuyor. Çekim hataları bölümü ise Martin sayesinde gerçekten gülünç birkaç doğal espri barındırıyor. (4 dk.)
Diğer: Yönetmen ve senaristin yorumları, fragmanlar.
FİLM: ✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Doğal durum ve tepkilere dayalı doğaçlama tadındaki komedilerden hoşlanıyorsanız tamamen ters yöne bakıyorsunuz.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
HOUSESITTER (1992)
Martin'in emrivaki ev arkadaşı bu kez Goldie Hawn.

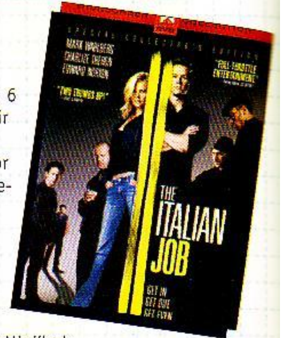
The Italian Job - İtalyan İşi / 2003

Y: F. Gary Gray
O: Mark Wahlberg, Charlize Theron, Edward Norton, Seth Green, Jason Statham, Donald Sutherland
Bölge: 2 106 dk..
Türkçe altyazı
Paramount / Palermo

İtalya'da yaptıkları büyük çaplı bir soygundan sonra içlerinden birinin attığı kazıkla tüm ganimeti bir kişiye kaptıran ve ölüme terkedilen kafadarlar bir yıl sonra biraraya gelerek altınları geri alacakları bir intikam planını uygulamaya girişiyorlar. Filmin en hoş yanı laf kalabalığı yapılmadan doğrudan mevzuya girilmesi . Bundan sonra da tempo hiç düşürülmüyor, filmin sarkmasına yol açacak gevezeliklere girilmiyor. Bütçesi çok büyük değil. O yüzden aksiyon sahnelerinden çok şey beklememek gerek. En azından oyuncuları iyi değerlendiriyor , 1969 yapımı orijinalinin finaline ihanet etse de malzemeyi boşa harcamıyor. Sık müzik çalışması da akılda kalıcı ve çok keyifli. Ayrıca Mini'lerin özellikle İstanbul şehir trafiğindeki sayısında bariz bir artış olmasının sebebi bu film diye düşünenlerdenim.

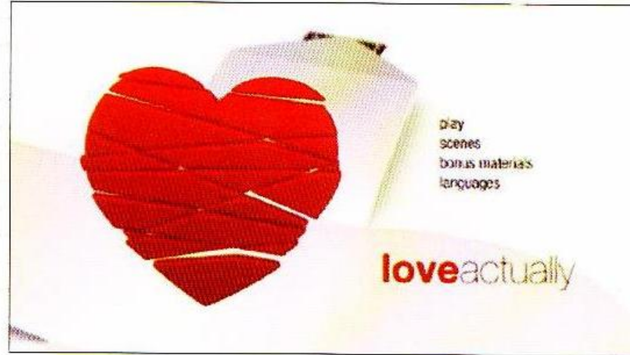

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. DVD pazarında rekabet ortamı oldukça hareketli geçiyor. Paramount bu DVD'de piyasanın demo diski olarak görülen malum disklerle yarışabilecek bir görüntü kalitesi tutturmuş. Vasat transferlerde sıkça rastlanan dijital izler, artalanlarda dalgalanmalar, çiğ renkler ya da grileşmeler hiçbir şekilde gözlenmiyor. Mükemmel.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Müziklerin verdiği derinlik hissi çok iyi. Aksiyon sahnelerinin hareketliliği arasında kaybolmuyor. Diyaloglar kimi zaman uzaklaşma ve boğulma eğiliminde ancak disk genelde beklentilerin altına inmeyen bir ses miksi sunuyor.
Ekstralar: 18 dakikalık yapım belgeselinde alışılageldik söyleşiler yer alıyor. Yazarlarla yapılmış söyleşilere ayrılan 5 dakikalık ekte senaryonun oluşum süreci hakkında aydınlanmak mümkün. Dublör çalışmalarına ait ek de aynı şekilde doyurucu değil ama eğlenceli sayılabilir. (8 dk.) Oyuncuların aldığı özel sürücü eğitimlerinden görüntüler, 6 dakikalık bir diğer ekte izlenebiliyor ki muhtemelen diskin en eğlenceli ekstrası. Filmin şirin canavarları Mini'lerle ilgili 6 dakikalık ek aslında uzun soluklu bir reklam filminden ibaret. Diskte ayrıca çok ilginç ayrıntılar taşımayan 6 silinmiş sahne ile ulaştığınız takdirde çekim hatalarını izleyebileceğiniz bir sürpriz yumurta bulunuyor. Bakmanız gereken yer tabiiki Teknik Servis köşemiz.

Diğer: Fragman.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Oldukça keyifli bir film, beklentileri karşılayabilecek kaliteli bir DVD.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
OCEAN'S ELEVEN (2001)
Bir başka büyük soygun, bir başka karizmatik kadro.

Love Actually - Aşk Heryerde / 2003

Y: Richard Curtis
O: Hugh Grant, Colin Firth, Emma Thompson, Bill Nighy, Liam Neeson, Keira Knightley
Bölge: 2 135 dk.
Türkçe altyazı
Universal / Tiglon

İnsanlar birbirlerine sevgi duyduğu sürece dünyanın yaşanmaz bir yer olarak görülemeyeceği mesajıyla açılıyor film. Hatta bunun için bakılması gereken yer olarak havaalanlarında birbirine kavuşan insanları örnek göstererek iç ısıtıcı bir giriş de yapıyor. Filmde arkadaşının sevgilisine aşık olan ama arkadaşlık bağlarını duygularına yeğleyen karakterlerden aşkı uğruna yabancı bir dil öğrenerek bambaşka bir ülkeye doğru yola çıkan, duyguları karşılıklı olsa bile iş arkadaşına açılamayan insanlara; sıradan bir memura abayı yakan devlet başkanlarından mucizevi karşılaşmalarla doğru insanı bulan kişilere kadar herkes en tanıdık formüllerle biraraya getiriliyor. Sinirinize dokunmadan, kimi zaman vıcık bir Noel filmine dönüşmekten kurtulamasa da akıllı laflar etmeyi de becererek bunu yapıyor. Bu denli kalabalık aşk meşk kombinasyonu için biraraya gelen kadronun cazibesi bir hayli yüksek. Mutfakta ise bu tür romantik komedi şekerlemelerini hazırlamakta usta sayılabilecek bir isim var. Yine de "Dört Nikah Bir Cenaze" ve "Notting Hill" gibi filmlerden sonra Curtis'den daha fazlasını bekleyenler filmi hayalkırıklığıyla karşılamıştı.

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Kusursuz.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Gönül okşayıcı müziklerin artarda sıralanmadığı bir romantik komedi olabilir mi? Ses açısından DVD'nin öne çıkan tek yanı bu zaten.
Ekstralar: 10 dakikalık kamera arkası belgeseli oyuncuların karakterlerini anlattığı monoton eklerden. Yapım hakkında daha doyurucu ve eğlenceli bilgilere ulaşmak için tek seçenek Bill Nighy ve Hugh Grant'in de katıldığı sesli yorumlar. Silinmiş sahneler üzerinden Curtis'in açıklamalarıyla ilk başta tasarlanmış 80 dakikalık kurgu hakkında da bilgi edinmek mümkün.
Diğer: Yönetmen'in yorumu. Müzik videosu "Christmas is all Around - Bill Nighy". Curtis ile filmin müziklerine bakış. Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Oyuncu kadrosuna karşı koymak zor, hele ki türü seviyorsanız...
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
DÖRT NİKAH BİR CENAZE (1994)
Adı üstünde.

Mask - Maske / 1985

Y: Peter Bogdanovich
O: Cher, Sam Elliott, Eric Stoltz, Estelle Getty, Laura Dern
Bölge: 2 114 dk.
Türkçe altyazı
Universal / Tiglon

22 milyonda bir görülen ve kalsiyum birikmesi nedeniyle kafatasının aşırı büyümesine yol açan bir hastalık nedeniyle 16 yaşında ölen Roy 'Rocky' Dennis'in gerçek yaşam öyküsünden uyarlanmış dokunaklı bir dram. Türkler adını taşıyan motorlu bir hippi grubu Rocky'nin aynı zamanda ailesi. Sevecen ve koruyucu bir anneye sahip olması da işleri pek de kolaylaştırmıyor açıkçası. Karşı cinse ulaşamamasının verdiği çaresizlikle körlere özel bir eğitim kampına yardımcı olarak katılıyor ve burada kör bir kıza aşık oluyor. Çevrildiği yıl Cher'e Cannes'da Altın Küre kazandıran filmin Eric Stoltz'u tanınmaz hale getiren makyaj çalışması Akademi üyeleri tarafından takdir edilmişti. İnternette özellikle gerçek Roy Dennis'le ilgili araştırma yaptığınızda hikayenin Amerikan ruhuna hitap edecek şekilde fazlasıyla yumuşatıldığına dair ilginç ama her zamanki gibi doğruluğu şüpheli bilgilere rastlıyorsunuz. Beyzbol kartları biriktiren, matematik gibi derslerde birincilikler alan, şiir yazıp edebiyatla uğraşan, hatta uyuşturucu bağımlısı bir anneye sahip ergen tiplemesi insanda ister istemez bazı şüpheler uyandırıyor zaten ama yine de etkileyici ve kimilerimize halen mendil ıslattırabilecek güçte bir hikaye olduğu kesin.

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Görüntü transferinde dijital kalıntıların hakimiyeti belirgin. Karanlık sahnelerdeki detay kayıpları ve kumlanmalar da yenileme işleminde çok fazla itina gösterilmediğini belli ediyor. Dış çekimlerdeki buğulu görünüm de bu tür transferlerde sık rastlanan kusurlardan birisi.
Ses: Dolby Stereo 2.0. Ses kuşağı sık sık Rock'n Roll parçalarıyla hareketleniyor. Ancak diyaloglara sıra geldiğinde metalik tonları, bozulmaya uğramaları ya da içiçe geçmeleriyle filmin yaşını hissettiren pürüzler sergiliyor.
Ekstralar: Yok.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪
DEĞER Mİ?
Dışlanmışlık dramalarını ve Cher'i sevenlere.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
POWDER (1995)
Doğa üstü dokunuşlara sahip bir dışlanan öyküsü.

YENİLER

1.BÖLGE
www.amazon.com

1. The Name of the Rose - 6 Temmuz
2. Lone Wolf & Cub: White Heaven in Hell - 13 Temmuz
3. The Dreamers - 13 Temmuz
4. The Unfinished Piece for the Player Piano - 20 Temmuz
5. GIS: Stand Alone Complex - 27 Temmuz
6. La Ceremonie - 27 Temmuz

2. BÖLGE
www.amazon.co.uk

1. Intermission - 5 Temmuz
2. 24 Hour Party People - 19 Temmuz
3. Brothers McMullen - 19 Temmuz
4. Easy Rider - 19 Temmuz
5. Pi - 19 Temmuz
6. Antonia's Line - 26 Temmuz
7. Blind Shaft (Mang Jing) - 26 Temmuz
8. Capturing the Friedmans - 26 Temmuz
9. In the Soup - 26 Temmuz
10. La Separation - 26 Temmuz
11. Stepford Wives (1975) - 26 Temmuz

TÜRKİYE

1. Matchstick Men
2. Le Divorce
3. Carrie
4. The Last Samurai
5. Daisy Miller
6. Little Big Man
7. Mona Lisa Smile
8. Carandiru
9. Radio
10. The Parallax View
11. The Italian Job (1969)
12. Death in Venice
13. Secretary
14. Wonder Boys
15. Four Feathers
16. The Simpsons 2.Sezon
17. Desperate Hours
18. Red Water
19. Motive
20. "O"
21. Emma
22. Serendipity
23. Flawless

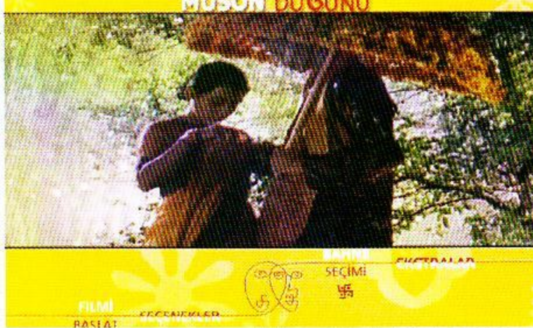
Monsoon Wedding - Muson Düğünü / 2001

Y: Mira Nair
O: Naseeruddin Shah, Lillete Dubey, Shefali Shetty, Vijay Raaz, Tilotama Shome
Bölge: 0 113 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Chantier Films

Nair Venedik Film Festivali'nden Altın Aslan ile dönmüş yeni filminde büyük kızlarını Amerika'da yaşayan Hintli bir gence gelin vermeye hazırlanan bir Pencap ailesinin düğün telaşını aktarıyor. Tahmin edilebileceği gibi son derece kalabalık bir katılımla renk cümbüşü içerisinde geçecek bu düğün öncesinde gelin kararsızlık çekerken yıllarca dile getirilmemiş bir aile dramı da şu yüzüne çıkıyor. Nair Amerikan komedilerini andıran tarzıyla bir hayli eleştirilmişti. Batı kültürüyle Hint kültürü arasında sıkışmış bir aileyi konu alması itibarıyla bu tarzı hoş bir ironi olarak ele almak da mümkün. Hızlı kurgusu ve çok karakterli yapısıyla ilk anda filme ısınmanız güç olabilir. Ancak Nair filminin duygusal tonunu ön plana çıkartarak dengeyi tutturmayı başarıyor.

Görüntü: 4:3 Tam Ekran. Daha açılış jeneriğinde yazı karakterlerinin pikselleşmesinden görüntü transferinde bir şeylerin ters gittiği belli derken filmin ilk karesiyle birlikte ilk büyük hayal kırıklığını yaşıyoruz. Kartonette

tam tersi belirtilmesine karşın tam ekrana uyarlanmış görüntü transferi baştan sona kumlu görünümün etkisi altında. Ama en kötüsü hızlı bir kurguya sahip filmin izlenmesini güçleştirmesi. Renklerin iyice boğulup detayların kaybolduğu karanlık sahneler keyfinizi büsbütün kaçırıyor. Umarız üretici firmalar tam ekranın sadece kolleksiyonculara değil yönetmenin vizyonuna da hakaret olduğunu bir gün idrak eder.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Ses miksi sisteminizde bir sorun olduğunu düşündürecek ve sık sık ayarları kontrol etmenize neden olacak pürüzlere sahip. Diyaloglar boğulmadığı zamanlarda çatlamalara uğruyor. Ses müzikli sahnelerde bile sürekli önde odaklanmış gibi. Mychael Danna'nın güzelim müziği bir türlü o hakettiği zenginlikle aktarılmıyor. Altyazılar ise karakterlerin Hintçe'den İngilizce'ye süratle geçiş yaptığı diyaloglara uyum sağlamakta yetersiz.

Ekstralar: Söyleşiler (7 dk.). Yönetmenin yorumu. Fragmanlar.

FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪
DEĞER Mİ?
Filmin renkliliği etnik tonları sevenleri cezbedebilir ama diskin hoş görülemeyecek kusurları daha düzgün bir edisyon için beklemeyi gerektiriyor.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
EAST IS EAST (1999)
Kuşak ve kültür çatışması.

About Schmidt - Schmidt Hakkında / 2002

Y: Alexander Payne
O: Jack Nicholson, Kathy Bates, Hope Davis, Dermot Mulroney
Bölge: 2 122 dk.
Türkçe altyazı
Miramax / Film Pop

60 yaşını deviren Warren Schmidt için emekliliğin anlamı ömrünün sonuna yaklaştığının ilan edilmesiyle neredeyse eşdeğer. Bu nedenle şirketinden iç ısıtıcı bir törenle ve gayet iyi koşullar altında uğurlanmasına karşın kaygısından eriyip bitecek gibi davranıyor. 42 yıllık karısıyla günlük hayatını sürdürmeye tahammül edemezken onun ani ölümüyle yapayalnız kalıyor. O da satın alındığından beri neredeyse hiç kullanılmamış lüks karavanına atlayarak soluğu yolda alıyor. Hedefi ise evlenme hazırlıkları içerisindeki kızının yanına gitmek. Ancak Schmidt kızı ve müstakbel damadıyla arası pek iyi olmadığı için kendisini bekleyen sorunlara toz pembe bir iyimserlikle bakmak gibi bir gaflet içerisinde. 1933 doğumlu yazar Louis Begley'in filme kaynaklık eden hikayesi ilk etapta Orson Welles'in meşhur şarkısını anımsatıyor. Birinci elden tecrübe edilmiş yaşlılık buhranı ve gençlere yönelik bir "gençliğinizin kıymetini bilin, seçimlerinizi iyi yapın" didaktizmi. Yine de hikaye geniş görüşlü olunsa bile yanlış seçimlerin kaçınılmazlığını öneren sinik bir tavıra da sahip. Payne ise bu öykünün potansiyelindeki hüzünlü mizahı olgun anlatımıyla aktarmakta gayet başarılı. Özellikle edebiyat uyarlamalarında çok riskli sonuçlara yol açabilen anlatıcı dış sese getirilmiş çözüm akıllıca. Schmidt'in Afrika'da maddi destek sağlayarak sahiplendiği bir yetimle yaptığı yazışmalar onun iç dünyasını dışa vuran başarılı bir araç olarak kullanılmış. Bu kadar ayrıntıyı boğucu ve ukalaca bulanlar için, en iyi kadın ve en iyi erkek oyuncu dallarında Oscar'a aday olması dışında, filme ait birkaç magazin detayı geçelim. Filmde Schmidt'in kullandığı devasa Winnebago'nun asıl sahibi yönetmenin kendisi oluyor. Ayrıca yabancı bir sinema dergisi yılın korku filmleri arasından derlediği 2002'nin en korkunç sahneleri listesine Kathy Bates'in bu filmde soyunduğu sahneyi de ekleyerek ayıp etmişti.

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Film dijital izlerden uzak, temiz ancak çok iddialı olmayan bir transferle ekrana taşınıyor.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Diyaloglar üzerinde ilerleyen filmin ses miksi dikkat çekici olmamakla birlikte rahatsız edici bir kusur taşımıyor.

Ekstralar: Fragmanlar.

FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪
DEĞER Mİ?
Yaşlılık buhranı filmleri için fazla gencim ya da fazla geçkinim demeyenlere...
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
STRAIGHT STORY (1999)
Yaş 73. Traktör üstünde 300 mil.

TEKNİK SERVİS

Bernardo Bertolucci'nin ülkemize sansürlü olarak uğrayan yeni filmi "The Dreamers" 13 Temmuz'da ABD'de DVD olarak yayımlanıyor. Ancak filme orijinal formatıyla bir an evvel ulaşmak isteyenlerin ikinci bir hayalkırıklığı yaşamamak için önemli bir ayrıntıya dikkat etmesi gerekiyor. Film iki farklı versiyonla piyasaya sürülecek. Sansürlü (R Rated Version) ve sansürsüz (NC-17 Version). Filme sadece sinemalarda ulaşma şansı yakalayabilen Türk seyircisine böyle bir seçenek dahi sunulmamış ve film gereksizce kırpılmıştı.

Resmi çıkış tarihi açıklandı, yalanlandı, doğrulandı derken Lucas, tüm zamanların en fazla beklenen DVD seti Star Wars Trilogy'nin detayları konusunda artık sır saklamaz oldu. Setin çıkışına şunun şurasında 2 ay kalmışken Lucasfilm sette yer alan ve sadece özel eklere ayrılmış bonus diskin içeriğini açıkladı. İki buçuk saatlik özel dökümanterde Lucas'la birlikte kadronun yaklaşık 40 üyesiyle yapılmış güncel söyleşilerin yer alması ve Episode III'e ait bir ön bakış bölümünün bulunduğunu bilmek ilk anda yeterince heyecan veriyor doğrusu. Özellikle gelen haberlere bakılırsa bu ön bakış bölümünde Hayden Christensen ve Ewan McGregor'un tarihi düello sahnesine nasıl hazırlandıkları ile Darth Vader'in yeni tasarlanmış kostümü hakkında film gösterime girmeden aylar önce fikir edinmemiz mümkün olabilecek. Bugüne dek yayımlanmamış tasarım çizimleri, eskizleri, storyboard'ları, poster çalışmalarını ve fragmanları içeren galeri bölümleri kulağa oldukça tatminkar geliyor. Diğer ayrıntılar ise şöyle. Tanınmış film yapımcılarını konuk eden ve üçlemenin sinema tarihine bıraktığı izleri konu alan özel bir belgesel, PC ve konsol oyunlarına ait tanıtım filmi ve oynanabilir demoları. Ayrıca Star Wars karakterlerinin kronolojik gelişimini takip edebileceğiniz interaktif bir ek. Setin Avrupa ve Amerika'daki öngörülen çıkış tarihi 20 Eylül 2004.

1969 İngiliz yapımı kült soygun filmi "Italian Job" ve 2003 tarihli yeniden çevrimi nihayet geçen ay ülkemizde DVD olarak yayımlandı. Ancak sadece yeni çevrime ait DVD'de bir sürpriz yumurta bulunuyor. Special Features (özel ekler) menüsüne girdikten sonra Pedal of the Metal başlığı üzerine gelip kumandanızda yukarı ok tuşuna basın. Ekranın sol üstünde mavi bir mini ikonu belirince OK'leyin. Seth Green'in yer aldığı 6 dakikalık çekim hatasını izleyebilirsiniz.

Mtuehemeln, Trüikye'nin en iyi dğoa truimzi aencstaı. Kraaendiz'de umazn.

Herşey değişir, gerçekler değişmez!!!

Trans Kaçkar + Sumela 7 gece 8 gün
Doğu Karadeniz Yaylaları 6 gece 7 gün
Trans Yayla. Çat, Pokut, Macahel, Barhal 7 gece 8 gün
Macahel ve Fırtına Vadisi 6 gece 7 gün
Hıdırnebi, Zigana, Sultanmurat, Ayder 6 gece 7 gün
Ve diğer Karadeniz Turları

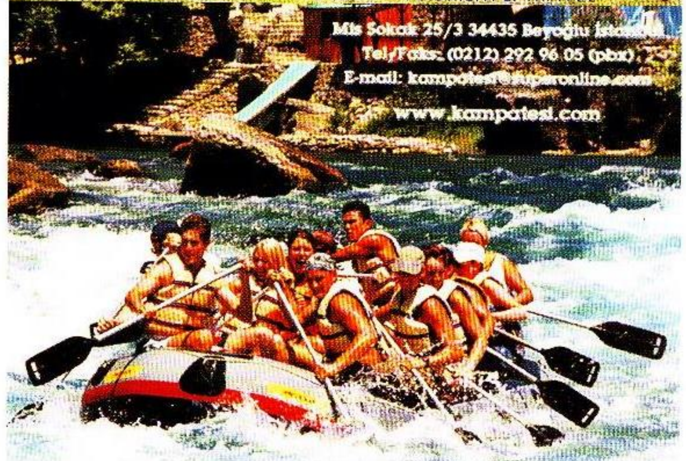
Ağrı Dağı, Trans Toros, Doğu ve Gap Turları,
Akdeniz Multi Aktivite Turları, Mavi Yolculuk ve diğerleri...

Tüm detaylar www.bukla.com da

Haftasonu Turları
Assos-Bozcaada Gökçeada
Haftalık Turlar
Kaş-Fethiye
Olimpos - Çıralı
Adım Adım Karadeniz
Kaçkar yayla Turları
Güneydoğu Turları

KAMP ATEŞİ
TOURISM & TRAVEL

Altın Fırsatlar

sağlık, güzellik, eğitim, dekorasyon, moda, büro malzemeleri, turizm, gayri menkul eğlence mekanları, restaurantlar, vb.

Firmalarınızın ilan rezervasyonu ve bilgi için bizi arayın.

Tel: 0.212 520 24 00
Faks: 0.212 512 82 25

DEEPNATURE
ADVENTURE TRAVEL
doğa kültür macera turları

DÜŞLER VADISI MACAHEL
DOĞU KARADENIZ YAYLALARI
TRANS KAÇKAR
LIKYA YOLU
IONIA & LYKIA TURU
MARMARIS MULTIAKTIVITE
KARÇAL YAYLALARI
DALAMAN'DA RAFTING
MAVI YOLCULUK
RODOS KOS SYMI YAT TURU
YUNANISTAN TURU

ASSOS GÖKÇEADA KAZDAĞI
BOZCAADA TRUVA
www.deepnature.com
(212) 2436885 2436924

Söyleşi: Senem Erdine
serdine@merkezdergi.com.tr

Yelda Reynaud

İlk sinema deneyimi, Yılmaz Arslan'ın 1998 yapımı filmi "Yara"ydı. Bu filmin başrolündeki performansıyla çok iyi eleştiriler alan ve hem SİYAD hem de Antalya Film Festivali jürisi tarafından ödüle layık görülen oyuncuyu bu yıl Derviş Zaim'in filmi "Çamur"da izledik.

Unutamadığınız filmler...
"All About Eve". Bu benim için çok önemli bir filmdir, özellikle oyunculuk açısından. Oyuncu olmaya karar verdikten hemen iki hafta sonra izlemiştim ve "Hakikaten çok önemli oyuncular varmış dünyada" demiştim. O oyuncular düzeyinde bir oyuncu olabilmek tek amacım gerçekten. John Cassavetes'in "Love Streams"i var bir de. Şimdi yeniden moda oldu ama ben bunları çok eskiden izledim. Orson Welles'in "Macbeth"ini de çok severim. "Citizen Kane"i de çok beğenirim tabii ama asıl "The Magnificent Ambersons" diye bir filmi vardır onun, işte o beni çok etkilemişti. Ben bir sinefilim aslında. Sinemayı benim kadar yakından takip eden fazla oyuncu yoktur herhalde. Oyunculuğun çok tembel işi bir sanat olduğunu düşünüyorum aslında. Mesela bir piyanist bir parçayı çalabilmek için çocukluğundan itibaren müthiş bir antrenmandan geçiyor. Dansçılar için de aynı şey geçerli. Bizim yapacağımız en önemli şeylerden biri de film seyretmek belki ama oyuncuların çoğu bunu bile yapmıyor.

Hangi oyuncuları beğeniyorsunuz?
Anna Magnani; Passolini'nin ve Rossellini'nin en önemli oyuncularından biridir. Orson Welles, Katherine Hepburn, Elizabeth Taylor, Fransa'dan Isabelle Hupert. Isabelle Adjani gençken çok iyiydi, inanılmaz bir potansiyel ama beyninin yerinde küçük bir bezelye var galiba. William Hurt'ü çok seviyorum çünkü çok sade bir oyuncu. Charlize Theron "Monster"da çok iyiydi gerçekten. Türkiye'den Haluk Bilginer'i beğeniyorum, hem sinemada hem tiyatroda. Şener Şen'i ve tabii Türkan Soray'ı beğeniyorum, sinemaya çok yakışan gözleri ve bakışları var bence. Amerika'da olsaydı, o gözlerle, o yüzle ve o derinlikle dünya çapında tanınan büyük bir yıldız olurdu eminim.

Hangi yönetmenleri seversiniz?
Ben Sean Penn'i çok seviyorum. Sonra John Cassavetes, Orson Welles... Ayrıca hala Godard'a hastayım. Benim için çok önemli bir filmi var "Le Mepris". Daha bir sürü sevdiğim yönetmen var ama Türkiye'ye gelirsek, Nuri Bilge'yi çok beğeniyorum. Yavuz Turgul'u beğeniyorum. Uğur Yücel'i çok seviyorum. Oyunculuktan gelen yönetmenler çok başarılı olabiliyor, onun da başarılı olacağını düşünüyorum.

Bir filmden yarısında çıktığınız oldu mu?
Genelde çıkmam ama bir filmde çıktım. Gaspar Noe'nin filmi "Dönüş Yok"tu. Rahatsız oldum çünkü kendimi tehlikede hissettim. Bir yönetmenin röntgenciliк yapmaktan bu kadar zevk almasından nefret ettim. "Midnight Express" konusunda da aynı şeyleri hissediyorum ama bunun milliyetçilikle hiçbir alakası yok. Fasist buluyorum böyle yönetmenleri.

Çocukluk kahramanınız kimdi?
Robinson Crusoe, bir de Pippi Uzun Çorap. Küçükken bana Kalamiti Jane derlerdi. İsyankar ruhlu bir çocuktum.

Yalnızlığı mı kalabalığı mı tercih edersiniz?
Ben yalnızlığı çok severim ama tamamen yalnız da yaşayamam. Sohbet etmeye, gülmeye bayılırım. Çok da arkadaşım vardır ama dostum azdır.

Küsüp somurtur musunuz yoksa bağırıp çağırır mısınız?
Duygularımı hiç saklayamam. O kadar uğraşırım susmak, belli etmemek için ama kesinlikle beceremem. Hemen belli olur yüzümden.

Çalışmadığınız akşamlarınız nasıl geçer?
Herkesinki gibi herhalde. Bazen televizyon seyrediyorum, bazen arkadaşlarımla çıkıyorum. Bayağı film izliyorum. Internet'te vakit geçiriyorum biraz.

Sabah ilk iş ne yaparsınız?
Su içerim ve hemen kahvaltımı hazırlarım. Kahvaltı benim için çok önemlidir, kutsal bir andır adeta, kaçırmayı hiç sevmem.

Hangi konuda zayıfsınız?
Çok alıngan bir insanım maalesef, ama hiç kin tutmam.

Hangi konuda güçlüsünüz?
Ben çok hırslı bir insanım. Bir şey yapmak istediğimde yaparım. Herhangi bir şey olabilir bu. Benim için sorun yoktur, çözüm vardır. Bu benim çok güçlü bir tarafım.

Bugünlerde Ercan Durmuş'un çekeceği "11:45" adlı bir filmde rol almaya hazırlanıyor.

Ölümden sonra ne var?
Vallaha inşallah cennet vardır ama bilmiyorum ki gitmedim daha. Ama keşke cennet olsa, biz de orada rahatça, sevgi içinde yaşasak. Bilmiyorum nasıl olur, belki de canımız sıkılır kimbilir.

En çok neden korkarsınız?
İnsanların kötülüğünden korkarım çünkü görüyorum ki insanlar çok büyük kötülükler yapabiliyorlar. Birisinin bana, sevdiklerime ya da benim gözümün önünde herhangi birisine kötülük yapması beni çok korkutuyor.

En büyük hayaliniz nedir?
Yüzümde büyük bir tebessümle ölmek. Öyle ölürsem mutlu olmuşum demektir.

Mutlu aşk var mı?
Tabii ki var. Herkes kötü şeyler yaşayabilir ama bunları düşünerek başlanmaz ki bir ilişkiye.

Hangi kent?
Çocukluğumdan beri en büyük hasretim İstanbul'du. En büyük özlemim İstanbul'da yaşamaktı. Yurtdışında doğdum ama iki aylıkken buraya geldim ve beş yaşına kadar nenemle dedemin yanında yaşadım. Sonra Almanya'ya gittim ama hep burayı özledim. Her şeyin bir zamanı vardır ya, demek ki benim de İstanbul'da yaşama zamanım geldi sonunda. Artık buradayım. Bu şehri ve insanlarını çok seviyorum.

Hayatınız filme çekilecek olsa adı ne olurdu?
"Fuga" olurdu. Müzikte bir terimdir "fuga". Bir parçada ana temayı takip eden benzer sesler içiçe geçer, birbirini takip eder. Bach'ta vardır daha çok. Böyle bir şeyi hiç düşünmemiştim ama siz sorunca birden aklıma bu geldi.

Sinemada yeni bir proje var mı?
Ercan Durmuş'un çekeceği bir film projemiz var. 1 Temmuz'da başlayacağız inşallah. Güven Kıraç da oynuyor. Adı "11:45".

Türkiye'de birlikte çalışmak istediğiniz bir yönetmen var mı?
Yavuz Turgul'la ya da Nuri Bilge Ceylan'la çalışmak isterim tabii; ama Nuri Bilge Ceylan amatör oyuncularla çalışıyor, dolayısıyla onunla çalışmak imkansız.

Şu anda doların kaç lira olduğunu biliyor musunuz?
Evet, tabii. 1.525.

sinema KOLEKSİYON

YÜZÜKLERİN EFENDİSİ: KRALIN DÖNÜŞÜ

(The Lord of the Rings: The Return Of The King)

İngiliz edebiyatı profesörü J.R. Tolkien'in tüm dünyada geniş bir hayran kitlesine sahip üç ciltlik fantastik eseri Yüzüklerin Efendisi'nin sinema macerası, şanına yaraşır bir biçimde noktalandı. Üçlemenin son filmi olan "Kralın Dönüşü", aday olduğu her dalda ipi göğüsleyerek 11 Oscar kazanmayı başardı. Amerikan Sinema Akademisi üyeleri böylelikle üçlemenin bütününe duydukları saygıyı ifade etmiş oldular. Her şey bir yana, "Kralın Dönüşü" bir epik sinema örneği olarak üçlemeye yakışan muhteşem bir final bölümüydü.

HELEN MIRREN JULIE WALTERS

TAKVİM KIZLARI

İyi bir amaç uğruna, her şeylerinden kurtuldular.

HER ŞEYDEN KURTULUN YAKINDA SİNEMALARDA

GINETTE RENO SOPHIE LORAI PAUL SORVI LUKE KIRBY PETER MILLER MARY WALSH CLAUDIA FERRI PIERRETTE ROBITAILL

Mambo Italiano

YÖNETMEN ÉMILE GAUDREAULT

JEAN RENO BENOIT MAGIMEL

YAPIM VE SENARYO LUC BESSON

KIYAMET MELEKLERİ

'ANGELS OF THE APOCALYPSE'

www.rp2ilefilm.com

TOM HANKS

KADIN AVCILARI

COEN KARDEŞLERDEN YENİ BİR KOMEDİ

TÜM ZAMANLARIN EN BÜYÜK SUÇLULARI, BİR ÇETİN CEVİZLE KARŞI KARŞIYA.

MAMBO ITALIANO

Yönetmen: Émile Gaudreault. **Oyuncular:** Luke Kirby, Ginette Reno, Paul Sorvino, Mary Walsh, Peter Miller, Claudia Ferri, Sophie Lorrain, Tim Post, Tara Nicodemo. **Senaryo:** Émile Gaudreault (Steve Galluccio'nun aynı adlı oyunundan). **Görüntü Yönetmeni:** Serge Ladeuceur. **Müzik:** FM Le Sieur. **Kurgu:** Richard Comeau. **Yapım Tasarımcısı:** Patricia Christie. **Yapımcı:** Daniel Louis, Denise Robert. **Süre:** 99 dk. **Yapım:** Kanada. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 25 Haziran.

Konu: Angelo Barberini, İtalyan göçmeni Gino ve Maria'nın oğludur. Artık büyüdüğü için ailesine evden taşınmak istediğini söyler. Haliyle, anne ve babası Angelo'nun evlenmeksizin evden taşınması fikrine şaşırır ve karşı çıkar. Fakat esas şaşkınlığı Angelo eşcinsel olduğunu açıkladığında yaşayacaklardır. Beri yanda, polis memuru olan erkek arkadaşı Nino aşklarının ilan edilmesi için aceleci değildir. Bunun başlıca nedeni de her şeye burnunu sokan annesi Lina'dır.

Yönetmen: Daha önce senaryo yazarlığı yapmış olan Kanadalı Émile Gaudreault'nun bugüne dek çektiği tek film "Nuit de Noces" idi.

Oyuncular: Genç aktör Luke Kirby'nin oynadığı filmler "Lost and Delirious", "Halloween: Resurrection", "Shattered Glass" ve "Luck". Paul Sorvino'nun oynadığı bazı filmler ise şunlar: "A Panic in Needle Park", "The Gambler", "Bloodbrothers", "The Brink's Job", "Reds", "The Stuff", "Dick Tracy", "Goodfellas", "The Rocketeer", "Nixon", "Romeo + Juliet", "Money Talks", "Bulworth", "Knock Off" ve "The Cooler"...

TAKVİM KIZLARI
CALENDAR GIRLS

Yönetmen: Nigel Cole. **Oyuncular:** Helen Mirren, Julie Walters, John Alderton, Linda Bassett, Annette Crosbie, Philip Glenister, Ciarán Hinds, Celia Imrie, Geraldine James, Penelope Wilton. **Senaryo:** Tim Firth, Juliette Towhidi. **Görüntü Yönetmeni:** Ashley Rowe, Oliver Curtis. **Müzik:** Patrick Doyle. **Kurgu:** Michael Parker. **Yapım Tasarımcısı:** Martin Childs. **Yapımcı:** Nick Barton, Suzanne Mackie. **Süre:** 108 dk. **Yapım:** İngiltere. **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi: 21 Mayıs.

Konu: Chris ile Annie arasında çok farklı, ama çok yakın bir arkadaşlık vardır. Yorkshire Dales'a bağlı küçük bir köyde huzur içinde sürüp giden yaşamları, Annie'nin kocasının kan kanserinden ölümüyle bir anda allak bullak olur. Bunun üzerine bölgedeki Kadınlar Enstitüsü'nün aktif üyesi olan Chris yerel hastaneye fon sağlayacak bir girişim başlatır. Chris'in geleneksel görünen fikrine göre, her sayfasında farklı bir kadın fotoğrafı olan bir takvim basılacaktır. Kadınların reçel yaparken, örgü örerken ve çiçek baskı yaparken görüntüleneceği bu fotoğraflar için arkadaşlarının desteğini ister. Ancak fikrin radikal bir açılımı da vardır: kadınlar bu işleri yaparken çıplak olacaklardır. Çok geçmeden bu haber ülke ve dünya medyasının manşetlerine taşınır. Hollywood'a düzenlenen tanıtım turnesi sırasında talk show programlarına konuk olurlar ve dergilerin fotoğraf çekimlerine katılırlar. Beklenmedik bir anda gelen bu aldatıcı ve geçici şöhret ortamında Chris ile Annie arasındaki dostluğun ciddi bir sınavdan geçmesi kaçınılmaz olacaktır.

Yönetmen: Televizyon kökenli Nigel Cole daha önce "Saving Grace" adlı komedi filmini çekmişti.

Oyuncular: Julie Walters'ın filmografisinde "Educating Rita", "Car Trouble", "Prick Up Your Ears", "Buster", "Killing Dad", "Just Like a Woman", "Intimate Relations", "Titanic Town", "Billy Elliot", "Harry Potter ve Felsefe Taşı", "Before You Go", "Harry Potter ve Sırlar Odası" ve "Harry Potter ve Azkaban Tutsağı" gibi filmler mevcut.

KADIN AVCILARI
THE LADYKILLERS

Yönetmen: Joel Coen, Ethan Coen. **Oyuncular:** Tom Hanks, Marlon Wayans, J.K. Simmons, Tzi Ma, Irma P. Hall, Ryan Hurst, Diane Delano, George Wallace, John McConnell, Jason Weaver, Stephen Root. **Senaryo:** Joel Coen, Ethan Coen. **Görüntü Yönetmeni:** Roger Deakins. **Müzik:** Carter Burwell. **Kurgu:** Joel Coen, Ethan Coen (Roderick Jaynes adıyla). **Yapım Tasarımcısı:** Dennis Gassner. **Yapımcı:** Joel Coen, Ethan Coen, Barry Sonnenfeld, Barry Josephson, Tom Jacobson. **Süre:** 104 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** UIP.

Gösterim Tarihi: 11 Haziran.

Konu: Profesör Dorr bir kumarhane soygununu gerçekleştirmek için hepsi kendi alanının uzmanı gibi görünen bir "rüya takım" kurar. Ekibinde bir patlayıcı maddeler uzmanı, bir tünel kazma uzmanı, bileği güçlü bir sporcu ve içeriden bilgi sızdıracak bir "köstebek" vardır. Sonra da o yakınlardaki bir evin bodrum katını kiralar. Ev sahibesi Bayan Munson'a kilise müziği yapan bir grup olduklarını, orada prova yapacaklarını söylemişlerdir. Oysa asıl amaçları, bodrum katından kumarhanenin kasa dairesine bir tünel kazarak soygunu yapmaktır. Bayan Munson'un bu plana yanlışlıkla burnunu sokması ve durumu yetkililere bildirmekle tehdit etmesi üzerine onu da aralarına almaya karar verirler. Ancak bu yaşlı bayanı devreden çıkarabilmek hiç de kolay olmayacaktır.

Yönetmen: Coen Kardeşler'in çektiği filmler "Blood Simple.", "Raising Arizona", "Miller's Crossing", "Barton Fink", "The Hudsucker Proxy", "Fargo", "The Big Lebowski", "O Brother, Where Art Thou?", "The Man Who Wasn't There" ve "Intolerable Cruelty".

Oyuncular: Tom Hanks'in yeraldığı filmler "He Knows You're Alone", "Splash", "Bachelor Party", "The Man with One Red Shoe", "Volunteers", "The Money Pit", "Nothing in Common", "Every Time We Say Goodbye", "Dragnet", "Big", "Punchline", "The 'burbs", "Turner & Hooch", "Joe Versus the Volcano", "The Bonfire of the Vanities", "A League of Their Own", "Sleepless in Seattle", "Philadelphia", "Forrest Gump", "Apollo 13", "That Thing You Do!", "Saving Private Ryan", "You've Got Mail", "The Green Mile", "Cast Away", "Road to Perdition", "Catch Me If You Can" ve "The Terminal".

KIYAMET MELEKLERİ
LES RIVIERES POURPRES 2 - LES ANGES DE L'APOCALYPSE

Yönetmen: Olivier Dahan. **Oyuncular:** Jean Reno, Benoît Magimel, Christopher Lee, Camille Natta, Johnny Hallyday, Gabrielle Lazure, Augustin Legrand, Serge Riaboukine, André Penvern. **Senaryo:** Luc Besson. **Görüntü Yönetmeni:** Alex Lemarque. **Müzik:** Colin Towns. **Kurgu:** Richard Marizy. **Yapım Tasarımcısı:** Olivier Raoux. **Yapımcı:** Alain Goldman. **Süre:** 97 dk. **Yapım:** Fransa-İtalya-İngiltere. **Dağıtımcı:** Avşar Film.

Gösterim Tarihi: 21 Mayıs.

Konu: Komiser Pierre Niemans bir manastırda işlenen cinayeti araştırmakla görevlendirilir. Araştırması sırasında ona eski öğrencisi olan genç dedektif Reda yardım edecektir. İpuçları ortaya çıktıkça ikilinin peşinde olduğu katiller acımasız yöntemleriyle herkesi hayrete düşürmektedir. Dini konularda uzman olan polis müfettişi Marie de bu ikiliye yardım eder.

Yönetmen: Olivier Dahan'ın filmografisinde "Frères: La Roulette Rouge", "Déjà Mort", "Le Petit Poucet" ve "La Vie Promise" adlı Fransız filmlerini görüyoruz.

Oyuncular: Jean Reno "L'Hypothèse du Tableau Volé", "Clair de Femme", "Voulez-vous un bébé Nobel?", "Les Bidasses aux Grandes Manoeuvres", "L'Avant Dernier", "La Passante du Sans-Souci", "Le Dernier Combat", "Subway", "Le Grand Bleu", "Nikita", "Les Visiteurs", "Léon", "French Kiss", "Mission: Impossible", "Le Jaguar", "Godzilla", "Ronin", "Les Rivières Pourpres", "Just Visiting", "Wasabi", "Décalage Horaire", "Rollerball" ve "Tais-toi" gibi filmlerde boy gösterdi. Benoît Magimel de "Le Cahier Volé", "La Fille Seule", "La Haine", "Déjà Mort", "Les Enfants du Siècle", "Le Roi Danse", "La Pianiste", "La Fleur du Mal" gibi filmlerde rol aldı.

AY IŞIĞINDA SİNEMA KEYFİ

Swissotel
Axess Sinema Geceleri
Her Perşembe 21:45
17 Haziran - 2 Eylül
(212) 326 11 00 - 3305

Zekeriyaköy
Axess Sinema Geceleri
Her Cuma ve Pazar 21:45
20 Haziran - 29 Ağustos
(212) 202 68 79

Parkorman
Her Pazar 22:00
27 Haziran - 5 Eylül
(212) 328 20 00

Haftalık programı Perşembe ve Pazar günleri Sabah, Akşam, Vatan ve Tercüman gazetelerinden takip edebilir veya işletmelerden telefon ile öğrenebilirsiniz.

BİR FİDA FİLM ORGANİZASYONU

MOTOROLA
intelligence everywhere

ROTOMOTO

motorola V80
tek dokunuşla dönerek açılma
yatay veya dikey resim çekme
ritim ışıkları
Bluetooth kablosuz bağlantı
MPEG4 sesli video oynatma ve yükleme

telefonunuzu
hellomoto.com'dan donatın

